

ARME ZIELEN, HUN MOORDLUST EN HET HAAR

Tijdens een motorrit ontmoet Michel toevallig een ex-collega in Borsb. Ze hebben een leuk gesprek en vinden elkaar goed aan wat betreft de wereldse gang der zaken. Maanden gaan voorbij waarin Michel zich van geen kwaad bewust is. Hij is in de waan dat zijn leven niets bijzonders meer te bieden heeft. Hij schrijft, hij leeft meer in zijn hoofd dan erbuiten. Stille sarchandschappen doorschrijft hij in de hoop verwijdarde aardbewoners de kennis der verfijnde dingen bij te brengen. Bijna een half jaar later staat een inspecteur aan zijn deur om hem uit te horen over de moord op de buurman van zijn collega, een maand na hun ontmoeting. Zijn hachje redden is zijn enige doel.

Kris Van Eygen werd geboren te Maasoik in 1960, studeerde voor Industriële ingenieur aan de hogeschool van Hasselt en ging er na enkele omzwervingen wonen. Na 40 jaar informatie te hebben vergaard over allerlei communicatiemiddelen past hij zijn verworven wetenschap toe om eigenzinnige verhalen te schrijven waarin hij levenservaringen op een gecamoufleerde wijze met de lezer deelt. Hij laat niet alleen zijn fantasie vrij, hij creëert ook glamoureuze werelden met één penningstreek.

EYGEN *reke* **BOEKEN**

© www.eygen-boeken.be

KRIS VAN EYGEN

ARME ZIELEN, HUN MOORDLUST EN HET HAAR

**KRIS
VAN EYGEN**

ARME ZIELEN, HUN MOORDLUST
EN HET HAAR

met *luis in-derik*

Van Kris Van Eygen zijn verschenen:

Hoe ik drek nek (1995)

Race naar de maan (1997)

De spieders van Toil Darranjé (1998)

De minnaren van Bokrijk (1999)

Net toen de wereld verduisterde (1999)

Het 18-dagen ultimatum (2001)

De heer van Doeatstad (2002)

Meneer P en zijn Hollandse gezelschap (2004)

Waarom wij niet meer seriemoorden (2005)

De bende van de paars-groene mannen (2005)

De vereffenaar - De relikwieënverzamelaar (2006)

De anticipaat - De relikwieënverzamelaar (2007)

De deur van het eeuwige leven (2009)

De man met de sigaret (2010)

De wespenvangers van Tornac (2010)

Papa komt slapen wanneer de vogeltjes fluiten (2011)

De droene bliender (2013)

Winterhutje (2015)

Hemelsbreed: 10 jaar hekel-, treur- en kreupeldichten (2016)

Ik kom even op verhaal (2017)

De ten dode opgeschreven mensen (2019)

Vuurtoorn (2020)

Smalspoor onderonsjes: 30 jaar hekel-, treur- en kreupeldichten (2022)

Arme zielen, hun moordlust en het haar (2023)

Realisatie: 2023; eerste druk: april 2024

Omslagillustratie: Kris Van Eygen

Redactie & foto auteur: Patricia Budenaerts

Uitgever: Kris Van Eygen © www.eygen-boeken.be

Zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever mag je niets uit deze uitgave verveelvoudigen en/of openbaar maken door middel van druk, elektronische drager of welke wijze dan ook. De auteur noch de uitgever kan aansprakelijkheid aanvaarden voor schade die het gevolg is van enige fout in deze uitgave.

AIRME ZIELEN,
HUN MOORDLUST
EN HET HAAR

door

KRIS
VAN EYGEN

TOT DAN EEN GOEDE REZIEKVAART

Met de tippen van zijn tenen
stampt de dood mensen uit het leven.
Hij beent ze uit als een slachter
en laat overal hompen braadvlees achter.

Er zijn er die de dood niet vrezen,
die al kussend afscheid nemen
en met bezieling hun zwanenzang dichten
zonder zich tot hun god te richten.

Wanneer zon, aarde en maan opbranden,
zullen alle arme zielen in de hel belanden
en dan fluistert de dood hen in het oor:
weet je, enkel ik duur door.

Geïnspireerd door
Adieu van het album *Zeit*
door
Rammstein

PROLOOG

VAN HOT NAAR HAAR

Als Michel niets meer mag zeggen, dan schrijft hij het op. Hij geeft zijn mening over toestanden die hem aanbelangen en waarover hij iets te zeggen heeft. Het is jammer dat hij van veel dingen helemaal niks weet en hij kan er dan moeilijk over schrijven. Hij kan interessante items op het internet zoeken en er iets over vertellen, maar dat zijn z'n eigen verhalen niet meer. Zijn mening over allerlei problemen doet niet ter zake, want iedereen doet toch waar hij zin in heeft.

Liefst van alles schrijft Michel de waarheid en niets dan de waarheid. Maar dat is moeilijk. Jo Claes schrijft in zijn boek Slag-schaduw het volgende: *Van alle mogelijke leugens is er geen zo schadelijk als diegene die je jezelf vertelt*. Michel probeert daarom niet te liegen, en hij zal aan zijn verhaal blijven knutselen tot het waarheidsgetrouw is.

Er zijn schrijvers die het anders doen. Luc Deflo schrijft in zijn boek Intifada: *Hoe kan een mens zo anders zijn dan hij denkt te zijn*. Het is een zin die Michel inspireert tot het schrijven van de zin: *Niet te veel denken wat anderen denken, want wat zij denken weet ik niet*. Een zin die iedereen als citaat mag gebruiken.

Veel boeken die hij ooit gelezen heeft zijn in de verleden tijd geschreven. Logischerwijs doet hij dat meestal, maar hij durft ook in de tegenwoordige tijd te schrijven. Hij heeft altijd gedacht dat hij in verleden zinnen *toen* moest gebruiken, maar blijkbaar kan hij met *als* en *wanneer* zowel een tijdsmoment (*op het moment dat* of *iedere keer dat*), als een voorwaarde (*indien*) uitdrukken. Michel kiest voortaan *wanneer* als hij zijn tekst wat schrijftaliger wil laten klinken, en *als* wanneer hij de actie wat sneller wil afhandelen.

Tot zover de taalkundige kant van het verhaal. Hij vraagt nu aandacht voor de achtergrond waarin het zich afspeelt, en waarom niet beginnen met zichzelf voor te stellen. Michel Adorabel is goed opgevoed door 2 brave mensen, pa en ma, zijn Adam en Eva. Hij heeft van hen een opmerkelijke naam gekregen. Zijn achternaam spreekt voor zich, maar zijn voornaam is afgeleid van de naam van

Gods favoriete aartsengel Michaël, en die betekent: *Hij die als God is of op Hem lijkt*.

Heden ten dage is het als westerling moeilijk om vroom en devoot te zijn, hoewel er ontzaglijk veel mensen nog bezig zijn met religie. Hun gedachtegoed zit zo vastgebakken in hun brein dat de beste chirurg het niet meer kan verwijderen. Dat moet misschien ook niet, want ze kunnen er zich in slechte tijden aan optrekken en zo vermijden in de afgrond te vallen.

Michel heeft tijdens zijn voorbije leven geen zware problemen ondervonden, en hij is zeker niet arm. Nog enkele jaren en hij gaat op pensioen. Het spaarpotje staat klaar om kapotgeslagen te worden. Hij is ervan overtuigd dat het zonder God zal lukken, hoewel hij er niet van zal opkijken mocht God een van zijn beste helpers sturen, bijvoorbeeld aartsengel Raphaël, om hem uit netelige posities te bevrijden. Hij rekent zich bij de arme zielen die nu en dan bovennatuurlijke hulp goed kunnen gebruiken.

Terwijl alle donkere energie en donkere materie de hyper-ruimte vult probeert Michel in zijn verhaal onzichtbare zaken zichtbaar te maken. Hij is ervan overtuigd dat de dood de motor is van de evolutie. Maar als er aan het heelal een einde komt, door een grote scheur, krak of stuiter, door een vacuümverval, gewoon door uitdoving of door opnieuw in een grote knal uit te dijen, dan is de mensheid gedoemd te vergaan als de vlam van een kaars. Pas dan zal 's mens opdracht volbracht zijn.

En wat is die opdracht? Michel wil vooral een goed mens zijn. Zijn inspiratiebron is Sainte Thérèse de l'Enfant-Jésus, die zei: *Je veux passer mon ciel à faire du bien sur la terre*. Als alle mensen haar voorbeeld volgen kunnen ze naar de hemel opstijgen en zien ze gemakkelijk waar ze zich bevinden, en dat zal een soort kosmisch bewustzijn creëren. Dan voelen ze zich verbonden met de planeet, en die zou daar beter bij varen.

De beste voorstelling van Michels wereldbeeld is het magische zonnekruis, een cirkel in 4 kwadranten verdeeld, de wereldboom die alles omvat. In het midden draait de zon rond het zwarte gat

van de Melkweg, die op zijn beurt in de rondte tolt en door het uitdijende heelal suist.

Met zijn menselijke lichaam kan Michel Adorabel zijn nabije omgeving bevatten, het is een ingenieus instrument waarmee hij tijd en ruimte meet. Ter hoogte van de horizoncirkel voelt hij zich enigszins verbonden met de kosmos, maar hij zou liever tussen hemel en aarde zweven om verwilderde aardbewoners de kennis der verfijnde dingen bij te brengen. Want waarom zijn alle mensen niet gelijk? Omdat ze dat niet kunnen zijn, of omdat ze dat niet willen zijn. Zal Michel je het verhaal daarachter vertellen? Of wil je liever weten hoe de fijnzinnige boert en scheten laat?

Personages noemt Michel nooit bij naam, en in hun hoedanigheden verdienen ze geen hoofdletter. Maar dat wil niet zeggen dat ze geen belangrijke rollen spelen. Het verhaal staat of valt niet alleen met hun intellectuele tussenkomst maar ook met hun excellente acteerprestatie.

Waar Michel naartoe wil? Nergens. Het minste wat hij doet is het leesplezier opvoeren. Terwijl hij ter plaatse trappelt houdt hij je aan het lijntje met de voorstelling van enkele levende curiosa uit de 3 hoeken van België. Bovendien krijg je een blik op de blakende toekomst van zijn verdoemde wereld. Hier is ze dan: *The flaming future of his fucking world.*

DEEL 1

RUIMTETIJD

1957 - 1965

Net zoals elk ander mens op aarde kan Michel erover getuigen: buiten de dampkring, in de luchtledige ruimte, is er geen leven mogelijk, of je moet een astronautenpak aantrekken. Die flinterdunne grens tussen de aarde en het oneindige heelal is voorlopig de enige levenssfeer voor mensen.

Maar hij is ook een grote fan van het hemelruim. Hij probeert alles over de ruimte in zijn bolleke te steken. Maar dat lukt niet. Er is te veel om te weten. Toch zet hij met de weinige naslagwerken die hij als moderne sterveling tot zijn beschikking heeft enkele toemaatjes op een rijtje, voor de echte ruimteliefhebbers. Chronologisch, omdat hij in het boek van zijn leven enkel in zijn hoofd met flashbacks kan werken.

Om je niet met te veel wetentjes over de ruimtevaart op te zaden, stelt Michel enkel de baanbrekers voor. Het is altijd heel heldhaftig als een mens iets voor het eerst doet.

Michel moet nog geboren worden als het eerste ruimtefeit zich afspeelt. De Russen krijgen het klaar om in 1957 de eerste satelliet in een aardbaan te brengen: Spoetnik 1. Later op dat jaar suist Spoetnik 2 met de eerste hond de ruimte in. Laika, Russisch voor *blaffer*, overlijdt wanneer het ruimtetuig in de atmosfeer verbrandt. De Amerikanen sturen hun eerste kunstmaan in 1958 de ruimte in: Explorer1.

De eerste keer dat mensen een zicht op de achterkant van de maan krijgen is met de Russische Luna3 in 1959. Tot dan is er slechts 57% van het maanoppervlak in kaart gebracht. Meestal refereren aardbewoners naar die donkere kant van de maan als de *dark-side*, beter is het om *far-side* te zeggen, want die kant is met nieuwe maan verlicht.

Michel wordt geboren op 11 juli 1960. Zijn ouders zetten hem regelmatig in de wiegstoel voor de tv maar zijn primitieve zintuigen weerhouden hem iets van de volgende mijlpalen op te vangen.

In 1961 draait Yuri Gagarin in de Vostok¹ volautomatisch een enkele keer rond de aarde, keert terug door op 7 km hoogte zijn schietstoel te gebruiken, en daalt vervolgens met een parachute naar de aarde af. Een maand later gaat de eerste Amerikaan Alan Shepard de ruimte in. Zijn vlucht in de Mercury Freedom⁷ duurt slechts 15 minuten.

De eerste Russische vrouw in de ruimte is Valentina Teresjkova, in 1963. Zij maakt in de Vostok⁶ 48 aardomwentelingen. Voschod² brengt Alexey Leonov in 1965 in een aardbaan, waar hij als allereerste een ruimtewandeling maakt. De luchtdruk in zijn pak is te hoog waardoor het opbolt. Enkel door lucht af te laten kan hij weer in de capsule geraken.

Michel is maar 5 en de dokters in Leuven diagnosticeren astma. In zijn doorluchtige hoedanigheid snuift hij de levensnoodzakelijke zuurstof in zijn tere longetjes.

Michel realiseert zich op zijn 61ste verjaardag dat hij maar 60 len-tes telt. Zijn verjaardagen zijn altijd fijn, soms met regen, soms zonneschijn. Hij eet graag verjaardagstaart, ook gewone taart. Champagneflessen ploffen meestal, maar met een dikke fles porto van 10 jaar oud boft hij ook heel erg.

Als het aan hem ligt zou hij zijn verjaardagen niet vieren. Liefst van alles zou hij geen sociale regels volgen, alleen de regels van goed fatsoen en de normen die welopgevoede mensen van nature uit volgen. Gevangen in een keurslijf voelt hij zich pas vrij als hij schrijft, dan speelt hij een rol van Nicolas Cage met flair.

Michel volgt de acteur sinds hij *Rumble Fish* in de bioscoop heeft gezien. Zijn zagende, treurige stem is hem toen al opgevallen. Hij hoort Nick graag praten zoals hij dat via voice-over in enkele van zijn films doet. Cage speelde een tijdje in minder geweldige films mee maar lijkt weer karaktergedreven drama's te kiezen.

The unbearable weight of massive talent is een film die Cage als filmproducer in april volgend jaar op de wereld zal loslaten, waarin hij een fictieve versie van zichzelf speelt. Iets dwong Michel alle films van Nicolas Cage te bekijken, op dvd, maar daar is hij van teruggekomen. Met het overweldigende aanbod van streamingdiensten zal hij die film ooit kunnen bekijken, en gebeurt dat niet, dan is dat niet zo erg.

Cage is een cameleonacteur, nu en dan theatraal, meestal down-to-earth en dikwijls grappig zonder dat hij dat zelf weet. Een beetje zoals Michel. Dat Michel grappig kan zijn, zal zijn vriendin Gabrielle beamen, Gaby voor de vrienden. Michel vroeg haar ooit wat er rijmt op *Cage*. Op haar vraag waarom hij daarmee zou willen rijmen, antwoordde hij dat zijn brein hem dat insprak. Volgens hem was hij slechts een deeltje van zijn eigen brein dat voortdurend erin verdwaalde. Het gesprek mondde uit in hilariteit.

Michel woont met haar samen in de hoofdstad van Limburg. Vanwege zijn interesse voor emblemen is het interessant om te vertellen dat de stad nooit een stadsmerk had terwijl andere steden waar ze zilver verwerkten dat wel hadden. Maar na de tentoonstelling Hasselts Zilver in 1996 kwam Hedwig Pauwels op het idee om 2 elementen te verenigen: de letter H voor Hasselt en een hazelnoot, naar het Hazelarenbos dat in het stadswapen voorkomt.

Hasselt is de stad van de smaak. Met zijn vele restaurants trekt het een heleboel Limburgers aan die zich in Bourgondië wanen. Je zult Michel niet dikwijls in een eethuis aantreffen, maar hij houdt wel van eten. De kilo's komen erbij terwijl hij toch probeert regelmatig te bewegen. Misschien is dat de schuld van de 2 witte worsten die hij wekelijks met smaak verorbert.

Als 60-plusser lapt Michel de jaren aan zijn laars. Onderhuids weet hij dat hij ooit zal begrijpen hoe het is om naar de maan te gaan, en hij bedoelt dat niet letterlijk maar in stukjes, in de vorm van as. Ondertussen racet hij in zijn Mazda 2 over de Limburgse wegen en daarbuiten, gedreven door alle overleden Formule1-piloten.

Het zal mooi zijn als Gaby er ooit in slaagt zijn laatste wens uit te laten komen. Net als Eugene Shoemaker wil Michel zijn assen op een specifieke plaats laten uitstrooien. Shoemaker en zijn vrouw slaagden in 1993 erin een komeet te spotten, te voorspellen dat ze zou inslaan op Jupiter, en dat ook als eersten waar te nemen. Een jaar na Shoemakers dodelijke ongeluk bracht de Amerikaanse Lunar Prospector op 6 januari 1998 een deel van diens assen naar de maan, waarna de assonde op het maanoppervlak te pletter sloeg.

Michel wilde op Facebook kennismaken met mensen die als achternaam Adorabel hebben, maar hij gaf *Adorable* in. Zo is hij in contact gekomen met een Amerikaanse die in opleiding is om astronaut te worden. Ze heet Adorable Knox. Michel vermoedt dat zij langer in opleiding zal zijn dan hij nog in leven blijft, en zij zal dan de gelegenheid hebben om zijn assen op eender welke plek op aarde uit te strooien. Dan zal Michel zich eindelijk als een engel voelen

die bij elke zonnewende zich in het solstitium waant, als de zon die niet meer verder naar het zuiden of het noorden beweegt. Voor de nerds: bij een zonnewende ervaar je de kortste of de langste dag, afhankelijk van het seizoen, zij luiden het begin van winter of zomer in. Tijdens een equinox is de dag en nacht ongeveer even lang. Equinoxen luiden lente of herfst in.

Maar zover is hij nog niet. Tot hij sterft wil Michel superman blijven spelen voor Gaby. Hij zorgt zo goed mogelijk voor haar, zonder haar te ergeren. Want Michel hoedt zich voor wat hij ooit in het boek Offer van Toni Coppers heeft gelezen: ... *de afkeer van een echtpaar dat in zijn ontegensprekelijke pijn helemaal vervreemd en elkaar moet kwetsen om überhaupt nog iets te kunnen voelen.*

Hij geeft zichzelf de opdracht niet alleen Gaby te helpen maar ook de mensheid te redden door stille aardlandschappen te overvliegen op zoek naar verloren zielen. Misschien vangt hij conversaties van aardbewoners op die praten over hun kleine levens, sociaal en religieus, maar ook wetenschappelijk, waarmee hij dan aan de slag kan om ze uit het platte vlak te lokken, in het 3D-rijk van de vogels en andere vliegende entiteiten.

Michels gedachten brengen aartsengel Michaël op het idee een engelbewaarder naar de aarde te sturen, een die Michel beschermt en desnoods zijn belangen behartigt wanneer hij er niet bij kan zijn.

20220117

Michel leegt wekelijks zijn brievenbus. Reclamebrochures ontvangt hij genoeg, maar ouderwetse postbrieven ontvangt hij nog nauwelijks. Tot zijn verbazing vindt hij een brief met handgeschreven adressen; het zijne voorop, achterop dat van een onbekende bestemming. Zijn dag kan niet meer stuk.

Mein land van Rammstein speelt op de achtergrond wanneer hij de brief opent.

Hasselt, 10 januari

Beste Michel,

Terwijl ik wacht om weer deur aan deur te gaan wil ik jou en je familie een goede gezondheid wensen, in de hoop dat het coronavirus snel terrein zal verliezen. Tegelijkertijd wil ik je vertellen over rust en vrede in de Bijbel. Mensen hunkeren ernaar, alsof ze in de woestijn naar water zoeken. In het Bijbelboek Jesaja staat op 14:7 het volgende: ‘Overal op aarde heerst nu rust, er is niets wat die rust verstoort. De mensen juichen van vreugde.’

Echter, er zijn nog veel mensen rusteloos door ziektes en oorlogen. Als Jehovagetuige ben ik overtuigd dat ooit ieder mens in staat zal zijn helder te denken, en dat zal tot een serene wereld leiden waarin alle mensen op alle vlakken bedachtzaam te werk gaan. Ik wil hier de Desiderata uit 1927 aanhalen waarin Max Ehrmann uitlegt waarop je moet letten om dat aardse samenhoorigheidsgevoel te cultiveren.

Allereerst moet je niet te haastig willen zijn bij alles wat je doet, ook heibel en kabaal moet je daarbij zoveel mogelijk vermijden. Vervolgens moet je in alle omstandigheden trachten jezelf te blijven, want dat is de basis om op goede voet met anderen te kunnen staan. Vertel alleen de waarheid, en wees ervan overtuigd dat iedereen dat doet, dus luister aandachtig naar wat ze zeggen.

IJdelheid en verbittering slaan misschien toe als je je inlaat met megalomanen en kleinzerige mensen. Wees geduldig als de

onwetenden hun verhaal vertellen, maar ga met hen geen gesprek aan als ze te luidruchtig worden, of naar wapens dreigen te grijpen. Kortom, kwelgeesten ga je beter uit de weg.

Als je al iets bereikt hebt in het leven, dan mag je daarvan genieten, maar je moet vooral nederig blijven in eigen zaken. Als je nog plannen hebt is het beter die op gelijke manier te benaderen. Dus, je moet op je hoede blijven voor bedrog, want dat is moeilijk uit de wereld te bannen.

Wees deugdzaam en kloek genoeg om heldhaftig uit de hoek te komen, als dat nodig is. Wees genegen tegenover anderen, speel niet met andermans gevoelens. Wees openhartig aangaande de liefde, ze moet niet voor eeuwig zijn, maar langdurige relaties zijn te verkiezen boven eenmalige ontmoetingen die enkel seks als drijfveer hebben.

Naarmate je ouder wordt is het raadzaam je in je lot te schikken en niet jaloers te zijn op de jeugdigen. De geestelijke energie die je jarenlang hebt opgebouwd gebruik je beter om je te beschermen tegen het ongeluk. Volg een kwieke routine om vermoeidheid uit te sluiten, ga om met mensen om eenzaamheid te vermijden. Want uit ziekte vloeit verdriet, met zelfbedrog tot gevolg. Angst hef je op door gezond van lijf en leden te blijven.

Alle levende wezens zijn de vruchten van dit heelal, en dat laat zich nu op zijn beste zien. Met of zonder God, wees in vrede met jezelf ondanks de obstakels op je levenspad die voor verwarring kunnen zorgen. Oogverblindende schijn en ijdele vertoningen mogen je niet weerhouden je goed te voelen op de unieke planeet die de aarde is.

Ploeg voort, maar laat geen dromen vervliegen. Geluk is een werkelijk bezit in het wisselende fortuin van de tijd.

Vriendelijke groeten,

Raf Pieters, een toegenegen Jehovagetuige

PS. Laten we in Jehovah geloven zoals we in UFO's geloven.

Al lezend heeft Michel begrepen dat iemand hem probeert te redden van een bandeloos en oppervlakkig leven. Het is hem nu duidelijk wie de briefschrijver is.

Hij laat Gaby de opmerkelijke brief lezen, en zij vindt ook dat hij een antwoord verdient.

20220119

Michel klimt enkele dagen later in de pen om de Jehovagetuige te bedanken voor zijn briefje. Zijn eigen brief schrijft hij niet met de hand, daarvoor gebruikt hij zijn gedigitaliseerde handschrift op de computer.

Hasselt, 19 januari

Beste Raf,

jouw brief heeft me bijzonder verrast, een baken van goede wil. Het is inderdaad iets dat ik graag zou willen: rust in de wereld. Maar dat krijg je alleen als elk mens rust in zichzelf vindt. Oorlogen helpen daar zeker niet bij, ook in Oekraïne is de vrede zoek. Het is de schuld van de Rus die ik niet bij naam wil noemen. Enkel om de oude glorie van het Russische rijk terug te brengen moeten volgens hem miljoenen mensen vluchten en duizenden mensen sterven. Als hij slecht slaapt heeft dat een goede reden.

Ik herinner me je naam. Jij bent de Jehovagetuige die ik al sinds 1997 ken. Het is bijna niet te geloven, maar dat is 25 jaar geleden. Je klopte regelmatig bij me aan en ik was een van de weinigen in de straat die even bleef praten, denk ik. We hielden ons praatje altijd aan de deur. Jouw passie voor de Bijbel trof me, en je kreeg me zover erin te gaan lezen. Terzijde: ik lees niet alleen, ik schrijf ook, al sinds 1995, vierentwintig boeken zijn het resultaat van mijn schrijfwoede, ik heb zelfs een eigen versie van de Openbaring van Johannes geschreven.

Door de jaren heen hield je contact, ook toen ik in 2006 verhuisde binnen de stad. Ik herinner me een koppel dat regelmatig aanklopte, maar zij waren veel minder gepassioneerde getuigen van Jehovah dan jij. Ik weet niet wanneer je met die bezoeken bent gestopt, maar ik zie je nog regelmatig in de straat, en ik knik dan, en jij knikt terug, maar ik heb de indruk dat je mij niet herkent, misschien door mijn fietsbril, of door mijn muts die me minder herkenbaar maakt. Maar dat is niet erg.

Nu corona wat op de achtergrond raakt, valt jouw brief uit de hemel. Dat verdiende een antwoord waarvoor ik aan mijn schrijftafel ben gaan zitten. Als ik schrijf valt alles rondom me stil, dan denk ik alleen aan wat ik wil zeggen of vertellen. John Lennon stelde zich voor hoe alle mensen hun levens lijden, zonder hel, zonder hemel, zonder landen, zonder religie, zonder bezittingen, zonder hebzucht en zonder honger. Maar wel in rust en vrede. Bwah, je kunt Lennon een dromer noemen, maar hij is dan niet alleen.

Sta ik na mijn schrijverij op van mijn stoel, dan zit ik weer in de drukke wereld waar alles snel moet gebeuren, met de nadruk op 'moet'. Maar er moet niets. In de grote vergankelijkheid van het heelal zullen de bedenksels van haar onderdelen, mensen dus, er immers weinig toe doen. Uiteindelijk zal er eeuwig rust zijn, zonder licht, alleen donkerte, maar daarom nog geen duisternis.

Ook al ben ik afkerig voor allerlei religies, mijn schrijfsels staan bol van gedachten over God. Ik heb mijn eigen idee over religie, en op dat vlak zullen we niet snel van gedachte veranderen. Wat ik wel toegeef is dat de wereld mensen zoals jij nodig heeft om anderen erop te wijzen dat ze eerst bij zichzelf moeten beginnen voor ze de wereld kunnen veranderen. Ik doe dat ook in mijn boeken en via mijn website.

Ik vraag me alleen af waarom God me zo down-to-earth heeft gemaakt, en waarom ik geen bijbelgetuige kan zijn. Ik denk dat God de god van de arme mens is. Ik ben te rijk en te verwend opgevoed. Ik heb niets meegemaakt. Mijn ouders hebben hun werk te goed gedaan, maar er zijn ouders die te veel tegenslagen moeten verwerken en het opgeven. En hoe hun kinderen daarmee omgaan is een open vraag. Of zij allemaal in God blijven geloven? Ik weet het niet.

Ook al hebben religies allerlei meningsverschillen doen ontstaan die dikwijls in oorlogen zijn uitgemond, ik weet bijna zeker dat God niet uit de wereld te bannen is omdat Hij de enige tastbare ontastbare is die aardbewoners blijft fascineren als een buiten-aardse entiteit.

Ik wens je nog veel leef- en leesplezier, en dat we elkaar ooit aan de halfopen ruïne tussen het groen, die in de plaats komt van de Sint-Hubertuskerk, mogen tegenkomen. Hopelijk zijn er dan meer mensen die in John Lennon geloven.

Vriendelijke groeten,

Michel Adorabel, een ooggetuige van de Apocalyps

PS. Ik geloof niet in UFO's, wel in drones die gestuurd door een AI en voorzien van een luidspreker, richtlijnen geven aan mensen die de weg kwijt zijn.

Michel rijdt met de fiets naar de bakker. Hij staat al enkele minuten zijn beurt af te wachten wanneer zijn bevriende jehova toevallig binnenkomt. Michel herkent hem onmiddellijk, maar Raf Pieters heeft alleen oog voor de etalage vol taarten.

‘Hallo, ik ben Michel Adorabel. Ken je me nog?’

De man kijkt hem raar aan.

Michel denkt: *Hoe heb ik kunnen vergeten dat hij zo’n grijs-groene ogen heeft, zo onwerkelijk, de ogen van een engel?*

Raf ontspant zijn gezicht en zegt:

‘Hé, met die fietsbril heb ik je niet herkend.’

Michel denkt: *Hoe kan ik vergeten dat ik mijn bril nog draag?*

Hij neemt de bril af en zegt:

‘Zoals ik het in mijn brief heb voorspeld.’

‘Voorspeld?’

‘Vergeef me mijn raar woordgebruik, maar ik heb in mijn brief het vermoeden geuit dat jij me misschien niet herkent door de muts of de bril die ik draag.’

‘O, juist, ik begrijp je volledig. Ik heb je brief goed ontvangen.’

‘Ik die van jou ook, dat was een geweldig idee, vond ik.’

‘Ja, ik had niet gedacht dat ik een antwoord zou krijgen.’

‘En nu staan we hier allebei, bij de bakker.’

‘Gek hé?’

‘Dat mag je wel zeggen.’

‘Kan ik u helpen,’ hoort Michel iemand achter hem vragen.

Een knappe dienstster staart hem aan. Ze glundert.

‘Jij bent aan de beurt,’ zegt Raf.

‘Oké. Maar we zijn nog niet klaar hé?’

‘Ik weet het.’

Tegen de dienstster zegt Michel:

‘Ik zou graag twee grijze piccolo’s hebben, twee pistolets en tien sandwiches.’

Michel wacht even. Raf komt naast hem staan en zegt:

‘Je hebt behoorlijke honger.’

‘We brunchen vanmiddag bij mijn schoonouders. Met spek en eieren. Hmmm.’

‘Dat doe ik graag, zo met familie eten.’

‘Maar families zijn niet meer de families van vroeger.’

‘Dat is waar.’

‘Is dat alles voor u meneer?’ vraagt dienstster.

‘Ja juffrouw.’

Michel gaat naar de kassa en rekent af. Wanneer dienstster klaar is vraagt ze aan Raf:

‘En waarmee kan ik u helpen?’

‘Graag die smurfentaart, die citroentaart en die rijsttaart.’

Hij wijst ze aan als een opgetogen kind.

Michel zou naar huis kunnen vertrekken, maar hij wil liever nog wat bijpraten. Op zijn beurt gaat Michel bij Raf staan, en zegt:

‘Er is zo te zien iets te vieren bij jou thuis.’

‘Mijn dochter is vorige maand acht geworden.’

‘Vorige maand? En nu pas het feestje? Maar wacht eens, ik heb ooit gelezen dat jehova’s geen verjaardagen vieren. Dat lijkt me straf. Je dochter zal elke verjaardag sip kijken, denk ik zo.’

‘Nee, ze vindt het normaal dat we die niet op de dag zelf vieren. Wij houden feestjes op willekeurige dagen van het jaar, en het leek ons vandaag een goede dag om haar cadeautjes te geven en haar ervan te laten genieten. Maar het bewijs voor het verjaardagenverbod in de bijbel stelt niets voor.’

‘Oké, jullie hebben het er dus ook lastig mee.’

Raf schokschoudert en zegt:

‘Het zou een heidense oorsprong hebben, dat vieren van verjaardagen. We vieren ook geen Pasen. We mogen enkel de sterftatum van Jezus herdenken. Op goede vrijdag dus.’

Ondertussen is dienstster klaar met de taarten in een grote zak te steken. Ze staart Raf aan, als wil ze hem zijn verhaal laten afmaken alvorens verder te gaan met de bestelling.

‘Ik drink een kopje koffie. Kom je erbij zitten?’ vraagt Michel.

Raf twijfelt eerst maar zegt dan gedecideerd:

‘Oké, ik kom eraan.’

Tegen de dienstster zegt Raf:

‘En dan nog de taart die ik besteld heb op naam van Pieters.’

‘Een momentje meneer, ik zal ze gaan halen.’

Michel zet zich in het cafetariagedeelte van de bakkerij. Het duurt even eer Raf heeft betaald omdat het scantoestel zijn kaart weigert. Maar blijkbaar houdt hij de kaart op de verkeerde plaats.

‘Sorry, het ging niet goed met betalen, je hebt toestellen waar je de kaart opzij moet houden en ik had niet gezien dat de kaart hier bovenop moet liggen. Ik kom zelden bij de banketbakker.’

Raf zet de taarten op het tafeltje en gaat tegenover Michel zitten. Hij lacht hem toe.

‘Eerst stonden we daar, nu zitten we hier,’ zegt Michel.

‘Ik heb de juffrouw achter de kassa gevraagd om twee koffies te brengen, is dat goed voor jou?’

‘Prima. Ik heb hier zitten gesticuleren, maar niemand ziet me.’

‘Dat is spijtig ja, maar waar wilde je nog over praten?’

Raf lijkt er elk moment vandoor te willen gaan, aan de andere kant lijkt hij geïnteresseerd om te horen wat Michel te zeggen heeft.

‘Wel, wat houdt de leer van Jehovah’s Getuigen eigenlijk in?’

‘Je moet leven naar de letter van de bijbel. Alles staat erin.’

‘Daarom stelde je me voor bij elk bezoekje een stukje in de bijbel te lezen.’

‘Inderdaad.’

‘En dat heb ik ook gedaan.’

‘Dat herinner ik me, maar jij wilde bij je eigen geloof blijven.’

‘Ja, maar wij geloven allebei wel in God en Jezus.’

‘Dat mag zo zijn, maar ik geloof in God en jij gelooft als niet-jehova sowieso in Satan, en het is God die de duivel wil vernietigen. Dus jij en ik gaan niet samen.’

‘Dat klinkt niet goed.’

‘Dat heb je als je de bijbel als een wetenschappelijk werk ziet.’

‘Dan mag je hier misschien niet samen met mij zitten.’

Raf twijfelt even en zegt:

‘Sociale omgang met niet-leden is inderdaad te vermijden. Want Jezus leerde zijn volgelingen niet deel te nemen aan de algemene gang van zaken omdat we voor de oplossing van alle problemen moeten vertrouwen op Gods koninkrijk.’

Dienster komt er eindelijk aan met de bestelde koffies. Wanneer ze weer weg is vraagt Michel:

‘Wat als ik nu wil toetreden, wat doe ik dan?’

‘Dan laat je je dopen, wel een volledige onderdompeling hé.’

‘In een beek of een rivier?’

‘Dat kan, maar het is praktischer in een zwembad.’

‘En is het echt zo dat jullie geen bloedtransfusie willen als dat nodig zou zijn bij een operatie?’

‘Dat is correct. Maar nu moet ik ervandoor. Anders vraagt mijn vrouw zich af waar ik blijf.’

‘Wacht even, zijn er nog andere regels?’

‘Uit de bijbel zul je ook afleiden dat we politiek neutraal zijn, dat we geen kerstmis vieren, en dat we de dienstplicht weigeren.’

‘Gelukkig is die afgeschaft.’

‘Ja, maar ik heb als gewetensbezwaarde 2 jaar voor Amnesty International gewerkt.’

‘En als ik jou nu over de streep krijg om een minder *fundamentele* christen te worden?’

Om niet *fundamentalistische* te zeggen.

‘Nu moet ik echt weg.’

Raf neemt zijn tas en maakt aanstalten om te vertrekken.

‘Mag ik niet naar het feestje komen?’ vraagt Michel.

Raf lacht hartelijk en zegt:

‘Nee, maar ik zal voor jouw zielenheil bidden.’

‘Dat is fijn, dan zal ik reclame maken voor Jehovah’s Getuigen.’

‘Dat hoeft niet Michel.’

‘Ik sta erop, ik zal het op mijn discrete manier doen.’

‘Oké, doe dat dan zoals je zelf wilt.’

Raf draait zich om en loopt naar de uitgang.

‘Hé, je hebt je koffie nog niet opgedronken,’ roept Michel.

Aan de deur draait Raf zich om en zegt:

‘Drink die maar op mijn gezondheid, hij is al betaald.’

Terwijl hij aan zijn kop koffie nipt neemt Michel zich voor de rest van zijn dagen te scrabbelen met zinnen om iedereen te beke-
ren tot barmhartige mensen die overdag hun activiteiten afstem-
men op de stand van de zon en ’s nachts gewoon naar de maan
staren, omdat ze zo betoverend is.

*Aartsengel Michaël is in zijn nopjes want hij heeft een be-
kwame helper gevonden. Hij start zijn dronemachientje en stijgt
op. Hoog genoeg opdat aardbewoners het gezoem van zijn vlie-
gend tuig niet kunnen horen. 120 meter of zo.*

20220307

Het is vandaag wormmaan. Na de koude winter stijgt de temperatuur waardoor de regenwormen uit de grond komen gekropen. Ze doen dat nu iets vroeger op het jaar vanwege de opwarming van de aarde, maar daar liggen zij nog niet van wakker. Michel wel.

Hij is geobsedeerd door de maan, hij observeert haar. Zijn enige doel is een beter inzicht krijgen op haar wispelturige baan. In zijn vrije tijd slaat hij het sexy hemellichaam gade, omdat het voortdurend van gestalte verandert, net zoals Gaby dat kan. Misschien kan hij uit zijn bevindingen afleiden waarom de vrouw die hem omcirkelt – of is het hij die in een synchrone baan rond haar draait? – elke dag opnieuw er anders uitziet, zich anders voelt en zich anders gedraagt. Hij woont ermee samen, niet altijd even vredig, maar haar schoonheid overtreft alles. Hun liefde overwint hun overscherp venijn na elke ruzie.

De afgelopen maanden heeft Michel gemerkt dat de maan iets doet dat hij met zijn intellectuele bagage niet kan verklaren. Hij zoekt de verklaring op hemelwaarnemenpuntcom en gaat er een chat aan met iemand die het veel beter kan uitleggen dan dat Michel het zou kunnen reproduceren in een tekst.

‘Welkom ruimtefan, waarmee kan ik je helpen?’

Michel hoopt dat hij met een levende chatter communiceert en niet met een chatbot van de tweede orde.

‘In België zie ik de maan bij opkomst of ondergang soms scheef staan. Hoe komt dat?’ schrijft Michel.

‘Wel, dat komt omdat ze een gedeelte van de cirkelvormige baan om de poolster lijkt af te leggen,’ schrijft chatter.

‘En waarom zeg je *lijkt*?’

‘Omdat de aarde rond haar as draait. Dat doen alle hemellichamen die je vanaf de aarde kunt zien.’

‘Doet de zon dat dan ook?’

‘Ja, maar aan de zon zie je niet dat ze schommelt omdat er geen referentiepunten zijn. De zon heeft geen gezicht zoals de maan.’

Chatter stuurt een verduidelijkende tekening.

‘Als je het zo tekent begin ik het al een beetje te begrijpen,’ schrijft Michel.

‘Moet ik het verder uitleggen?’

‘Nee, dus als ik het goed begrijp lijkt de maan om een denkbeeldige as te draaien die in mijn richting wijst. Is dat zo?’

‘Perfect.’

‘En als ik naar de evenaar loop zal de maan almaar schuiner staan bij het opkomen en ondergaan,’ schrijft Michel.

‘Inderdaad, door de gebogen aarde loop je naar een plek waar je net onder de maan staat.’

Chatter stuurt een tekening die de zaak verduidelijkt.

‘Ik kan me al voorstellen wat ze doet als ik de evenaar kruis,’ schrijft Michel.

‘O ja? Wat doet ze dan?’

‘De maan doet niets, maar als ik me omdraai zie ik ze ondersteboven staan.’

‘Wow, jij bent goed zeg.’

‘Kon ik dat maar eens doen.’

‘Dat zou inderdaad een spektakel zijn,’ schrijft chatter.

Michel glimlacht. Volgens hem lacht chatter ook om het idee dat ze het nooit zo kunnen doen zoals ze het beschrijven.

‘Ik weet het, we zouden een heel eind moeten gaan om een verschil te merken. Maar kan ik ervan op aan dat de maan in België niet van dat voorspellend gedrag afwijkt?’ vraagt Michel.

‘Ik woon in Utrecht en denk dat het niet veel zal verschillen met België. De maan is de maan niet als ze nog wat extra’s doet. In een brede band van de evenaar verplaatst het punt waar ze recht boven je staat afwisselend van noord naar zuid.’

‘Hoe komt dat?’

‘Ik weet niet of je je iets daarbij kunt voorstellen, maar de maan maakt een wiebelende beweging ten opzichte van de ecliptica, dat

is het schijnbare pad van de zon aan de hemel, waar de eclipsen plaatsvinden.’

‘Heb je daar geen tekening van?’

‘Jammer genoeg niet. Ik zal het anders zeggen: de ecliptica of zonnweg is de schijnbare jaarlijkse baan van de zon ten opzichte van de sterren aan de hemelbol.’

Er is even geen communicatie omdat Michel iets opzoekt.

‘Ik denk dat het nu duidelijk is, vooral omdat ik het op Wikipedia heb nagekeken :o)’

‘Ja, zo’n dingen kun je gemakkelijk vinden via Google, en ik denk dat je nog straffere info krijgt als je je registreert op CHATGPT.’

‘Ik denk dat veel jobs verloren zullen gaan door dat monster. Ik kan me voorstellen dat er mensen zullen zijn die met behulp van die app een roman gaan schrijven, of het scenario van een film.’

‘Brrr. Wie zegt dat je nu niet met een mens spreekt maar met een chatbot?’

‘Een chatbot zou geen *brrr* in zijn tekst gebruiken.’

‘Misschien :-D’ schrijft chatter.

‘Fijn dat nog iemand de ouderwetse smileys gebruikt. Fijn ook dat je me dit op een leuke manier hebt uitgelegd, bedankt.’

‘Goed, dan hoop ik dat alles zich onder een goed gesternte zal voltrekken.’

‘Tot volgende maan,’ schrijft Michel.

‘Ik kan je even niet volgen. Maan of maand?’

Michel glimlacht. Even heeft hij de indruk dat hij met een eenvoudige chatbot converseert zoals bij bolpuntcom. Ofwel kan chatter dat heel goed faken. Een ding is zeker: tijdens een virtueel gesprek kun je elkaar niet besmetten met een virus.

Vanuit zijn dronemachientje kijkt aartsengel al een tijdje gefascineerd naar de maan. Als hij wil kan hij het schouwspel van haar steeds veranderende gezicht versneld afspelen, maar hij doet dat niet omdat aardbewoners tijd heel anders ervaren.

Michel ziet het al enkele dagen met lede ogen aan: hij hoest te veel om goed te zijn. Hij heeft ook keelpijn, en dat doet een alarmbelle-tje afgaan. Het helpt hem eraan herinneren dat corona nog niet helemaal uit het land is.

Na 2 jaar zichzelf te hebben opgesloten is hij eindelijk klaar om zich wat verder te wagen dan de voordeur. Hij heeft 2 dagen achtereen een familiefeest bijgewoond en een etentje onder vrienden georganiseerd. Hij doet alsof er niets aan de hand is, maar hij denkt nu natuurlijk het ergste. Hij is dus al een tijdje in een staat van ontkenning.

Michel is kortademig, en dus zit hij helemaal niet lekker in zijn vel. Een consultatie via dokter Google leert hem dat hij misschien toch het coronavirus heeft opgedaan; gelukkig niet een van de allereerste varianten uit China maar een omikronvariant.

Hij doet een zelftest, maar hij heeft 2 brillen boven elkaar nodig om de handleiding te kunnen lezen. Zoals een bijsluiter van een medicament dat altijd doet, zo maakt de handleiding hem ook depressief. Die zegt dat hij met een negatief resultaat niet zeker mag zijn dat hij geen corona heeft. Hij voelt zich allesbehalve gerustgesteld, veeleer teleurgesteld.

Link na link klikt hij op het internet aan om te achterhalen wat hij het beste kan doen. Via een zelfevaluatie komt hij op een site terecht om een CTPC-code te genereren, om vervolgens een coronatest uit te laten voeren door een testcentrum, labo of apotheker.

Een lijst van apothekers geeft hem de mogelijkheid uit te zoeken of hij bij de dichtstbijzijnde apotheker terecht kan. Dat kan. De ontvangst van 2 berichten vanuit het tracking-corona crisiscentrum bewijzen dat hij op de goede weg is.

Een halfuur later biedt Michel zich in een apotheek aan.

‘Ik kan alleen een antigeentest afnemen,’ zegt de apothekeres.

‘Maar die heb ik zelf al gedaan.’

‘Eh, misschien willen ze in de apotheek iets verderop wel een PCR-test uitvoeren, ik hoop het.’

Maar daar krijgt Michel ook het deksel op de neus.

Hij probeert het telefoonnummer van het vaccinatiecentrum. Na 20 beltonen neemt iemand op, wellicht een vrijwilliger die het moe is:

‘Zegt u maar.’

‘Ik zou graag een PCR-test laten afnemen.’

‘Daarvoor moet u in het ziekenhuis zijn.’

‘Meent u dat?’

‘Zeker weten.’

De hoorn ligt al op de haak voor Michel de man aan de andere kant van de lijn kan bedanken.

Michel belt naar het ziekenhuis. Zijn openingszin is dezelfde:

‘Ik zou graag een PCR-test laten afnemen.’

‘Daarvoor moet u een afspraak maken via *Mijn Gezondheid*.’

‘Maar dat heb ik al gedaan.’

Michel heeft een déjà-vu.

Door een kronkel in zijn brein, of door de persoon aan de lijn die hem probeert af te schepen, begrijpt Michel niet dat hij met de eerder verkregen code in het ziekenhuis op het goede adres is. Maar hij zoekt verder.

Hij belt vervolgens naar het contactcentrum waarvan het nummer in de tweede mail van tracking-corona staat vermeld.

‘Ik zou graag een PCR-test laten afnemen.’

‘Dat kan,’ zegt de helpdesker, een vrouw.

Michel is al blij met die reactie en vraagt:

‘Waar kan ik dat doen?’

‘Ik zal het even voor u opzoeken.’

Een klik geeft duidelijk aan dat ze hem onder de knop houdt.

Het duurt minuten eer ze weer aan de lijn komt en zegt:

‘Ik kan geen specifiek adres vinden, ik denk dat u bij een apotheek beter terecht kunt.’

‘Maar daar ben ik al geweest.’

‘Het spijt me, maar meer kan ik niet voor u doen.’

Michel blijft beleefd omdat ze van goede wil is.

‘Niet erg. Maak er nog een fijne dag van.’

‘Dat is hij al door met u gesproken te hebben.’

Michel is ontsteld en verbreekt de verbinding met:

‘Dag.’

Hij krabt zich eens in het haar achter zijn oren.

Gaby komt hem te hulp:

‘Bel eens naar de huisartsenwachtpost.’

‘Doe ik.’

Michel zoekt het nummer op en belt:

‘Ik zou graag een PCR-test laten afnemen.’

Even stilte, duidelijk een man die zijn vraag niet verwacht, dan:

‘Eh, misschien moet u daarvoor naar het labo voor medische analyses bellen, na afspraak online. Ik zal u – ’

Michel verbreekt de verbinding zonder de man uit te laten spreken. Ze sturen hem van het kastje naar de muur, dat is zeker. Het is voor Michel al langer duidelijk dat het internet een allegaartje is van nepnieuws, verkooppraatjes en hier en daar informatie waarvan hij niet goed weet of ze up to date is of verouderd.

Helemaal verward maakt hij uiteindelijk een afspraak bij zijn huisdokter, ’s avonds laat nog, hoewel hij er niet mag aanbellen met coronasymptomen.

Michel doet er zijn relaas, waarna de dokter reageert met:

‘Niet te geloven, de huisdokters moeten het allemaal oplossen terwijl wij het al zo druk hebben met allerlei aanvragen en administratieve verwerkingen op de computer.’

Dokter doet gelaten de PCR-test.

‘Nu begrijp ik waarom veel mensen gedurende de coronacrisis zo slordig met de richtlijnen omsprongen: zij zijn ook van stuurboord naar bakboord gezonden,’ zegt Michel.

Dokter kijkt op van het gezegde, en beaamt het al knikkend. Hij onderzoekt Michel zoals hij dat bij elke patiënt doet. Hij meet zijn hartslag, luistert ernaar, ook de longen, meet de bloeddruk, en zegt:

‘Alles oké, er zijn geen coronasymptomen. Voor de hoest zal ik u een fles straffe siroop voorschrijven, en de uitslag van de test krijgt u morgen toegezonden.’

‘Dank u dokter, u bent te goed.’

‘Geen dank, u bent bedankt.’

Michel heeft de indruk dat dokter er niet rouwig om is dat patiënten zonder goede reden naar hem komen, want dat brengt meer geld in het laadje. Maar hij kan zich vergissen.

’s Anderdaags komt er geen verlossende mail aan. Pas ’s avonds komt Michel op het idee om *Mijn Gezondheid* op het internet te consulteren. En daar staat het zwart op wit: negatief. Geen corona. Maar welke ziektekiem heeft hem dan wel te pakken gekregen?

Dokter Google gokt op een bronchitis, ook besmettelijk. Dus Michel blijft afstand houden, ook van Gaby, en ventileert het huis regelmatig. In pre-corona-tijden zou hij het een griepje hebben genoemd. Nooit gedacht dat hij daar ooit zo bang van zou zijn.

Achteraf moet Michel toegeven dat de calvarietocht korter was geweest als hij de mail van tracking-corona beter had gelezen. Hij heeft namelijk op de link voor de antigeentest geklikt omdat hij dacht dat de 2 volgende links hem niet aanbelangden; want in de derde link stond *Brussels* vermeld. Maar de tweede link had hem onmiddellijk de mogelijkheid gegeven om een afspraak te maken op een plaats naar keuze. Code invullen en hupsakee, de registratie voor een staalafname zou een feit zijn geweest. Hij is dus door zijn eigen schuld die dag een jaar ouder geworden, maar zonder zijn zelfbeheersing te verliezen.

Dat hij zich in alle omstandigheden beheerst gedraagt, dat heeft hem wel vooruitgebracht in het leven. Michel heeft 37 jaar voor een bank gewerkt. Daar heeft hij zich in toom gehouden om zijn collega’s niet een klop tegen hun kop te geven wanneer ze hun werk niet deden. De laatste 20 jaar werkte hij als computerdeskundige in een helpdesk. De 17 jaar daarvoor was hij analist-programmeur, maar hij begon liever met programmeren dan het probleem te analyseren, en dus was hij eigenlijk een programmeur-analist.

Helemaal in het begin van zijn loopbaan was hij verantwoordelijk voor de minicomputers in de diensten van de hoofdzetel en bijgevolg had hij overal toegang. Een heleboel gebruikers piepten Michel op als er een probleem was met hun computersysteem. Zijn telefoonnummer stond gegarandeerd op een post-it die op hun computerscherm was gekleefd.

Er waren toen 2 soorten problemen. Met een hardware storing kon Michel niet veel beginnen, dan restte hem enkel een techniker te contacteren die ofwel het geheugen of de harde schijf verving. Maar met een software storing wist Michel wel raad. Daarvoor was er slechts één oplossing: Initial Program Load, en dat betekende gewoonweg enkele minuten wachten tot de bankapplicatie weer in het geheugen was geladen.

Gebruikers die voortdurend zaten te klagen over de slechte werking van hun computer hielp hij niet zo graag, en dat waren er heel wat. Op sommige diensten kwam Michel liever dan op andere, zoals bijvoorbeeld de centrale kas, achter de IT-zaal op de gelijkvloerse verdieping, helemaal aan het einde van een lange gang. Ver weg van alles, voor de veiligheid.

De collega's van de centrale kas hadden begrip voor de onvoorspelbaarheid der moderne computers en lieten hem met rust wanneer hij een oplossing voor hen zocht. Zij zagen hem altijd als de reddende engel, de enige.

Maar er was een grote verleiding. Elke keer wanneer Michel in de centrale kas binnenkwam, lagen er stapels bankbiljetten, als de piramides van Gizeh. Voor het grijpen. Eén pakje was al genoeg om decennialang zijn wekelijkse winkelkosten te betalen. Zijn vingers jeukten. Michel voelde zich bijna een acteur in een gangsterfilm die kwam peilen hoe hij de perfecte diefstal kon beramen. Maar hij hield zich elke keer in.

Hij had de mogelijkheid om de software zodanig aan te passen dat hij verrichtingen in zijn voordeel kon boeken. Maar aan die grote verleiding kon hij ook weerstaan. Auditeurs zijn streng, ze ontdekken anomalieën heel snel en sporen daders met gemak op.

Michel zou met de handen in het haar hebben gezeten als ze hem op heterdaad hadden betrapt, de gevangenis zou een hel voor hem zijn geweest, en dat is niet te vergelijken met de lockdowns tijdens de coronapandemie. Zijn motto? Beheers jezelf tegenover anderen en hoop dat zij dat ook doen.

Aartsengel hoeft de uitverkoren engelbewaarder niet aan te kijken of te zeggen wat hij van hem wil. Ze lezen elkaars gedachten en knikken. Het juiste moment om de taken te verdelen is aangebroken.

DEEL 2

MAAK TIJD VOOR RUIMTE

1965-1972

Tijdens zijn vlucht in de Gemini4 maakt Ed White in 1965 de eerste ruimtewandeling voor de Amerikanen. Bij zijn 12 minuten durende uitstap gebruikt hij een gaspistool als stuwraket. In hetzelfde jaar reist de eerste ruimtesonde, Mariner4, naar Mars en maakt er foto's. In 1966 landt de Russische Loenag als eerste zacht op de maan. De 12 vorige pogingen zijn te hard aangekomen.

Michel is volgens het kerkelijk wetboek in de jaren van verstand gekomen en mag zijn eerste communie doen in 1967. Dat jaar komt de bemanning van Apollo1 – Virgil Grissom, Ed White en Roger B. Shaffee – tijdens een oefening om het leven. De 3 Amerikanen zitten nietsvermoedend bovenop de stilstaande raket in een capsule gevuld met pure zuurstof wanneer een vonk in de kilometerslange bekabeling brand veroorzaakt. Ook de Rus Vladimir Kamorov laat datzelfde jaar het leven vanwege een slecht openende hoofdparachute tijdens de terugkeer naar de aarde van Sojoez1.

1968 is het jaar waarin de Russische ruimtecapsule Zond5 rond de maan draait. De wormen, vliegjes en planten aan boord blijken bestand te zijn tegen de ruimtereis. Apollo8 is in 1968 de eerste bemande reis van de Amerikanen naar de maan. Ook voor het eerst zorgt een reusachtige Saturnus5-raket voor de nodige stuwkracht om de aarde te verlaten.

Michel is 9 wanneer Neil Armstrong en Buz Aldrin als eersten voet op de maan zetten tijdens de Apollo11-missie. Ze landen er met hun Eagle, rechtstaand omdat ze in de aantrekkingskracht van de maan vertoeven, terwijl hun kompaan Mike Collins gewichtloos in het moederschap Columbia de maan omcirkelt. Moederziel alleen. Het is een gevoel dat Michel ook wel wil ervaren.

De beelden die de astronauten van de maan naar de aarde zenden hebben te veel contrast waardoor Michel niet goed weet wat hij ziet, of wat er gebeurt. Hij ontwaart huppelende witte vlekjes op de

zwartwittelevisie, astronauten die de tijd van hun leven hebben. Buitenaards leven, en wel op de maan.

In 1971 brengen de Russen het eerste ruimtestation Saljoet1 in een aardbaan. Vier dagen later koppelt Sojoez10 aan het station, maar de bemanning moet terugkeren vanwege problemen met de koppeling. Enkele maanden later slaagt de bemanning van Sojoez11 erin 23 dagen in het station te verblijven. Helaas sterven ze tijdens hun terugkeer door een lekkend ventiel in hun ruimtetuig.

De Apollo17-missie brengt de astronauten Cernan, Evans en Schmitt in 1972 naar de maan, het is de laatste keer dat er mensen wandelen. In hetzelfde jaar vliegt de ruimtesonde Pioneer10 doorheen de planetoïdengordel naar Jupiter en zijn manen. Pas in 1983 zal het tuig het zonnestelsel verlaten.

In 1972 is Michel eindelijk klaar voor de grote school. Hoog tijd om wetenschap te vergaren.

Het is stralend weer en de reismicrobe slaat toe. Het is al een hele tijd geleden dat Michel met zijn motorfiets eropuit getrokken is. Het duurde 7 maanden om de Kawasaki KZ900 uit 1976 te laten restaureren, in 1986 tweedehands gekocht van een Leuvenaar toen hij daar op kot zat. Hij heeft er niet gestudeerd maar zo vermeed hij de lange treinreis naar zijn werk in Brussel. Hoeveel hij voor de restauratie betaald heeft wil hij niet kwijt, omdat Gaby dan heel boos zal worden.

Michel rijdt met zijn antieke motorfiets door Borlo, een dorpje ten zuiden van St-Truiden. Hij heeft vroeger minder betrouwbare motoren gehad, maar hij blijft binnen een straal van 50 km rond Hasselt om te vermijden dat hij sleepkosten moet betalen wanneer hij motorpech krijgt. Hij is echter heel goed verzekerd en ze zullen in België en enig buurland zo snel mogelijk een mecanicien met een takelwagen sturen, als dat nodig is.

Hij besluit een pauze in te lassen aan het Pachthof. Op de hoek staat een tank, en boven de haag uit steken de wieken van een oude helikopter. Waarlijk een oorlogsmuseum in het midden van niets. Hij zet zijn mondk masker op, gaat op het eerste het beste bankje dat vrij is zitten en zet het masker weer af.

Gelukkig moet hij niet lang wachten tot er iemand komt vragen wat hij wil eten of drinken. Drinken dus want hij heeft dorst. Michel bestelt een Geuze van het vat.

Het is er niet druk, dus het duurt niet lang voor de drank op tafel staat, met het obligate kommetje nootjes erbij. Hij wenst zichzelf een goede gezondheid en neemt een redelijk grote teug; een omstaander zou kunnen denken dat hij een drankprobleem heeft.

Nadien neemt hij de tijd om het oorlogsmuseum te bezoeken; het is 10 euro entrée. Alles is in het werk gesteld om de bezoeker het gevoel te geven dat hij in de winter van 1944 leeft, toen Amerikaanse soldaten er kwamen uitrusten na het Ardennenoffensief

tegen de Duitsers. Terwijl Michel de indrukken die hem omgeven tot zich laat komen, probeert hij met zijn tong een stukje noot los te peuteren.

Na de interessante beleving zoekt Michel een wc om een plasje te doen. Maar die is BUITEN DIENST. Hij verlaat vloekend het terrein van het Pachthof omdat hij het nootoverblijfsel nog steeds niet van tussen zijn tanden kan vissen.

Michel maakt zich klaar om op zijn motor te stappen wanneer hij iemand zijn naam hoort roepen. Hij kijkt op en herkent aan de overkant van de straat zijn collega Claude Thewissen.

‘Hey Clau-de, ik ben vergeten dat jij in deze streek woont.’

Michel is voorzichtig met het uitspreken van diens voornaam omdat Claude gemakkelijk *kloot* zou kunnen verstaan.

Claude heeft 2 broodzakken vast en roept:

‘Leuk dat we elkaar hier tegenkomen. Hoe is het met je?’

Michel wacht tot Claude de straat is overgestoken en zegt:

‘Goed, en jij?’

‘Bijna op pensioen hé, dan is alles goed. Ook al op pensioen?’

‘Niet officieel, maar over anderhalf jaar is het zover. Hoewel ik nu al twee jaar niet meer werk.’

‘Ha ja, ook een VLP getekend zeker?’ vraagt Claude.

VLP: Voluntary Leave Plan.

‘Jazeker, ik heb de stap uiteindelijk gezet.’

Claude is een jaar eerder dan Michel vertrokken. Claude zegt:

‘Zin om even mee te lopen? Het is niet ver naar mijn woning.’

‘Goed idee, ik laat mijn motor hier even staan.’

Ze wandelen te voet naar het huis van Claude. Gespreksonderwerpen zijn er genoeg. De nieuwe hobby van Claude is motorrijden. Michels nieuwste hobby is dronen. Ook de dood van een collega die maar 56 is geworden durven ze aan. Het helpt hen eraan denken dat ze de rest van hun leven zo leuk mogelijk moeten invullen.

Het eerste wat Michel doet wanneer hij het huis van Claude binnengaat is vragen naar de wc. Nadat hij zijn plasje heeft gedaan en zijn handen heeft gewassen, coronaproof, bekijkt hij zichzelf in

de spiegel en ziet tot zijn verbazing een potje tandenstokers staan. De vervelende rest van een noot blijft in zijn kies vastzitten. Hij probeert die met zijn tong al een uur eruit te krijgen, maar met een doodeenvoudige houten tandenstoker lukt dat in een mum.

Hij blijft op de tandenstoker sabbelen terwijl hij zijn gastheer weer opzoekt. Michel wil niet binnenblijven, daarom stelt Claude voor in zijn mooie tuin te gaan zitten. In het gezelschap van een kleine hond die opmerkelijk rustig is drinken ze daar een Geuze Boon en vertellen ze elkaar waar ze van wakker liggen.

‘Het gaat de goede kant op met het virus,’ zegt Michel.

Corona is bijna overwonnen.

‘Bergafwaarts, bedoel je. Als we ze zouden kunnen zien, als de virusjes zo groot waren als het kleinste beestje dat we met het blote oog zien rondkruipen, dan zouden we ze nu zien apegapen, aan de rand van de straat, in de goot, waar het regenwater ze binnenkort zal wegspoelen.’

Michel denkt: *Amai, Claude zou een goede schrijver kunnen zijn.* Maar hij zegt:

‘Ten minste als het ooit nog gaat regenen.’

‘Ik zou liever wat meer sneeuw zien in de winter.’

Michel denkt: *Een wit tapijtje over alle rotzooi heen.*

Het woord *klimaatverandering* willen ze niet in de mond nemen. Ze aanhoren voortdurend onheilsverhalen van weersprofeten over het klimaat. Koolstofdioxide blijft in grote vieze wolkjes ontsnappen, en door de menselijke bedrijvigheid wordt de aarde er niet frisser op.

‘Ze kunnen COTWEE bevriezen in aardlagen die de oppervlakte nooit meer kunnen bereiken,’ weet Claude.

‘Maar dan zal een aardbeving of een vulkaan dat weer omhoogduwen,’ vult Michel wijs aan.

Hoe ze tot het onderwerp *geloven* komen is niet helemaal duidelijk, maar ze hebben er een uitgesproken mening over. Michel meent te weten dat:

‘Geloven is iets zien dat er niet is, terwijl wetenschappers enkel geloven wat ze zien.’

Claude geeft hem gelijk, hoewel hij dat wil nuanceren:

‘Mensen geloven in buitenaardse beschavingen, waarom dan niet in God die nu en dan een tipje van de sluier oplicht.’

‘Misschien wel, maar ik denk toch dat Gods dagen zijn geteld als iedereen een zekere status heeft bereikt.’

Claude schudt zijn hoofd, alsof hij het beter weet.

‘Ik weet het nog zo niet. Mensen houden van rituelen.’

‘Ja, dat wel, maar ik denk dat de technologie ons helemaal gaat inpalmen. Een menselijk brein kan wel veel maar niet alles tegelijkertijd, en daarom gaan machines voor ons denken zodat onze hersens tot rust komen en wij minder hectische levens kunnen leiden.’

Claude knikt en zegt:

‘Misschien heb je gelijk, ik weet het niet. Maar we zullen toch regels moeten blijven volgen. Met de stroom mee. Dat zullen de rebellen onder ons niet graag horen.’

‘Vind je mij een rebel?’ vraagt Michel.

‘Nee, het leven is je blijkbaar goedgezind. Een goede opvoeding speelt een grote rol.’

‘Dat is waar.’

Ook al is Michels beroeps carrière grotendeels voorbij, toch heeft hij het gevoel dat hij er meer van had kunnen maken. Hij vertelt verder:

‘Ik had een gemakkelijke baan die ik graag heb gedaan, alleen duurde het te lang. Het werd een last en van lasten willen we allemaal zo snel mogelijk verlost zijn, net zoals het coronavirus. Dat heeft mijn carrière uitgeblazen als een kaars in de wind.’

‘Dat heb je me mooi gezegd. De laatste jaren voelde ik me op mijn werk niet meer zo goed in mijn vel.’

‘Maar jij kon beter mee met de smartphones, tablets en portables. Ik niet.’

Tijdens zijn loopbaan heeft Michel regelmatig er de brui aan willen geven maar collega’s hielden hem altijd tegen.

‘Misschien wel, maar laten we ons werkverleden snel vergeten. Hoelang zal ons vlammetje flakkeren, tot het dooft?’

‘En dat, meneer Claude, heb jij nu eens mooi geformuleerd.’

Ze lachen hartelijk en drinken van hun glas champagneachtig bier.

‘God weet wat ze ons vanavond in het tv-nieuws weer zullen wijsmaken over het coronavirus,’ zegt Claude.

‘Voor de crisis volgde ik geen nieuws, maar ik was toch wel bang genoeg van het virus om op de hoogte te willen blijven. En nu is er de oorlog in Oekraïne. Wat kunnen we doen als Poetin een kernbom inzet?’

‘Dan zullen we ons snel uit de voeten moeten maken. Vluchten naar Amerika?’

‘Ik heb er altijd al eens naartoe willen gaan,’ zegt Michel.

Ze lachen wederom dat horen en zien je vergaat.

Michel hoedt zich voor nepnieuws dat tot hem komt via allerlei louche kanalen. Vertellen ze de waarheid, de verdraaide waarheid of liegen ze de mensen om bestwil wat voor? Mythes zijn van alle tijden omdat de meeste mensen nu eenmaal goedgelovig zijn.

‘Ik geloof niet alles wat er in kranten geschreven staat,’ zegt Claude, alsof hij Michels gedachten heeft gelezen.

‘Ik ook niet, ik heb zelfs meer vertrouwen in non-fictieboeken. Want wat je het beste kunt doen, zoals ik het doe, is waarheden destilleren uit wat je leest. Zo vorm ik mijn eigen mening.’

‘Vergeet niet dat een lezer niet altijd goed kan interpreteren wat een schrijver heeft geschreven. Taal is in onze maatschappij onontbeerlijk, maar ze zorgt ook voor misverstanden.’

‘Je hebt gelijk, het is soms een bron van ergernis.’

Claude knikt en zegt:

‘Als schrijver zul jij wel heel goed weten dat schrijven en praten niet hetzelfde is. Ik erger me dood over mensen die wauwelen alsof ze dronken zijn. Ze slikken letters in waardoor ik met een knoop in de maag blijf zitten. En foutloos schrijven kunnen ze ook al niet.’

‘Dat heb ik ook, en mijn vriendin vindt dat nog erger. Het zou volgens haar een goed idee zijn om op school dictielessen in te voeren. En elke leerling die niet oplet tijdens de les Nederlands krijgt een tik van de regel op zijn hoofd, zoals de leraar dat bij haar en haar klasgenoten deed.’

‘Ik zou een taalpolitie aanstellen, die toeziet dat alle officiële woordvoeringen volgens de regels gebeuren. Alleen zo kunnen we vergissingen vermijden, want die kunnen nogal eens escaleren als het over de communicatie tussen vijandige landen gaat.’

‘Daar krijg ik dorst van,’ zegt Michel.

Claude begrijpt dat zijn glas leeg is en schenkt hun glazen vol. Beiden genieten van een grote teug.

‘Ben je op pad om alle bezienswaardigheden van Borlo te bekijken?’ vraagt Claude.

‘Nee, ik kwam hier voorbij en zag de helikopter staan. Weet jij nog iets interessant behalve het oorlogsmuseum?’

‘De Thewitkapel misschien, maar ik kan je al zeggen dat je daar geen verschijning zult hebben. Sinds de gemeente ze heeft geres-taureerd is de mysterieuze vibe weg.’

‘Jammer. Dat restaureren is in sommige gevallen wel nodig, maar ze vergeten dat een antiek stuk mooier is mét patine.’

‘Kijk je soms naar de Salvage Hunters?’ vraagt Claude.

‘Jij ook? Geweldig programma is dat, ze zijn al aan het vijf-tiende seizoen toe. Dat wil wat zeggen.’

‘Als ik Drew Pritchard in zijn vrachtwagen zie rijden, allé, hij laat zich door Tee rijden, dan heb ik zin om met mijn motorhome naar Engeland te rijden en daar van kasteel naar kasteel te hoppen.’

‘Ik denk dat je daar ook een heleboel abdijen en kerken kunt bezichtigen.’

‘Ja, Engeland heeft een rijke historie, ook op religieus vlak.’

Heel wat heiligen en goden hebben zich in allerlei behuizingen op aarde teruggetrokken en roepen de toerist via allerhande spreekbuizen op om een duit in het zakje te komen doen. Al reizend houden ze de economie draaiend, zelfs tijdens de coronacrisis

moesten centen rollen. Als grote spaarder voelt Michel zich nu gedwongen zijn geld op te maken, hoewel hij dat beter weglegt voor zijn oude dag samen met Gaby.

Konden mensen hun rituelen nu maar eens vergeten en opnieuw beginnen. En waarom niet oude monumenten afbreken? De gevels mogen blijven staan. Nieuwe steden opbouwen, dat kan ook, maar niet zoals in Dubai want daar hebben ze het iets te *hoog* in hun bol. Een stad onder de grond bouwen lijkt Michel een beter idee. Of heb je daar ook airco nodig?

Omdat Michel zit te mijmeren snijdt Claude het volgende onderwerp aan:

‘Ik wilde begin twintig negentien een nieuwe mobilhome kopen, maar door de crisis is daar niks van gekomen, en nu zie ik in dat zo’n auto te veel kost in verhouding met de keren dat ik hem zal gebruiken om te reizen.’

‘En je moet nu meer dan een jaar wachten voor de levering. Wat dacht je van een tweedehands mobilhome?’

‘Die zijn nog te duur, of je moet een ouder type nemen, maar daarmee kun je binnenkort niet meer ongehinderd rondrijden vanwege de lage emissie zones. Bovendien is er aan elke mobilhome ouder dan tien jaar een reukje, ik bedoel letterlijk. De kussens en het interieur laten een soort walm vrij, een vettigheid vanwege het koken. Ik hou daar niet zo van.’

‘Ik begrijp je volkomen. Ik heb er zo eentje, van 20 jaar oud.’

‘Je meent het niet.’

‘Toch wel, maar dat ding is voor mij meer waard dan dat ik hem moet verkopen voor een appel en een ei.’

‘Dat is zo waar als een koe.’

Michel heeft geen mobilhome nodig, ook al voelt hij af en toe de reismicrobe kriebelen. Als het voor de mooiere natuur is, wil hij wel reizen, maar voor de exotische temperaturen hoeft het niet. Meestal reist hij naar Frankrijk, maar ook Nederland is een van zijn favoriete landen omdat Nederlanders altijd dingen ietsje anders bedenken en uitvoeren.

Omdat het gesprek opnieuw dreigt te stokken verandert Michel van onderwerp, door te vragen:

‘Heb je al eens een boek van mij gelezen?’

‘Nee, ik heb er nog geen in de winkel zien liggen.’

‘Daar zul je ze niet vinden. Ik heb je mijn webadres gegeven toen je stopte met werken, daar kun je ze gratis downloaden.’

‘Ah, dat wist ik niet, maar ik lees liever in een papieren boek.’

‘Ik ook. Ik heb ooit een e-booktablet geprobeerd maar dat leest niet hetzelfde. Ik kan het niet uitleggen.’

‘Ik ook niet, het is een gevoel,’ zegt Claude.

‘Een ouderwets gevoel, denk ik, want de jongeren hebben er geen problemen mee, die lezen met gemak op het piepkleine scherm van hun iPhone.’

‘Hoe duurder hoe beter.’

‘Ja, de smartphone is een soort statussymbool geworden.’

Om niet te verzeilen in een debat over sociale media gaat Michel verder op de eerder ingeslagen weg: boeken.

‘Je kunt mijn boeken lenen in de bibliotheek van Sint-Truiden.’

‘Je meent het niet.’

‘Zeker weten. Ik heb ze er zelf afgeleverd.’

‘Dan moet ik daar eens langs gaan. En bij mijn volgende bezoek zal ik opmerkingen erover geven.’

‘Dat is afgesproken.’

Zo komt er een einde aan hun namiddaggesprek in de tuin.

Wanneer Michel opstaat en met de tandenstoker nagaat of alle restjes tussen zijn tanden verdwenen zijn, struikelt hij over de kleine hond die voor zijn voeten loopt. Hij valt net niet, maar hij bezeert zich wel aan zijn tandvlees. Van colère gooit hij de bebloede tandenstoker omhoog en God mag weten waar die terecht komt.

‘Het is nu te laat om nog een motorritje te maken, en het is bijna etenstijd,’ zegt Claude die hem voorgaat naar de voordeur.

‘Geen probleem Claude, ik stuur je een berichtje als ik in de streek kom rondrijden.’

Terwijl Claude moeite heeft om de hond in toom te houden, omdat die de straat op wil lopen, nemen ze afscheid met een stevige handdruk, hoewel dat in coronatijden afgeraden is, maar de gewoonte is te sterk. Een half jaar geleden was iedereen overtuigd dat de handdruk zou verdwijnen, maar ook politiciers beginnen weer elkaar handjes te geven.

Michel wandelt terug naar het Pachthof en merkt onderweg de Thewitkapel op. Hij besluit even het interieur te bekijken, misschien om er een schietgebedje op te zeggen, want een motorrijder heeft altijd wel baat bij een goede beschermengel.

Engelbewaarder zit in de hemelse wachtkamer, voor de gelegenheid uitgevoerd als een piepkleine kapel. Aartsengel heeft hem nog niet de machtiging gegeven om naar hogere regionen op te stijgen omdat de aanroeping door Michel moet gebeuren.

Michels engelbewaarder ziet hoe de mieterse bekkentrekker zijn gezicht tegen het glas drukt en naar binnen kijkt.

Door het glazen raam ontwaart Michel een beeld van de heilige Michaël, en hij is inderdaad veel te mooi opgefrist door een schilder die geen bezieling voelde. Michel weet niet wat hem bezielt wanneer hij in een uitbundige bui de tekst links van het beeld hardop en met overtuiging afleest:

‘Blauwe Michaël, bescherm me voor ongeluk en pech, omring me met liefde door allerlei mensen mijn pad te laten kruisen, en help me op mijn weg naar verheldering. Moge niemand mij tegenhouden in mijn zoektocht naar rust en vrede.’

Ondanks zijn hocus-pocus-pats-uitlating en de vrolijke kleuren van het beeld drijven zijn gedachten af naar het sterven. Hij weet dat Pietje de dood voortdurend de omgeving aftuurt, op zoek naar mogelijke slachtoffers, en dat hij die het beste kiest door af te gaan op de manier waarop mensen bewegen. Zit er snelheid in dan wacht de dood liever een langzamere tred af, want hij is zoals een inbreker. Pas als een raam openstaat en de bewoner zijn ladder niet heeft binnengehaald zal de inbreker zijn slag slaan.

Michel ontwaakt uit de hemelse betovering en denkt: *Snel weg van deze akelige plek*. En snelheid, daar kan zijn motorfiets wel voor zorgen.

Drie kwartier later rijdt hij de oprit aan zijn huis op. Hij heeft weer een motorrit overleefd en Gaby is blij dat ze hem terugziet. Misschien helpt het dat ze altijd *wees voorzichtig* zegt wanneer hij op pad gaat, want dan is hij dat ook.

Michel is weer thuis. Daar is hij graag. De aarde is zijn grote huis, maar hij denkt ook aan andere werelden. De maan interesseert hem mateloos, ook de manen van Jupiter en Saturnus spreken hem aan. Misschien kunnen mensen er ooit naar uitwijken, wie weet, want ruimtetuurland is voortdurend op zoek naar planeten die op de aarde lijken. Het is logisch dat ze toekomstige ruimteschepen in de richting zullen sturen van het stelsel dat het dichtste bij staat. En als ze daar eenmaal zijn doen ze het met wat ze hebben. Zo doen de mensen het hier op aarde ook.

Maar waarom staan rijk en arm altijd tegenover elkaar? Waarom gaan mensen nog dood aan ongeneeslijke ziekten? Waarom kunnen knappe koppen nog niet alles uitleggen met de relativiteitstheorie van Einstein? Waarom blijven mensen gevangenzitten tussen het piekleine en het immensgrote?

Volgens Michel moet iemand zich met de grootste raket van Elon Musk de ruimte in laten schieten om daar op de supersnaren van Gods harp te gaan tokkelen. Hoe en wat er zal gebeuren, dat laat hij aan de vindingrijkheid van de ontdekkingsreiziger over.

Na het avondmaal en een tv-sessie van enkele uren zoekt Michel samen met Gaby hun bedje op. Ze slapen zacht, zowaar een goede nacht.

Engelbewaarder waakt aan het bed van Gaby en Michel. Hij is blij en tevreden, want hij heeft van aarstengel eindelijk een aardse naam gekregen: Raf.

Zijn opdracht? Michel Adorabel en diens contacten bespieden.

's Anderdaags rijdt Claude naar de stad om een boek van Michel in de bibliotheek te gaan zoeken. Zijn nieuwsgierigheid drijft hem. De enige verklaring is te zoeken bij de unieke roep van schrijvers, alsof hun stemmen Claude aantrekken zoals middeleeuwse jonge ridders die de lokroep van de maagd van de Lorelei niet kunnen weerstaan en met hun schip tegen de rotsen te pletter slaan.

Het heeft wat voeten in de aarde om de boeken van zijn collega te vinden. Zijn eigen zoektocht langs de rekken levert niets op. Via de computer kan hij ze ook niet vinden. Gelukkig vindt hij een bereidwillige assistent die niet vanachter zijn computer komt omdat er in de bibliotheek nog coronamaatregelen gelden. Hij kijkt Claude aan alsof hij de laatste koalabeer is.

'Meneer, hoe kan ik u van dienst zijn?'

Claude draagt een mondkmasker omdat hij voorzichtig is op plaatsen waar veel mensen komen.

'Ik zou graag de boeken van Michel Adorabel vinden? Hebt u enig idee waar die verstopt zitten?'

De assistent kijkt verward en zegt:

'Ik begrijp niet alles wat u zegt, kunt u uw vraag herhalen?'

Twee belemmeringen die de conversatie bemoeilijken: een mondkmasker en een plastic scherm.

'Michel Adorabel is de naam van de schrijver die ik zoek.'

Claude articuleert zoals hij vroeger tijdens de dictieles op school deed.

Assistent glimlacht. Het ijs is eindelijk gebroken.

'Dat is geen bekende schrijver want er gaat geen belletje rinkelen, maar het is wel een *beminnelijke* naam.'

Het ontgaat Claude niet dat assistent refereert naar de vertaling van *adorable*.

'Een momentje, meneer.'

Na een tiental seconden zegt hij:

‘Ik begrijp nu waarom u die boeken niet heeft gevonden. De zes boeken van Adorabel zijn allemaal uitgeleend.’

Claude denkt: *Dat zal Michel graag horen.*

Assistent zoekt iets op en zegt dan:

‘Maar er bevinden zich nog zestien boeken in het archief.’

‘Kan ik die ook lenen?’

‘Nee, u kunt ze alleen hier inkijken.’

‘En lezen veronderstel ik.’

‘Dat kan ook. Ik zal u enkele aanvraagformulieren geven.’

Assistent wacht niet op zijn reactie en diept enkele A4'tjes uit zijn bureau op. Claude neemt ze ongelovig aan en vraagt:

‘In welke bureaucratie ben ik hier terechtgekomen.’

‘Wat zegt u?’

Claude vindt het raadzamer zijn vraag niet te herhalen. Iets verderop hoort hij een papier uit een printer komen.

Assistent wijst in die richting en zegt:

‘De lijst van Adorabels boeken.’

Grommelend neemt Michel het blad uit de printer en zet zich aan een vrije tafel, waar hij de formulieren invult. Hij beslist 2 boeken aan te vragen: *Doodgemoedereerd* en *Vuurtoeren*.

‘Eens kijken wat dat geeft,’ zegt Claude in zichzelf terwijl hij terug naar de helpdesk gaat.

Hij wil de formulieren overhandigen, maar assistent wijst een onbepaalde richting aan en zegt:

‘U moet dat aan de betreffende balie afgeven.’

Claude ziet een deur waarvan de bovenste helft is opengeklapt. Ernaast staat een soort toestel dat op een microgolfoven lijkt.

‘Ik ben al weg,’ zegt hij laconiek.

Op zijn gemak gaat hij ernaartoe.

Al heel snel verschijnt een assistente in de deuropening, die hem vriendelijk begroet:

‘Wat kan ik voor u doen?’

Claude overhandigt haar de aanvraagformulieren.

‘Die moet u in de lift hiernaast steken, en op de knop drukken.’

‘Ik zal dat doen, juffrouw.’

In gedachten ziet Claude de formulieren afdalen naar de kelder, waarna iemand de gevraagde boeken erin legt en ze via de lift naar boven stuurt.

‘Leuke manier,’ zegt Claude.

Maar assistente is al uit het zicht verdwenen, zij zit vermoedelijk weer voor haar computerscherm.

Zo snel als hij gehoopt heeft gaat het echter niet. Het duurt volle 10 minuten eer de lift weer naar boven komt. Claude heeft zich de hele tijd kalm gehouden, want hij wil zich enkel laten kennen als een beheerste bezoeker.

Met de boeken in zijn handen kijkt hij rond om te zien waar hij op zijn gemak erin kan lezen. Iets verderop staan 3 zetels in een soort leeshoek met lampjes. Er zit een oude man in een van de stoelen, hij lijkt te slapen. Perfect.

Claude zet zich in een zetel en klapt het boek *Doodgemoedereerd* open.

In de proloog beschrijft Michel het liedje *Bye bye miss American pie* van Don McLean; Madonna heeft er een versie van gemaakt. Het gaat over catastrofaal doodgaan, zoals de wereld dat ondervonden heeft tijdens de coronapandemie. De meeste mensen hielden zich aan de algemene omgangsnormen tijdens de lockdowns. Maar er zijn altijd wel mensen die gezelschap opzoeken en het spijtig vinden dat ze niet naar festivals kunnen gaan om mee te zingen met hun idolen. En zo besmetten zij anderen. Zij doden. Zij vermoorden. Dat zijn Michels harde woorden. Volgens Michel waart de dood nog steeds rond, want covid-19 is hier om te blijven, weliswaar in een minder fatale vorm. Michel geeft in zijn boek grif toe dat hij covid-19 niet met een hoofdletter wil schrijven terwijl een conventie zegt dat je dat beter doet met eigennamen. Maar omdat het een afkorting is mag het met een kleine letter.

Claude raakt door de aanzet van het boek in een *altered state of consciousness* die hem dwingt verder te lezen. Volgens Michel zal het een apocalyptisch verhaal worden. Het verwarde verhaal uit

het laatste Bijbelboek *De openbaring* heeft hem zodanig geïntrigeerd dat hij zijn eigen versie heeft geschreven, maar het is niet zo absurd als dat van Johannes. Michel beschrijft zichzelf en zijn vriendin als een soort Bonnie & Clyde. Een schrijfoefening die uit de hand is gelopen.

Een slag weerklinkt ergens in de bibliotheek, Claude schrikt ervan op. Hij denkt: *Wellicht is er een heel dik boek op de grond gevallen, of een stapel boeken.* De man die tegenover Claude in de zetel lag te slapen, ontwaakt, ziet Claude zitten en vraagt:

‘Wat lees je?’

‘Een boek van iemand waarmee ik heb gewerkt. We waren collega’s in een bank in Brussel.’

‘Fijn, en wat schrijft hij?’ vraagt de ontwaker.

‘Toch wel bijzondere dingen, vind ik.’

‘Zoals?’

‘Mensen die katholiek opgevoed zijn hebben volgens hem het gevoel dat vroegere religieuze instanties hen van alles wijs hebben gemaakt.’

Ontwaker denkt even na en zegt:

‘Ik denk dat alle volkeren van alle tijden zich bedrogen hebben gevoeld, en dat de huidige overheid ons nog steeds belazerd.’

‘Dat is misschien waar, maar gaat het niet altijd zoals het gaat?’

‘Dat ook, mijn uitdrukking over *belazerd* zijn, weet jij waar die vandaan komt?’

‘Geen idee.’

‘Van de Bijbelse figuur Lazarus. Hij had een besmettelijke ziekte die de hele wereld in zijn greep had.’

‘Zoiets als covid-negentien?’

‘Nee, dat is een virus, ik bedoel de bacterie die melaatsheid veroorzaakt. Sinds de middeleeuwen komt lepra niet meer voor in België. Wij hebben een grote weerstand en een te goede hygiëne.’

‘Dat is fijn om te horen.’

Ontwaker weet er blijkbaar alles van. Maar hij bevindt zich natuurlijk in een bibliotheek waar hij al die informatie heeft kunnen vergaren. Dat is duidelijk wanneer hij zegt:

‘De ziekte komt nog voor in de tropen, India, Indonesië of Brazilië. Er is een behandeling, je kunt ervan genezen.’

‘De beroemdste Belg ooit heeft ze ook opgelopen. Pater Damiiaan, Jozef De Veuster.’

Ontwaker knikt en zegt:

‘Het kan twee tot vijf jaar duren eer je in de gaten hebt dat er iets mis is, en ondertussen kun je andere mensen besmetten. Door slechte behandeling treden verminkingen op. En de moderne mens heeft alleen dat beeld van de ziekte.’

Claude herinnert zich plots *An*, een Japanse film uit 2015. *An* is een zoete rodebonenpasta die de Japanners bij deegwaren eten. Naast het uitbeelden van lekker eten – *het is beter wat tijd in het klaarmaken te steken om het nog lekkerder te maken* – vertelt de film ook over het leven van een oude vrouw die als kind aan lepra leed en tot 2009 in quarantaine moet leven, hoewel ze al een halve eeuw niet besmettelijk is.

‘Ik ben blij dat lepra hier geen voet aan wal heeft kunnen zetten, maar het apenpokkenvirus lukt dat blijkbaar wel,’ zegt Claude.

Ontwaker knikt alsof hij duidelijk wil maken dat hij dat ook spijtig vindt, en zegt:

‘De beestjes zijn niet klein te krijgen en de mensen onderschaten ze.’

Claude knikt op zijn beurt, zij zijn alvast gelijkgesteld.

Ontwaker staat op en zegt:

‘Ik moet ervandoor, fijn met jou kennis te hebben gemaakt, het beste, ook voor je collega-schrijver.’

‘Fijne dag nog.’

Claude heeft het boek van Michel in zijn handen, en hij begrijpt dat hij niet genoeg tijd heeft om de overige 200 bladzijden te lezen. Bovendien heeft hij nog een tweede boek aangevraagd.

Hij keert terug naar de boekenlift en vraagt aan assistente of hij de boeken toch mee naar huis mag nemen. Hij staaft zijn goede voornemen met:

‘Het is voor een diepzinnig onderzoek naar de redenen waarom mensen schrijven. Ook de minderbekenden onder ons.’

Assistente kijkt op haar horloge, denkt even na terwijl ze Claude doordringend aankijkt, neemt haar smartphone, tikt een nummer in en houdt de telefoon aan haar oor.

Claude hoort niet goed wat assistente bespreekt.

Ze beëindigt het gesprek aan de telefoon en zegt:

‘Een waarborg van vijftig euro en u mag beide boeken een week lenen. Uw identiteitsgegevens heb ik op het aanvraagformulier, dus we vinden u wel als u ze niet terugbrengt. De waarborg mag u aan de kassa betalen.’

‘Dat is heel genereus van u, dank u. Alle Limburgse lezers die boeken schrijven zullen u duizendmaal danken.’

Assistente grijnst breed.

Claude laat zijn eigen versie van de breedsmoelkikker zien.

Raf ziet het gebeuren door zijn neerwaarts gerichte periscoop. Hij lacht zich bijna een bult, gelukkig nog geen breuk.

Het ding waarin Michels engelbewaarder boven de bieb vliegt schudt alsof ze over een kasseiweg rijden. Maar aartsengel heeft alles onder controle.

Buurvrouw Bie komt 2 dagen later rond koffietijd Claude op de hoogte brengen van het feit dat morgen een techniker enkele zonnepanelen op haar dak komt installeren. Hij zal zo stil mogelijk werken, maar als Claude er last van ondervindt moet hij dat zeggen.

‘Wat fijn om me te verwittigen. Wil je een koffietje? Dan kunnen we even wat bijpraten.’

‘Graag.’

Claude nodigt Bie uit om in de zithoek van de veranda te gaan zitten. Ondertussen zal hij enkele kopjes nespressokoffie maken, uiteraard met een koekje erbij.

Bie vindt het leuk bij Claude. Hij is niet getrouwd, maar zijn huis is helemaal in orde en proper. Zelfs de tuin ligt er perfect bij. Dat is wat anders als haar man die God de tuin laat doen.

Op het lage tafeltje ziet ze 2 boeken van dezelfde schrijver liggen. Wanneer Claude met de kopjes en de koekjes op een plateau aankomt vraagt ze:

‘Michel Adorabel? Een nieuwe favoriete schrijver gevonden?’

‘Dat zijn boeken van een collega die net zoals ik bijna op pensioen gaat. Ze zijn goed geschreven.’

Bie neemt er een van, *Vuurtoeren*, opent het en merkt op:

‘Dat zijn boeken uit de bie.’

‘Ja, misschien is dat boek iets voor jou, je leest toch graag sciencefiction. Dat ander boek is niet je genre, denk ik. Je mag het lenen, maar ik moet ze allebei over vier dagen weer inleveren.’

‘Prima, ik verslind het ene boek na het andere. Dit boek telt maar tweehonderd tweeënveertig bladzijden, dat heb ik gegarandeerd in vier uur uitgelezen.’

Claude en Bie voelen zich goed. Ze slurpen aan hun kopjes en knabbelen op zandkoekjes.

‘Gezellig zo hé,’ vindt Claude.

‘Koeken en boeken, ik ben er zot van. Trouwens, mijn broer schrijft ook boeken, ik ben webmaster van zijn site.’

‘En is dat leuk?’

‘Ik heb het mijn broer al eens gezegd: *Ik doe niets liever dan knutselen aan onze website*. En hij zei: *Ik weet het*.’

‘Hij kan kort zijn die broer van je.’

‘Ik denk dat hij de woorden die hij niet zegt, opschrijft.’

Ze vertelt dat de site oorspronkelijk bedoeld was als platform voor de verkoop van zijn boeken.

‘Hij wilde er geen geld mee verdienen, maar hij zag toch graag ‘s mens goedkeuring omgezet in regelmatige bestellingen. Helaas bleven die uit, en toen duidelijk was dat hij niet zo goed was in het organiseren van reclamecampagnes legde hij zich neer bij het verdicht: einde verhaal, boeken dicht, vanaf dan kan iedereen naar believen zijn schrijfsels downloaden, kosteloos.’

‘Geeft hij niet zo’n weird tijdschrift uit? Het heeft ooit in mijn brievenbus gelegen omdat de postbode zich van adres had vergist.’

‘Ja, het heet *Excentriek*. Ik heb het ook in de website opgenomen. Als webmaster voer ik naar eigen goeddenken aanpassingen door die mijn broer me via e-mail opstuurt. En dat werkt prima. Onze moeder heeft altijd gewild dat we goed met elkaar zouden opschieten, en dat lukt goed. Zij blij.’

Bie vertelt dat ze elkaar geregeld zagen op zaterdagavond als haar moeder hen voor het avondmaal uitnodigde. Maar door het coronavirus zijn ze min of meer gevangen en van hun eigen huis geweest. Gelukkig waren Snapchat, WhatsApp, Facebook en e-mail sublieme helpers om hun verbale communicatie te vervangen.

Claude beaamt dat, hoewel hij graag alleen op zijn eilandje zit.

‘Dat boekje daar, dat half onder het tafelkleedje uitkomt, mag ik dat eens bekijken?’ vraagt Bie.

‘Doe alsof je thuis bent.’

Ze bekijkt het voorplat en leest hardop:

‘*Enge mensen*, door Martin Wings.’

Ze doet het open en leest:

‘Voor Mia, een sympathiek mens! Veel leesplezier. Hoensbroek elf november tweeduizendnegen. Waar heb je dat vandaan?’

‘Gekocht op bolpuntcom voor zeventien euro vijffennegentig.’

‘Amai, pittige prijs voor een tweedehands boekje van nauwelijks honderdeenveertig bladzijden.’

‘Maar wel gesigneerd. En de datum is toevallig de sluitingsdag van de boekenbeurs in Antwerp Expo. Ik zie het als een collectors-item. Ik heb anderhalf uur genoten van zijn schrijfstijl en zijn verbijsterend opmerkings- en relativiseringsvermogen. Maar hij houdt niet zo van zijn medemensen.’

‘Dat is duidelijk met die titel.’

‘Ik heb hem opgezocht op het internet. Hij is in twintig zeventien gestorven, hij was maar achtenzestig.’

‘Maar wacht eens even, ik ken die naam, dat is die Nederlander die meewerkte aan het tijdschrift van mijn broer.’

‘Nou, dat is toevallig.’

Dat zegt Claude met een Nederlandse tongval. Hij gaat verder:

‘Uit reacties op een gemeenschapssite voor boeken heb ik op Uwweb een leeshoekje van Wings gevonden, en die pagina is nog altijd in de lucht.’

Bie legt het boekje terug op het tafeltje en zegt:

‘Hmm, dat doet me denken aan de vergankelijkheid der webmasters. Wat als ik sterf en ik het huurgeld voor de webruimte niet meer kan betalen? Dan ga ik ook dood op het internet, of ik moet een opvolger aanstellen, maar dat zou mijn broer kunnen zijn.’

‘Ik ben blij dat ik je daaraan help herinneren. Je moet je hostingbedrijf vragen of je voor enkele decennia vooruit mag betalen.’

‘Ik zal het eens navragen.’

Bie denkt even na en zegt:

‘Maar wat ik wel weet is dat Wikipedia niemand zonder meer in hun lijsten opneemt. Ik heb geprobeerd om de werken van mijn broer toe te voegen. Maar ze wilden mijn artikel niet publiceren wegens zelfpromotie.’

‘Nou moe,’ doet Claude weer een fictieve Nederlander na.

Ze laten zich verder afleiden door het werk van Martin Wings. Hij schrijft zeer korte verhalen, niet meer dan 1000 woorden, en slaagt erin grappig te zijn terwijl hij zijn medemensen observeert en hun gedoe subliem beschrijft. Er bestaat een woord voor: handpalmverhalen.

Na een stil moment neemt Claude het boekje van Wings van het tafeltje en zegt:

‘Er is een verhaaltje dat ik me goed herinner over de stock dichtbundels die hij aanlegde, die was elke keer veel te groot. Hij kreeg ze niet aan de straatstenen kwijt.’

‘Dat is iets wat veel schrijvers overkomt. Ook mijn broer.’

‘Hij moet zijn boeken grappiger maken, zoals Wings.’

‘Zo beroemd is Wings er niet door geworden hé?’

‘Nee, maar hij is absoluut grappig.’

Alsof Claude iets wil bewijzen opent hij het boekje, doorbladert het even, en leest dan iets voor:

‘Ik doe op vakantie niets. Hoewel, lezen, is dat ook niets doen?’

Bie lacht hartelijk, en zegt:

‘Dan heb ik een groot gedeelte van mijn leven niets gedaan.’

‘Dat is toch aparte humor, niet?’

Zonder een reactie af te wachten klappt Claude het boekje dicht, bekijkt het achterplat en zegt:

‘Jammer dat er een tikfout achterop staat. En ik vind dat hij te weinig komma’s zet, maar uiteindelijk ligt dat de leesbaarheid niet in de weg. Om een bizarre reden eindigen zijn vragen steevast met een punt, een vraagteken plus een punt.’

‘Dat doe je normaal enkel bij citaten.’

‘Oké, dat wist ik niet,’ zegt Claude.

‘Ik ga mijn broer voorstellen dunne boeken zoals die van Wings te schrijven, en bij de essentie te blijven. Zo weinig mogelijk woorden en leestekens gebruiken, en een Wingseriaans sausje van sarcasme en cynisme eroverheen.’

‘Goed idee. Dan breng jij mij dat spiksplinternieuwe boek en zal ik me in zijn verhaal gooien, dan mag hij me erdoor leiden,

misleiden kan ook, en mag ik, nadat hij een punt achter de laatste zin heeft gezet, zelf tot de conclusie van het verhaal komen. Want kunstwerken hoeven niet af te zijn.'

'Wow, als je zo kon schrijven zou je wel naam kunnen maken.'

'Zeker en vast, en anders misschien.'

Bie lacht Claude beminnelijk aan.

'Ik ga er eens aan beginnen.'

Ze laat in het midden wat ze gaat beginnen. Claude denkt: *Lezen of schrijven?*

Alsof ze genoeg gepraat heeft staat Bie op, neemt de boeken van Adorabel en steekt haar hand naar Claude uit.

'Wat wil je,' vraagt hij.

'Ik heb besloten het boekje van Wings mee te nemen, kan dat?'

'Natuurlijk,' zegt Claude.

Hij overhandigt het formeel, met een glimlach.

Bie maakt aanstalten om naar buiten te gaan. Claude volgt haar tot aan de voordeur, waar ze afscheid neemt met een knipoog.

Diezelfde namiddag leest Bie in het boek *Doodgemoedereerd* van Michel Adorabel, op het terras, zittend in haar nieuwe tuinstoel. Tot ze iemand hoort zeggen:

'Bieke, kun je mijn haar eens knippen?'

Haar man heeft geluk dat ze dat graag doet, en hij doet dat op een lieve manier, anders zou ze niet zo snel doen wat hij vraagt. Maar er is een tweede reden: het boek van Adorabel boeit haar niet. De fragmentarische schrijfstijl slaat niet aan. Het verhaal gaat verloren in wetentjes en verklaringen van buitenaardse fenomenen.

'Oké, we zullen het buiten doen. Het is mooi weer.'

'Prima, hier is de tondeuse al,' zegt haar man.

Kabelvrij, dus ze kunnen het doen waar ze willen.

Bie nodigt manlief uit in haar stoel te gaan zitten. Ze knipt zijn baard bij en kortwiekt zijn hoofdhaar. Ze praten bijna niet, maar zwijgen doen ze ook niet. Er is altijd wel een reden om te kibbelen. Bie vindt dat manlief overdrijft wanneer hij roept dat zij zijn oren

afknipt. Dat er een haar in de boter zit, dat is het minste wat ze kunnen zeggen van hun relatie.

Een tiental minuten later zegt Bie:

‘Gedaan.’

‘Klaar is Kees,’ zegt manlief.

‘En wat zeg je dan?’

Manlief glimlacht, scheef. Hun relatie is er een van meer downs dan ups, ook in bed. Het doet iets met hen. Ze leggen de oorzaak van het minste ongemak bij de ander.

‘Bedankt madame de Pompadour.’

Dat ontlokt Bie een venijnige reactie:

‘Hola boer Scheet, je moet niet denken dat je Lodewijk de veertiende of vijftiende bent. Ik weet wel beter.’

Met *boer Scheet* bedoelt ze dat hij voortdurend in huis boert en scheten laat. Normaal bedankt hij haar voor de knipbeurt, maar dat doet hij vandaag niet.

Raf spot de wervelende knipsessie van het stel door de grijs-groene cameralens van zijn dronemachientje. Hij ziet hoe een kort grijs haar op het openliggende boek valt en in de bladscheiding blijft liggen.

Michels engelbewaarder hoeft geen rapport op te stellen want aartsengel heeft het ook gezien.

Bie slaat haar boek dicht en neemt het mee naar binnen, niet alleen omdat de zon achter de muur is weggezakt maar ook vanwege de spring-van-de-hak-op-de-takstijl die van Michel Adorabel een abominabele schrijver maakt.

In haar luie zetel leest ze het boekje *Enge mensen* in een uurtje uit. Uit veel anekdotes van Wings blijkt dat ze zelf ook een eng mens is.

Bie besluit de boeken van Michel Adorabel en dat van Wings al de volgende dag aan Claude terug te geven.

Zij belt aan. Wanneer Claude de deur opent zegt ze:

‘Hier, *Vuurtoeren* is een echte pageturner gebleken. En dat andere boek is zever in pakjes. Dat is geen SF, dat is fantasy.’

Claude neemt de boeken van haar over en zegt:

‘O sorry dat ik die twee genres door elkaar heb gehaald.’

‘Dat boekje van Wings is wel de moeite waard.’

‘Goed zo, dan zul je blij zijn met een tweede boek van hem.’

Hij nodigt haar uit om in de keuken verder te praten.

Terwijl Bie wacht tot de nespressokoffie erdoor geprutteld is, haalt Claude het beloofde boekje in de zitkamer.

Bij de overhandiging in de keuken leest Bie de titel voor:

‘*Koffie valt vaak verkeerd.*’

‘Heeft hij gelijk of heeft hij gelijk?’ vraagt Claude.

‘Daar is niet over te discussiëren.’

‘Ik heb het op de kop kunnen tikken voor vijf euro, een koopje. Je kunt de verhaaltjes lezen terwijl je... koffiedrinkt.’

‘Ik zal ze in bad lezen,’ zegt Bie.

Ze glimlacht en dat maakt haar 10 jaar jonger.

‘Als Wings het over de mensen heeft dan bedoelt hij ook de buren hé. Bijvoorbeeld de ijverige mensen die de stoep ruimen terwijl het nog sneeuwt.’

‘Daar heb jij geen last van hé? Wees blij dat mijn man jouw deel van de stoep doet.’

‘Sorry, jij bent een heel goede buurvrouw, en ik heb niet te klagen over de buurman.’

‘Dat zal ik wel doen.’

Hun blik zegt zoveel meer dan duizend woorden.

Claude begrijpt dat het beter is verder te praten over boeken dan uit te zoeken of er een mogelijkheid is om als burens intiem samen te komen.

‘Toevallig heeft Wings iets over dat sneeuwruimen geschreven.’

Claude heeft op de bladzijden die de moeite waard zijn om te lezen gele post-its gekleefd. Hij opent het boekje bij de eerste post-it, gaat in stilte na of hij op de goede bladzijde zit, bladert voort, controleert, bladert. Bij de vijfde post-it heeft hij prijs.

Hij leest voor:

‘Niets is zo gevaarlijk als schoongeveegde stoepen, er blijven altijd enkele plekjes ijs achter waardoor je uitgerekend daar een lelijke val kunt maken.’

‘Ik vraag mijn man om wat ijsplekjes te laten liggen.’

‘Jij deugt niet.’

Claude beweegt zijn wijsvinger belerend in haar richting.

Hij heeft nog geen zin om op te houden over enge mensenstreken, want hij zegt:

‘Hier schrijft Wings: Bestaat het leven niet voor een belangrijk deel uit wachten? Dat begint al voor de geboorte, negen maanden wachten.’

‘Je moet niet alles verklappen, geef hier, ik lees het thuis wel.’

Claude overhandigt het boekje en zegt:

‘Laat dat hebbeding niet rondslingeren.’

Bie maakt aanstalten om te vertrekken en zegt:

‘Ten laatste overmorgen heb je het terug.’

Claude loopt Bie voor naar de voordeur en laat haar uit. Ze nemen zwijgend afscheid, hun glimlach vrolijkt de dag danig op. Claude heeft zin om zijn tong naar haar uit te steken, als voorspel voor de tongzoen die er gegarandeerd aankomt.

Hij kijkt haar na, terwijl ze naar het volgende huis in de rij loopt en zonder nog om te kijken uit het zicht verdwijnt.

Manlief is er niet, dus heeft Bie alle tijd van de wereld om het boekje van Wings te lezen. Maar niet hier, niet thuis.

Ze steekt het boekje in haar tas, neemt haar jas en autosleutels en gaat naar de garage waar haar gele vw Beetle 2.0 TSI cabriolet staat te pronken.

Racen doet ze niet, maar vlot chaufferen is op haar lijf geschreven. Ze had met de fiets kunnen gaan maar de hellingen in Borlo en omstreken zouden haar de das omdoen.

Vijf minuten later parkeert ze de auto bij de overdekte picknickbank op het befaamde uitzichtpunt van Borlo. Mielen-Boven-Aalst en de dorpjes Muizen en Buvingen zijn er goed te lokaliseren.

Bie zet zich op de bank en begint te lezen. Blijkbaar gaat Wings nu en dan naar een wielerskoers kijken, bijvoorbeeld het Nederlands kampioenschap wielrennen voor profs, want hij schrijft: *U weet natuurlijk al lang wie gewonnen heeft, neen? Moerenhout. Who the fuck is Moerenhout? Een knecht die zich opoffert opdat zijn baas het grote geld kan binnenrijven?*

Wings is ook niet te spreken over mensen die zich om allerlei vergezochte redenen groeperen: *Groepen oude mensen bij elkaar is vreselijk, groepen jongeren ook, iedere groep mensen is eng, of het nu postzegelverzamelaars of wijnkenners zijn.* Wings observeert en staat paf van wat mensen hem vertellen zonder dat hij dat vraagt. Maar hij kent het klappen van de zweep: *Ondertussen wisselden we wat prietpraat uit, hij wat koetjes, ik wat kalfjes.*

Bie begrijpt dat Wings het verouderingsproces ook niet kan stoppen: *Terwijl ik nu even met haar praatte, over ouderdom en de daarmee gepaard gaande sukkeligheid.* Het klinkt soms hard, maar Wings moet het zeggen: *Wilt u iets voor het milieu doen? Begin dan maar alvast eens met u niet meer voort te planten en consumeer eens wat minder.*

Bie is ervan overtuigd dat de moderne mens zich moet aanpassen aan de veranderende wereld. Maar Wings weet het beter: *De wereld lijkt veranderd, maar dat is niet zo, mensen veranderen niet.* Het lijkt wel alsof Wings sommige mensen geen lang leven gunt, bijvoorbeeld wanneer hij het over de vrouwen in een oud Frans hotel heeft: *De kelderbar mag niet meer gebruikt worden in*

verband met veiligheid en andere flauwekulregeltjes, de zuchtende meisjes zijn oud geworden, de meeste rokers leven nog.

Wings durft de lezer voor gek uit te maken: *U denkt, dat u met uw spaarlampen uw energienota omlaag brengt. Ja hoor, maar wel bubbelbaden installeren, airco's laten aanleggen, grootbeeld televisies kopen en over de hele wereld vliegen. U ziet ze vliegen!*

In het verhaal over de automobilist die spontaan stopt om hem, samen met zijn hondje, de weg over te laten steken, daarin herkent Bie heel goed de wrevel die Wings geregeld ervaart: *Als voetganger heb ik al de tijd van de wereld om even te wachten tot er een gelegenheid is.* Maar nee, de automobilist vormt liever een obstakel voor achteropkomend verkeer, met een heuse file als gevolg.

En de Heer, die is volgens Wings voor niks goed: *Sinds wanneer is God mannelijk? Ik zie regelmatig goddelijke vrouwen.* En mensen die bij hem op visite komen? *Het zijn gewoon mensen die niets beters te doen hebben en zich rot vervelen.*

Wings doet alsof de maanlandingen nep waren om zijn taalgrapje beter uit te laten komen: *Als u denkt dat de Amerikanen op de maan geweest zijn, dan gelooft u zeker ook wel dat ik straks even naar de maan loop.*

Waarom Wings naar wielervedstrijden gaat kijken blijft voor Bie een raadsel. Misschien om mensen te observeren tijdens hun bezigheden. Dat lukt hem goed tijdens de Waalse pijl in Huy: *Een Belg met zo'n grote Vlaamse vlag. Zijn hersens waren niet meegegroeid met zijn lichaam.* En de man die op een terras begint te vertellen over zijn vrouw in Paraguay krijgt er ook van langs: *Maar wat weten wij eigenlijk van een land als Paraguay? De man zag er niet naar uit, dat hij wist wat een totalitaire staat is en om hem dat te gaan uitleggen, daar was het net iets te mooi weer voor.*

Bij een doodeenvoudige foto van een man naast zijn auto doet Wings het weer: *Wat moet het toch heerlijk zijn, als je trots bent op je auto, als je niet gepijnigd wordt door zorgen, gedachten, of hoe het verder moet met jezelf en de wereld.* Bie voelt zich schuldig

omdat ze helemaal weg is van haar auto. Op menig vakantiefoto pronkt zij ermee.

Wings zegt het heel goed in zijn conclusie: *Nou nou nou, alweer geen vrolijk stukje*. Hij hekelt de maniertjes van sommige mensen, hoe menselijk ze ook willen zijn, ze blijven eng. Gelijgezinden blijven elkaar hardnekkig opzoeken. Waarom in godsnaam?

Bie vermoedt dat Wings geen sociale man was, en dat enge mensen hem daartoe dwongen. Ook zij voelt zich niet lekker in groepen van meer dan 4 mensen, en net zoals Wings denkt zij ook: *Dat zijn mensen, en daar hoor ik bij*.

Bie is nochtans sociaal, maar ze gaat niet de gezelligheid opzoeken zoals haar man dat doet; de laatste tijd gaat hij liever alleen. Om elkaar niet in het harnas te jagen spreken ze elkaar naar de mond. Als haar moeder belt doet ze dat ook om te vermijden dat ze tegen haar uitvliegt over haar bekrompenheid. Haar no-nonsensepetekind zei het laatst aan de telefoon: *Wat zijn we toch allemaal komedianten*.

Ineens schrikt ze van een aanwezigheid die zwaar ademt. Het is een jogster die op de bank tegenover haar is gaan zitten. Zij negeert Bie compleet terwijl ze een ontspanningsoefening doet. Vervolgens neemt ze haar smartphone uit het zakje dat aan haar bovenarm bevestigd is en begint erop te tikken.

Om te zien hoe de jogster zal reageren zegt Bie:

‘Hoi.’

Dat doet ze op een vriendelijke manier, maar jogster is zo gefascineerd door het beeldscherm van haar smartphone dat ze dat niet hoort.

‘Door wat voor nepnieuws laat je je nu misleiden?’ vraagt Bie.

Dat heeft effect op jogster, want ze recht haar rug en draait zich naar Bie toe om haar van weerwoord te dienen:

‘Ik wil niet onvriendelijk zijn, maar ik ben maar twintig en ik leef mijn leven zoals de wereld me de ingrediënten aanbiedt.’

‘Oké, maar je weet toch dat alle grootmachten op aarde al meer dan tien jaar verwoed data over de bevolking verzamelen via smartphones, tablets en computers, draagbaar of niet.’

Jogster heeft er geen boodschap aan, trekt haar schouders op.

Bie gaat verder met:

‘Ik zit op Facebook, ik stuur ook boodschappen via Messenger en WhatsApp. En ik stel moeilijke vragen aan Google. Alle systemen achter sociale media weten waar ik ben en welke dingen ik online bestel. Is dat niet beangstigend?’

‘Bekijk het eens anders, diezelfde systemen leiden af waar ik op vakantie zou willen gaan, en wat ik zal eten. Dan krijg ik advertenties die me helpen te vinden wat ik zoek. Perfect dus.’

Bie weet niet onmiddellijk gepast te reageren. Gelukkig voelt ze al snel de woordenstroom weer komen:

‘Heb je dan geen probleem met de onzichtbare entiteit die je gangen nagaat? Overal camera’s die je bewegingen volgen, en als je iets verkeerd doet weten ze het direct en sturen ze je bij via werkstraffen en boetes.’

Alweer haalt jogster haar schouders op. Opeens zegt ze:

‘Verdorie ja, de Chinezen hebben het al aan hun been. Blijkbaar gebruikt hun overheid veel toepassingen op basis van artificiële intelligentie om allerlei controles op maatschappelijk vlak te doen.’

Bie bouwt verder op haar eigen gedachtegang:

‘Maar die Chinezen liggen daar niet wakker van. Zij opteren voor veiligheid overall en lijken daar vrede mee te hebben. Maar ik zie jou niet klakkeloos regels volgen die je privacy ondermijnen.’

‘Nee, het is niet leuk als ze weten hoe ik mijn vrije tijd verdrijf. Maar hoe komen ze dat in godsnaam te weten?’

Bie denkt: *Facebookleuk is dat alleszins niet.* En ze zegt:

‘Met TikTok bijvoorbeeld.’

Jogster kijkt haar meewarig aan en zegt:

‘Ik gebruik die app.’

‘Als ik je een goede raad mag geven: zwier hem eraf.’

De drie miljoen gebruikers in België liggen er niet wakker van dat China hun data inkijkt, maar miljoenen Amerikanen vrezen het ergste, en het is niet duidelijk voor Bie wat dat is.

Made in China was ooit een reden om het niet te kopen. Dat is veranderd. China brengt elektrische wagens op de markt die met de westerse auto's kunnen wedijveren. Iedereen bestelt online volwaardige spullen waarvan niemand weet dat ze uit het Verre Oosten komen.

Een geluid uit haar smartphone doet jogster opspringen. Ze kijkt naar het schermpje en zegt:

‘Ik moet nu doorgaan.’

‘Ga maar meisje, met dat joggen ben je al goed bezig. Maar overdrijf niet hé. Vergeet niet te leven. Als ik opnieuw kon beginnen, ik zou al zeker niet trouwen. Laat je tot niets dwingen, doe je eigen zin.’

Jogster fronst haar wenkbrauwen voor zoveel medeleven.

‘Dat beloof ik. China weet misschien alles van mij, maar de Belgische overheid nog niet. Wat voor mij een geheim is blijft een geheim, en dat gooi ik niet op sociale media.’

‘Goed zo, veel geluk daarmee.’

Bie denkt: *Als je ziet wat ze allemaal erop smijten, is het niet meer zo moeilijk voor robots om slimmer te worden dan mensen.*

Jogster zet zich weer in beweging en Bie is jaloers op haar bevallige figuur.

Raf is voor het grootste deel in functie van Michels bescherming ingezet. De rest van de tijd offert hij op aan de observatie van Claude en Bie. Gelukkig is tijd voor hem een rekbaar begrip.

Hoverend boven de huizen van Bie en Claude kijkt Michels engbewaarder rond. Hij lijkt de piloot te zijn, maar de afstandsbestuurder van het dronemachientje is aartsengel.

Bie brengt de boekjes van Wings de volgende dag terug naar Claude. Rond het vieruurtje, want dan kunnen ze bij een geurige koffie nog wat keuvelen over ditjes en datjes.

Ze zitten in de woonkamer en Claude vraagt:

‘Hoe vond je Martin Wings?’

‘Ik heb ervan genoten.’

‘Jammer dat ik niet meer boeken van hem gevonden heb. Maar de boeken van Michel Adorabel zijn ook goed hé?’

‘Ik heb van hem een goed en een slecht boek gelezen. Soms vergeet hij het verhaal,’ zegt Bie.

‘Dat doet hij bewust, en zijn verhalen zijn op het randje van het onmogelijke, en misschien kan het dan toch wel.’

‘Ik heb er het raden naar.’

‘Maar die sciencefiction die jij leest, dat is toch compleet verzonden, dat is nog erger.’

‘Daar moet ik je in tegenspreken. Het is een hele prestatie als een schrijver het klaarkrijgt een andere wereld te verzinnen. Dan hoef ik me niet af te vragen of iets mogelijk is. Dat wat de schrijver heeft opgeschreven is sowieso waar in die wereld.’

Claude denkt even na en zegt:

‘Je hebt gelijk als je zegt dat je de beschreven dingen niet kunt weerleggen omdat die zich in een andere wereld afspelen. Zo had ik er nog niet over nagedacht.’

‘Zullen we een kopje koffie in de veranda drinken? Ik vind het daar gezelliger,’ zegt Bie.

‘Natuurlijk, en je hebt geluk, ik heb een bananeneclair van mijn moeder meegekregen, tenminste als je iets wilt eten wat niet meer zo vers is. Mijn koelkast staat op nul graden.’

‘Dat mag geen probleem zijn, als mijn man en ik iets lekkers over hebben gooien we dat ook niet weg. Dat is zonde.’

‘Ik zal de koffie klaarmaken,’ zegt Claude.

Terwijl hij naar de keuken gaat kijkt Bie naar buiten en bewondert de tuin. Ze heeft nog nooit zo'n geometrische tuin gezien, mooi ingedeeld en voorzien van de juiste struiken en planten.

Wanneer Claude terugkeert met zijn gevulde plateau zegt ze:

‘Je mag de tuin van hiernaast ook doen.’

Claude moet even nadenken en hij begrijpt dat ze haar eigen tuin bedoelt.

‘Zeg maar wanneer.’

Bie trekt een sip gezicht en zegt:

‘Jammer dat mijn man dat niet zo goed doet als jij.’

‘Merci, dat probleem moet je zelf oplossen. Ik kan je bijvoorbeeld uitleggen wat ik doe, en jij doet dat dan in je eigen tuin na.’

‘Dat zal nog niet opvallen zeker.’

‘Oké, een slecht idee van me. Ik zeg maar wat.’

‘Ja, doe dat, vertel me erover, dan kan ik dat gebruiken om mijn man ermee te bewerken.’

‘Bewerken? Vreemde woordkeuze.’

‘Ik bedoel dat ik op hem kan inpraten en hem zo mijn zin kan laten doen.’

‘Oké, wel, ik zal beginnen met het voorjaar, dan moet je de planten met rust laten, in het najaar snoei je ze op het juiste moment. Een na een komen ze bij mij aan de beurt: de lavendelhaag, de beukenhaag die grenst aan jouw tuin, de klimophaag aan de andere kant, en de leibeuken helemaal achteraan.’

‘Je kunt zelfs de namen van de planten, dat is mooi.’

‘Dat kan altijd helpen als ze bijvoorbeeld niet meer zo goed gedijen, dan kun je op het internet via je smartphone naar een oplossing zoeken.’

‘Er bestaat een app waarmee je planten kunt herkennen door er een foto van te maken,’ weet Bie.

‘Die app heb ik geïnstalleerd, maar hij werkt niet zo goed. Als ik moet afgaan op het percentage dat de app aangeeft over hoe waar zijn resultaat is, dan hoeft het voor mij niet.’

Bie knikt. Aan haar is die app ook niet besteed. Ze heeft geen groene vingers en zal die nooit hebben.

‘Het blijft een moeilijke taak voor mij, dat tuinieren, ik kan niet eens overweg met tuinmateriaal zoals grasmachine, bladzuiger en hegschaar.’

‘Ik weet het, je armpjes zijn niet zo gespierd hé.’

‘Zal ik eens tonen hoe sterk ik wel ben?’

‘Hoe wil je dat aantonen? Een partijtje modderworstelen?’

‘Viezerik,’ zegt Bie.

Maar ze bedoelt: *Lekker stoer stuk.*

‘Nee, alle gekheid op een stokje – ’

‘Welk stokje bedoel je?’

Claude begrijpt wat ze bedoelt, maar hij wil die weg niet inslaan, nog niet. Manlief woont wel heel dichtbij en dat vergt een goede organisatie van de geheime bezoeken. Hopelijk merkt manlief niet dat er een kaper op de kust is.

Dus een ander onderwerp lijkt Claude een beter idee:

‘Eergisteren heeft mijn hegschaar het begeven. Ik heb geprobeerd ze te repareren, maar natuurlijk kon ik niet zomaar onderdelen van dat apparaat bijkopen. In de winkel waar ik hem gekocht heb stelden ze voor een nieuw toestel te kopen, omdat de reparatie duurder zou uitvallen. Dat heb ik ook gedaan, ik had nog wat ecocheques liggen die ik heb kunnen reactiveren omdat ik ze door de coronacrisis niet kon gebruiken.’

‘Blij dat we van die covid-negentien zo goed als mogelijk af zijn, nu zitten de Chinezen met de handen in het haar omdat ze veel te laat de lockdowns hebben opgeheven.’

‘Ik heb het gehoord, en ze besmetten elkaar zoals wij dat twee jaar geleden nog deden.’

‘Dat zal hen leren,’ zegt Claude.

Claude en Bie lachen schuddebuikend maar weten dat ze niet mogen lachen met het leed van anderen.

‘Van die corona zullen we nooit meer af geraken,’ zegt Bie.

‘Van de gewone griep raken we ook niet af. Een virus is als onkruid. Ik kan die onkruiden niet bij naam noemen, maar ik vervloek ze allemaal. Kun je geloven dat ik van sommige de wortel niet eens uit de grond krijg?’

‘Wie zeg je het. Dat is nu het enige dat ik in mijn tuin doe, onkruid wieden. En weet je wat?’

‘Wat?’ vraagt Claude.

‘Dat doe ik graag.’

‘Ik ook, elke week een halfuurtje en ik ben ervan af.’

‘Net mijn idee, ik weet niet hoe het voelt om een mens te vermoorden, maar een plant, ja, dat is voor mij geen probleem. Daar heb ik geen schuldgevoel bij.’

‘Ik ook niet. En de kamerplanten, hoe gaat het daarmee?’

‘Ach, ik vind het moeilijk om te bepalen hoeveel water een plant nodig heeft. Ik ken de soorten niet, dus ik doe maar wat aan.’

‘Troost je, ik heb zo al veel planten vermoord.’

Bie lacht in zichzelf, en omdat Claude niet begrijpt waarom, spreekt zij haar gedachte uit:

‘Jammer voor de planten dat ze niet kunnen vluchten. Zo zouden ze bij de buren een betere biotoop kunnen vinden.’

Claude lacht om wat Bie heeft bedacht en zegt:

‘Dat idee kun je in een boek gebruiken.’

‘Ik zal het mijn broer laten weten. Hij zal dat wel uitwerken.’

Ze denken na bij de dingen die ze zeggen. Soms kan een stilte het gezegde benadrukken.

‘Soms slagen planten erin wraak te nemen voor het kwaad dat hun soortgenoten is berokkend. Wist je dat?’ vraagt Claude.

‘Hoe dan?’

‘Wel, hier is twintig jaar geleden een boom op het dak van een overbuur gevallen nadat diens buurman zijn treurwilg had moeten kappen omdat de afgevallen blaren zijn goot blokkeerden.’

‘Juist goed ja, maar ik woonde hier toen nog niet.’

‘Geloof me maar, je kunt het toch niet navragen omdat die buren al gestorven zijn.’

‘Hopelijk aan een natuurlijke dood.’

‘Veel mensen sterven hier van ouderdom, dat scheelt. En de laatste jaren van dat virus *made in China*.’

‘En de Chinese regering kun je beter niet geloven als ze het aantal dodelijke slachtoffers publiceren,’ zegt Bie.

‘Ik geloof geen enkel bericht blindelings. Het onkruid in mijn tuin is als het nepnieuws op mijn smartphone. Het is niet uit te roeien. ’t Is godgeklaagd, vooral de titels van artikels in kranten of online nieuws-apps ergeren me danig.’

‘Ik klikte gisteren een titel aan: *Groene puppy uit Geel*. Voor ik het stuk had gelezen dacht ik dat de puppy bij de geboorte groen was en dat hij zijn leven lang die kleur zou behouden. Wat blijkt?’

Bie kijkt Claude doordringend aan, alsof ze meent dat hij het bericht ook gelezen heeft.

‘Ga je het mij nog vertellen?’ vraagt Claude.

‘De puppy had, voor hij ter wereld kwam, nog snel in de baarmoeder een groene drol gekakt. Maar na een fikse wasbeurt was het weer een aards hondje.’

‘Ik begrijp wat je bedoelt. Een heleboel journalisten verslaan geen nieuws maar maken het weer nieuw. Ze doen alsof het nieuw nieuws is terwijl ze enkel terugblikken naar opmerkelijke belevenissen van beroemdheden en minder bekende aardbewoners.’

‘En de meeste artikels zijn gesponsord en drenken je onmiddellijk in een koopsfeer.’

‘Om de economie draaiende te houden,’ weet Claude.

‘Zoiets ja. Bongo herinnert me eraan dat ik nog een ontbijt aan bed moet incasseren. In coronatijd durfden ze het niet aan huis te leveren, terwijl pakjesdiensten overstelpt raakten met bestellingen aan huis. En nu moet ik het zelf gaan afhalen, dat is niet hetzelfde hé? Mijn bed staat in mijn huis.’

Het doet Claude aan iets gelijkaardig denken.

‘Bij Monizze mag ik iets uitkiezen in de Fnac, maar de dingen die ik wil kopen zijn niet meer in voorraad.’

Zo zitten Claude en Bie gezellig in de veranda te praten. De zon komt eindelijk vanachter de wolken vandaan en de vogeltjes fluiten naar believen. Claude stelt voor:

‘Laten we even in de tuin gaan zitten, met het zonnetje op onze gezichten.’

‘Prima idee.’

Wanneer ze in de gemakkelijke tuinstoelen met kussen zitten, zuchten ze van gelukzaligheid. Waar de een aan denkt is voor de ander helemaal niet duidelijk. Hun hersenkronkels ontwarren zich, en ze hebben het gevoel dat ze dicht bij een ontknoping staan.

‘Ben je gelukkig?’ vraagt Claude, op de man af.

Bie denkt over een gepast antwoord na en zegt:

‘In het algemeen wel, behalve die nukkige man in mijn huis is er niets waar ik me over opwind, of wacht eens, misschien de kortingsvoorstellen van Carrefour die we via e-mail krijgen.’

‘Aan die man van jou kan ik niets veranderen, maar aan die cadeaubedragen en kortingen moeten we iets doen. Ik krijg er stress van. Ik wacht liever tot ik merk dat ik iets nodig heb dan snel iets te kiezen dat ik niet zal gebruiken.’

‘Ik noem dat vergiftigde geschenken. Alleen bij Sinterklaas en Kerstmis kan ik daarmee goedkopere cadeaus kopen voor familieleden en kennissen. Ik weet zeker dat zij zitten te popelen om mij de nutteloze dingen te schenken die zij hebben gekocht met behulp van allerlei dwingende promoties.’

Alweer komt Bie fris uit de hoek.

Claude zegt langs zijn neus weg:

‘Je bent me een stuk.’

‘Leuk om dat te horen.’

Ze is gevleid, dat ziet hij.

Bie denkt: *Hij heeft me altijd een saaie indruk gegeven, maar hij valt toch mee.*

Claude vindt het nodig op hetzelfde elan verder te gaan:

‘Ik zou graag eens een sobere kerst willen meemaken. In het tuinhuis, halfzittend op mijn ligzetel voor de zomer, met mijn

geruite plaid over mijn benen, terwijl ik een boek van Michel Adorabel lees bij het licht van een kleine onversierde kerstboom, maar wel met lampjes.’

‘Dan moet je dat doen. Met je vriendinneke of zo.’

‘Wat bedoel je met *of zo*?’

Ze monkelt en zegt:

‘Een vriend? Of iets daartussen.’

‘Ik zoek geen vriendin, die vind ik wel ooit.’

‘Zorg er maar voor dat je niet de veertigjarige maagd van de film achternagaat.’

‘Wat weet jij van mijn achtergrond op het gebied van seks?’

‘Niks, maar misschien kan ik je helpen.’

Claude weet even niet wat hij hoort. Zinspeelt zij op *friends with benefits*? Hij durft het haar niet rechtstreeks te vragen, daarom zegt hij:

‘Als ik de ware vind zal ik haar op haar verjaardag het mooiste cadeau geven dat zij kan bedenken: mijn guitige, alwetende blik waarmee ik haar elke keer de gelegenheid geef de wereld vanuit een ander perspectief te zien.’

Bie glundert voor zoveel spreekvaardigheid en zegt:

‘Dan kunnen we eens praten over onze toekomst.’

Claude denkt: *Die van de wereld of die van Claude en Bie?*

‘Wij zijn redelijk gelijkgestemd, vind je niet?’ zegt hij.

Zij knipoogt.

Claude denkt: *Die vrouw staat me aan.*

Plots staat ze op en zegt:

‘Ik zal eens wat ruimte maken om ons project uit de grond te kunnen stampen.’

Haar raadseltje komt cryptisch over, maar Claude kan het jammer genoeg niet ontrafelen.

Aan de voordeur geeft ze Claude een knuffel en zegt:

‘Laat maar iets weten als je de wereld vanuit een ander gezichtspunt wil zien.’

Claude knikt onnozel en doet de deur traag achter haar dicht.

Twee dagen later brengt hij de boeken van Michel Adorabel terug naar de bibliotheek van Sint-Truiden. Daar begrijpt hij plots dat hij minder boeken zal lezen omdat zijn vrije tijd helemaal zal opgaan aan geheime ontmoetingen met Bie. Dus hij neemt geen boeken mee terug naar huis.

Raf schuift zijn grijsgroene periscoop naar binnen. Hij begrijpt dat de relatie tussen Claude en Bie nog wat moet groeien, en hij neemt zich voor hen even met rust te laten. Zo kan hij zich op andere contacten concentreren.

Michels engelbewaarder geniet van zijn wereldse uitzicht, en in de kromming van de aarde herkent hij de rondheid van het heelal. Hij roept: 'Vlieg dronemachientje, vlieg.'

Een oude man die aan de abdijtoeren van Sint-Truiden woont, wandelt naar de bibliotheek in de minderbroederstraat, maar hij gaat binnen aan het gedeelte dat aan de Capucinessenstraat ligt.

Ze hebben de bieb naar een Limburgse schrijver genoemd: Toni Coppers. De biebbezoeker heeft al zijn boeken gelezen. Hij is nu op zoek naar een Hasseltse schrijver die nog niet zo geroemd is als Coppers maar via mond-tot-mondreclame bekendheid heeft verworven: Michel Adorabel, hoewel hij de laatste is die dat weet.

Bezoeker gaat aan een computerdesk zitten. Na wat zoeken krijgt hij een boekenlijstje van de schrijver met de codes waar hij ze terug kan vinden. Hij hoeft maar naar ADOM te zoeken en klaar. Hij zou ze gemakkelijk moeten vinden omdat de A aan het begin van het alfabet zit, dus helemaal vooraan, ergens. Maar waar? De P, de Q en verder tot Z, die letters vindt hij, maar hij is blijkbaar te dom om de A te vinden.

Aan de balie zit een medewerker die wellicht liever ergens anders is, aan zijn verveelde gezicht te oordelen.

‘Meneer, ik zoek de referentie ADOM maar het begint daar met P. Dat is toch gek, niet?’ vraagt bezoeker.

De medewerker schudt zijn hoofd omdat hij weer voor een stommerik staat die geen ogen in zijn bol heeft.

En hij zegt:

‘Kijk meneer, u hebt waarschijnlijk de infoborden niet bekeken. Daar staat in joekels van letters dat het andere gedeelte verhuisd is naar de eerste verdieping.’

Bezoeker wil niet doorgaan als een dommerik en zegt:

‘Eh, ik heb geen borden gezien hoor.’

Weer schudt medewerker met zijn hoofd en zegt:

‘Aan – de – grote – ingang.’

Alsof hij dictieles geeft.

Bezoeker denkt: *Dan krijg je een koekje van eigen deeg.*

En hij zegt:

‘Ik – ben – aan – de – andere – kant – binnen – gekomen.’

Medewerker ziet zijn vergissing in:

‘Oké, neem me niet kwalijk. Zoals ik al zei: eerste verdieping.’

‘Geen probleem, u bent sowieso bedankt.’

Bezoeker kan zich inleven in het saaie werk van medewerker. Hij heeft er al aan gedacht om in de bibliotheek wat bij te verdienen. Als gepensioneerde mag hij dat, maar zal hij de eentonigheid van dat werk aankunnen?

Bezoeker kijkt rond en kan niet direct een trap of een lift vinden. Medewerker heeft dat gezien en wil behulpzaam zijn:

‘Einde van deze gang en dan naar rechts, daar is de trap. Nog iets verder en daar zult u de lift vinden.’

‘Merci,’ zegt bezoeker.

Hij vat met goede moed de wandeling aan.

Bezoeker is 69. Zijn lichaam wil niet meer zo goed mee, maar hij denkt nog op dezelfde manier als op zijn twintigste. Sommige ideeën zitten vastgebakken in zijn brein en krijgt hij nooit meer uit zijn systeem. En kappen met zijn huidig leven om ergens dokter zonder grenzen te spelen, daar is het te laat voor.

De trap vindt hij gemakkelijk, maar die loopt hij voorbij. Op zijn gemak gaat hij naar de lift en drukt op de knop om ze omlaag te roepen. Maar ze komt niet, alsof iemand de liftdeur heeft opengezet om een palet boeken uit te laden. Bezoeker heeft gelukkig genoeg empathie om niet aan het moorden te slaan door een foliant van 3 kilo op het hoofd van een willekeurige biebmedewerker te laten neerkomen.

Grommelend loopt hij terug naar de trap. Puffend komt hij boven. Hij denkt: *Op zoek naar Adom, bijna Adam, de eerste mens*. Bezoeker vindt het verhaal over Adam en Eva maar een vreemd bedenkfel. Wanneer het dierenrijk eindigt en het mensendom begint weet niemand. Sinds wanneer vormen mensen zichzelf?

Met de steun van zijn ouders, die bezoeker hebben uitgelegd hoe hij moest leven, heeft hij zichzelf geschapen tot wat hij is. En

nu hij oud is en moeite heeft om een trap op te gaan, nu voelt hij zich een knar die kregelig door het leven strompelt omdat niemand nog gelooft in de waarden en normen van toen hij jong was.

Tot zijn verbazing staat hij plots aan de A. Michel Adorabels boeken vindt hij op de bovenste plank rechts. Bezoeker neemt het boekenlijstje van de schrijver dat hij thuis heeft afgedrukt erbij en begrijpt dat 6 van de 16 boeken zijn uitgeleend. Het meest recente boek, *De drekkige draak*, neemt hij uit de rij.

Hij raakt opgetogen over zijn aanpak als hij bedenkt dat hij met het laatste boek zal beginnen, en elke keer hij een boek uitheeft zal hij naar de bibliotheek komen en kijken of een vorig boek voorhanden is. Zo doet hij er lang over. Zo heeft hij het met de boeken van Jo Claes, Toni Coppers en Luc Deflo gedaan. Weird ja, hij weet het.

Met het boek onder zijn arm gaat bezoeker naar de trap, maar hij bedenkt zich en besluit weer de lift te proberen. Hij trekt de deur open en stapt zonder problemen in. Vervolgens drukt hij op 0 voor de gelijkvloerse verdieping en zakt met de lift mee.

Wanneer hij beneden aankomt trekt iemand de deur voor zijn neus open. Een man die heel veel op George Clooney lijkt maakt al aanstalten om in te stappen, maar dat wil bezoeker vermijden.

‘Héla hola, nooit geleerd dat je eerst de mensen moet laten uitstappen voor je zelf instapt?’

De man laat zich echter niet doen en duwt bezoeker opzij.

Het doet bezoeker spontaan in een *singing mood* belanden:

‘Zo’n haast hebben wij nog niet gehad. Een andere keer mischien. Dan blijf ik wel staan en kan dan, als het echt moet, wat over koetjes, kinderen en de mannen praten.’

Ja, bezoeker zingt het liedje *Opzij, opzij, opzij* van Herman Van Veen, uit 1979. Uit een andere eeuw.

Bezoeker vloekt in zichzelf en denkt: *Naar de kassa en naar huis*. Hij heeft genoeg van zijn escapade in de wereld. Onder de mensen komen ligt hem minder en minder. Mensen in zijn omgeving waren altijd van mening dat hij geen gevoel had omdat hij

nooit een traan liet, of niet in staat was iemand te troosten. Maar naarmate hij ouder wordt lijken alle emoties uit te vergroten.

Hij heeft nu meer zin om te wenen dan om te lachen. Wenen is niet zijn favoriete bezigheid, nochtans heeft hij bij de dood van zijn vader een opwelling van tranen gehad die hij niet kon bedwingen. Ook toen zijn dierbare hond insliep liet hij een traan. Maar wat alles overtrof was de dood van zijn vrouw 5 jaar geleden. Alleen boeken lezen heeft hem in leven gehouden.

In gedachten verzonken is hij tot aan de balie gestrompeld. Alles gaat er elektronisch. De eerste keer dat hij het zelfuitleenapparaat wilde gebruiken hebben ze hem moeten helpen. De tweede keer had hij weer hulp nodig, maar sindsdien lukt het hem aardig om boeken in- en uit te scannen.

Maar er gaat soms wel iets verkeerd. Vandaag neemt de kaartlezer zijn identiteitskaart niet aan.

‘Help,’ roept hij, als een drenkeling in een zee van boeken.

Hij doet alsof hij radeloos is, en al snel duikt een helper vanachter zijn bureau op. Die struikelt bijna over een boekentas die in de weg staat en vraagt:

‘Hebt u een probleem meneer?’

‘Ja, anders had ik niet zo geroepen hé.’

Rond de mond van helper verschijnt een aarzelende glimlach.

Bezoeker gaat verder met:

‘Awel, dat ding leest mijn kaart niet. Systeemfout, zegt hij.’

‘Ik zal het eens nakijken.’

Helper neemt de kaart eruit, trekt de stroomstekker van het apparaat uit, wacht een tiental seconden, steekt de stekker er weer in, rammelt wat aan de andere kabels, steekt de kaart er weer in, en wacht tot er iets op het scherm verschijnt.

‘Zo, dat lijkt weer te werken.’

‘Zolang ik maar niet moet werken hé?’

Bezoeker lacht hartelijk. Helper lacht mee en zegt:

‘U bent zo geduldig, dat is een schone deugd.’

‘Ik ben ook nederig, gul, heb mijn naasten lief, ben zachtmoedig, doe niets wat onkuis is, eet en drink met mate, alleen ben ik in sommige zaken niet zo ijverig. U wel blijkbaar.’

Helper kijkt op van zoveel gebodenkennis en trekt zijn gezicht als dat van een verbaasde smiley. In een poging bezoeker te overtreffen in taalkunst zegt hij:

‘Ach, ik heb hier zoveel dingen om handen, en buiten de bieb laaf ik me aan de verzuchtingen van de moderne wereld. Maar ik neem ook graag de tijd om met een oude, wijze man te praten.’

‘Fijn, ik raad u aan u niet blind te staren op onzinnige bezigheden, en koop alleen wat u nodig hebt.’

‘Dat zal ik proberen, want ik zoek altijd kortingen die me de indruk geven dat ik niet te veel uitgeef. Zo spaar ik voor slechtere tijden die er gegarandeerd aankomen.’

Ze staan aan de balie dingen te bedenken die ze kunnen bespreken. Bezoeker staart even in het niets, maar herinnert zich dan plots de problemen waarmee de hele wereld worstelt:

‘Ja, we mogen de klimaatopwarming niet onderschatten, en met al die oorlogen gaat het ook niet de goede kant op. Oekraïne, Afghanistan – ’

Omdat bezoeker niet zo direct op een volgend land komt, vult helper de lijst spontaan aan:

‘ – Syrië, Jemen, Myanmar, Zuid-Soedan, Venezuela, Somalië, Nigeria, Ethiopië, Jemen, Congo. En dan vergeten we een resem landen met oorlogsdreiging.’

Bezoeker haalt zijn schouders op omdat hij te oud is om daar nog iets aan te kunnen veranderen. Hij zegt:

‘Na de bestorming van het Capitool had ik schrik dat er een oorlog zou uitbreken tussen de republikeinen en de democraten in Amerika.’

‘Laat me er niet aan denken. Als de Amerikanen onderling ruzie gaan maken is het hek van de dam voor de hele wereld. Dan kunnen we alleen nog bidden tot God, of toch diegenen die in Hem geloven,’ zegt helper.

‘Kerststallen zetten en lampjes in dennenbomen hangen zal niet helpen.’

‘Dat is toch wel een heel gek gebruik hé.’

‘Zwijg me erover. Ik heb soms zin om de kabels van kerstverlichtingen in voortuinen door te knippen.’

Aan het gezicht van helper ziet bezoeker dat hij te ver is gegaan.

‘Dat zou ik nu niet doen. Tegenover al dat kwaad mag er wel iets goeds staan, weet u?’

‘Misschien wel, maar bon, ik neem mijn kaart en ben ribbede-bie. Tot de volgende keer.’

‘Dan kunnen we weer tegen elkaar raaskallen,’ zegt helper.

Hij steekt als afscheid zijn hand op en gaat naar zijn bureau.

Bezoeker haast zich naar buiten, zo snel dat hij bijna over de stenen rand van het voetpad struikelt.

Kerstmis is niet zijn favoriete tijd van het jaar. Voor zijn part mogen alle knipperende, kleurrijke lampjes doven. Als symbool van licht in de duisternis mag alleen het licht van de volle maan het ondermaanse landschap beschijnen. En dat zal nog mooier zijn als het met een laagje sneeuw bedekt is.

Bezoeker heeft het gesprek met helper beleefd alsof zijn favoriete schrijver Michel Adorabel het heeft geschreven. Hij is blij dat hij zijn hart heeft kunnen luchten in de bibliotheek. Zijn ouders, hijzelf en de hele wereld hebben hem gemaakt zoals hij is. Alleen een gedragsdeskundige kan hem zeggen of hij nog te repareren is. Hij neemt zich voor geen mensenmassa met een uzi neer te maaien. Zelfkennis is het begin van wijsheid.

Thuis geraakt hij ook weer, te voet. Fietsen in de stad doet hij niet meer, voor de auto is er geen parkeerplaats en de trein, dat is verleden tijd. 42 jaar naar Brussel heen en weer reizen, dat is 23 keer rond de wereld.

Wanneer bezoeker thuis in zijn gemakkelijke zetel in het laatste boek van Michel Adorabel zit te lezen, met een plaid over zich heen gedrapeerd, merkt hij bij het omslaan van het volgende blad

een kort grijs haar op. Spontaan veegt hij het uit het boek en op de plaid, waarna hij verder leest.

Raf ziet in zijn dronemachientje hoe de grijsgroene camera een beeld van het huiselijk tafereel op het tv-scherm projecteert. Hij lijkt in zijn luie zetel naar een film te kijken. Enkel een bakje chips en een wijntje ontbreken.

Michels engelbewaarder ziet het korte grijze haar op de plaid vallen en dat is toch wel iets dat hij aartsengel moet melden.

Als bezoeker leest, voelt hij zich de koning van de inleving, dan gaat het zoals het op papier staat. Soms vraagt hij zich bij het bekijken van een film af waarom personages doen wat ze doen terwijl hij het anders zou doen. Maar nee, het is de schrijver die het verhaal heeft verzonnen en het gebeurt zoals hij het in een scenario heeft bedacht. Punt uit.

Bezoeker bezit een mobilhome die hij af en toe van stal haalt om de nabije wereld in te trekken. Toen zijn vrouw nog leefde deden ze allerlei oorden aan, in Frankrijk, Duitsland en Nederland. Ze waren in hun nopjes als er maar iets te zien was en ze er een eindje konden wandelen. Sinds hij alleen is gaat hij enkel nog naar gekke plekken in België. De hoogste duin aan de Belgische kust bevindt zich in Wenduine: *De spioenkop*. Zijn doel.

Voor het vertrek bekijkt hij zijn checklist, hij vinkt graag af. Wanneer hij de sleutel van de mobilhome uit het potje op zijn bureau neemt, ziet hij de plaid op het voetbankje van zijn eenpersoonszetel liggen. Hij denkt: *Die zal ik in de mobilhome kunnen gebruiken wanneer het 's nachts te koud is*. Dus hij vouwt hem mooi op, steekt hem in de oranje winkeltas en gaat naar beneden.

Raf kijkt met een angstig gevoel toe hoe het korte grijze haar eerst een andere weg lijkt te verkiezen, weg van de plaid, maar het blijft stevig verankerd zitten. Dat lucht op. Het zal tijdens de reis zeker niet van zijn plaats komen.

Aan de achterdeur kijkt bezoeker of alle lampen uit zijn, vervolgens trekt hij de deur achter zich dicht en stapt in de mobilhome. De reis kan beginnen.

Om vanuit Limburg naar de Belgische kust te rijden is er altijd een knelpunt naargelang de gekozen weg: Brussel of Antwerpen. Vandaag wil hij Brussel vermijden, dus kiest hij voor Antwerpen. Het verkeer is hem goed gezind, maar hij heeft dan ook zijn vertrek- en aankomstuur minutieus uitgerekend.

Enkele uren later komt hij in Wenduine aan. Het duurt niet lang of hij heeft een vrije parkeerplaats gevonden voor zijn iets te lange mobilhome.

Op zijn gemakje vat hij een wandeling door de duinen aan. Hij weet dat hij op tempo moet lopen, want anders zal hij binnen de kortste keren hijgen en puffen. De zon is van de partij en er zijn

geen naderende wolkenpartijen die regen met zich meedragen, dus hoeft hij zich niet te haasten.

Staand aan de reling van een wit paviljoentje met rood dak bekijkt hij de omgeving. Het bouwsel is een voormalig wachthuis van de Belgische douane, genoemd naar de plaats waar de slag om de Zuid-Afrikaanse vrijheidsoorlog in 1900 zich afspeelde, toen de Boeren van de Engelsen wonnen bij Spioenkopdam in Zuid-Afrika.

‘Leuk hé, zo op een grote duin staan,’ hoort hij iemand achter zich zeggen.

Zonder om te kijken zegt bezoeker:

‘Fantastisch, de zee is misschien wel wat vlak, maar het hinterland is geweldig.’

Hij weet dat hij overdrijft want het landschap onder hem is saai plat, op een paar duintjes na, terwijl hij 31 meter hoog staat.

De spreker komt naast hem op de reling leunen en zegt:

‘Hallo.’

Aan de stem heeft hij al kunnen horen dat het een kwieke, oudere vrouw is, maar haar gezicht verblijdt hem nog meer.

‘Blij met u kennis te maken.’

‘Leuk, zo’n beleefde man als u,’ zegt de dame.

‘Een vrouw zoals u verdient respect en een zekere verering.’

‘Bovendien goed ter taal.’

‘Als ik geen dokter in de geneeskunde was geweest, zou ik schrijver zijn geworden.’

‘Zo, u bent een heuse geneesheer.’

‘Gewees. En u bent bezig met taal?’ vraagt bezoeker.

‘Ik weet niet of u van mij hebt gehoord, ik ben de woordenaar.’

Bezoeker fronst zijn wenkbrauwen voor zoveel kunstigheid:

‘Mooi, mag ik dan verwonderd zijn over het mondjesmaat toevoegen van nieuwe woorden in de *van Dale*?’

Ze glimlachen en kijken elkaar aan, in de ogen. Een mooi moment, maar ze voelen aan dat ze woorden moeten wisselen om de speciale sfeer aan te kunnen houden.

‘Noem eens een paar nieuwe woorden,’ zegt dame.

‘Dronepiloot.’

Drones zijn overal inzetbaar, en ze geven je een beter overzicht van bovenaf.

‘Doe-het-zelfkassa.’

Bezoeker gebruikt ze elke week nagenoeg probleemloos.

Hij blijft niet haperen na 2 woorden, hij gaat onversaagd door:

‘Contactloos.’

Dat soort betaalkaarten is helemaal in geraakt door corona.

‘Nog,’ zegt dame.

‘E-bike, e-sigaret, e-scooter.’

‘Nog.’

‘Videochatten.’

Gemakkelijk voor thuiswerkers.

‘Robotmaaier.’

Tuinautomatisatie ten top.

‘Klimaatprofeet.’

Zo zijn er de laatste tijd veel.

‘Panseksueel.’

Emotionele aantrekking tussen alle genderidentiteiten.

‘Nog,’ houdt dame vol.

Bezoeker denkt: *Hoor ik een klaarkomtoon in haar stem?*

Hij is van streek, zoekt even naar woorden, en zegt:

‘Ik vind er geen meer in mijn hippocampus, nog in mijn hersenschors of ertussen. En dus is het nu uw beurt.’

Dame denkt na hoe ze haar intro gaat brengen en zegt:

‘Ik sta paf van de resem eigenaardige woorden die tijdens mijn leven van negentien vierenzestig tot nu het levenslicht hebben gezien. Bijvoorbeeld nozem, gastarbeider, maanlanding, gijzelingsactie, oliecrisis, luchtverontreiniging.’

‘Ik ben van negentien vierenvijftig en ik kan u wel verder helpen met neutronenbom, kunsthart, draagmoeder, asielzoeker, computervirus, gentherapie, aids, hormonenmaffia, millennium-baby, tsunami.’

‘Of bloggen, gamen, sars, googelen, comadrinken, stoeproken, pedopriester, selfie, sjoemelsoftware, crowdfunding,’

‘Brexit, snapchat, coronaproof, gekkekoeienziekte, hoestschaamte, knuffelcontact.’

Hun woordenwisseling valt even stil, maar bezoeker vindt al snel inspiratie in de ruimte:

‘Astrofysisch gesproken zou ik zeggen: supernova, blauwverschuiving, vacuümbel.’

‘Virgocluster, warmtedood, godsdeeltje, neutronenster, parallax, snaartheorie.’

‘Kwantumtunneleffect, deeltjesversneller, singulariteit, dopplereffect, zwaartekrachtgolf, antimaterie.’

Dame begrijpt dat ze haar gelijke heeft gevonden:

‘We kunnen stellen dat woorden soms gemakkelijk komen.’

Bezoeker trekt een twijfelend gezicht en zegt:

‘Dit woordspelletje ging me goed af, maar soms zit ik tijdens een gesprek naar woorden te zoeken.’

‘Ga dan over op gebarentaal.’

‘Dat zou ik kunnen doen, maar ik gebruik liever mijn mond.’

Daarmee ontlokt hij dame een schalkse blik en tuitende lippen.

Om haar opvallende gedrag te verantwoorden zegt ze:

‘Als ik me goed voel doe ik wat gek, let er niet op. Zullen we picknicken in de duinen?’

Bezoeker is meteen enthousiast en zegt:

‘Ik heb in de auto een mattentaart liggen die we kunnen delen.’

‘Perfect.’

Bezoeker haast zich naar de mobilhome terwijl dame een picknickplaats zal uitzoeken. Ze hebben afgesproken dat hij terugkeert naar de spioenkop en dat zij naar hem zal wuiven vanaf een luw plekje dat zichtbaar is vanaf het uitzichtpunt. Hij denkt onderweg: *Als dat maar lukt.*

Het duurt niet zo lang om de heuvel af te gaan. Wanneer hij bij de mobilhome aankomt denkt hij al met schrik aan de terugweg naar boven die meer tijd in beslag zal nemen.

Even rust hij in de woonruimte uit. Door het venster ziet hij de heuvel met het herkenbare witrode gebouwtje op de top. Een hoogteverschil om u tegen te zeggen, maar het moet.

Hij spreekt zich nog wat moed in, neemt de mattentaart uit de koelkast en ziet de fles Aperol Spritz in de deur staan. In een opwelling neemt hij ze mee, vervolgens grist hij de zak met de plaid uit de dekenkast en sluit de mobilhome af. Klaar om op pad te gaan.

Onderweg struikelt hij over een boomwortel, maar hij kan zich al strompelend uit de neteligheid redden. Zijn hartslag klopt tot in zijn hoofd wanneer hij aan de spioenkop aankomt. Er is een stenen bankje, dat scheelt. Met een raspande ademhaling kijkt hij uit naar bewegingen in de duinen.

Op het eerste gezicht is er niemand te bekennen, tot hij zijn oude ogen wat scherper stelt en dame ontwaart, zittend op een kleine duin in de zon. Straks kunnen ze hun hoogwaardig gesprek voortzetten, en dat zal zeer zeker een opleving voor beiden zijn.

Een glimlach siert zijn gezicht wanneer hij zich in haar richting rept. Haasten doet hij niet meer omdat hij zijn hart moet ontzien. Maar dame kan dat nog breken.

‘Daar bent u,’ zegt dame.

‘Sneller dan ik zelf had gedacht.’

‘U kunt al wat meer als er een beloning in het verschieft ligt hé?’
Hun blikken treffen elkaar ergens in het midden.

‘Laten we aan het Heerlijke feestmaal beginnen,’ zegt bezoeker.
Vanaf dan waant hij zich in het *hiernumaals*.

Auditief is het een geweldige ervaring, maar visueel is het plaatje iets minder.

Raf weet alles van werkelijkheden binnen de eeuwigheid. Hij is wie hij wil zijn en waar hij wil zijn.

Ook voor aartsengel voelt de oneindigheid aan als een stilteplek met op de achtergrond het nazinderende kabaal van de oerknal.

DEEL 3

KEN DE PERKEN VAN TIJD EN RUIMTE

1973-1998

Michel is 13 in 1973 en kijkt mee hoe de Amerikanen hun ruimtestation Skylab in een baan rond de aarde brengen. Weerman Armand Pien verwittigt de kijkers regelmatig als het station te zien is in de nachtelijke hemel. In 1974 maakt Mariner10 de eerste scheer vlucht over Mercurius.

Michel is op een leeftijd gekomen dat hij de baard in de keel krijgt. Of zijn omgeving hem daarmee serieuzer neemt is niet zeker. 1975 is ook het jaar waarin de spacerace tussen de Amerikanen en de Russen eindigt. Hun eerste samenwerking in de ruimte resulteert in Sojoez16 die zich met een Apollo-ruimtetuig zonder nummer koppelt. De Russische Venera9, een moederschip en een lander in één, maakt de eerste foto's van Venus.

De in 1975 gelanceerde Viking1 en Viking2 maken in 1976 een zachte landing op Mars. Ze blijven er jarenlang actief. Michel maakt die landingen op Venus en Mars quasi live mee.

De eerste Europese Arianeraket brengt in 1979 de kunstmaan CAT-1 in een aardbaan. In 1981 maakt het eerste ruimteveer, Space Shuttle Columbia, 37 omwentelingen vooraleer het toestel als een zweefvliegtuig terug op aarde landt. Ook die gebeurtenis volgt Michel rechtstreeks op tv mee.

1982 is het jaar waarin de Russen hun eerste ruimtestation Saljoet7 opzetten. De eerste Amerikaanse vrouw Sally Ride gaat in 1983 mee met het ruimteveer Columbia. In hetzelfde jaar vliegt de eerste ESA-astronaut Ulf Merbold op een Spacelab-missie mee.

Niemand had het kunnen bevroeden, ook Michel niet, maar in 1986 ontploft het ruimteveer Challenger tijdens de lancering. Als jongvolwassene van 26 maakt hem dat verdrietig. Ineens begrijpt hij dat de ruimte onherbergzaam is, en dat hij er als aardbewoner niets te zoeken heeft. In hetzelfde jaar installeren de Russen Mir als permanent basisstation.

De in 1985 gelanceerde ruimtesonde Giotto maakt in 1986 als eerste een scheervlucht langs de komeet Halley. In 1988 sturen de Russen hun eerste ruimteveer Boeran onbemand de ruimte in. Het tuig maakt 2 aardomwentelingen en landt daarna volautomatisch. Er is echter niet genoeg geld om het project voort te zetten.

Vanuit het ruimteveer Discovery maakt de Amerikaan Bruce McCandless II in 1990 de eerste ruimtewandeling in een MMU, zonder veiligheidskabel. Dirk Frimout is in 1992 de eerste Belg die met het ruimteveer Atlantis meereist en de aarde 143 keer omwentelt.

Michels ouders vinden het aanvankelijk niet zo'n goed idee, maar hij verlaat gedecideerd het ouderlijk huis om in Hasselt te gaan wonen. Achteraf prijst iedereen zich gelukkig, want Michel vindt er eindelijk de vrouw van zijn dromen, Gaby.

Bezoeker heeft zich de afgelopen dagen heel goed geamuseerd met dame. Hij was van plan in zijn mobilhome op de parking aan het strand te overnachten, maar dame heeft hem uitgenodigd in haar riante flat, en dat kon hij niet afslaan. Het gaat hem echter niet om de seks, zeker niet. Hij wil gewoon met iemand samen dingen doen, al is het maar de zoveelste picknick in de duinen.

Vandaag zijn ze naar het strand van Bredene gekomen, 10 kilometer naar het zuiden. Bezoeker heeft er vroeger als kind met zijn ouders verbleven, en toevallig heeft dame ook enkele opeenvolgende jaren in een vakantiehuis van Horizon gelogeerd, toen al een eenvoudig hostel.

Hun picknickgereedschap bestaat uit een rieten koffertje gevuld met lekkers en een zak met de plaid erin. Als brood hebben ze cracotjes, een kaasbol van Henri Willig dient als beleg. Om te snijden hebben ze een kaasschaaf bij, die bezoeker ooit in Kinderdijk heeft gekocht. Daar staan windmolens waar je maar kijkt. Echt wel een gekke plek in Nederland.

Raf is vliegende getuige van het onweerlegbare feit dat het korte grijze haar zich in de gewezen structuur van de plaid vastklampt en daar wellicht nog lange tijd zal blijven steken.

Langs de koninklijke baan wandelen ze voorbij een witrood gebouwtje dat als uitzichtpunt dient en als 2 druppels water op de spioenkop in Wenduine lijkt.

Dame houdt ervan haar dierbare metgezel te verrassen en zegt: 'Heb je zin om tot aan de Hippo Beach te gaan?'

Ze wijst de wegwijzer aan de overkant van de straat aan.

Sinds bezoeker bij dame logeert gaan ze veel losser met elkaar om. En als je het bed deelt ga je automatisch van *u* naar *je* over.

'Gingen we niet picknicken?'

'Ja, maar het is nog wat vroeg om te eten, we zullen daar even uitrusten oké?'

‘Graag, met eten kan ik nog wachten, maar met drinken wil ik al beginnen.’

Het is 11u35 wanneer ze bij de Hippo Beach aankomen. Ze zetten zich aan een tafeltje en wachten af. Na 5 minuten begrijpen ze dat ze hun bestelling aan de balie moeten doorgeven.

‘Met alcohol zullen we wachten tot vanavond,’ zegt bezoeker.

‘Misschien is dat wel beter, ja. Voor mij een koffie verkeerd.’

‘Ik heb wel zin in een cappuccino met veel slagroom.’

‘Doe maar, er kan bij jou wel een kilootje bij.’

Hij kan zich geen dikkerd nemen, maar hij probeert toch op zijn lijn te letten.

Bezoeker staat moeilijk op en gaat op zijn gemakje naar de toog, bestelt en keert terug naar zijn tafeltje. Terwijl hij zich neerzet zegt dame:

‘In maart vorig jaar heb ik een fles Vino Bianco van twee liter gekocht, om die vuiligheid van een virus door te spoelen.’

‘Ik had de gewoonte om op de grond te spuwen als ik het pad van een ander mens passeerde, besmet of niet. Een tic, zoals je wilt. Sinds het onheil weg is, ben ik daarmee gestopt. Maar het is moeilijk.’

Bezoeker glimlacht en dame begrijpt dat hij overdrijft:

‘Ik blijf het virus hardnekkig uit de weg gaan, want ik wil niet stikken in een soep van tuitende zuignapkopjes.’

‘Nee, ik ook niet.’

Dame ziet plots een groot bord op palen staan en zegt:

‘Hé, een naaktstrand op driehonderd meter van hier.’

Het staat er in vier talen.

‘Wil je me daartoe verleiden?’ vraagt bezoeker.

‘Alleen als jij ook in je blote kont wilt rondlopen.’

Ze zwijgt even, om de spanning erin te houden, en zegt:

‘Toevallig loop ik graag in mijn bloterik als ik een vakantiehuis huur, maar hier op het strand weet ik het nog niet. Ik neem na mijn koffie nog een biertje, om me moed in te drinken.’

Bezoeker herinnert zich de drinkpartijen tijdens zijn schooltijd:

‘Toen ik student was dronk ik geen gewoon bier maar Geuze, Rodenbach of Hoegaarden.’

‘Ik ben blij dat ik geen student ben in coronatijd. Ik kan me goed voorstellen dat het moeilijk is geweest voor studenten om de bloemetjes niet buiten te zetten.’

‘Gelukkig is er een einde gekomen aan dat torment.’

‘Laten we daar op klinken.’

Bezoeker slurpt het laatste restje koffie op en vraagt:

‘Voor jou dus nu een pintje?’

Dame knikt.

Aan de toog bestelt hij 2 pintjes. Terwijl hij wacht op de drank, overdenkt bezoeker de nasleep van de coronapandemie. Tijd heelt blijkbaar alle wonden, tijd vliegt zelfs, en jawel, die stort op een goede dag neer, maar nu nog niet. Ondertussen komt bezoeker zoveel mogelijk overeen met zijn familie, met de ordediensten, kortom met zijn medemensen. En dat lukt al heel goed met zijn gezelschapsdame.

Terug aan zijn tafeltje klinken ze volgens dame op:

‘Een goede gezondheid.’

‘En meer lichaamsbeweging.’

Zoals elkaar liefkozen in de flat. Het vrijen is niet meer zoals ze het deden toen ze jong waren, maar het kan even bevredigend zijn op andere manieren. Ze hebben één geluk: er kunnen geen kindjes van komen. Sommigen beweren dat er zonder mannen geen kinderen zouden zijn, maar zonder vrouwen zou het ook niet lukken.

Bezoeker slaat zich voor zijn kop, de vraag komt laat in hem op: ‘Heb jij kinderen?’

Want vrouwen met kinderen is hij altijd uit de weg gegaan.

Dame schudt haar hoofd en zegt:

‘Ik kon er geen krijgen, iets met de eitjes die niet sprongen.’

‘Mijn trage spermaatjes kwamen niet bij de eitjes aan.’

‘Pech voor je vrouw zaliger.’

Bezoeker mijmert even over vroeger en zegt:

‘Met kinderen was ik na mijn dokterscarrière nooit een bekende fotograaf geworden. Ik heb de laatste tien jaar de wereld afgereisd op zoek naar de foto die niets inhoudt en toch alles zegt. Maar hoeveel mensen kijken mijn uitgegeven fotoboeken in?’

‘Een elite, niet veel dus.’

‘Zo is het. Maar je bent al snel een idool voor een groep mensen die je volgen. En de pers doet er een schepje bekendheid bovenop. Het is allemaal relatief.’

‘Zo gaat het ook met schrijvers. Hoeveel zijn er niet die hun boeken niet verkocht krijgen? Maar het gaat niet om het verkopen, het gaat om het maken van boeken,’ zegt dame.

Bezoeker denkt: *Idem fotoboeken.*

En hij zegt:

‘Ik heb foto’s gemaakt van mensen en dieren. Ik heb een leeuw een antiloop zien verscheuren. Maar ik heb ook door kogels verscheurde mensen voor de lens gehad. Ik wilde elke keer wegrennen omdat ik niet kon begrijpen dat levende wezens elkaar doden. Dan werd ik ijl in mijn hoofd. Ik voelde me een kiekeken zonder kop.’

Dame lacht en zegt:

‘Sorry dat ik lach maar ik herinner me plots dat zwarte kuiken uit onze kinderjaren.’

‘Je bedoelt het kuiken dat een gebarsten half eierdopje als hoedje droeg?’

Dame knikt.

En dan roepen ze samen:

‘Calimero.’

Sommige mensen op het terras kijken raar op voor zoveel jolijt van een stel oudjes.

Calimero is een vuil kuiken in een familie van knalgele, zuivere kuikens. Het kan praten, niet zonder fouten, en zijn bekende uitspraak is: *Zij zijn groot en ik is klein, en da’s niet eerlijk, o nee.*

Dame zegt:

‘Calimero had gelijk: de groten onderdrukken nog steeds de kleintjes. De grootgrondbezitters, de geldsjacheraars, de poenscheppers, ze nemen niet alleen de aarde over, ze doen ook pogingen om haar maan en haar buurplaneet Mars in te palmen.’

‘Daar kunnen we niets aan veranderen. Laten we doen wat we menen te moeten doen. Laten we van het leven proeven voor we ons klaar moeten maken om weg te deemsteren in de eeuwigheid. Want aan de ruimte zoals wij die kennen komt gegarandeerd een einde. De aarde is gedoemd te vergaan, en wij gaan mee ten onder.’

‘Nu moet je niet neerslachtig beginnen te doen hé.’

Bezoeker is ervan overtuigd dat alle kosmologen nog zoveel donkere energie aan het licht mogen toetsen, en alle wetenschappers nog zoveel mogen proberen het Piep Kleine met het Reuze Grote te verenigen, maar dat dit allemaal voor niets zal zijn. Alle menselijke verwezenlijkingen zullen letterlijk in het volstrekte niet vallen. De melkweg van sterren zal uit het zicht verdwijnen, die nu al moeilijk te zien is door de lichtpollutie, en de maan zal zich van de aarde verwijderen tot ze niet meer is dan een lichtpuntje, ook de zon zal het ooit opgeven. De mens sterft gegarandeerd de warmtedood.

Ondanks zijn duistere gedachten ziet bezoeker een sprankje hoop, want hij zegt:

‘Het leven is weer mooi met jou erbij.’

Dame glundert en zegt:

‘Oké, laten we van alle dagen fijne dagen maken, laten we samen ons hart ophalen aan droombeelden die toekomst en verleden met het heden verbinden.’

Bezoeker begrijpt dat dame op dezelfde golflengte zit:

‘En als we wat tijd over hebben lezen we, want de taal onderscheidt ons mensen van de dieren.’

‘Ja, de taal heeft ons veel vooruitgeholpen.’

Ze zitten op dezelfde bladzijde in het boek van het leven.

‘Heb je ook iets met de taal van de getallen?’ vraagt dame.

Bezoeker knikt en zegt:

‘Zonder wiskunde hadden we geen bruggen en machines kunnen bouwen. We mogen Pythagoras daarvoor bedanken.’

De wiskundige is 2560 jaar later nog gekend voor zijn stelling in verband met de lengten van de zijden van een rechthoekige driehoek. Anderen kennen hem beter als de astronoom die de sterrenhemel achterwaarts door de dierenriem zag bewegen, wat hem hielp om de hoek van de aardas te bepalen.

‘De mens heeft het zowaar ver geschopt, sommigen op hun eigen tegendraadse manier.’

‘Ja, sommigen gaan over lijken en dat maakt de mens het wreedste beest van het dierenrijk,’ zegt bezoeker.

‘Nu doe je het weer, je relativeert alles stuk.’

‘Oké, dat mag ik niet doen. Laten we een vroom gebed opzeggen tot de god die ons, zijn arme schaapjes, beschouwt als goede doelen. Is het beter zo?’

‘Niet veel, maar het is allang goed. We gaan nu picknicken op het naaktstrand,’ zegt dame wat aangeschoten.

Terwijl ze 300 meter naar het strand wandelen ontdoen ze zich een na een van een stuk textiel. Nudisme ten top.

Wanneer ze een goed plekje hebben gevonden, slaat bezoeker halfnaakt de plaid open. Een felle inlandse bries blaast al het stof en haren eraf.

Raf bespioneert het stel door zijn ene grijsgroene arendsoog. Voor de gemakkelijheid staat de camera van zijn dronemachientje locked op het korte grijze haar dat met de wind wegwaait.

Vanop grote afstand ontwaart Michels engelbewaarder hoe het haar zich vastpint in de wollen trui van een fietsster die na een hapje bij Hippo Beach haar tocht hervat.

Fietsster rijdt met haar man een stukje door de duinen, om dan af te slaan naar de Spinoladijk. Ze rijden voorbij het Fort Napoleon en via de vuurtoren Oostende binnen, waarna ze in de richting van de Spuikom fietsen.

Ze komen aan bij hun rijhuisje dat aan de rand van het komvormige meertje ligt. Fietsster heeft zich in het zweet gereden en

trekt in de bergplaats haar trui uit, die ze met een boogje in de wasmand zwiert. Vervolgens gaat ze naar de slaapkamer en trekt de rest van haar kleren uit. In haar nakie stapt ze de inloofdouche in.

Niet veel later sluipt fietser de doucheruimte binnen en verrast haar met zijn handenspel.

Fietser is tevreden. Behalve slapen en eten, door te leven dus, heeft hij zich al een goed jaar bezig kunnen houden met dingen die helemaal niet levensbelangrijk zijn, kwestie van de tijd kort te sluiten tijdens zijn prepensioen. Fietsen en wandelen aan zee doet hij veel. Al zijn hobby's binnenshuis laat hij aan bod komen naargelang zijn vrouw dat toelaat. Hij kan zich goed in zijn eentje redden, maar samen met haar is het allemaal wat menselijker.

Tijdens de coronacrisis was fietser aan het computerscherm gekluisterd. Sinds de strijd tegen het virus enigszins gestreden is, zit hij nog veel achter zijn computer, omdat hij heel creatief is. Hij zet zich 's morgens aan zijn bureau, alsof hij zich op het netwerk van zijn bedrijf gaat connecteren om 7 uur en 20 minuten te werken, maar nu kan hij voortdurend doen wat zijn baas niet wilde dat hij deed.

Jarenlang heeft hij om 10u00 zijn yoghurtje gegeten, in Brussel op de vierde verdieping van de toren. Als de zon schijnt doet hij dat nu op het inspiratiebankje in de gemeenschappelijke tuin. Daar schept hij meestal een luchtje terwijl hij mijmert over dit of dat.

Vandaag regent het, dus hij doet zich in zijn luie zetel voor de buis tegoed aan een nespressokoffie met een bon-mamankoekeje. Fietsster zit naast hem en heeft zich een lekkere koffie verkeerd gemaakt. Samen kijken ze naar een aflevering van de Australische soap *Home and away*. Het zijn niet de intelligente conversaties waarvoor ze vallen, wel de mooie strandlandschappen en de meisjes in *bikinietsjes*.

Nu ze allebei niet meer hoeven te werken zien de dagen er ongeveer hetzelfde uit. 's Middags eten ze hun boterhammetjes terwijl ze een aflevering van een ziekenhuisserie volgen, of naar Masterchef kijken. Nadien gaan ze ofwel wandelen, ofwel fietsen. Om halfvier is het tijd voor 2 mandarijnen. En in afwachting van de voorbereidingen voor het avondmaal leggen ze samen wat

puzzelstukjes. Ze amuseren zich, want de tijd vliegt. Of de tijd vliegt omdat ze zich amuseren.

Tijdens het avondlijke kookuurtje voelt fietser zich in zijn element achter het gasvuur. Zijn keukenprinses heeft hem als sous-chef aangenomen en dus mag hij de benodigdheden aanreiken en nadien opruimen. Afwassen of in de afwasmachine steken? Die beslissing mag hij helemaal alleen maken. Soms heeft hij reeds gebruikt keukengereedschap al terug in de kasten gezet als blijkt dat zij die nog nodig heeft.

Koken is door de coronacrisis een belangrijke bezigheid geworden, maar hij durft het geen hobby te noemen. Diepvriesvlees ont-dooien had hij al snel onder de knie. Groenten koken en kijken of ze gaar zijn, dat kan fietser nu ook. Patatjes of worstjes bakken, dat gaat hem prima af. Samen pastinaaksoep maken? Een fluitje van een cent. Maar het garneren van de schotels laat hij aan fietsster over, want zij heeft daar meer gevoel voor.

Verlof nemen hoeft niet meer, en ze kunnen nu zoveel op vakantie gaan als ze willen. Ze hebben vorig jaar in hun Alfa Giulia uit 1974 de grote trekpleisters van de Ardennen aangedaan. Ook de glooiende hellingen van het Haspengouwse Limburg hebben ze ermee verkend.

Eten, tv-kijken, puzzelen. Rest hen enkel nog slapen, en dat doen ze ook graag. Ze gaan vroeg naar boven, omdat ze morgen een dagje eropuit trekken met hun nieuwe elektrische auto, een Tesla Model S. Hij kan 575 km aan, en de abdij van Val Dieu ligt 234 km van Oostende. Nipt, maar heen en weer moet in principe kunnen.

De reis naar Val Dieu verloopt vlot. Fietser heeft zich goed voorbereid door een app op zijn smartphone te installeren waarmee hij alle oplaadpunten kan opzoeken; hoelang hij moet laden is aangegeven. Het neemt de ongerustheid weg wanneer hij denkt zonder elektriciteit te vallen. Aan het laadpunt net voor ze de auto-snelweg zullen afrijden laden ze hun auto op.

In Val Dieu maken ze een wandeling door het grote park en kopen smeùige kaas en likeur in de provisoir ingerichte boetiek.

Omdat er in Val Dieu niet veel bezienswaardig is rijden ze naar Banneux. Ze moeten een grote omweg maken om het wereldberoemde Mariabedevoort te bereiken, bovendien ligt het er opmerkelijk verlaten bij.

Langs de Amblève maken ze een idyllische boswandeling. Volgens zakken ze af naar de brouwerij van Achouffe om er hun dorst te lessen, helaas is de winkel al gesloten. Dan maar naar La Roche-en-Ardenne, met zijn vervallen kasteel op de heuvel. Niet veel verder vinden ze een hotel mét laadpunt: Château Beausaint. Daar overnachten ze.

's Anderdaags brengt toeval hen bij het kerkje van Waha met zijn opmerkelijke glas-in-loodramen. In de abdij van Rochefort hebben ze een gesprek met de laatste der monniken aldaar, die zijn stock bier zonder veel omhaal aan de man brengt.

Ten slotte dromen ze weg bij het uitzicht op de kastelen van Hargimont, Leignon en Crupet. Ze zijn niet toegankelijk voor het publiek, maar dat vinden fietser en fietsster niet erg. Het interieur van kastelen is meestal een allegaartje van eeuwen bewoning, terwijl het stel de authenticiteit wil voelen van een bepaalde periode, zeg maar het begin van de nieuwe tijd, net na de middeleeuwen. Na een hapje en een drankje in Namen rijden ze terug naar de heimat.

Raf wordt ruimteziek door de ronddraaiende trommel van de wasmachine die op zijn computerscherm afgebeeld staat. Fietsster heeft onderbroeken gescheiden naargelang ze wit of zwart zijn. En haar vuile trui verzeilde als vanouds bij de bonte was.

Michels engelbewaarder denkt: 'Dat wasmachientje draait overuren.' Maar dat geeft niet als je de tijd in lichtjaren telt.

Het reisvirus heeft het eindelijk van covid-19 gewonnen. Ze hebben weer zin om zich tussen de mensen te begeven. Fietser denkt er zelfs aan om een afscheidsdrink te houden voor zijn collega's die door de crisis niet kon doorgaan. Hij ziet het al voor zich: een zomerse namiddag op het Rogierplein, voorzien van Limburgse vlaai en koffie uit een espressomachine op batterijen, in kleermakerszit gezeten aan omgekeerde bierbakken als tafeltjes. Voor de

gemakkelijkheid heeft iedereen zijn eigen glas, tas, bordje en bestek mee. Mondmasker hoeft niet omdat ze mét niet kunnen eten of drinken.

Fietser denkt regelmatig aan zijn collega's, niet vanwege hun unieke personaliteiten, wel omdat ze samen een maximale vorm van service tot het bittere einde wilden aanbieden. Tevergeefs. Driekwart van hen is nu voor altijd thuis, of toch tot de dood hen scheidt van de werkelijkheid.

Ondertussen proberen fietsster en fietser hun aardse tijd zo aangenaam mogelijk te verslijten. De kuiser van dienst, fietser dus, denkt er niet aan om elke week de viezigheid uit de herbruikbare filter van de wasmachine te verwijderen. Er zijn huishoudens waar dat wellicht nooit gebeurt.

Raf wijkt niet van zijn plaats terwijl het korte grijze haar dat uit de trui van fietsster is losgekomen wasbeurt na wasbeurt in de filter van de wasmachine blijft vastzitten.

Michels engelbewaarder kijkt vanuit hun dronemachientje, dat ook zijn ultieme ruimtetuig is, lijdzaam toe hoe materie in allerlei vormen overgaat in donkere materie en energie. Hij is geduldig, maar aartsengel heeft daar meer moeite mee.

Een maand en drie weken later roept fietsster haar man vanuit de bergplaats om een minder leuk karweitje te komen doen: de filter van de wasmachine zuiver maken. Het duurt een volle minuut om het klepje open te krijgen.

Fietser vloekt omdat er een deel van het water op de vloer is terechtgekomen. Met de smurrie loopt hij naar de groene bak. In een boogje gooit hij het harige ding erin. Dan klinkt vlakbij geschetter weer.

Drie arrogante eksters zitten klaar om de vuilniszakken kapot te komen pikken. Het lijkt erop dat de vogels hem uitlachen. Fietser rent woest in hun richting. Maar de eksters vliegen natuurlijk op en verdwijnen uit het zicht. Fietser vloekt weer, maar bedaart snel. De rust keert terug.

Hij gaat op het bankje zitten, en het aanzicht van zijn kleine koer doet hem mijmeren over de grote tuin van zijn ouders. Zij zagen hun groene oase als een heuse investering, en dat heeft hen meerdere jaren op rij de eerste prijs van de bebloemingsactie in hun dorp opgeleverd. Zijn vader verdiende als gepensioneerde wat bij als tuinman. Tegen een luttele som maakte hij tuinen *pico bello* in orde, en zijn eigen tuin was een pareltje.

Nu en dan heeft fietser weetjes van zijn ouders over het onderhoud ervan opgevangen, maar die wetenschap kan hij niet gebruiken omdat hij geen eigen tuin meer heeft. Hij herinnert zich het gazon in de tuin waar ze vroeger hebben gewoond. Het gras zat vol mos en andere onkruiden, maar die indringers weigerde hij uit te roeien met chemische middelen.

Fietser lacht in zijn vuistje als hij mensen hemel en aarde ziet bewegen om hun tuin toch maar zoveel mogelijk te laten lijken op de foto's in de reclameadvertenties, op het internet of in allerlei tijdschriften. Zelfs de koninklijke tuinen zijn niet zo onberispelijk.

Natuurlijk mag iedereen zijn vrije tijd op zijn eigen manier invullen. Niet iedereen houdt zijn tuin halsstarrig in perfecte staat. In de stad is het een rage om de voortuin om te vormen tot een parkeerplaats, om toch maar zo weinig mogelijk tuinonderhoud te hebben, met het grote nadeel dat nog meer regenwater niet direct een weg naar de ondergrond vindt. Het waterpeil zakt gestaag en tijdens droge periodes moet de overheid het water rantsoeneren. Met ergernis en onwil als gevolg, omdat mensen altijd naar willekeur regels interpreteren.

Zoals mensen zich in het leven bijten, zo voelen ook planten de drang om in alle omstandigheden te overleven. Ze bezitten diezelfde levenslust om hun klonen de wijde wereld in te sturen. Ongewenste kruiden komen altijd terug. Fietser merkt dat het beste tussen de kiezels van zijn oprit. Elke week zit hij een halfuurtje gehurkt om ongewenste gewassen te wieden. Die onstuimige groei tot staan brengen, dat is zijn enige doel. Daarom doet fietser zich voor als een god in zijn eigen kop en kot.

Fietser denkt dat hij mag doen wat hij wil met het stukje grond waar zijn huis op staat, betaald met zijn zuurverdiende centen. Maar kijk eens, je mag geen huizen meer bouwen zoals je wil. Het komt zo ver dat je tuin aan strenge regels gebonden zal zijn.

Fietser is geen volger, ook geen volger van regels, maar als ze van levensbelang zijn en de mensheid verder helpen wil hij zijn bijdrage graag doen, zoals in coronatijd. Minder fortunlijke mensen zaten toen in hete appartementen, en om een luchtje te scheppen moesten ze massaal naar buiten, naar een park, opeengepakt zitten en boetes riskeren.

In de gemeenschappelijke tuin hebben fietser en fietsster een plek waar ze kunnen genieten van de zon, waar de wind hun gezicht streelt en waar ze hun dierbaren vertellen wat hen raakt. Elk jaar doet een tuinman zijn best om een bloemenpracht te creëren. Het moet een heel karwei voor hem zijn. Af en toe wat extra water of voeding, daar snakken de tuinbewoners nogal eens naar, zeker nu

het gematigd zeeklimaat de neiging heeft om zich niet aan de ouderwetse seizoenen te houden.

‘Weer niks aan het doen?’

Geschrokken kijkt fietser om. Fietsster is via het grote schuifraam naar buiten gekomen, wellicht om het huis eens te luchten, en ze kijkt hem slinks aan.

‘Je hebt honderd,’ zegt fietser.

Hij zou erover kunnen discussiëren, maar zo geeft hij toe dat ze volkomen gelijk heeft.

‘Vergeet niet de groene bak aan de straat te zetten.’

‘Dat doe ik morgenvroeg wel.’

Ze gaan via het grote schuifraam terug naar binnen.

Raf hovert boven de tuin en merkt dat fietser is vergeten het deksel van de vuilnisbak dicht te klappen. Daardoor hebben de weerselementen vrij spel op de inhoud ervan.

Michels engelbewaarder denkt: ‘Een kwestie van tijd, zoals alles in dit heelal.’

Als fietser de vuilnisbakken van de buren aan de straat ziet staan, weet hij dat hij dat ook moet doen. Maar vandaag vergeet hij hem aan de straat te zetten omdat fietsster hem gevraagd heeft het mos op de plankenvloer van het bordes te verwijderen met de hogedruk-reiniger.

Raf is op post en ziet dat het deksel van de groene bak achter het tuinhuis nog openstaat. De opkomende zon krijgt voldoende tijd om de haarpluk uit de wasmachine op te drogen, en rond de middag krijgt de wind vat op het korte grijze haar.

Met zijn adelaarsblik volgt Michels engelbewaarder het haar terwijl een windvlaag het opwaait. Over een afstand van 5 meter zeilt het over de klimopomheining in de richting van de wasdraad van de buren en raakt verstrikt in een witte handdoek.

Voor de buurvrouw is het wasdag. Iets voor de middag neemt ze het wasgoed van de lijn.

Op het terras, zittend in de zon, vouwt ze onderbroeken, plooit ze handdoeken en steekt ze sokken bij elkaar.

‘Het huissloofje is weer bezig,’ hoort ze iemand zeggen.

‘Wat meer respect voor je moeder hé. Je kunt me helpen, dan is het sneller gedaan.’

Het is duidelijk dat haar zoon, die van het amateurvoetbal thuiskomt, humoristisch uit de hoek wil komen. Hij zet zich bij aan de tuintafel en helpt haar zo goed mogelijk. Nu en dan legt ze hem uit hoe het beter kan.

Wanneer ze klaar zijn zegt zoon:

‘Ik moet voor maandag een verhandeling maken over nerds.’

‘En dat is moeilijk als je er geen bent,’ zegt de moeder.

‘Maar jij bent er wel een.’

‘Ik ben analytisch aangelegd, en ik werk met computers. Je kunt al beginnen met uit te tellen hoelang jij hier op aarde bent.’

‘Oké, dat is leuk.’

‘En allemaal dankzij mij.’

‘Ja, en niet te vergeten pap.’

‘Oké, zonder zijn kwakje was je er niet geweest, maar om jou op de wereld te zetten heb ik de grootste inspanning moeten doen.’

‘Ja, dat is waar. Toen had pap niets in de pap te brokken.’

Ze lachen, ook om het taalgrapje.

‘Reken eens uit hoeveel dagen dat geleden is.’

Zoon neemt zijn smartphone en zegt:

‘Ik zoek een site op het internet waar ik dat kan berekenen, een momentje.’

Een minuutje later zegt hij:

‘Wat is de datum van vandaag?’

‘Veertien mei twintig tweeëntwintig.’

Niet veel later heeft hij het resultaat al:

‘Ik ben zesduizend driehonderd drieëntwintig dagen oud.’

6323.

‘Niks speciaals,’ zegt moeder.

‘Wat had je dan verwacht?’

‘Bwah, een getal waarvan de cijfers wat ordelijker zouden zijn.’

‘Ik kan jouw aarddagen eens berekenen.’

‘Nee, laat dat maar, ik wil niet voor het bedongen feit staan dat ik oud ben geworden.’

Het lijkt erop dat zij niet zo direct een betere invalshoek vindt om haar nerdyness te bewijzen.

‘Nee, het lijkt me een beter idee om je oom eens te bellen, dat is pas een nerd.’

‘En dat maakt hij voor iedereen duidelijk op zijn eigen website.’

Zijn oom is altijd in balans met alles wat hij is en heeft, terwijl hij soms moeite heeft met zijn evenwicht. Het is de veel oudere stiefbroer van moeder, verstokt vrijgezel maar elke dag op zoek naar de ware liefde.

‘Bereken eens zijn aantal aardse dagen.’

‘Oké, maar ik herinner me zijn verjaardag niet meer.’

‘Elf juli negentien zestig.’

Zoon tokkelt een tijdje op zijn smartphone en roept het uit:
‘Hij is vandaag exact eenenzestig jaar, tien maanden en drie dagen oud. En nu komt het: dat is tweeëntwintigduizend tweehonderd tweeëntwintig dagen geleden.’

22222.

‘Wat zei ik je? Ik had het gevoel dat de 5 cijfers beter gingen vallen dan de dobbelstenen van God.’

‘Meer symmetrisch kan een getal niet zijn. Moeten we hem dat niet laten weten?’ vraagt zoon.

‘Misschien wel, want stel je voor dat dit getal een geheime boodschap is van een buitenaardse entiteit die eeuwenlang vanuit het diepere deel van het universum kristalklaar naar hier is gereisd, om te zeggen dat zijn queeste om evenwicht in zijn leven te vinden binnenkort vruchten zal gaan afwerpen door een ontmoeting met de vrouw van zijn dromen.’

‘Jij kunt er wat van,’ zegt moeder.

‘Zal ik het op Facebook zetten? Met een gekke foto erbij?’

‘Doe maar.’

Het duurt maar een minuut om een bericht te verzinnen over wat ze besproken hebben. En het duurt maar 2 minuten eer oom reageert met een bericht dat iedereen op Facebook als *geweldig* zou bestempelen. Zoon weet dat oom zelden met zijn smartphone bezig is, of hij maakt er foto’s mee. Maar als hij aan zijn computer zit reageert hij snel.

Zoon leest het aan moeder voor:

‘Dat simpele getal maakt van deze dag een bijzondere dag. Toevallig is het vandaag poetsdag. Ik heb de binnenkant van de vensters gewassen en overal in het huis het stof weggeveegd, gevolgd door een stofzuigbeurt van de grote matten en het uitkloppen van de kleine matten. De pas geplante zonnebloemetjes in de achtertuin heb ik watergegeven en bestrooid met spul om de slakken weg te houden. En straks zal ik een vetarm maal koken door zo weinig mogelijk potten te gebruiken. De enige verjaardag die ik leuk zou vinden is wanneer ik hem zelf vergeet.’

‘Die oom van jou kan het beter schrijven dan het te zeggen.’

‘Hij kan zijn kennis maar moeilijk overdragen in een gesprek. Maar hij is de koning van de nerds,’ weet zoon zeker.

‘Ik denk dat je een leuke verhandeling zal kunnen maken als je met hem nog wat converseert.’

‘Dat denk ik ook, ik ga verder met elfduizend honderd en elf, volgens mijn app was dat voor mijn oom op twaalf december negentien negentig. Eens kijken wat hij daarop verzint.’

11111.

Een minuut later komt diens reactie binnen, hoewel zoon meent dat oom nooit zoveel woorden in die tijd heeft kunnen schrijven. Zoon leest het bericht hardop af:

‘Ik herinner me die rampendag zoveel dagen geleden. Het is niet het ellendigste dat me toen is overkomen maar het heeft me destijds wel veel hartenpijn bezorgd. Het zoveelste vriendinnetje had het uitgemaakt, per brief. Pfff. Hoe ik dat zo precies weet? Daar kan een dagboek bij helpen. Vandaag zou zij de relatie hebben stopgezet met een e-mailbericht vergezeld van de nodige smileys, opdat ik de negatieve inhoud van de onheilsboodschap voldoende zou kunnen relativeren.’

‘Te gek voor woorden, en wat denk je van drieëndertigduizend driehonderd en drieëndertig? Kan een mens zo oud worden? Zoek dat eens op,’ zegt moeder.

33333.

Na wat getyp zegt zoon:

‘Dat is voor mijn oom op vijftien oktober twintig eenenvijftig, dan is hij eenennegentig jaar, drie maanden en vier dagen oud.’

‘De kans is groot dat hij die ouderdom gaat halen, sinds een heleboel mensen op hun gemak die leeftijd blijken te bereiken.’

‘Ik vraag hem wat hij ervan denkt. Wacht.’

Tik, tik, tik –

Zodra een nieuw bericht binnenkomt leest zoon het voor:

‘Ik denk niet dat ik zo oud zal worden, want mijn knoken zijn nu al versleten. Mijn brein echter, dat werkt nog *pico bello*.’

‘Het is misschien een goed idee om hem te vragen of hij nog meer over getallen kan fantaseren,’ zegt moeder.

Alsof oom haar gehoord heeft, weerklinkt het geluid van een binnenkomend bericht. Zoon leest het af:

‘Er zijn meer dagen die ik als belangrijk beschouw: dag nul, mijn geboortedag, en een onbekend getal dat mijn sterfdatum zal symboliseren. Mijn naasten, jij bijvoorbeeld, zullen dat ten gepaste tijde via sociale media kenbaar maken. Als jullie ooit het magische getal zesendertigduizend vijfhonderd vijftwintig in het verlossende bericht vermelden, dat betekent gewoon dat ik nipt een eeuw heb gehaald.’

36525.

Terwijl zoon dat leest, bedenkt moeder al een nieuw getal. Wanneer hij klaar is zegt ze:

‘Wil je een langere verhandeling? Dan kun je proberen met twaalfduizend driehonderd vijfenveertig.’

12345.

De vingers van zoon ratelen over het schermpje en binnen de kortste keren weet hij welke datum dat voor oom is:

‘Dat was op negenentwintig april negentien viereennegentig. Als hij daarmee kan toveren zal ik zeker een tien op tien voor Nederlands krijgen.’

Zoon stuurt een bericht en wacht af.

Moeder glimlacht, het wasgoed zit weer in de wasmand, maar netjes opgevouwen én gerangschikt per soort. Ze wil opstaan om de mand weg te brengen en het bekende fluittoontje van Messenger weerklinkt.

‘Amai, die man moet boeken schrijven, wacht nog even.’

Moeder blijft zitten en zegt:

‘Ik luister.’

Zoon leest hardop voor:

‘Dat is toevallig het bedrag dat ik dit jaar in de Belgische staatskas moet deponeren, omdat ik een uitstappremie van mijn werkgever heb gekregen. Wat de datum betreft: mijn dagboek zwijgt in alle

toonaarden over wat ik toen heb uitgespookt. Misschien was het een saaie werkdag annex tv-avond. Ofwel heb ik toen een getrouwde vrouw op de mond gekust en haar de 4 hoeken van het bed in mijn slaapkamer getoond. De kans is niettemin groot gezien ik altijd single ben geweest.'

Moeder en zoon kijken elkaar verwonderd aan. Zoon zegt:

'Tjonge jonge, als hij dat allemaal zou tweeten, hij zou gelijk viraal gaan. Mijn filmpjes op TikTok sterven weg in de interstellaire ruimte rond ons zonnestelsel.'

'Amai, jij kunt er ook wat van, jongen.'

'Oefening baart kunst mam.'

'Maar ik zou toch op prijs stellen dat je niet te veel tijd verprutst op die sociale media.'

'Ik zal maar stoppen hem oom rare getallen voor te schotelen.'

'Ja, dat is beter. Ik bedenk net nog een gek getal. Het palindroomgetal van twaalfduizend driehonderd vijfenveertig is viereenvijftigduizend driehonderd eenentwintig, maar er is geen levend wezen dat zo lang kan leven.'

54321.

'Alleen een schildpad zou dat kunnen. Denk ik,' zegt zoon.

'Zo'n heel grote wordt maar honderd jaar, toch niet veel ouder.'

Zoon trekt zijn schouders op en zegt:

'Ik ga die berichtjes kopiëren en er een verhaaltje rond verzinnen. Eens zien of ik op school daarmee indruk kan maken.'

Zoon wil naar binnen gaan wanneer moeder zegt:

'Jij bent mijn liefste jongen.'

Ze staat op en geeft hem een knuffel.

'Mam, laat dat, ik moet aan de slag gaan.'

Hij speelt zijn verontwaardiging want het is de liefste moeder die hij zich kan wensen, en hij hoeft geen wens meer te doen omdat hij ze al heeft.

'Neem de wasmand dan voor me mee, wil je?'

Zoon gehoorzaamt en gaat met de mand naar binnen. Moeder gaat terug aan de tuintafel zitten en denkt over haar leven na. Ze

heeft nog niet veel narigheid meegemaakt, en ze weet ondertussen hoe ze op het levenskoord moet balanceren. Als ze het tv-journaal mag geloven zijn er veel mensen die minder geluk hebben. Een toeval, een criminele interventie of een oorlogsdaad zet hun levens ondersteboven.

Zij hoopt dat alle ongelukkige aardbewoners hun evenwicht zullen terugvinden en hun verdriet snel vergeten. Maar als ooit de bliksem op het dak van hun huis inslaat, weet ze niet hoe ze daarop gaat reageren. Nog banger is ze van emotioneel leed, bijvoorbeeld als haar zoon iets zou overkomen.

Diezelfde avond fotoshopt ze nog snel een doodgewone foto – die ze tijdens een wandeling door het Nederlandse dorpje Thorn heeft gemaakt – naar een artistiek kunstwerk. Voor de verjaardag van haar zus maakt ze een gedichtje dat rijmt en dat dieper gaat dan *monkellach op je bofkontverjaardag*. In bed leest ze een straf hoofdstuk uit een boek van Deflo, want die kon wel wat schrijven toen hij nog leefde.

Veertien mei sluit moeder af met een nachtrust van 4 uur diepe slaap. Tijdens de overige 4 lichte-slaapuren schrikt ze regelmatig wakker van het gesnurk van haar man.

Raf heeft niets met cijfers en getallen. Zinnen en woorden maken meer indruk op hem.

Als Michels engelbewaarder met aartsengel communiceert spreken ze in de vorm van rake gezegden en wijze spreuken. De kers op de taart, niet de kaars, is: ‘Je komt geen tijd te kort als je er tijd voor maakt.’

Enkele dagen later komen moeder en vader samen thuis. Tegenover anderen wier werkdagen complex zijn vanwege een andere gezinssituatie is het een heel groot voordeel om in hetzelfde bedrijf te werken. Moeder doucht zich eerst. Met een frisgewassen handdoek droogt ze zich nadien af.

Raf houdt het korte grijze haar in de gaten dat uit de handdoek op de badkamervloer valt. Hij laat zich niet bekoren door de rondborstigheid van moeder.

Het militair uitzierende dronemachientje van Michels engelbewaarder is gelukkig voorzien van een warmtebeeldcamera met een grijsgroene filter voor de lens waarmee hij door muren kan kijken.

Aartsengel houdt een oogje in het zeil om te vermijden dat de intimiteit tussen mens en engel te groot wordt, of voor de een of de ander ongewenst zou zijn.

Vader zit achter zijn huiscomputer wanneer zoon terugkeert van school. Zoon heeft al een uurtje studie achter de rug, en dat kan nooit kwaad als je thuis geen zin meer hebt om te leren.

Zoon zet zich tegenover vader aan tafel en vraagt:

‘Heb je de computer nog lang nodig?’

‘Als je moeder klaar is met douchen, mag jij je ding doen. Ik moet nog een e-mail naar Luminus sturen in verband met het ketelonderhoud.’

‘Voor overmorgen moet ik als opdracht voor Nederlands een verhandeling over de ruimte maken. En dat interesseert me nu eens geen kloten.’

‘Let op je woorden, wil je?’

‘Ik heb al een begin gemaakt tijdens de avondstudie, luister: *In de ruimte is er bijna niets, maar in mijn hoofd heerst chaos. Ik moet ruimte maken, dringend. Niet meer moeilijk kiezen of gissen maar beslissen en doen.*’

Vader kijkt van zijn computer op en zegt:

‘Dat klinkt verdomd goed. Maar heb je wel opgelet toen ze de opdracht gaven? Bedoelen ze niet dé ruimte?’

‘Daar zeg je wat.’

Zoon lijkt verward. Daarvan maakt vader gebruik om verder te breien op wat zoon heeft gezegd:

‘Dat doet me denken aan mijn bezoek aan Ici Paris vorige week. Ik wilde deosticks kopen. Blijkbaar had ik in het verleden zonder het te weten twee soorten gekocht, en nu vroeg de kassierster welke geur ik wenste. Ik kon niet kiezen. Wellicht zag ze de paniek in mijn ogen en stelde ze voor om een van beide soorten te nemen.’

‘Slim,’ zegt zoon.

‘Maar niet zo slim van mij. Ik ga soms keuzes uit de weg, maar dat gaat niet altijd.’

Zoon zegt:

‘Je zou je ook kunnen afvragen: *Dit saaie leven blijven leiden of een ander leven beginnen? Blijven of de aarde verlaten?*’

Vader kijkt weer op van zijn bezigheid op de computer, fronst zijn wenkbrauwen en zegt:

‘Vierenveertig jaar geleden had je met Voyager één mee kunnen gaan, op zoek naar, simpel gezegd, ander leven. Maar de bouwers van dat ruimtescheepje hebben indertijd geen manier bedacht om buitenaardse onderscheppers de mogelijkheid te geven een bericht terug te sturen wanneer hij werd gevonden. Ik denk dat buitenaardsen verheugd zouden zijn over het feit dat ze niet alleen zijn om over het universum na te denken.’

‘Over Voyager één heb ik iets gelezen. Het ding doorkruist momenteel de heliopauze, dat is het gebied tussen ons zonnestelsel en de interstellaire ruimte. Het tuig schijnt een mysterieus gezoem uit te zenden. Een gebrom, als van een drone.’

‘Wie weet is de demper van de kernfusiemotor stuk.’

Zoon schokschoudert en zegt:

‘Dat weet ik niet, het geluid is zwak en monotoon, en daaruit concludeert een doctoraatsstudent astronomie dat het van het

interstellaire gas komt. Het zou klinken als een aanhoudende noot die binnen een frequentieband lichtjes golft.’

‘Verdorie, misschien resoneert het geluid van dat ruimtetuig met het geluid onder mijn hersenpan. Dat gesuis in mijn oren heb ik al vijftien jaar, maar nu weet ik waar het vandaan komt.’

Zoon glimlacht en zegt:

‘Hersenpan? Dat is een woord dat ik in mijn werkstuk kan gebruiken. Bedankt.’

‘Ik ben blij dat ik je kan helpen, maar wat die heliopauze betreft, die doet me denken aan de koffiepauze op het werk. En hoewel het woord naar een periode verwijst, naar tijd, heb ik het gevoel dat het ook een ruimte beschrijft, het gebied tussen mijn bureau en het koffiekot, minstens vijftig meter in diameter, gevuld met collega’s die een praatje willen slaan.’

Zoon weet niet zo direct hoe hij op die informatie moet reageren en denkt: *Aan een bureau zal ik nooit werken.*

Vader denkt: *Stel je voor, nu scheren en racen de woorden door mijn brein, maar straks, als ik oud en grijs ben pendelen ze, slenteren ze, zweven ze, en sommige woorden zullen zich zelfs verschuilen, stel je voor, woorden zoeken en ze niet vinden, een nachtmerrie, en hoe voelt het om niets meer te weten?*

Vader vloekt.

‘Wat scheelt er?’ vraagt zoon.

‘De computer vraagt de cd-rom van de *van Dale* te laden. Dat doe ik elke drie maanden, en al meer dan twintig jaar.’

‘Twintig jaar? Je bent gek.’

‘Dat was toen een manier om te vermijden dat software werd gekopieerd.’

‘Doe het met de onlineversie.’

‘Als het internet niet werkt, kun je niets opzoeken, maar ik heb met mijn versie altijd een antwoord.’

‘Ja, maar ik vermoed dat je geen automatische updates krijgt.’

‘Hoe kun je het raden?’

‘Ik raad niet, ik leid dat af.’

Terwijl vader de cd-rom in de computer steekt denkt hij terug aan zijn aankoop uit 2001. De allereerste basisversie is uitgevoerd in de vorm van een in donkerbruin leer gebonden boek. Het kartonnen beschermingshoesje en het certificaat bezit hij ook nog.

‘Bovendien gaat het op je smartphone sneller dan op je ouderwetse computer,’ zegt zoon.

‘Ik weet het.’

‘En je zit met al die oude woorden en er komen geen nieuwe bij. Dat is sneu.’

Zoon blijft hem verrassen.

‘Ik hou niet van nieuwe woorden. En ik ben vies van *woorden van het jaar*. Ik hoop dat de woorden van rampjaren twintig twintig en twintig eenentwintig geen lang leven beschoren zijn.’

Zoon kijkt even verward maar begrijpt dan wat vader bedoelt.

‘Ja, die corona, dat is pas derrie.’

‘Duizenden zijn eraan gestorven, zonder bezoek van hun geliefden, helemaal alleen, zoals een van mijn beste collega’s die al maanden thuiswerkte.’

Guy Willems sterft twee jaar eerder, op 31 mei 2020, midden in de coronacrisis, maar hij is niet aan covid-19 bezweken. Wellicht is hij zonder contact vereenzaamd.

‘Daar heb je niets van gezegd.’

‘Ik denk niet dat jij je interesseert voor mijn collega’s, maar als je een bijzonder verhaal wilt horen kan ik je dat wel vertellen.’

‘Je maakt me nieuwsgierig, vertel.’

‘Wel, ik was maanden eerder *Ademloos* van Luc Deflo beginnen te lezen. Het is niet zijn beste boek maar ik wilde me erdoor worstelen omdat Deflo altijd wel verrassend uit de hoek komt.’

‘Dat vind ik ook. Hij heeft een straffe schrijfstijl, alsof hij zelf de moordenaar is.’

‘Gek dat hij dat zo goed kan hé?’

Zoon knikt en zegt:

‘Vertel verder. Dit is interessant voor mijn verhandeling.’

‘O ja, wel, op eenentwintig juni twintig twintig besloot ik de draad van het verhaal weer op te nemen en sloeg het boek bij de bladwijzer open, ik herinner me heel goed bladzijde eenenzeventig, hoofdstuk vijf. Tot mijn grote verbazing begon de eerste alinea met de naam van mijn overleden collega.’

‘Wow, een teken van gene zijde dat alles kits is met hem. Jouw collega is veel toekomstig onheil gespaard gebleven.’

‘Je bedoelt de oorlog in Oekraïne, en covid-negentien.’

Heel wat aardse projecten draaiden toen in de soep.

Maar zoon zwijgt, alsof hij ergens aan terugdenkt.

Vader mijmert ook even weg. Het virus is er nog steeds, hoewel de meerderheid van de aardbewoners doet alsof het kwaad uit de wereld is geholpen. Magere Hein verplaatst zich traag, vermomd. Ook op het strijdtoneel hakt hij in op mensen alsof hij de razernij nabij is, met slechts één gedachte achter zijn daden: *wier levenslijnen zal ik vandaag eens doorknippen?*

‘Waar zit jij met je gedachten?’ vraagt vader.

‘Mijn vader is een week later onverwacht gestorven.’

Vader herinnert zich nog goed de gevolgen daarvan. Op 29 juni wilde hij de boodschappen betalen met de kaart van de gemeenschappelijke rekening die hij samen met moeder in 2006 had geopend. De kaartlezer weigerde de kaart 3 keer. Volgens een bankbediende was de ex-man van moeder gestorven, en beiden hadden in 2007 nagelaten hun echtscheiding door te geven. Pas nadat moeder de echtscheidingspapieren had doorgemailed wilde de bankbediende de rekening deblokkeren.

De biologische vader van zoon had diabetes, en waarschijnlijk is hij aan de verwaarlozing van zijn ziekte gestorven. Maar diens familie heeft dat toen niet willen bevestigen, wat doet vermoeden dat hij misschien zelfmoord heeft gepleegd.

Staannd voor het familiegraf hadden vader, moeder en zoon zich toch wel triest gevoeld. Ze wilden weten wat ze niet wisten, en dat is net het tegenovergestelde van geloven.

Raf herinnert zich niet meer zo goed het moment dat hij overging van levend wezen naar dode materie. Het is en blijft eng, het gegeven dat het leven eindig is, maar mensen zijn de enige wezens die er zich bewust van zijn. Hun levens doen er weinig toe, maar hun aanwezigheid in het heelal mogen ze niet bagatelliseren. Nooit.

Dat is de boodschap van Michels engelbewaarder aan de aardbewoners. Ook aartsengel bazuïnt zijn levenservaringen op zijn manier uit. Hoverend in hun dronemachientje en met hun periscoop uitgeschoven zijn ze op zoek naar plooïen in menselijke harten om weer glad te strijken.

Vader en moeder hebben weer een werkdag achter de rug. Moeder komt fris gewassen in de woonkamer binnen. Ze gaat tegenover zoon aan tafel zitten, die lustig op het toetsenbord van de huiscomputer typt.

‘Ik heb gisteren een interessant gesprek met pap gehad.’

‘Over wat?’ vraagt moeder.

‘Ik wilde met hem over de ruimte praten, maar het is anders uitgedraaid. We hadden het meer over alles én niets.’

‘En wil je nu met mij over alles óf niets praten?’

‘Alles over het grote niets, de ruimte.’

‘Dat zal niet lukken, de ruimte interesseert me niet.’

‘Spijtig,’ zegt zoon.

Hij laat zich even afleiden door wat hij op zijn smartphone ziet of leest en zegt:

‘Dan zal ik je taalkennis eens testen, wat is een meme?’

‘Ik heb daar een idee van, maar ik kan het niet uitleggen. Doe jij dat maar.’

De *van Dale* had hen de perfecte verklaring kunnen geven: *eenheid van culturele overdracht*. Maar zoon leest het hardop voor van de krant-app op de computer:

‘Koen Vanmechelen, realisator van het cultuurpark Labiomista in Genk, beschrijft het als *op een grappige manier iets ernstigs trachten te relativeren*.’

‘Nu je het zegt, ik heb al memes over covid-negentien gezien.’

Zoon leest iets in stilte van het scherm af en zegt:

‘De conclusie van zijn stuk is schitterend. Luister: *Samen schateren over de ellende die ons collectief getroffen heeft, is het begin van beter, mooier en hopelijk ook anders*.’

‘Weet je dat het een heel creatieve man is? Wij hebben zijn park al eens bezocht. Hij wil inteelt van kippen vermijden door eigen kippenrassen te kweken,’ zegt moeder.

Zoon kijkt alsof moeder van een andere planeet komt. Wellicht kijkt Vanmechelen op dezelfde manier naar de mensheid. Maar moeder ziet zijn blik niet omdat ze door het grote venster de kleine tuin bewondert.

De zon gaat onder, de avond valt. Tegen zoon zegt ze:

‘Mooi hé.’

Zoon knikt, en vervolgt zijn weg doorheen het wereldwijde web waarin veel mensen verstrikt raken of gevangenzitten. Terwijl moeder nog van het uitzicht geniet zegt hij weer iets slims:

‘Wij hervatten ons leven, maar het leven in de natuur is nooit tot stilstand gekomen door corona.’

Covid-19 maalt al 2,5 jaar in hun brein. Ze kunnen nu weer onbevangen, ongedwongen en ongeremd doen wat ze willen wanneer ze dat willen, vooral dat wat ze altijd al hebben gedaan zonder erbij na te denken.

Moeder heeft haar familie tijdens de crisis nauwelijks gezien, en haar familieleden vonden wellicht dat ze overdreef door als Robinson Crusoe op hun eilandje te blijven. Maar dat deed ze omdat vader zich geen bal aantrok van de maatregelen die de overheid oplegde. Volgens hem zou anders het virus *tot in de diepste cellen van 't zijn doordringen om hem psychisch én fysisch ten gronde te richten*. Gelukkig volgde zoon wel alle regels.

In vertraging reageert moeder met:

‘Op school was het ook niet van de poes hé. Gaat het nu beter?’

‘Ik volgde liever de lessen thuis.’

Logisch, want zoon hoefde niet vroeg op te staan. De hele periode hebben vader en moeder kunnen thuiswerken. Gedrieën hebben ze zich 3 keer naar het vaccinatiecentrum gerept. Vader moest van moeder mee, of hij kreeg geen eten meer. Ze verplichte hem een mondmasker op te zetten als ze het openbaar vervoer gebruikten. Niet voor niets getuigden een heleboel mensen in de krant dat ze nog steeds niet happig waren op een terugkeer naar het verenigingsleven.

‘Maar goed dat we allemaal een eigen werkplek hadden. Ik aan de puzzeltafel in de logeerkamer, pap in zijn studeerkamer en jij in je slaapkamer.’

‘Anders hadden we veel ruzie gemaakt, denk ik.’

Moeder denkt: *Geen ruzie met zijn drieën, wel met z’n tweeën.*

En ze zegt:

‘Ik ben blij dat jij een heel verstandige jongen bent.’

Zoon stopt met typen. Hij kijkt haar verwonderd aan en staat op. Moeder volgt hem met haar blik terwijl hij vanachter de tafel naar haar kant komt en zijn armen uitsteekt.

Moeder staat snel op en laat zich door zoon omarmen. Ze denkt: *Ik knuffel beter met jou want van je vader krijg ik er geen.*

‘Zullen we samen naar het nieuws kijken?’ vraagt moeder.

Tijdens de pandemie heeft ze dikwijls het nieuws van 13u00 bekeken, maar dan rond 17u00. Tv-programma’s in uitgesteld relais bekijken hebben ze pas ontdekt in het begin van de crisis, terwijl die functie al jaren bestond.

‘Oké, want op deze computer de krant lezen is een calvarietocht. Al die advertenties die hij moet downloaden vertragen de werking enorm. Er is niet mee te werken.’

‘Laat hem maar openstaan. Ik zal hem wel afsluiten.’

Het abonnement van de krant dat ze voor haar bejaarde vader betaalt kwam tijdens de pandemie goed van pas. Sindsdien leest ze de krant digitaal terwijl haar vader de papieren versie heeft. Ze is nu weer mee en kan zij heel wat interessante onderwerpen aansnijden tijdens telefoongesprekken of buurpraatjes.

Ze zetten zich naast elkaar in de grote zetel.

‘Jij kiest de zender,’ zegt moeder.

‘Dan neem ik VTM.’

Moeder zou VRT gekozen hebben.

Er is echter een nadeel aan de informatiestroom via krant, tv en andere kanalen. Ook vandaag rollen allerhande ernstige ongelukken en regelrechte rampen als tsunami’s over het tv-scherm.

Moeder weet zeker dat de wereld gedoemd is te vergaan. Zoon twijfelt nog.

Conclusie van de nieuwslezer: we zouden ons beter aanpassen aan de hogere temperaturen in België en wat minder airco's laten installeren. En voor onblusbare bosbranden moeten we ons zeker behoeden.

Die informatie ontlokt zoon te zeggen:

‘Het oorzakelijk verband tussen de stijging van de mondiale temperaturen en de wispelturigheid der elementen kan niemand gemakkelijk bewijzen.’

‘Dat zou kunnen, maar zelfs de domste aardbewoner zal zich nu wel een hallucinant beeld van de toekomst kunnen vormen.’

‘Volgens slimme wetenschappers kunnen we het tij nog keren.’

Moeder lacht in zichzelf en zegt:

‘Nee, ik ben een mens en ik ken mezelf door en door. Mensen kunnen én willen niet alles voorzien, ze houden van avontuur. Ze zijn fatalistisch in alles wat ze doen, maar er is nog tijd genoeg om te repareren wat kapot is, voor de immense ruimte-spons de aarde zal opslokken.’

‘Leuk toekomstbeeld dat je daar beschrijft.’

Moeder gaat verder op de ingeslagen weg:

‘Desnoods vragen we Elon Musk, Jeffrey Bezos en Richard Branson een treintje ruimteraketten te maken zodat we, als het plots te heet onder onze voeten wordt, een tijdje rond de aardsintel kunnen cirkelen tot we een manier vinden om onszelf de grote leegte in te schieten.’

‘Amai mam, wat een profetische woorden.’

Moeder heeft genoeg informatie via de tv gekregen om zich depressief te voelen. Ze denkt aan de toekomst, en hoe het haar zoon zal vergaan als zij er niet meer is.

Zoon heeft nu veel om over na te denken en in zijn werkstuk te verwerken. Uiteindelijk zijn ze toch bij het onderwerp uitgekomen: de ruimte, leeg en zonder mensen.

Velen willen er de brui aan geven en reizen naar Japan om in het Aokigaharabos aan de voet van de berg Fuji te verdwalen, in een zee van bomen. Volgens hen de perfecte plaats om te sterven. Moeder denkt: *Maar de hand aan mezelf slaan, dat nooit.*

Raf heeft moeite met mensen die bewust kiezen om uit het leven te treden. Iets dat je krijgt mag je niet weggooiden. Dat is echter gemakkelijker gezegd dan uitgelegd.

Michels engelbewaarder voelt zich een soort zelfdoder, een martelaar. Ook aartsengel heeft zichzelf opgeofferd voor het grotere doel en timmert aan de weg, de waarheid en het leven op aarde.

Het is zaterdagmiddag. Moeder is met zoon naar het voetbal. Vader is net klaar met douchen. Met pletsende voeten gaat hij in zijn blootje van de badkamer naar de aanpalende slaapkamer, waar hij zijn badkamerhygiëne afwerkt door zich fatsoenlijk te kleden.

Raf heeft tijdens de douche van moeder vijf dagen geleden het korte grijze haar uit de handdoek op de badkamervloer zien vallen. De huisbewoners douchen elke dag minstens 1 keer en toch heeft niemand op het haar getrapt. Tot vandaag.

Michels engelbewaarder grinnikt wanneer hij zijn infrarood-camera met grijsgroene lens op vader richt die zich in onderbroek op het bed zet en lichtblauwe sokken met Oreokoekjes erop aantrekt. Het korte grijze haar dat aan de onderkant van diens rechtervoet is blijven plakken krijgt zo een vaste plek voor de komende uren.

Onder het mom van een partijtje snooker met zijn vrienden rijdt vader naar het huis van sekswerkers aan de rand van Oostende. Het is meegenomen dat hij zijn escapade overdag kan plannen. Hij hoeft nu niet tot diep in de nacht weg te blijven en kan hij tevreden de avond aan moeder besteden.

In de hal van *Het Lellenpaleis* staat een reusachtige snookertafel, maar er is niemand om hem het spel te leren. Hij komt voor seks met voor- en naspel. Om de veertien dagen laat hij zich door een begeerlijke zoetelel bevredigen.

In de werkkamer van zoetelel kleedt hij zich uit. Zijn sokken trekt hij binnenstebuiten en slaat ze goed uit zoals moeder hem dat aanbevolen heeft.

Raf kijkt naar het beeldscherm vanuit zijn gemakkelijke zetel in het dronemachientje. Door zijn ene alziende grijsgroene periscopooog dat verticaal naar beneden is gericht ziet hij het korte grijze haar in het rond vliegen en op een blonde pruik vallen, die over een houten hoofd gedrapeerd op het opsmuktafeltje staat.

Met moeder vrijt vader niet meer vanwege zijn erectiestoornis, en hij hoopt dat zoetelel alles uit de kast zal halen om hem tot een hoogtepunt te laten komen.

Na de gebruikelijke controle van vaders genitaliën verrast zoetelel hem met de vraag:

‘Wil je mij ook onderzoeken voor we aan het karwei beginnen?’

Vader kijkt haar vreemd aan en zegt:

‘Hooft dat bij ons rollenspel?’

‘Ik ben serieus, als ik jou controleer mag jij dat ook.’

‘Fijn dat je dat opmerkt, maar ons maandelijkse onderonsje heeft me genoeg vertrouwen gegeven om direct aan het betere werk te beginnen.’

‘Let the games begin,’ roept zoetelel.

Helaas slaagt Zoetelel er niet in vader tot een erectie te stimuleren. Er zijn altijd wel dingen die hem storen en vandaag is dat het geluid van een stationair draaiende automotor. Volle 15 minuten staat de auto er al te brommen.

‘Is dat bijna gedaan?’ roept hij, en springt van het bed.

Door het raam ziet hij een SUV staan, op de parking van het aanpalende huis waar een kinesisttherapeut zijn praktijk heeft. Het lijkt erop dat de bestuurder op iemand wacht die er therapie volgt.

Nu vader weet waar het lawaai vandaan komt, kan hij bepalen hoelang hij nog met het gebrom wil leven. Wat is de normale duur van een bezoek aan een kinesist? Een halfuur? Een uur? Hij voelt aan dat het nog te vroeg is om te gaan klagen, dus hij geeft teken aan zoetelel dat ze verder mag werken.

Terwijl de vrouw een zweepje neemt en zichzelf begint te gese- len op haar poep en borsten vraagt vader zich af waarom niet iedereen al een geluidarme elektrische auto heeft.

Vijf minuten later vermengt het gebrom van de auto zich met zijn oorsuizingen tot een kakofonie in zijn hoofd. Gebrom wordt gegrom. Dat zijn erectie vandaag wel heel langzaam op gang komt helpt ook niet mee.

Vader heeft er genoeg van en neemt een besluit: de probleem-situatie adequaat aanpakken.

‘Ik ga die kerel eens zeggen dat hij moet oprotten.’

‘Wacht nu even, zoek geen ruzie want dan krijg ik die burens achter mijn veren. Doe het op een andere manier,’ zegt zoetelel.

Ze neemt een maagdelijk A4’tje van het bureautje, geeft hem een stift en zegt:

‘Schrijf op wat je wil zeggen en laat het de bestuurder lezen.’

‘Dat is een heel goed idee. Je verrast me.’

Het duurt slechts enkele minuten eer hij de goede formulering gevonden heeft, de enige manier waaruit duidelijk zal blijken dat hij geen ruzie zoekt.

‘Lees het eens hardop voor,’ zegt zoetelel.

Dat doet hij, en hij krijgt al snel haar zegen.

Vader wil naar de deur stappen, maar zoetelel roept hem terug:

‘Je gaat niet in je onderbroek naar buiten.’

‘Hoe dan? Ik ga me niet weer aankleden om straks verder te gaan met jou. Het gaat je lukken, ik weet het zeker.’

Zoetelel glimlacht en zegt:

‘Wacht, ik geef je mijn peignoir.’

Ze komt met een roze badjas aan.

‘Oké, geef hier.’

In haar peignoir gaat hij gedecideerd naar buiten, niet via de voordeur maar langs achter, op de sloffen van zoetelel. Hij loopt tot aan het portier van de chauffeur, maar die ziet hem niet staan omdat hij met zijn smartphone bezig is.

‘Joehoe,’ roept vader.

Chauffeur kijkt op, en vader steekt het A4’tje in de hoogte zodat chauffeur het rustig kan lezen: *Geachte, het gaat niet zozeer om de lawaaioverlast waarvoor uw auto met draaiende motor toch wel zorgt, maar het is vooral om de opwarming van de aarde waarvoor u momenteel en volledig nutteloos verantwoordelijk bent. Gelieve dus de motor af te zetten of weg te rijden. Dank bij voorbaat. De rosse buur.*

De ogen van chauffeur gaan heen en weer, een bewijs dat hij de tekst leest. Vader krijgt ondertussen de tijd om hem te peilen. De gezette meneer heeft iets van een dokter, een intelligent persoon, iemand waarmee vader alsnog verbaal kan communiceren als zijn geschreven boodschap niet werkt.

En chauffeur draagt een bril. Vader bedenkt dat hij er goed aan heeft gedaan om de boodschap in koeien van letters te schrijven. En hij voelt zich opgelucht omdat chauffeur blijft zitten, want voor hetzelfde geld is hij lid van een motorbende en stapt hij furieus uit om vader een kopje kleiner te maken.

Heel onverwacht steekt chauffeur zijn duim op, wellicht omdat hij akkoord gaat met mijn aanpak. Hij legt de motor stil en gaat doodgewoon verder met zijn bezigheid op de smartphone.

Vader gaat stoïcijns terug naar de achterdeur van het huis, trots omdat hij het probleem diplomatisch heeft opgelost, zonder woordenwisseling, zonder bloedvergieten.

Ook zoetelel staat paf en zegt:

‘Jij hebt lef.’

‘Dankzij jouw aanpak.’

Binnen de kortste keren liggen ze te neuken in de leren zetel die lekker koel aanvoelt.

Raf kan geen manier bedenken om mee te spelen. Hij kijkt quasi ongeïnteresseerd toe.

Aartsengel zit in een deelvenster met zijn vingertje beledend in de richting van Michels engelbewaarder te wijzen.

Vader komt hevig klaar, zoetelel doet alsof. Hij heeft een hele tijd naar de ideale sekswerker gezocht, en hij heeft haar gevonden.

Zoetelel gaat er prat op dat haar klanten een totaalpakket aangeboden krijgen. Zij vindt het net zo erotiserend om met haar klanten wat na te praten.

Aangekleed, zittend in de leren zetel naast zoetelel, zegt vader:

‘Als dat geluid van die auto voor mij een bijna onoverkomelijk probleem is, wat moeten andere mensen dan zeggen die op dit eigenste moment heuse drama’s meemaken?’

‘Ja, stel je eens voor dat je je huis verliest in een bosbrand. En als je te weten komt dat de brand aangestoken is, ben je toch razend op de brandstichters.’

Vader denkt: *Dan zou ik moorden kunnen plegen, maar als de brand niet is aangestoken, zal ik misschien toch moeten geloven dat moeder Natuur niet meer in evenwicht is en dat zij in balans wil blijven door te veranderen.*

Zoetelel gaat verder met:

‘En stel je eens voor dat je aan een beek woont die na dagenlange regen plots besluit aan te wassen tot een woeste rivier die buiten zijn oevers treedt.’

‘Dan kun je enkel nog de grootste rommel opruimen.’

‘Inderdaad, misschien bieden zich nieuwe perspectieven aan, maar je moet eerst door de modder, door het slijk, door het ongelijk.’

Vader is onder de indruk van haar uitspraak en zegt:

‘Zie jij daar een straf van God in? Of beslist het lot?’

‘Dat ligt eraan of de gestrafte gelovig is of niet.’

Vader denkt: *Zij is geen domme vrouw.*

En hij vraagt:

‘Wat heb jij gestudeerd?’

‘Sekswerker eerste klas.’

Ze lachen hartelijk.

‘Nee, serieus.’

‘Wel, van mijn ouders moest ik hogere studies volgen. Dus ik heb een diploma van Bachelor in de industriële wetenschappen. Maar tijdens de tweejarige Masteropleiding heb ik afgehaakt.’

Vader staat even verstomd en zegt:

‘En hoe ben je hier terechtgekomen?’

‘Dan moet ik je eerst iets anders vertellen. Kinderen geloven in Sinterklaas, dat weet je hé?’

Vader knikt.

‘Dus niet-bestaande zaken kunnen iemands leven veranderen.’

‘Dat is waar ja.’

‘Publicist Coen Simon zegt dat niemand kan bewijzen dat die denkwereld van kinderen niet bestaat. En ook die van volwassenen is echt. Dus God bestaat.’

Vader kijkt zoetelel aan alsof hij daaraan twijfelt en zegt:

‘Ik ben van mening dat achter de natuurkrachten geen grote denker zit. Op de aarde, en in het heelal, heerst enkel energie, temperatuur en druk, de drie-eenheid van de chemie, om maar te zwijgen over de ingewikkelde interacties tussen allerlei elementen en hun atoomonderdelen. Geen God dus.’

‘Ik ben met je gedachtegang volkomen akkoord. Ik ben, net als jij denk ik, tegen eender welke vorm van verheerlijking en ophemeling, maar voor sommigen bestaat God heel zeker.’

‘Oké, maar ik ben een atheïst, of beter een agnost, want als mens ben ik niet in staat te achterhalen of goden bestaan. Het is een kwestie van aanvoelen.’

‘En dus zijn er mensen die hun aanwezigheid wel voelen.’

‘Oké, maar iemand een geloof opleggen is nooit goed.’

‘Dat beaam ik.’

‘Maar wat heeft dit nu met je beroepskeuze te maken?’

‘Mijn ouders zagen mijn toekomst al voor zich, maar ik wilde er niet in meegaan. Ik geloof in alle soorten vrijheid, ook seksuele. Ik voelde die vrijheid heel erg bevrijdend aan. Ik verdien er nu goed mee, maar ik doe het dus niet voor het geld.’

‘Ben je zelfstandig?’

‘Zelfstandige in hoofdberoep. Ik ben Belg, heb een bankrekening, ben ingeschreven in een ondernemingsloket, ben aangesloten bij een sociaal verzekeringsfonds, ben lid van een ziekenfonds, én ik heb een boekhouder.’

‘Je bent dus eigen baas, en als je het beu bent kun je als industrieel ingenieur aan de slag.’

Zoetelel schudt van *nee* en zegt:

‘Ik zie het mij niet doen, of mijn huisgenoot moet me buitenzetten. Maar zeg nooit: *Nooit*.’

De conversatie valt heel even stil, alsof ze overdenken wat ze hebben gezegd, of wat ze zullen zeggen. Dan zegt vader:

‘Volgens mij is de aarde er niet op gericht mij gelukkig te maken. Maar ik sta wel in bewondering voor haar prachtige natuur.’

‘Ik ook. Het mooiste vind ik een wellustige man die het met een passionele vrouw doet.’

Vader lacht hartelijk, zoetelel doet mee, en zegt:

‘Seks is goed, seks doet je goed, maar ik hoop dat mensen zullen kiezen voor minder bevrediging en meer menselijkheid.’

‘Ik hoop het. Ik wil slechts mezelf als onderdeel in het geheel passen. De tijd die ik op aarde vertoef gebruik ik om te achterhalen welk verschil ik kan maken voor anderen.’

Vader kijkt zoetelel lief aan en zegt:

‘Bedankt dat ik mijn onderdeel in jouw geheel mocht steken.’

Ze brullen van het lachen.

Wanneer ze uitgeraasd zijn, neemt vader afscheid:

‘Vrij voorzichtig, en tot over twee weken.’

‘En niet te veel masturberen hé,’ zegt zoetelel.

Vader denkt: *Ik zal de seksuele spanning opbouwen door alles op te houden.*

Zoetelel denkt: *Hopelijk komt je vrouw er niet achter, want dan slaat ze je met een hamer op je hoofd.*

Raf kan kort zijn in zijn mening over seksuele uitpattingen: hij geeft zich er doodeenvoudig niet aan over.

Aartsengel beaamt de mening van Michels engelbewaarder, want seks leidt alleen af.

Zoetelel heeft altijd al gemerkt dat ze een beter taalgevoel heeft dan de mensen in haar omgeving. Het wekelijkse bibliotheekbezoek zal ze nooit overslaan. Elk vrij uurtje vult ze in met het lezen van een boek. Dat hoeft niet spannend te zijn, als het haar maar in een andere wereld onderdompelt die ze minder goed kent, en dat ze er wat van opsteekt, dan is ze al blij.

Toeval bestaat niet, maar zoetelel leest in een interessant boek over de geschiedenis van woordenboeken dat ze in de zeventiende eeuw het woord *accidens* gebruikten: *In de redeneerkunde is een accidens iets, dat niet tot het wezen eener zaak behoort, doch zonder een wezen niet zijn kan. Accidens wordt altoos in eenen kwaden zin genomen, tenzij eenig bijvoegsel eene andere beteekenis daaraan geve. Per accidens, hetgeen niet aan zekere wetten onderworpen is.*

En bij toeval is het Franse woord *accident* van *per accidens* afgeleid. Het valt haar op dat in de zin uit de 17de eeuw *wordt* met *dt* is geschreven. En onder een foto van een harige man met grote ogen staat: *De Nederlander Arnold Moonen stelde in zijn werk Nederduytsche Spraekkunst uit 1706 veel spellingregels voor die het niet hebben gehaald, maar we zitten wel al 3 eeuwen met zijn dt-regel opgescheept.*

Zoetelel voelt zich vandaag niet zo goed, ze heeft een stekende pijn in haar linkerzij. Ze is al niet meer van de jongsten en ze stelt zich voor dat ze een ziekte krijgt die haar levenskwaliteit danig vermindert. Dokters en specialisten durven haar al eens van het kastje naar de muur te sturen. Maar ze vertrouwt op hun geneeskunde, want ze begrijpt dat zij geen goddelijke kracht hebben, het zijn ook maar mensen.

En als de dokter wikt en er is geen god die beschikt? Dan geneest ze zichzelf wel door positief tegen het leven aan te kijken. Mentaal heeft zoetelel zelden problemen, maar vandaag wil ze na

haar laatste klant de kapel van *Onze Lieve Vrouw Troost in Nood* bezoeken. Niet om te bidden, enkel om in bedekte termen iets in het gastenboek te schrijven, geen hulpkreet maar informatie over haar lichamelijke gebreken.

Zoetelel zit rond 14u00 aan haar schminktafeltje wanneer haar collegasekswerker in haar lingersetje binnenkomt. Zoetelel denkt: *Nog een echte jezabel.*

‘Mag ik jouw blonde pruik lenen? Ik heb een klant die het alleen met blondines doet.’

‘Neem maar mee, wel terugbrengen hé.’

Jezabel is er al mee weg. Ze schikt de pruik zo goed mogelijk op haar hoofd, controleert zichzelf in de spiegel in de gang en gaat naar haar kamer. Hoewel de oude man al een tijdje zit te wachten, haast ze zich niet.

‘Hier ben ik weer en helemaal tot je dienst. Vertel eens wat je de afgelopen dagen hebt gedaan.’

Ze vindt van zichzelf dat ze als een psychiater klinkt, of de betere psycholoog.

De klant zucht en zegt:

‘Mensen vinden me raar omdat ik naar hier kom.’

‘Dat is volkomen normaal, je hebt je noden, en die kun jij alleen voor jezelf bepalen.’

Klant schokschoudert en zegt:

‘Ik voel me dom omdat ik geen lieve vrouw kan vinden.’

‘Maar je hebt mij gevonden, toch?’

‘Je weet wat ik bedoel.’

‘En je bent zeker niet dom. Jij bent aangenaam in omgang en we hebben heel leuke conversaties.’

‘Ja, maar we houden niet van elkaar. Ik wil nog eens een verliefdheid beleven.’

‘Ik word niet gemakkelijk verliefd, maar als je me enkele maanden geeft ben ik helemaal gek van je.’

Het is voor klant duidelijk dat jezabel een grapje maakt. Hij glimlacht en zegt:

‘Ik ben dat al van jou.’

Jezabel kijkt liefvallig naar hem.

Klant gaat verder:

‘Weet je, ik doe de gangbare dingen op de gebruikelijke manieren, al levenslang, ik probeer alles in orde te houden en in regel met de Staat te zijn. Ik ben een standaardmens.’

‘Maar nu heb je de stap gezet om voor seks te betalen. Dat wil toch iets zeggen, niet?’

‘De natuur roept terwijl mijn piemel niet meer zo goed werkt. Mijn bezoekjes aan jou zijn dus uit noodzaak. Maar ik blijf een tik-keltje saai. Ik ben getrouwd, heb kinderen. Ik heb een huis gebouwd en onderhoudt dat zo goed mogelijk. En ik heb doodnormale hobby’s.’

‘Zoals?’

‘Ik verzamel miniatuur autootjes, maar ze moeten geel zijn.’

‘Dat lijkt me wel leuk.’

De auto is ook een favoriet onderwerp van Jezabel.

‘Ja, maar mijn vrouw ziet ze liever niet overal in het huis staan.’

Jezabel denkt: *Dat kan ik begrijpen*. En ze vraagt:

‘Koop dan een nieuwe sportwagen, die staat mooi op de oprit.’

‘Ik hou meer van antieke auto’s. Ik heb altijd al eentje willen restaureren.’

‘Welke auto zou je dan onder handen nemen?’ vraagt Jezabel.

‘Een Dodge Challenger uit negentien drieënzeventig.’

‘Ik ken niets van automerken en – ’

Voor ze het weet heeft klant een foto op zijn smartphone geopend, en die toont hij haar.

‘Wow, dat is een geweldige auto.’

‘Met zo’n auto val ik overal op.’

Klant rekent zichzelf bij diegenen die zich voortdurend moeten intomen omdat ze niet kunnen doen wat ze willen doen, en dus maakt hij in zijn hoofd een grotere wereld. Mensen vinden hem apart. Hij zou zich niet excentriek noemen, bizar ook niet,

misschien wel wereldvreemd. En een collega-nerd heeft hem eens als *merkwaaardig* getypeerd.

‘Dat maakt je dan weer oppervlakkig,’ vindt Jezabel.

‘Dat is waar. Mijn familie kent me als een dromer die van alles begint maar niets afmaakt. Ideeën genoeg maar geen uitvoering.’

De meeste familieleden ziet hij zelden. Of zij normaal zijn weet hij niet, maar hij gaat daar wel van uit.

‘Toch zijn dromers creatief,’ zegt Jezabel.

Klant gaat niet in op wat Jezabel zegt maar breidt voort op zijn contact met familie:

‘Familiefeesten zoals vroeger zijn er niet meer, dus kijk ik via Facebook in hun wereldje binnen, maar daar geven zij zich nooit zo bloot als ik dat doe.’

‘Ik hoop dat je je niet letterlijk blootgeeft, want veel mensen laten zich op sociale media verleiden om hun vleselijke extremiteten te etaleren. Ik doe daar ook aan mee.’

De blik van Klant is veelzeggend, en hij zegt:

‘Maar dit is je beroep. Diep van binnen ben jij bezig om jezelf te toetsen, om te achterhalen of je bij de normalen hoort.’

‘Zo kun je het zien.’

‘In de vorige eeuw was het wereldwijde net van computerverbindingen niet zo uitgebreid als nu. Toen konden we nog niet viraal gaan met een gek filmpje.’

‘Ik heb de opgang van het internet ook meegemaakt.’

‘Maar ik heb een Nederlandse rockgroep gekend, en hun naam was Normaal.’

Jezabel begrijpt wat Klant wil zeggen:

‘Maar ik vermoed dat ze niet normaal waren.’

Ze waren de grondleggers van de boerenrock, ergens in de jaren zeventig van de vorige eeuw.

Klant tikt wat in op zijn smartphone en zegt:

‘Hier, bekijk de clip van hun liedje *Oerend Hard* maar eens, dan zie je wat ik bedoel.’

Jezabel neemt de smartphone over en roept:

‘Dat liedje ken ik.’

Samen met klant zingt ze:

‘Ik zeg oeh, ik zeg ah, ik zeg oeh, oeh, oeh, oehoe oehoerend hard kwamen zij daor aangescheurd.’

Ze beluisteren het liedje. Na een minuut weet jezabel genoeg:

‘Je ziet het eraan dat het meer dan veertig jaar geleden is. En ik ben maar achtendertig.’

Klant denkt: *Had ik maar een fris kopke zoals jij.*

Een onderhoud van zijn neurale netwerk zou klant wel kunnen gebruiken want hij merkt meer en meer dat zijn brein hem in de steek laat bij taken die hij vroeger zonder problemen aankon. Hij schrijft alles op, want anders vergeet hij veel. Zijn zintuigen geven hem niet genoeg informatie meer en dus gaan werkzaamheden helemaal fout. Niet alleen zijn brein takelt af, zijn gestel slijt ook. De entropie van zijn lijf kan klant niet meer als maatstaf beschouwen voor de geordendheid ervan.

‘Hoe oud schat je mij?’

Jezabels blik naar klant voorspelt weinig goeds:

‘Tweeënzestig?’

‘Op de kop. Hoe doe je dat?’

‘Zet hier tien klanten voor me en ik raad van negen hun ouderdom,’ zegt jezabel.

‘Misschien kun je met die begaafdheid iets bijverdienen zoals de band Normaal, die nog op hun oude roem teert. Zij treden nog steeds op, brullend in hun microfoon.’

‘Niet normaal.’

Klant lacht even om het taalgrapje en denkt: *Dat crossen op hun luidruchtige motoren hebben die oude rukkens allicht lang geleden al opgegeven.*

‘Het is niet normaal dat het zelden sneeuwt,’ zegt klant.

‘Je springt van de hak op de tak, vind ik.’

‘We wilden bijpraten, over eender wat. Dan kan ik ook over het weer beginnen. Ze zeggen bijvoorbeeld dat het vroeger meer sneeuwde. Dat is zo, maar ze moeten niet overdrijven. Uit

statistieken blijkt dat het aantal sneeuwdagen per jaar van vijftwintig in negentienhonderd tot twintig nu is gedaald.’

‘Dat valt mee. Toch zie ik meer en meer weersveranderingen.’

‘Ja, hier is het bijvoorbeeld dikwijls veel te warm. Zou je je niet eens uitkleden?’ vraagt Jezabel.

Klant zit met zijn jas aan in de zetel naast haar. Ze helpt hem die uit te trekken. Alsof hij niet begrepen heeft dat Jezabel klaar is om over te gaan tot het seksuele gedeelte van hun gezellig samen-zijn, gaat hij verder met:

‘Ik lig wakker van oorlogen, en virussen die pandemieën veroorzaken, en van hackers die computers overhoophalen om hun eigenaars geld af te troggelen.’

Jezabel volgt klant in zijn gedachtegang en zegt:

‘Het meest enge vind ik wolven van langweggeweest die het vee half opvreten en laten liggen, alsof monsterachtige wezens zich eraan tegoed hebben gedaan en een boodschap willen nalaten die zegt dat ze terugkomen om hen met huid en haar op te slokken als ze niet oppassen.’

‘Dat is mooi gezegd.’

‘Toch ben ik maar een simpel schepsel van God. Ben ik dan ook goddelijk?’

‘Jij bent verrukkelijk, heerlijk en smakelijk tegelijk.’

Jezabel glimlacht mooi.

Klant grijpt het nieuwe onderwerp gretig aan, en zegt:

‘Maar dit is ook goddelijk, kijk, met mijn sterren-app kan ik het hemelruim overzien en perfect zeggen waar welk hemellichaam om hoe laat staat.’

Hij toont haar hoe de app werkt, waarna Jezabel vraagt:

‘Heb je gehoord van dat glinsterende ding aan de nachthemel dat astronomen via geavanceerde ruimtetelescopen per toeval hebben gespot in twintig zeventien?’

‘Ja, het was al op weg om het zonnestelsel te verlaten maar ze hebben het fenomeen elf dagen kunnen volgen. Het zou de eerste interstellaire bezoeker ooit zijn geweest.’

‘Oumuamua, Hawaïaans voor *verkenner*,’ vult Jezabel aan.

‘Straf dat ze dat uit lichtreflecties hebben kunnen afleiden.’

‘Ja, hij viel op door zijn buitenissige vorm, vijf tot tien keer langer dan breed, terwijl asteroïden of andere hemellichamen in het zonnestelsel nooit zo’n proportie hebben.’

‘Dat moet wel een supersnel ruimteschip zijn geweest.’

‘En plots was hij weer verdwenen,’ zegt Jezabel.

Klant kijkt in het niets. Jezabel vermoedt dat hij voor zijn geestesoog het hemellichaam door de interstellaire ruimte ziet scheren.

‘Het tuig maakte een bocht rond de zon, alsof de aantrekkingskracht van veel grotere hemellichamen het aandreef. Ik heb begrepen dat aardse kunstsatellieten op dezelfde manier een rotvaart meekrijgen wanneer ze bijvoorbeeld langs Jupiter vliegen, als een katapult schieten ze dan de diepe ruimte in.’

‘Ik krijg het er warm van. Als intellectueel voorspel is ons gesprek wel geslaagd, nu nog de opdracht helemaal afmaken door klaar te komen,’ zegt Jezabel.

Het is als hint voor Klant bedoelt om over te schakelen op het fysieke werk waarvoor mannen haar normaal betalen.

Klant heeft het begrepen, trekt zijn hemd uit en vraagt:

‘Moet ik me douchen? Ik heb dat thuis al gedaan.’

Normaal controleert ze dat aan de lavabo, maar nu zegt ze:

‘Ik vertrouw je, tijd om een vuil spelletje te spelen.’

Jezabel zit in lingerie in de zetel en doet haar bh los, vervolgens zwiert ze het stukje textiel in de lucht. Waar het ding terecht komt is niet belangrijk. Vervolgens trekt ze haar slip uit, gaat languit op het bed liggen, poedelnaakt, en zegt:

‘Kijk, ik ben Oumuamua, en jij moet me onderscheppen.’

Klant heeft zich ondertussen helemaal uitgetkleed. Zijn mannelijk lid lijkt waarlijk iets van de geile sfeer opgevangen te hebben, want het richt zich langzaam op, als een oude ophaalbrug.

‘Zoals je daar ligt zou ik je kunnen opeten.’

‘Niet doen, maar je mag wel proeven.’

Het seksspel krijgt hardere contouren wanneer klant Normaal begint na te zingen:

‘Ik zeg oeh.’

‘Ik zeg ah,’ zegt jezabel

‘Ik zeg oeh,’ herhaalt klant.

En samen zingen ze:

‘Oeh, oeh, oehoe oehoerend hard kwamen zij daar aangescheurd –’

Raf nadert stiekem het tafereel. Via zijn omlaag gerichte periscoop houdt hij het stel goed in de gaten, terwijl het korte grijze haar een weg naar luchtigere oorden lijkt te zoeken door zich van de statisch geladen pruik af te stoten. Maar dat lukt net niet.

Het vrij-uurtje beëindigen jezabel en klant met een hondensandje. Terwijl hij pompt dat het een lieve lust is zuigt hij lucht in zijn longen, en ademt ze uit. In. Uit. In cadans, in hetzelfde ritme. Hij hangt met zijn hoofd boven dat van jezabel en voelt het komen. Maar het orgasme komt nog niet. Hij denkt: *Nog een keer in en uit en ik kom in het paradijs aan.*

Raf merkt dat het haar van de pruik loskomt en in een zuigwind richting klant beweegt, met alle gevolgen van dien.

Klant hapt naar lucht. Tot zijn grote ergernis stokt zijn adem. Er zit iets in zijn neus. Een of ander haar. Zijn stootmachine valt prompt stil en hij frunnikt aan zijn neus terwijl hij zijn beste vloeken laat horen. Jezabel blijft braaf op handen en knieën zitten, in de hoop dat de finale stoot binnenkort gaat komen.

Gelukkig kan klant zich herpakken omdat jezabel haar vagina-knijptruc toepast. Luttele seconden later komen ze samen klaar. Ze beleven een overstroming van Bijbelse proporties.

Raf richt het cameraoog van het dronemachientje perfect op het haar en ziet op zijn beeldscherm hoe het in de leren zetel belandt, waar het op de leuning blijft plakken.

Michels engelbewaarder had zeker niet de weg van het haar kunnen volgen zonder de stuurcorrecties van aartsengel als reactie op wervelingen in de kamer en turbulenties boven het huis.

Bevredigd op mentaal en fysiek vlak laat Jezabel klant zonder veel woorden uit. Dat hij terugkeert is zo goed als zeker.

Jezabel doucht zich, maakt eten klaar en zet zich nadien in de zetel met een bord prei, patat en gepaneerde kip. Haar avondeten smaakt heerlijk.

Terwijl ze eet kijkt ze op tv naar een documentaire over AI, in het bijzonder AAI, dat is sterke AI. Algemene Artificiële Intelligentie is het systeem waarvan een slimme vertegenwoordiger van mensen gebruikmaakt om zijn omgeving waar te nemen, te begrijpen wat er moet gebeuren, daarvan leert en desnoods een aantal acties uitvoert zoals een mens dat zou doen.

De nadelen worden ook besproken. AI maakt het werk van veel mensen nutteloos. Er is zelfs een chat-app in de maak die je snel en goed verhandelingen en teksten kunt laten maken door enkel maar een vraag te stellen en het onderwerp mee te geven. Zo kun je je gemakkelijk voordoen als journalist of wetenschapper.

Jezabel vindt het maar niks omdat ze een beroep heeft dat computers heel goed kunnen na-apen. Misschien is virtuele porno zo echt dat mensen geen sekswerkers meer nodig hebben. En VR-brillen zijn in aanschaf misschien duur, maar als je er eenmaal een hebt zijn er alleen de lage kosten van het providerabonnement.

Ze hoopt dat ze als normale mens toch haar beroep kan blijven uitoefenen voor mensen die meer dan seks zoeken, bijvoorbeeld door mee te helpen aan het verwerken van hun emoties. En als ze toch haar werk verliest kan ze nog solliciteren voor welzijnswerker. Zij zal in elk geval niet gesticulerend weghollen als een klein meisje wanneer er zich problemen voordoen.

Ineens schrikt ze van zoetelel die als een olifant de kamer binnenstormt.

‘En hoe ging het met je oude knar?’

‘Geweldig, na het kletspraatje het liefdesdaadje.’

‘Ben je klaar voor vandaag zoeteke?’

Jezabel knikt.

‘Ik ook. We kunnen morgen een stapje in de wereld zetten in mijn mobilhome.’

Ze zijn van woensdag tot zondag open. Maandag en dinsdag is voor hen weekend.

‘Goed idee lieveke.’

Raf is ingenomen met de keuze van sommige aardbewoners om zich terug te trekken uit het openbare leven, maar hij hoopt wel dat zij daarbij hun sociale leven niet zullen opgeven.

Samen met aartsengel heeft Michels engelbewaarder alle tijd van de wereld om te genieten van hun afzondering, nu ze als spoken door het heelal dolen.

DEEL 4

KIES OP TIJD DE RUIMTE

1995-2008

Michel is er zeker van dat de mens ooit een goedkopere manier zal vinden om in de ruimte te wonen. Een goed begin is de eerste koppeling van 2 ruimtetuigen in 1995: het Amerikaanse ruimteveer Atlantis en het Russische ruimtestation Mir.

In 1997 brengt Pathfinder als eerste de rover Sojourner op Mars. De Zarya is de eerste module voor ISS die de Russen in 1998 in de ruimte brengen; ze dient voortaan als opslagplaats. Sinds 2000 is er een permanente aanwezigheid van mensen in de ruimte.

Michel heeft veel missies op tv gevolgd, maar er breekt een periode aan waarin hij belangrijke ruimtfeiten misloopt. Hij weet niet waarom. Wellicht zat hij te veel met zijn neus in de boeken om zijn omgeving te kunnen zien.

Zo is er de ruimtesonde NEAR Shoemaker die in 2000 als eerste rond de asteroïde en aardscheerder Eros wentelt, om vervolgens erop te landen. In 2001 stort het Russische ruimtestation Mir gecontroleerd neer. De eerste ruimtetoerist Dennis Tito, Amerikaan, vliegt dat jaar in een Russische Sojoez mee naar ISS. Hij betaalt er 20 miljoen dollar voor.

Michel voelt zich triest wanneer het ruimteveer Columbia in 2003 tijdens zijn terugkeer in de dampkring verbrandt, vanwege een losgeraakte hittedekplaat die bij de lancering een van de vleugels heeft beschadigd. De bemanning, 7 astronauten, komen om. China brengt dat jaar Yang Liwei met de Shenzhou5 in de ruimte. De eerste taikonaut reist alleen.

2004 is het jaar waarin de commerciële ruimtevaart begint, met de lancering van de eerste bemande SpaceShipOne. In hetzelfde jaar maken de in 2003 gelanceerde verkenner Spirit en Opportunity een zachte landing op Mars. Michel volgt de wagentjes op de voet, maar liefdesperikelen nopen hem vanaf oktober 2005 de hierna volgende wapenfeiten op het internet op te zoeken.

De in 1997 gelanceerde Cassini bereikt in 2005 Titan, een maan van Saturnus. Voor het eerst landt er een ruimtetuig: de Europese Huygens-lander. In dat jaar komt de ruimtesonde Deep Impact bij de komeet Tempel1 aan, met aan boord de Impactor. Terwijl het tuig naar de komeet vliegt en hard erop inbeukt maakt het foto's, de eerste in hun aard.

De eerste Chinese maanverkenner Chang'e1 wentelt in 2007 rond de maan om die in kaart te brengen, en zal in 2009 gecontroleerd erop neerstorten. In 2008 koppelt het Europese ruimtelabo Columbus zich aan ISS. Een maand later brengt een ATV de eerste cargo naar het ruimtestation. 2008 is ook het jaar waarin de Chinese bemanning van de Shenzhou-ruimtecapsule voor het eerst 3 leden telt. Zhai Zhigang maakt de eerste Chinese ruimtewandeling.

Ook India doet in 2008 mee aan de maanexploratie door de eerste onbemande ruimtesonde Chandrayaan1 in een baan eromheen te brengen. De Amerikaanse module in de sonde bewijst de aanwezigheid van watermoleculen in de maanbodem.

Michels ouders zijn een halve eeuw getrouwd. Hij woont sinds 2006 met Gaby samen, en als hij goed kan rekenen zal hij hun 50-jarig samenwoonproject vieren als hij 96 is.

De pandemie is eindelijk op zijn retour, reizen in het buitenland mag gelukkig weer zonder PCR-test of formulieren invullen. Zoetelel en jezabel rijden richting Nederland waar, aan de Duitse grens en een twintigtal kilometers boven Venlo, de kasteeltuinen van Arcen liggen. In 2019 vonden ze de plek helemaal te gek.

Nu treden ze wederom binnen in een groene wereld vol kunstige bezienswaardigheden. De zon schijnt op hun gezichten wanneer ze hun Luikse chocoladewafels soldaat maken op een bankje aan de klaterende fonteinen.

‘Hoe kom je erbij om naar hier te komen?’ vraagt jezabel.

Zoetelel kijkt jezabel bedrukt aan. Haar sippe gezicht moet duidelijk maken dat ze het jammer vindt dat haar huisgenoot zich een speciale datum niet meer herinnert.

Ineens valt de frank van jezabel:

‘Shit.’

Dag op dag 3 jaar eerder, voor de coronacrisis uitbrak, hebben ze elkaar voor het eerst gekust in de bibliotheek van Oostende. De afgelopen jaren droeg jezabel op die memorabele dag een gedichtje aan haar liefste voor. Maar dit jaar is zij dat vergeten.

‘Kom hier, dat ik je een smakker geef,’ zegt zoetelel.

De vrouwen kussen elkaar innig, maar niet zo dat een passant hen van zedenschennis kan betichten.

Ze zien elkaar echt graag. Ze hebben oog voor elkaars noden, maar hun kritiek op elkaar maakt hen soms ziek. Dan krijgen woorden de overhand, en die kunnen hard aankomen. Om die woordwisselingen te vermijden proberen ze hun goede bedoelingen aan te voelen, in de hoop elkaars belangrijkheid opnieuw in te zien. Ze willen niets liever dan in harmonie samenleven, én zichzelf zijn. En dus gaan ze er altijd van uit dat wat ze doen of zeggen, nooit kwetsend is bedoeld. Ze proberen liefdevol om te gaan met de pijn van

de ander. En ze zwijgen op tijd, dan wordt spreken vanzelf vanzelfsprekend.

‘Kus je anderen ook zo?’ vraagt Jezabel.

‘Alleen met jou.’

Glimlachjes, als gespiegeld.

‘Ken jij Rika Ponnet?’ vraagt Jezabel.

‘Is dat geen seksuoloog?’

‘En ook een relatiebemiddelaar.’

‘Ik heb ooit een boek van haar gelezen, kan dat?’

‘Ja, je hebt toevallig de titel van een van haar boeken genoemd.’

Zoetelel kijkt haar vreemd aan en vraagt:

‘Hoe bedoel je?’

‘Je zei: *Alleen met jou.*’

‘Ik begrijp je. Ik vond het al vreemd dat je over haar begon.’

‘Ze heeft meer boeken uitgegeven, en ze schrijft ook blogs. Met haar raad zie je gegarandeerd het licht.’

Een kleine stilte volgt terwijl ze op hun netvliezen sommige dingen zien die het daglicht niet kunnen verdragen.

Zoetelel zegt:

‘Ik zou graag het noorderlicht zien.’

‘Daar hebben we het al eens over gehad. Ik ga met deze mobil-home niet naar het noorden. Hij is te oud en we geraken gegarandeerd niet over de bergen.’

‘Jammer, want momenteel doen de steekvlammen van de zon zelfs in onze contreien het noorderlicht oplichten.’

‘Is dat zo? Gek, dat is me niet ter ore gekomen. Wat ik wel heb gehoord is dat je stilstaand op de evenaar tegen zestienhonderd zeventig kilometer per uur in het rond wentelt.’

‘Gelukkig zonder duizelig te worden. Hoe snel gaan we dan in België? Ik weet dat ik de regel van drie moet toepassen, maar dat is een merde.’

Zoetelel is daar beter in en rekt het snel uit op haar smartphone. Dan zegt ze:

‘België ligt op een breedtegraad waar de snelheid iets lager ligt, dat is een goeie duizend kilometer per uur.’

‘Niet te geloven hé? Wij kolken letterlijk door de ruimte en bevinden ons nooit op dezelfde plaats.’

Zoetelel rekent weer iets uit en zegt:

‘Stel je voor: stilzittend op dit bankje racen wij tegen tweehonderd tweeënnegentig meter per seconde door de ruimtetijd.’

Een mannelijke toeschouwer zou hebben gezegd: *Ik heb nog nooit 2 vrouwen zo intellectueel bezig gehoord.*

Na hun bezoek aan de tuinen zoeken ze een staanplaats voor de mobilhome, maar dat loopt niet van een leien dakje. Uiteindelijk zetten ze hun huis op wielen in het centrum van Xanten, en brengen er de nacht door.

’s Anderdaags worden ze wakker van een hels kabaal. Zoetelel tuurt door het raampje en merkt dat iemand paletten van een vrachtwagen afluadt. Blijkbaar staan ze op de parking van een supermarkt. Jezabel haalt er lekkere croissants, en ze ontbijten in de mobilhome.

Om 10u15 vervolgen ze hun rit naar Karkal. De mobilhome rijdt met enige moeite een helling op wanneer jezabel zegt:

‘Wellicht verbrandt de motor nu fossielen met kilo’s en liters.’

‘Heel waarschijnlijk. Ooit zullen we op zoek moeten gaan naar een nieuwe planeet, want COTWEE warmt de aarde op omdat er niet genoeg bossen zijn om het goedje weer op te happen.’

‘En daardoor raken weersystemen in de war.’

‘Met opeenvolgende hittegolven als gevolg, gletsjers die smelten en de waterspiegels van zeeën die stijgen,’ zegt zoetelel.

‘We blijven beter thuis, dan verbruiken we minder diesel.’

‘Wij twee alleen kunnen er niet veel aan doen. Het duurt wel even eer alle neuzen in dezelfde richting wijzen.’

Onderhuids voelen ze echter aan dat het al te laat is want ze verbruiken veel te veel energie, onderweg met de auto maar ook thuis. Bovendien zitten ze in een branche die criminaliteit in de

hand werkt. Ook bij het overdragen van virussen spelen zij een rol. Want virussen weten dat mensen elkaar intiem blijven ontmoeten.

Zoetelel gaat verder met haar betoog:

‘En iedereen heeft zijn eigen mening klaar. De sociale media bederven de privacy die we rechtmatig dachten te bezitten maar die we langzaamaan moeten afstaan.’

‘Weet je dat de stad Oostende zeventenvijftig camera’s heeft geïnstalleerd om mensen in de gaten te houden? Zelfs in ons eigen huis hangen er drie.’

‘Ja, alles voor de veiligheid.’

‘Maar als niemand het ziet mogen we alles.’

Ze kijken elkaar geil aan, waarna zoetelel concludeert:

‘Iedereen zou de ongeschreven regels moeten volgen over hoe een mens zich hoort te gedragen. En als we de achterliggende idealen volgen die we als persoon en in groep belangrijk vinden, komt alles goed.’

‘Ik ben akkoord. Ik volg niemand, en hopelijk helpt mijn eigen orde en structuur iedereen vooruit.’

‘En toch zie ik de verre toekomst somber in.’

‘Hoe dan?’

‘Het heelal is een immens levend lichaam van donkere materie, en er is genoeg donkere energie om de deeltjesmachine nog een tijdje aan de gang te houden. Maar de entropie zal de orde uiteindelijk verbreken, en chaos zal na heel veel tijd weer de bovenhand krijgen. Dan zal alle materie oplossen en rest er enkel een bad gevuld met fotonen.’

‘En daar kunnen wij niet in zwemmen, veronderstel ik.’

Zoetelel schudt haar hoofd en zegt:

‘Jammer genoeg niet. Maar laten we ons niet te druk maken om alles, alleen om wat ons nog toekomt.’

Niets houdt hen tegen om er een fijne dag van te maken.

In de late namiddag komen ze thuis aan. Hun excursie naar Nederland en Duitsland heeft hen opgekrikt wat betreft licht, maar qua energie zijn hun batterijen zo goed als leeg.

Raf is van mening dat licht essentieel is voor het leven op aarde en daarbuiten, overal eigenlijk. Zonder de met lichtsnelheid reizende fotonen kunnen de bewoners van het heelal niets uitrichten.

Michels engelbewaarder vliegt, en aartsengel stuurt. Licht is hun vervoermiddel, maar op een wereld waar tijd een heel belangrijke rol speelt, doen ze het met een eigenzinnig dronemachientje, voorzien van technische snuffjes om de langzame bewegingen van levende wezens alsnog te kunnen registreren.

Gisteren kochten jezabel en zoetelel onderweg vanuit Duitsland gebak waarvan ze een gedeelte na het avondeten met smaak hebben opgegeten. Twee gebakjes zijn overgebleven, en die komen gelegen na een dagje sekswerk.

Het is 16u04. Met het gebak op hun borden laten ze zich in de zetel van jezabels kamer vallen. De tv toont hazen die paren, maar het gaat eigenlijk over mensen die zich onbewust zijn van het volledige heelal, net zoals de hazen niets afweten van de draaiing van de aarde tijdens hun paringsdaad.

Zoetelel is het eerste klaar – zij schrokt meestal – en zet haar lege bordje met een plof op de leuning van de zetel.

Raf schrikt uit zijn dommel. Het dronemachientje zoekt hevig naar een evenwichtspunt waardoor het beeld op zijn tv-scherm wat wazig is.

Een plotse wervelwind boven het huis dwingt aartsengel tot het bijsturen van het vliegtuigje. Wanneer de grijsgroene eenoogcamera zichzelf weer heeft scherp gesteld, ziet Michels engelbevaarder het korte grijze haar van de zetelleuning opvliegen, waarna het neerdownarrelt op zoetelels bordje.

Wanneer jezabel klaar is met haar fijnproeverij zegt ze:
‘Geef me jouw bordje, dan zal ik koffie maken.’

Zoetelel reikt haar het bordje aan. Jezabel zet het hare op dat van zoetelel en gaat ermee naar de keuken. Ze zet ze in de afwasbak, want de afwas is een karweitje voor later.

Terwijl jezabel koffie klaarmaakt, zuigt de documentaire over de mens in het immense heelal zoetelels aandacht danig op. Het is haar nu helemaal duidelijk dat mensen van nu, of in de periode waarin ze evolueerden tot wat ze nu zijn, helemaal alleen in het heelal zijn. En hoe normaal ze ook willen zijn, zij zijn de abnormaliteit, zij zijn de anomalie.

En de boodschap van de documentaire? Als ruimtevaarder had ze samen met Jezabel de redding van het menselijke ras met bravoure kunnen volbrengen. Maar hun interstellaire reis is niet nodig omdat ze zich beter als redders van de aarde opwerpen.

Zap.

Zoetelel krabt zich in de haren wanneer een gewiekste 17-jarige Amerikaan vertelt hoe hij met hacken miljoenen heeft verdiend.

Jezabel komt terug met 2 kopjes koffie. Zoetelel vraagt haar:

‘Als een onbekende je duizend dollar vraagt en je daarvoor tweeduizend dollar wil terugbetalen, dan ga je toch niet op zijn voorstel in hé, ofwel?’

‘Ik denk het niet.’

‘En als Bill Gates dat doet, wat doe je dan?’

‘Misschien wel, hij is te vertrouwen.’

‘Ik kan moeilijk begrijpen dat het een verschil maakt.’

Het verhaal van de hacker kort samengevat? De relatie met zijn ouders en zijn gedrag op school brengen hem ertoe zijn tijd zoveel mogelijk online door te brengen. Met 15 verkoopt hij ongebruikelijke gebruikersnamen voor het computerspel Minecraft. Later legt hij zich toe op sim-swapping.

‘Veel mensen laten zich nog misleiden met phishing,’ zegt Jezabel.

‘Ze beseffen niet dat een hacker zijn slag kan slaan enkel door hun eigen onvoorzichtigheid.’

‘Ik ben er tien jaar geleden bijna ingetuind. Ik kreeg een mail van een vrouw waarmee ik een jaar eerder was gaan skiën. Ze was weer op skireis maar iemand had haar tas gestolen en ze vroeg geld om te kunnen terugkeren naar België.’

‘Je hebt dat toch niet gedaan hé?’

‘Ik wilde het doen, ik kon me niet voorstellen dat de mail van iemand anders kwam. Gelukkig heb ik haar gebeld, en wat bleek?’

‘Ze wist van niets.’

‘Inderdaad, toen ben ik door de mazen van het net geglipt.’

‘Internetfraudeurs proberen niet alleen op je gevoelens te werken maar ze beloven ook grote winsten. Iedereen zou toch onderhand moeten weten dat je niet moet ingaan op voorstellen die te mooi zijn om waar te zijn,’ zegt zoetelel.

Hackers gaan met de tijd mee en proberen nieuwe dingen uit, want ze zullen altijd uit zijn op persoonsgegevens van mensen waarmee ze zich kunnen inloggen op apps of sites waar geld te vinden is. Dus je adres, je telefoonnummer en de naam van je hond hou je beter voor jezelf.

‘Ik heb al enkele jaren geleden me voorgenomen op geen enkel voorstel in te gaan, niet via telefoon, niet via e-mail, niet via sms of via een social-media-app,’ zegt Jezabel.

Als conclusie kan dat tellen.

Ze slurpen aan hun koffie en kijken verder tv. Zo komen ze te weten hoe de hacker zich uitgeeft als IT-er van het bedrijf en zijn quasi-collega’s belt om te achterhalen wie zich bezighoudt met de accounts. Zonder hun loslippigheid had hij niet kunnen stelen.

Het ontlokt zoetelel te zeggen:

‘Gelukkig was hij alleen op geldgewin uit. Stel je voor dat hij zich uitgeeft als Joe Biden en de wereld laat weten dat Amerika China gaat binnenvallen. Of als Elon Musk die besluit al zijn aandelen te verkopen, wat hij voor een deel met Tesla heeft gedaan.’

‘Er is maar weinig nodig om mensen te misleiden.’

Jezabel knikt.

Zoetelel zapt, en dat kan Jezabel niet appreciëren als dat onverwacht gebeurt.

‘Wat doe je?’

‘Overall documentaires of reality. Films zenden ze niet meer uit,’ zegt zoetelel.

Ze blijft hangen bij een documentaire over de moderne journalistiek. Volgens de spreker steekt een goede journalist tijd in het natrekken van zijn bronnen. Maar hij moet snel zijn, want de eerste die het nieuws brengt zal bekendheid oogsten. Dus dat natrekken vergeten ze al eens.

‘Je kunt je niet voorstellen wat een journalist kan aanrichten zonder voldoende research te verrichten,’ zegt Jezabel.

‘En als schrijvers dat ook niet doen, wat voor een potje wordt het dan? Lezers nemen snel aan wat iemand schrijft omdat ze menen dat alle auteurs de wijsheid in pacht hebben.’

‘Dat is de verantwoordelijkheid van de uitgever.’

‘Ja, maar iedereen kan nu gemakkelijk zelf een boek uitgeven. En als je je baseert op wat je op het internet vindt, kun je soms helemaal verkeerd zitten, of je vertrekt van oude informatie.’

‘Het is inderdaad niet meer zo gemakkelijk om onbetrouwbare artikels te herkennen,’ geeft Jezabel toe.

‘Ik leen boeken van de bibliotheek, dat is veilig.’

Zoetelel is van mening dat ze uit romans ook wetenschap kan vergaren. Schrijvers kunnen haar met hun kijk op de wereld op andere gedachten brengen, betere. Hoe meer ze leest hoe meer ze onwaar van waar kan onderscheiden.

Maar er is een maar. Bibliotheken blijven inspanningen doen om louche informatie niet op te nemen, maar ze willen ook een zo groot mogelijke verscheidenheid aan boeken aanbieden. Ze laten het dus over aan de lezers om ze niet te misbruiken.

Op tv geeft de spreker aan dat sociale media het er niet beter op maken wat betreft het verspreiden van foutieve informatie, nepnieuws. Zoetelel zit er mee:

‘Van die sociale media platformen word ik gek. Iedereen wil de huidige problemen op zijn manier oplossen. Maar dan reageren ze beter niet onmiddellijk op allerlei onzinverhalen, en ze hoeven er niet voor op de bres te gaan staan.’

‘Ach, een gemiddeld intelligente mens zoals ik maakt zich alle wetenschap eigen en breidt daar zijn eigen verhaal rond.’

Zittend in de zetel voor de tv nemen de vrouwen zich voor minder op hun kleine schermpjes naar fotootjes van gekke bekkentrekkers of videootjes van idiootjes te kijken. Hun slogan? *Kruip niet onmiddellijk als een hen in de pen met als enige reden viraal te*

gaan. Hou je in. Denk niet voor of tegen. Denk na. Gelijk krijg je nooit, dat geef je.

Ze kijken elkaar innig aan. Twee handen op een buik.

Raf schrijft mee aan het boek van het leven op aarde. Zoals alle zielen van overleden mensen plakt hij tegen de buitenkant van de atmosfeer en kijkt aandachtig toe hoe sommige mensen het verkeerde pad kiezen, en onherroepelijk doodgaan. Dat is heel jammer, maar hij kan niet iedereen redden.

De laatste tijd overleven meer en meer mensen de kuren van de natuur niet, en zo krijgen de engelen meer hulp om hun taak naar behoren uit te voeren. Zonder bravoure, want hun werk heeft slechts weinig effect. De hoop die sommige aardbewoners koesteren omtrent het leven op aardachtige werelden en die misschien levende wezens huisvesten, die ervaren aartsengel en Michels engelbewaarder als een hoopje.

Jezabel staat in de keuken en vraagt zich af of ze beter alle vuile spullen van de gootsteen naar de afwasmachine verplaatst. Ze zijn gisterenavond gelijk na het eten naar bed gegaan, maar ze waren niet te moe voor een vrijpartijtje op lesbische wijze.

‘Moet ik helpen?’ roept zoetelel vanuit haar werkkamer.

Samen hebben ze een slaapkamer op de eerste verdieping, waar ook hun leefruimtes zijn. Maar elk heeft een eigen kamer op de gelijkvloerse verdieping om sekspelletjes met bezoekers te doen.

‘Nee laat maar, het is niet veel werk.’

Normaal zetten ze bestek en borden onmiddellijk in de machine, maar de twee dessertbordjes liggen nog in de afwasbak.

Raf vreest dat het korte grijze haar, gesandwichd tussen de 2 dessertbordjes, in de kolk van de afvoer zal verdwijnen, waar het nooit meer zal uitkomen of de buis van de waterleiding moet verstoppen waardoor een reparatie nodig is.

Michels engelbewaarder vraagt zich af: ‘Moet ik de weg van het haar volgen om achteraf te kunnen bewijzen dat mijn beschermeling niets heeft misdaan? Of mag het haar in de vergetelheid raken?’

Jezabel besluit toch de afwasmachine te gebruiken. Ook de 2 bordjes van het vieruurtje gaan erin.

Raf heeft nog geen antwoord op de vraag aan zichzelf kunnen bedenken of het haar waait door de vaart van jezabels hand uit het tweede bordje op en doet er een hele tijd over om op de keukenvloer neer te komen.

Michels engelbewaarder ziet het allemaal vertraagd gebeuren, op het beeldscherm in zijn hoverende dronemachientje.

Alleen de koffietassen en het potje om schuimmelk te maken wast ze zelf af.

‘Ik ga me klaarmaken, over een kwartier komt een klant,’ zegt zoetelel, staand in de deuropening van de keuken.

‘Veel plezier.’

‘Dat zal wel, als meesteres mag ik met het zweepje slaan.’

‘Geef mij maar een lekker ouderwetse vrijpartij en als lepeltjes in slaap vallen.’

‘Jij bent gek,’ zegt zoetelel.

En weg is ze.

Tot zoetelels grote verbazing gaat de bel van de voordeur.

‘Die is verdomme veel te vroeg.’

Toch opent ze de voordeur.

Voor haar staat een soort rebel. Lang krullend haar, een baard in een andere kleur. Zijn ogen zijn spleetjes alsof hij moeite doet om haar te kunnen zien.

‘Ongeduldig of wat?’ vraagt zoetelel.

Rebel haalt zijn schouders op en zegt:

‘Mag ik al binnenkomen of wacht ik beter in de auto?’

‘Nu je er toch bent, kom maar door.’

De man is een vaste klant. Hoewel zijn uiterlijk haar schrik aanjaagt is het een knuffelbeer. Alleen heeft hij vreemde ideeën over zichzelf in het bijzonder, en over de mensheid in het algemeen.

De prijs is gekend, de betaling verloopt vlot, cash omdat bezoekers niet getraceerd willen worden. Maar sekswerkers zoals zoetelel werken liever met pinautomaten zodat banken hun stortingen niet kunnen zien als het witwassen van geld.

‘Maak het je gemakkelijk in mijn kamer, je weet de spullen liggen. Ik zal even iets sexy aantrekken.’

Rebel knikt.

Zoetelel gaat naar de kamer die ze hebben laten ombouwen tot een dressing. Daar hangen alle kleren, ook die van jezabel. Ze zijn uitwisselbaar omdat ze ongeveer dezelfde maten hebben. Verpleegster, dienstmeisje, bunny, secretaresse, kamermeisje, schoolmeisje, serveerster, studente, noem maar op.

Zoetelel trekt een latex lingersetje met bijbehorende politiekiep en boeien aan. Vervolgens loopt ze op een wulpse manier

naar haar werkkamer. Ze denkt: *Hoe anders ik me voel naargelang mijn kledij, dat is te gek.*

‘Wow,’ slaakt rebel als hij haar ziet binnenkomen.

Hij heeft zijn wetlook boxer met verwijderbare pouch al aange-trokken. Met die lange baard, zijn lang haar en zijn magere lijf lijkt hij op Don Quichot die windmolens te lijf gaat met een kartonnen zwaard. Een mannetje van niks dus, maar de bobbel in zijn boxer belooft veel.

‘Je lijkt op een Viking zonder snek, maar je mag me wel ente-ren,’ zegt zoetelel.

Ze fronst haar wenkbrauwen herhaaldelijk.

Rebel glimlacht en zegt:

‘Maar eerst moet je mij berijden.’

Zoetelel denkt: *Misschien laat het rollenspel hem herinneren aan iets dat daarmee gelinkt kan worden, maar wat?*

‘Oké, ga op je handen en knieën zitten.’

Rebel springt op het bed, iets te snel want zoetelel zegt:

‘Niet op het bed, op de vloer, wil je?’

‘Onmiddellijk meesteres.’

Gelukkig voor rebel is er een hoogpolige vloerbedekking; mis-schien geen goed idee als je een neukkamer proper wilt houden.

Zoetelel gaat op hem zitten, als een amazone op haar paard, maar achterstevoren. De boxer van rebel trekt ze een eindje omlaag en ze begint vervolgens te rijden, lichte zweepslagen op zijn billen uitdelend.

‘Rij mij, rij mij,’ roept rebel.

Zoetelel denkt: *Dat is het, hij is gefrustreerd geraakt door de vele controles in het verkeer.*

Ze heeft een hekel aan al die installaties die het autobestuur-ders moeilijk maken om te genieten van het autorijden.

‘Hier kun je rijden zoals je wil hé?’

‘Inderdaad, op de openbare weg heb ik het er moeilijker mee.’

Zoetelel doet geen akelige dingen op de weg. Ze is een recht-schappen mens en een goed chauffeur. Ze volgt ook naast de weg de

wet van oorzaak en gevolg. Alles wat zij doet heeft effect op haar omgeving en zij houdt daar rekening mee. Want de gevolgen van haar acties zijn de oorzaken voor de acties van anderen. En waar eindigt dat?

Ze zwiept met haar zweepje terwijl ze een doodgewone zwarte dildo uit het nachtkastje neemt.

Het duurt even, maar langzaam penetreert ze rebel daarmee. Aan zijn geluiden te oordelen geniet hij.

‘Alleen jammer dat je daar geen orgasme van krijgt.’

Rebel kreunt en knikt. Of knikt en kreunt.

‘Dan zullen we daar nu eens iets aan doen, oké?’

Rebel knikt slaafs.

Zoetelel haalt de dildo heel langzaam uit zijn kont, trekt zijn boxer omhoog, stapt van hem af, en zegt:

‘Ga op het bed liggen.’

Een bevel dat rebel gehoorzaam uitvoert.

‘Met plezier meesteres.’

Ze wikkelt de dildo in een natte doek en legt het geheel in een wasmand die bedoeld is voor dingen die ze nadien moet afwassen en ontsmetten.

Zoetelel neemt de boeien erbij en maakt rebel met zijn handen vast aan 2 ringen in de muur. Ze laat haar zweepje weer knallen. Onwillekeurig denkt ze aan de oerknal. Iets heeft die veroorzaakt, want niets komt van niets. Wie was de zweepzwieper van de big bang? Hij heeft heel veel effect gehad, hij heeft zelfs alles doen ontstaan. De eerste oorzaak.

Nu is ze bijna nat genoeg om de grote *beng* te incasseren.

Opnieuw zegt de zweep:

‘Knal.’

De zweeps slag raakt net niet rebels gebolde boxer.

Zoetelel opent de pouch. De penis verheft zich majestueus en trekt alle aandacht naar zich toe. Ze slaat haar zweepje tweemaal zachtjes tegen de piemel in ornaat, maar hij blijft staan. Ze had niet anders verwacht.

Ze klimt op het bed, trekt de verpakking van een condoom open en rolt hem feilloos over de fallus af, vervolgens laat ze zich langzaam erover zakken. Stoïcijns kijkt ze rebel aan, maar innerlijk kreunt ze van genot. Ze heeft zin om op en neer te gaan, weer op en neer, maar ze houdt er de spanning in. Ze knijpt met haar vagina opdat rebel zijn erectie kan aanhouden, maar in een opwelling begint ze aan lange pompbewegingen die steeds maar korter worden.

Stel het je even voor: door de botsing van materie en antimaterie worden stukken ruimte heter en lichter, sterren worden zonnen, planeten cirkelen eromheen, en energie van supernova's verenigen zich met sterrenstof, met als resultaat een komklaarpaartje, een stelletje gebundeld genot.

Voor zoetelel is de dag helder als voor een atoomontploffing.

Een tiental seconden later komt ook rebel klaar, luidruchtiger.

Zoetelel laat zich zijdelings van rebel vallen en geniet na. Ze stelt zich voor dat rebel zonder condoom als een geiser van het Yellowstone park in Wyoming ejaculeert. Hij zou een levengevende warmwaterbron kunnen zijn.

Een allegaartje van gehijg en gekreun vult de kamer. Zoetelel meent zichzelf te horen reutelen. Na een tijdje kan ze weer praten:

‘Het spel is gespeeld.’

‘Een klaarkomende mens is er twee waard,’ zegt rebel.

Zoetelel maakt zijn boeien los zodat hij zelf zijn condoom kan verwijderen. Ze denkt: *Toch een gemak die condooms, want anders had ik dozen tissues nodig gehad.* En ze zegt:

‘Ga je maar gauw wassen en aankleden.’

Als dank kletst hij op haar kontje, en zegt:

‘Duizendmaal dank meesteres.’

‘Een keer is genoeg.’

‘Tot gauw,’ zegt rebel.

Hij rept zich naar de douche. Hij kent de routine en zal zichzelf wel uitlaten.

Zoetelel gaat naar de badkamer op de tweede verdieping en wast er haar handen en oksels aan de wasbak, voor haar poesje

gebruikt ze de bidet. Nadien legt ze zich naakt op het grote ronde bed dat kan draaien. Voor bezoekers die wat meer geld willen spenderen hebben ze boven het bed een grote koepel laten installeren. Vooral wanneer het donker is houdt zoetelel ervan een blik te werpen op de ruimte.

Nu is er een glimp van de maan te zien, in haar halve gestalte, beschenen door de zon die nog van de partij is. Enkele sterren flonkeren al aan de hemel. Er is bijna niets tussen sterren dat het licht doet weerkaatsen, alleen onzichtbare planeten zwerven er rond, ook planetoïden en asteroïden. Voor de rest niets dan leegte.

Zoetelel ziet veel te veel ruimte. Zonder licht ziet ze geen materie, maar die is er wel. Haar ogen registreren een algemene zwartheid, omdat er een bijna-vacuüm heerst. Gelukkig veranderen hemellichamen van gewicht en zetten ze het verschil om in een andere soort energie. Zo kan ze toch sterrenbeelden zien, tenminste als ze een sterrenkijker had. Waar de rotsige werelden zoals de aarde zijn, dat zullen de astronomen voor haar uitzoeken.

Zoetelel kan niet alles bevatten in haar mooie hoofdje. Terwijl de vierdimensionale ruimtetijd uitdijt als een ballon die een niet bij naam te noemen entiteit langzaam opblaast, voelt ze zich niets dan stof, en tot stof zal zij ooit terugkeren naar het werkelijke heelal, het *alal*, dat voor mensen op de aarde niet te overzien is.

Raf blijft erbij: als mensen de handen in elkaar steken zullen ze erin slagen het licht in de duisternis te bewaren, zoals oermensen het vuur in hun aardewerken potten overal meedroegen. Maar niet voor eeuwig.

Wat aartsengel en Michels engelbewaarder betreft: voor altijd.

De bel gaat, kort na de middag. Jezabel is even bezig met een klant, daarom onderbreekt zoetelel haar tv-uurtje om voor iemand de deur te openen. Maar niet voor ze het display van de camera die boven de voordeur hangt, heeft gecontroleerd.

Een stoere bink staat ongeduldig te wachten en geeft de indruk meteen weer te willen vertrekken omdat het hem te lang duurt.

‘Wie ben jij?’ vraagt ze door de intercom.

De man kijkt om zich heen om te zien waar de stem vandaan komt, begrijpt dat het de bewoner van het huis is, en zegt:

‘De hersteller van de wasmachine.’

‘Ah ja, het wordt tijd dat je langskomt. Wij hebben je meer als een week geleden gebeld en je zou ’s anderdaags al komen.’

‘Sorry, maar ik had een grote job in een zorghuis.’

‘Dan had je toch wel even kunnen bellen, niet?’

Hersteller zwijgt even, misschien omdat hij geen goede reden vindt, en zegt dan:

‘Ik ben nu hier en kan het probleem oplossen, is dat goed?’

Zoetelel wilde zich klaarmaken om de volgende klant te ontvangen, maar ze staat daar in haar beste lingerie.

‘Een momentje.’

Ze loopt terug naar haar kamer en trekt een peignoir aan. Tien seconden later drukt ze op de knop om de voordeur te ontsluiten.

De stoere hersteller bekijkt haar van kop tot teen en zegt:

‘Wow, pas wakker?’

Zoetelel acht het niet nodig zijn vraag te beantwoorden:

‘Kom binnen, volg me maar naar het washok.’

Hersteller volgt haar gedwee, zwijgend.

Raf cirkelt boven het huis van de sekswerkers en hoopt een goed zicht te krijgen op wat er te gebeuren staat. Zijn dronema-chientje hovert volautomatisch terwijl zijn eenogige warmte-beeldcamera minutieus op hersteller is gericht.

Terwijl hersteller achter zoetelel aan door de keuken naar het washok wandelt ziet Michels engelbewaarder hoe het korte grijze haar in de gescheurde zool van diens rechterschoen blijft vastzitten.

‘Voilà, mag ik je voorstellen: de wasmachine,’ zegt zoetelel.

‘Wat scheelt eraan?’

‘Heeft mijn huisgenote dat niet doorgegeven?’

‘Jawel, maar ik wil altijd weten hoe de klant het probleem formuleert, want die mannen van de helpdesk bakken er niets van.’

‘Oké, wel, eh, de was is niet goed gewassen.’

‘Aha, dan wordt het water niet warm. Ik zal eens beginnen met het verwarmingselement na te kijken.’

‘Doe maar. Mocht je mij nodig hebben, laat maar iets weten. Ik zit in de woonkamer tv te kijken. Maar over drie kwartier heb ik graag dat het probleem opgelost is.’

‘Zolang zal het niet duren.’

Zoetelel laat hersteller alleen en gaat terug naar haar kamer. Daar zapt ze naar een zender die haar aandacht trekt. Iemand legt uit hoe mensen-, dieren- en plantencellen ionen gebruiken om energie op te wekken, met chemische reacties als gevolg. Blijkbaar draait alles rond energie. De aarde, de ruimteboot van de mensheid, blaakt van Energie, met een hoofdletter.

Het heeft honderd jaar geduurd eer Europese onderzoekers met hun computers de beroemde formule van Einstein konden bevestigen. Zoetelel kan moeiteloos Einsteins vergelijking naar $\sqrt{E/m}=c$ omvormen, want ze heeft tijdens de humaniora wiskunde gevolgd, en ze was er goed in. Ze weet dat energie en massa gelijkwaardig zijn. Ze weet ook dat de snelheid van het licht constant is. Een andere omvorming van de formule levert $E/c^2=m$ op, en zo kom je te weten dat de massa vermindert als een object een hoeveelheid energie uitstraalt. Massa is materie en kan daarom in energie omgezet worden, en omgekeerd.

Niet alleen planten halen hun energie uit het licht van de zon, mensen aanbidden haar door op het strand te gaan liggen bakken.

Het is iets wat zoetelel vroeger dikwijls deed. Maar nu laadt ze haar accu liever op door op hun luw zonneterras te gaan zitten en een boek te lezen.

De seconden van vijftig minuten tikken voorbij terwijl ze aandachtig tv-kijkt. Ze begint te vrezen dat hersteller zijn klus niet geklaard zal hebben voor haar volgende klant toekomt.

Plots schrikt ze van een stem achter haar:

‘Eh, het was de thermostaat die de temperatuur regelt, dus ik heb de kosten wat kunnen drukken door geen nieuw verwarmings-element te plaatsen.’

‘Dan ben jij de eerste betrouwbare technicus die hier komt.’

‘Als ik mijn werk goed doe, vragen ze me terug. Dat moet toch elke slimme hersteller inzien. Maar de meesten hebben zich de job zelf geleerd, dus die kunnen er niets van.’

‘Mooi, ik zal je cash betalen.’

Hersteller aarzelt even en vraagt:

‘Of in natura. Ik heb al vele seksmachientjes gesmeerd.’

‘Jij durft,’ zegt zoetelel.

‘Wie niet waagt, blijft maagd.’

Zoetelel lacht hartelijk en zegt:

‘Spijtig dat – ’

De voordeurbel gaat.

‘– mijn klant er al is.’

‘Oké, betaal me maar saai met de smartphone.’

Zoetelel denkt even na en zegt:

‘Wacht even. Of nee, kom mee. Misschien kunnen we het regelen met mijn lieve huisgenote.’

Zoetelel loopt met hersteller in haar zog naar de werkkamer van jezabel.

Blijkbaar is jezabel klaar met haar klant, want de deur staat open. Ze tut zich op voor de klant die pas over drie kwartier komt.

‘Wil jij de hersteller *betalen*?’ vraagt zoetelel.

Jezabel bekijkt hersteller, knikt en zegt:

‘Laat hem maar komen.’

‘Laat dat maar voor straks,’ zegt zoetelel.

Zoetelel nodigt hem glimlachend uit binnen te komen, waarna ze naar de voordeur terugkeert om haar volgende klant te verwelkomen.

Hersteller loopt de neukkamer van Jezabel in.

‘Maak het je gemakkelijk,’ zegt ze.

Hersteller sluit de deur van haar kamer en komt achter haar staan terwijl ze het schminkkarwei voltooit. Hij ziet een boek op het schminktafeltje liggen en zegt:

‘De trilogie van Anja Feliërs slaat aan geloof ik, mijn vrouw is ze aan het lezen.’

‘Mannen zullen er ook iets aan hebben,’ zegt Jezabel.

‘Denk je?’

‘Ik weet het zeker, al is het maar om te weten te komen hoe vrouwen in elkaar zitten.’

‘Ik weet hoe ze anatomisch zijn, en ik ken de psychologie der seksen. Maar ik lees liever thrillers.’

‘Dus moord en doodslag. Wat is er verkeerd met boeken over liefde, relaties en seks?’

‘Niks.’

Terwijl ze naar hartenlust converseren kijken ze elkaar via de spiegel aan. Hij fronst zijn wenkbrauwen en zij knippert met haar oogleden, waarna ze zegt:

‘Wist je dat uit onderzoek blijkt dat je empathie vergroot door een goed boek te lezen?’

Hersteller schokschoudert en zegt:

‘Bwah, ik denk dat karakterbeschrijvingen van de personages in politieromans me ook kunnen helpen om meer begrip te tonen tegenover echte mensen.’

‘Dat is prima, door te lezen leer je je ook beter concentreren.’

‘Lezen verdrijft zelfs stress, als die er is.’

Jezabel knikt en zegt:

‘Na enkele minuten lezen voel ik mijn hartslag dalen en de spanning in mijn spieren verminderen. Echt waar.’

‘Ik geloof je wel, lezen zou zelfs het verouderingsproces van je brein vertragen.’

‘En vergeet niet dat lezers sneller een baan vinden.’

Hersteller kijkt heel even bedrukt en zegt:

‘Ik heb als kind weinig gelezen. Ook tijdens de humaniora deed ik dat liever niet. Ik heb geen hogere studie gedaan, maar ik ben wel uit eigen initiatief beginnen lezen. Ik heb een beter gevoel voor taal gekregen door te lezen, het veranderde me in een mens die niet te veel wilde nadenken naar iemand die enige diepgang vertoont.’

‘Dat is prijzenswaardig, om dat woord eens te gebruiken,’ zegt Jezabel.

Hersteller glimlacht, want hij houdt van taalvaardigheid. Hij ziet heel veel mensen lezen op de trein, in de bus, in de wachtzaal van de dokter, mannen die voor de winkels wachten op hun shoppende vrouwen. Op hun telefoon lezen ze geen ellenlange teksten maar grappige citaten, of verjaardagswensen.

Alsof ze zijn gedachten heeft gelezen zegt Jezabel:

‘Diegenen die sociaal doen via media, die lezen ook, memes of ondertitels en zo, maar ik vrees dat alle kolkende streamingdiensten hen zullen opslokken, zoals zwarte gaten dat doen, om er nooit meer uit te ontsnappen.’

‘Mooi gezegd, wat dacht je van een eigen boek te schrijven. Je mag het dan gelijk signeren.’

‘Ik geef toe dat ik met plezier een heleboel apps gebruik om contact te houden met mijn klanten. Maar het echte sekswerk gaat toch wel boven overrijpe seksvideootjes, niet?’

Jezabel legt haar make-upspullen op orde en vraagt:

‘Zullen we eraan beginnen?’

‘Akkoord.’

Jezabel staat recht, oog in oog staan ze, en snuift met haar neus, waarna ze zegt:

‘Maar jij kunt wel eerst een douche gebruiken.’

‘Zullen we dat samen doen?’ vraagt hersteller.

Jezabel hoeft die vraag niet te beantwoorden. Ze heeft zijn hand al vastgenomen en leidt hem naar de en-suitebadkamer.

Raf kan er niet onderuit: mensen copuleren op allerlei inventieve manieren, en gedreven door onblusbare lust verspillen ze energie die ze voor betere doeleinden zouden gebruiken.

Niet van alle seks komen er kindjes, maar aartsengel en Michels engelbewaarder vinden de aanhoudende productie van nakomelingen toch wel belangrijk. Dat reproduceren zal echter niet zo goed lukken wanneer leden van gelijk geslacht zich koppelen en genoodzaakt zijn bevoegde firma's in te schakelen.

Maar de engelen zijn er gerust in, want ook in reageerbuisbevruchtingen munten mensen uit.

Raf volgt hersteller van klant naar klant. Gelukkig is zijn drone-machientje snel genoeg om diens camionette bij te houden. Tot zijn verbazing blijft het korte grijze haar al die tijd goed vastzitten in de schoen van hersteller.

Dat stelt het geduld van aartsengel weer op de proef.

Seks is belangrijk voor hersteller, en tot zijn genoegen staan vrouwen des huizes regelmatig open voor een vrijpartij. Hoewel ze toch heel wat vertrouwen moeten hebben in een man die eenmalig over de vloer komt, nemen die vrouwen elke gelegenheid tot seks zonder meer aan. Hersteller doet het met getrouwde en ongetrouwde vrouwen, maar ook eenzame vrouwen die zonder affectie niet verder kunnen. Hij licht geen goedgelovige mensen op door onderdelen te vervangen die niet nodig zijn. Bovendien respecteert hij ieders privacy, en dus mag hij zeggen dat hij op seksvlak zijn werk even goed doet. Je zou hem bijna als sekswerker kunnen zien.

Voor de meeste mensen is het bevredigen van de geslachtsdrift een uiting van leven. En ook van leven geven. Ze spelen hun libido's uit omdat het sterker is dan hun gezonde verstand. Ze brengen zichzelf in moeilijkheden, maar hun relatieprobleem naar aanleiding van hun escapade weegt niet op tegen de seksuele ontlading, bovendien hebben ze hun normen verlaagd omdat seks in al haar vormen en tussen alle mogelijke genders bij de tijd horen.

Hersteller komt aan bij een modern huis van hout, in het midden van nergens, of toch op de weg daarnaartoe. Tot zijn grote verbazing doet een robot de deur voor hem open. Dat duurde wel even, en nu ziet hij dat de robot niet de snelste is. Het ding zegt:

‘Kom maar binnen, meneer. Ik kom er direct aan, nog even een bestand op mijn computer bewaren. Volg de robot maar.’

Het is voor hersteller duidelijk dat het geen voorgeprogrammeerde computerstem is maar de bewoner die hem toespreekt via

een luidspreker in de robot. Blijkbaar vindt de eigenaar het niet nodig zijn robot een naam te geven.

Wat robot betreft: die is heel moeilijk te beschrijven. Ten eerste loopt hij niet maar rolt op wieltjes. Zijn onderkant lijkt op een lange rok. Hij, of zij, heeft een halve bol als hoofd met slechts één oog erin. Aan de brede schouders zijn 2 slanke maar beweeglijke armen bevestigd. Het bovenstel is met de onderkant verbonden door 5 spijlen. Robot is volledig wit.

Hersteller weet dat ze bestaan maar hij heeft nog nooit een hotelrobot gezien, en daar zou robot goed voor kunnen doorgaan.

‘Wat scheelt er aan de droogkast?’

‘Hij droogt niet goed,’ zegt robot.

Hersteller glimlacht, want hij denkt: *Dat zeggen ze allemaal.*

‘Hoe merkt u dat?’

‘Dat ding draait uren en de spullen komen er nog vochtig uit.’

‘Oké, daar kan ik al iets mee.’

Hersteller volgt robot naar het berghok waar de wasmachine en de diepvrieskast staan.

‘Oké, ik zal kijken wat ik kan doen.’

‘Goed zo, dan moet ik niet van mijn bureau komen. Laat maar iets weten via de robot.’

‘Prima.’

Hij ziet de robot terug naar de voordeur gaan, waar hij blijft staan als de verwelkomer van dienst.

Hersteller is enkele minuten bezig wanneer zijn smartphone een deuntje laat horen. Hij vloekt in zichzelf. Steve Jobs heeft zijn werk te goed gedaan, want mensen zijn nu overal bereikbaar, zelfs op de Mount Everest.

Op het display staat een nummer, geen naam, dus een onbekende, maar wellicht een client. Hersteller neemt de verbinding aan, zet de smartphone op luidspreker, en zegt:

‘Met Robbe De Bie ribbedebie.’

Hij lacht er zelf om.

Op zijn antwoordapparaat heeft hij dezelfde tekst ingesproken. Op zijn bedrijfswagen staat het in grote kleeletters geplakt.

‘Goedendag, repareert u espressomachines.’

Hersteller denkt: *Een vrouw in nood geeft zich altijd bloot.*

‘Uiteraard.’

Hij is van alle markten thuis. Niet omdat hij ooit een opleiding in allerlei huishoudtoestellen heeft gevolgd, maar omdat hij zich verdiept in elk apparaat voordat hij eraan begint. Er is zoveel te leren op het internet.

‘Dan mag je langskomen op de grintweg zevenhonderd vijfenveertig. Het is niet dringend, we hebben een reserve koffiemachine uit de oude tijd.’

‘Ik belof niets, maar overmorgen kan ik langskomen. Ik bel dan wel, om te zien of er iemand thuis is, oké?’

‘Geweldig. Tot dan.’

Hersteller is blij dat de gsm in 1983 is uitgevonden. Een tijdje diende het ding enkel om te telefoneren. Dan kwam in 1992 de sms, in 1995 gevolgd door e-mail, en die systemen deden de mensen lezen. Steve Jobs was zo inventief om de telefoon tot heuse computer te upgraden, en de Apple iPhone zag het licht in 2007, door iOS bestuurd. Android van Google volgde. Beide besturingssystemen voor machines zijn nu als zonnen voor werelden.

Hij denkt terug aan de oude telefoons met draaischijf. Het was blijkbaar een heel grote stap naar slimme telefoons, maar van tablets, laptops en supercomputers naar robots, dat was maar een kleine stap: je laat de bediener, de mens, gewoon weg. Stel je voor dat ze een huisrobot uitvinden die alle apparaten thuis kan repareren. Dan is hij zijn job kwijt.

Hersteller schrikt uit zijn gedachten wanneer iemand achter hem vraagt:

‘Bijna klaar?’

Hersteller ziet robot in de deuropening staan en zegt:

‘Ik ben maar een kwartier bezig.’

‘Oké, hoelang denk je nodig te hebben?’

‘Eh, een halfuurtje of zo.’

‘Mag ik meekijken? Dan kunnen we wat praten, via de robot, want ik ben slecht ter been.’

In tegenstelling tot zijn collega's maakt hersteller graag een praatje. Sommige collega's sluiten zichzelf op om te vermijden dat de eigenaars hen op de vingers komen kijken.

Hersteller ziet dat de condensor van de droogkast nog nooit zuiver is gemaakt. De thermostaat werkt nog, maar het verwarmingselement ziet er niet koosjer uit. Hij herinnert zich een bezoek bij sekswerkers waar het net andersom was. Maar dat was een wasmachine.

Terwijl hij verder werkt, vraagt hij:

‘En werkt hij goed, die robot?’

‘Ach, hij moet niet veel doen, huishoudelijk is hij een grote vooruitgang, hij kan afstoffen, heel voorzichtig wel, en hij is er uren mee bezig.’

‘Zoals een robotgrasmaaier.’

‘Daarmee kun je het ding vergelijken.’

Hersteller is wat blij met allerlei huis-tuin-en-keukenapparaten die het leven aangenamer maken. Hij kijkt veel SF-series en -films, en dat zijn goede graadmeters voor een maatschappij. Ze leveren immers heel wat mogelijke vooruitzichten op.

Alsof robot gedachten kan lezen, zegt hij:

‘Ken je de tv-serie Star Trek?’

De avonturen van Kirk, Spock en hun crew spelen zich af in de 23ste eeuw, terwijl alle huidige wereldproblemen zijn opgelost.

‘Zeker.’

‘Wel, daar krijg je een beeld voorgeschoteld van een heel verre toekomst. Ze hebben replicators die maaltijden maken. Die mogen ze voor mijn part snel uitvinden, dan hoef ik niet elke dag na te denken over wat ik kan klaarmaken om te eten,’ zegt robot.

‘Dat zou het leven voor mij veel vergemakkelijken. Ik woon alleen en niemand zorgt voor een maal 's avonds laat.’

‘Ken je Picard? Die had ook een robot.’

In de jaren negentig volgden de avonturen van kapitein Jean-Luc Picard in *The Next Generation*. Zijn tijd? 24ste eeuw. Hersteller heeft sporadisch wat afleveringen van die serie gezien, dus veel weet hij er niet van. Maar hij weet wel dat Picard hulp kreeg van een humanoïde, zeg maar een robot in de vorm van een mens; ook wel synthetee genoemd.

‘Data, die was heel geavanceerd. Zover is jouw robot nog niet.’

‘Ach, we zijn verder dan je denkt met al die AI. Maar wat ik wilde zeggen: in de Star Trek-bioscoopfilm uit twintig twee offert Data zijn synthetische leven op om Picard uit een hachelijke situatie te redden. Dat is het toppunt van inleven voor een robot.’

‘Dat mag je wel zeggen, maar kijk je naar Picards nieuwste Star Trek-avonturen?’

‘Daar weet ik niets van. Op welke zender komen die?’

‘Op VTMDRIE.’

‘Dan moet ik mijn digibox eens programmeren. Wat heb ik al gemist?’ vraagt robot.

‘Twintig jaar na de dood van Data zijn de robots uit alle uithoeken van het heelal geweest, er zijn zelfs instanties die minutieus de ruimte afspeuren naar syntheten. Spoiler alert.’

‘Vertel het me toch maar.’

‘Oké, lang verhaal kort. Syntheten kunnen met hun ingebouwde empathiechip doorgaan als mensen, en dus hoeven de organischen er geen schrik van te hebben.’

‘Zo menselijk mogelijk blijven, dat is het beste wat we kunnen doen, niet?’

‘Inderdaad, in plaats van te wachten tot we onze tekortkomingen zelf kunnen invullen, lijkt het me beter dat de wetenschappers geen geld meer steken in het bouwen van superintelligente robots zoals Data.’

Robot lijkt na te denken, of doet alsof, in elk geval duurt het even voordat hij zegt:

‘Ik wacht op de visionair die het klaarkrijgt mijn Samsung A tweeënvijftig in mijn brein in te planten en hem te laten communiceren met mijn tweeëntwintig zintuigen.’

‘De verbeterde versie van jezelf, klaar is Kees.’

‘Zoiets, en ach, waarom mezelf niet Data Kees noemen.’

Lachen geblazen, maar robot staart stoïcijns voor zich uit.

Hersteller heeft het verwarmingsselement vervangen en zegt:

‘Robbe is bijna klaar.’

‘Robbie is mijn naam. En waarmee zou ik klaar zijn?’

Hersteller begrijpt dat robot zichzelf bestempelt als *Robbie*, én als *ik*. Misschien door een hapering in zijn brein die hersteller niet kan verklaren.

‘Nee, *ik* heet Robbe.’

‘Dat is toevallig.’

‘Dat mag je wel zeggen ja, maar ik ben geen robot. Echt waar.’

‘Ik geloof je, maar stel nu dat ik, Robbie, dit alles simuleer en niet mijn eigenaar, wat dan?’

‘Dat is dan cool.’

Robot lacht. Of het geluid van een lach ontsnapt aan zijn interne luidsprekermond, of de eigenaar van het huis lacht.

Hersteller denkt: *Hmm, Robbie zet nu al zijn diepste denkprocessen in om zijn soort te laten evolueren.*

En hij zegt:

‘Wat als robots hetzelfde pad als mensen opgaan? Het verkeerde dus. Misschien bevredigen ze liever hun diepste lusten, kweken ze liever wrok dan sympathie voor mensen.’

Robot lijkt na te denken, of hersteller denkt dat robot denkt. Dan zegt robot:

‘Misschien ben ik wel de eerste robot die op vreemde ideeën komt en zijn ridicule fantasieën uitvoert door zijn geloofszaken de wijde wereld in te sturen.’

‘Veel geluk daarmee,’ zegt hersteller.

Hij denkt: *Ik hoop dat Robbies droom niet viraal gaat, en anders zal de robotheid nooit echt beschaafd zijn.*

Hersteller verlaat het gebouw met een leuk toekomstbeeld voor ogen: seks met een robot.

Raf voelt zich in zijn nopjes, want mensen zijn al een tijdje in staat ruimtetuigen te bouwen. Hoe sneller ze de eigenschappen van de ruimtespons ontrafelen, hoe eerder zullen ze in staat zijn elders levenstekens te vinden.

Mensen sturen vliegende robots de diepe ruimte in om data te verzamelen over de structuur van het heelal. Ze zijn als voelsprietten van de mens en onderzoeken ontzaglijk verre werelden. Lichtjaren overbruggen zit er niet in, maar die kluij zal de mens ooit wel binnenhalen.

Aartsengel en Michels engelbewaarder houden van snelheid. Met een net iets lagere snelheid dan die van het licht zoekt het dromemachientje voorbij een planeet met water en zuurstof, bescheenen door een zonachtige ster en vergezeld van drie maanachtige manen.

Hersteller brengt een bezoek aan een mooie vrouw van zijn leeftijd die hem heeft gebeld om de knop van de microgolfgoven te komen repareren. Haar blote buikje is te zien omdat haar topje te kort is, en daaruit leidt hij af dat de Poolse misschien uit is op een sekspelletje, na de herstelling van de oven.

Maar tot zijn verbazing wil ze liever wat babbelen. Ze heeft het net uitgemaakt met haar vriend, en haar familie in Polen kan haar maar moeilijk troosten via de telefoon. Hersteller is de welgekomen gast die haar wat kan afleiden.

Onderwerpen zijn er zat. De Russische leider brengt hen onwillekeurig bij *Putain putain* uit 1983 van de rockgroep met de ronkende naam TC-Matic. Ze is van 1981 in België, zij kent de groep.

In hun liedjes nemen de rockers het op voor alle Europeanen, of ze nu arm of rijk zijn. Volgens hen lijkt het erop dat alle mensen elkaar de kak uit de kont slaan. Mensen die veel praten en niks zeggen, dat zijn hun vrienden niet, en voor de rest van het liedje raaskallen ze nog wat over homo's en zizi's.

'Ik heb altijd gedacht dat je *putain* als *putin* schrijft,' zegt de Poolse uit Polska.

'Dan staan beide woorden heel goed samen op een demonstratiebord: *Putain Putin*.'

'Dat zou de Rus eens moeten lezen, dat zal hem leren.'

Ze glimlachen, en hun blik naar elkaar lijkt de lucht rondom hen te doen sprankelen.

Hersteller heeft meer weetjes klaar:

'Arno Hintjens schreef mee aan de teksten van TC-Matic. Ken je *Elle adore le noir pour sortir le soir*?'

'Ja, maar ik begreep de tekst toen niet en nu nog niet, want mijn Frans is niet om naar huis te schrijven.'

‘Dat betekent: *Zij houdt van zwart om uit te gaan.* Op een of andere manier inspireerde die zin mij tot het maken van enkele kunstwerken die jammer genoeg verloren zijn gegaan.’

‘Jammer ja.’

Polska meent het, aan haar gezichtje te oordelen.

Hersteller gaat verder op de ingeslagen weg:

‘*Elle expose ses seins pour du pain.* Zo maakt Arno duidelijk dat hij het over een prostituee heeft.’

De Rus zit polska meer dwars dan dat ze de tekst van TC-Matic niet kent, want ze zegt:

‘En nu rijt die hoer van Moskou het vroegere sovjetland verder in stukken zonder zich zorgen te maken over het onheil dat hij in Oekraïne sticht, én over de hele mensheid uitroept.’

Jarenlang hield hij zich gedeisd, hij kropste alles op, en plots komt zijn ware aard naar boven, de wolf in schapenvacht.

Hersteller vat het goed samen:

‘Wat een verduivelde kerel is me dat.’

‘Duivels is hij ook. De duivel in vermomming?’

Hersteller haalt zijn schouders op omdat hij het niet weet.

Polska zegt:

‘Toen heel Oekraïne omsingeld werd door Russische troepen die zagezegd met een oefening bezig waren, toen dacht ik dat hij pochte.’

‘Ik ook, maar hij kon het niet laten, zijn frustratie was te groot omdat ze hem meermaals vernederd hebben.’

‘Maar wie zijn ze?’

‘Geen idee. Hij is eerder in Afghanistan binnengevallen, en dat heeft averechts gewerkt.’

‘Dat belooft, want de Oekraïners zijn fanatieker dan de Afghanen,’ weet polska heel zeker.

Ze weten er het fijne niet van en ze hebben weinig zin om in de kranten te speuren naar de reden waarom de Rus nu plots zijn dictatoriale macht wil bewijzen. Als hij de geschiedenisboeken wil halen, is hij in zijn opzet geslaagd.

‘Die oorlog moet stoppen, want er is al te veel bloed vergoten, onnodig,’ zegt hersteller.

‘Inderdaad, door de eeuwen heen hebben mensen gevochten voor allerlei redenen. En nu doen ze het nog om uit te maken wie de grond bezit, of wie gelijk heeft en dus wie het voor het zeggen krijgt. Je zou bijna denken dat het oorlogvoeren in de mens zit vastgebakken, verweven in het genoom.’

Hersteller kan dat enkel beamen, door te knikken.

Het DNA van de mens is grotendeels ontcijferd. Genetische ingenieurs kunnen allerlei ziektes op een werkelijk vernuftige manier opsporen en zelfs uitschakelen.

‘Die gekke genen toch. Het blijkt heel moeilijk te zijn om het oorlogsgen te lokaliseren tussen duizenden genen en miljarden basenparen,’ zegt hersteller.

‘Geef ze een decennium of twee en ze zullen het gen isoleren om het voor altijd af te zetten.’

‘Dat zou fijn zijn, dan hoeven we geen schrik meer te hebben van kernwapens.’

Polska denkt even na en zegt:

‘Wat Sting in negentien vijftig zong, geldt nog: *How can I save my little boy from Oppenheimer’s deadly toy?*’

‘*Hoe kan ik mijn zoontje redden van Oppenheimers dodelijke speeltje?*’ vertaalt hersteller.

En Little Boy is de naam van de atoombom op Hiroshima.

Polska lijkt weer even na te denken en zegt:

‘Hoe ging het weer? *On either side of the political fence, we share the same biology, regardless of ideology. Believe me when I say to you, I hope the Russians love their children too.*’

De vrije vertaling daarvan lijkt op: *Er is geen monopolie op gezond verstand aan weerszijden van het politieke hek. We delen dezelfde biologie, ongeacht ideologie, maar wat ons kan redden is dat de Russen ook van hun kinderen houden.*

‘Iemand moet eens dringend aan de dochters van de Rus vragen of hij hen nog graag ziet,’ zegt hersteller.

Polska kijkt hem lieflijk aan en zegt:

‘Ik zou je graag eens in je blootje zien. Jij mij ook?’

Hersteller grinnikt en zegt:

‘Einde van het babbeluurtje. Tijd voor een avontuurtje.’

Een kwartiertje later weerklinkt een langgerekt *jaaaa* door de slaapkamer van polska.

’s Anderdaags treedt Rammstein op in Oostende. Ook hersteller is van de partij, en hij heeft polska uitgenodigd. Hij draagt zijn werkschoenen omdat die stevig zijn zodat hij niets voelt wanneer anderen in het gedrum op zijn tenen trappen.

Raf slalomt tussen de steekvlammen van de vuurinstallaties boven het podium van Rammstein. Niemand hoort zijn dronemachientje boven het kabaal uit.

Hoverend boven de hoofden van hersteller en polska stelt Michels engelbewaarder de grijsgroene lens van zijn warmtebeeldcamera scherp op hun schoenen. Hij ziet dat het korte grijze haar niet meer zo vast in de zool van de rechterschoen van hersteller zit.

Terwijl het helse kabaal van Rammstein weerklinkt, gelukkig gedempt door oordoppen die hij gebruikt om te slapen, gaat hersteller op zijn tenen staan om polska een kus op de mond te geven. Een fractie van een seconde later gaat een zatte Limburger onderuit. Hij valt met zijn hoofd op de houten vloer.

Raf merkt dat het haar door het schoenenspel van het verliefde stel is losgekomen en nu op de planken dansvloer plakt. Een zatlap valt met zijn hoofd net op die plek en het haar verhuist naar diens kletskep.

Een bezorgde medefestivalganger helpt zatlap overeind.

Anderhalf uur later wordt zatlap in een rijdende auto wakker. Zijn kameraad in de straat zit achter het stuur.

‘We zijn bijna in Hasselt. Daar kun je je roes verder uitslapen.’

‘Oké,’ is alles wat zatlap eruit krijgt.

Hij heeft meer zin om zijn maaginhoud uit te kotsen, maar beter niet in de nieuwe auto van zijn vriend.

Ze oefenen hetzelfde hobby uit: dronen. In de droneclub van Sint-Truiden. Onderweg van en naar hun wekelijkse vergadering in de club babbelen ze altijd dat het een lieve lust is. Zatlap zou dat nu willen doen maar de onderwerpen vliegen kriskras onder zijn hersenpan door zonder dat hij ze kan vangen.

Om 02u30 komen ze aan bij het huis van zatlap. Vriend helpt hem uit de auto, maar de achterdeur van het huis doet hij zelf open. Zijn vriendin ligt al uren te slapen en hij wil haar niet wakker maken. Helaas klinkt zijn gezang harder dan zijn gestommel:

‘Links twee drie vier.’

Vriend zingt mee met zatlap:

‘Sie wollen mein Herz am rechten Fleck, doch seh ich dann nach unten weg, da schlägt es links.’

‘Links twee drie vier,’ zingen ze in koor Rammstein na.

Terwijl zatlap het huis ingaat wrijft hij zich eens over het hoofd. Dat helpt hem altijd bij het nadenken in een penibele situatie, of wanneer hij boos is.

Raf is alert en ziet op het tv-scherm in zijn dronemachientje hoe zatlap het korte grijze van zijn kale hoofd veegt en hoe het vervolgens loskomt van diens hand.

Alsof het een spannende film is staart Michels engelbewaarder naar het tv-scherm en ziet het haar langzaam omlaag zweven, waar het op de gladde vloer voor de achterdeur blijft liggen. En door het dichtslaan van de deur vliegt het een halve meter naar binnen.

Zonder lawaai te willen maken – wellicht zou een nuchter iemand denken dat zatlap een olifant in een porseleinwinkel is – gaat hij de lichtjes krakende trap op.

Ineens herkent hij in het silhouet bovenaan de trap de vormen van zijn vriendin. Ze staat daar, parmant met de handen op de heupen, als een engel zonder vleugels, en zegt:

‘Awel Michel Adorabel, kon dat niet wat vroeger? En wat minder zat? Waarom heb je mijn sms’jes niet beantwoord?’

‘Zoveel vragen, en ik heb geen antwoorden,’ zegt Michel.

Gaby schiet in de lach. Het herinnert haar eraan dat hij heel grappig kan zijn. Toen zij ooit samen aan het keukenaanrecht hun broodmaal klaarmaakten, had hij zijn brood niet dicht geplooid maar op elke snede een restje uit de koelkast gelegd dat daar al te lang lag. Toen had hij gezegd: *Het is weer receptie vandaag.*

Hoewel Raf geen smaakpapillen heeft doet het aanzicht van etende mensen hem het water in zijn mond lopen.

Ook aartsengel zou zich graag te goed doen aan spijs en drank, want dat kunnen bonenstaken zoals hij en Michels engelbewaarder wel gebruiken.

Gaby zit aan de tafel in de zitkamer en doet thuiswerk. Michel ligt languit in de zetel met een dekentje over zich heen; voor een zomerdag is het kil in huis. Hij kijkt naar het nieuws van 13u00. Zijn oogjes vallen soms dicht, maar hij hoort wat de nieuwslezer zegt:

‘Het weer heeft duidelijk kuren. Juli begon beloftevol met stralend weer, het was te warm voor de tijd van het jaar, maar midden juli sloeg de stemming om toen dagenlange regen niet alleen waterrellende veroorzaakte maar ook mensen doodde of hun volledige hebben en houden deed verloren gaan.’

De beelden zeggen te veel.

Bij het volgende item is Michel klaarwakker.

‘De familie van Bruce Willis maakte vorige maand bekend dat hij aan afasie lijdt, een taalstoornis die het gevolg is van een niet-aangeboren hersenletsel. De 67-jarige acteur heeft nu besloten niet meer te acteren.’

Michel voelt vrees voor zijn eigen toekomst. Met 62 verspreekt hij zich al eens meer dan goed voor hem is, ook voor zijn toehoorders, en dus lijkt hem afasie niets om naar uit te kijken. Dementeren doet hij ook, doodgewoon door ouder te worden, maar als Michel niet meer kan zeggen wat hij bedoelt, of niet meer begrijpt wat anderen hem vertellen, dan zal zijn leven hem niet meer bevredigen.

Na zijn debacle in Oostende tijdens het optreden van Rammstein is Michel blij dat hij begrijpt wat hij hoort. Het is lang geleden dat hij zo dronken was, en zijn brein gaat elke keer een beetje achteruit.

Gelukkig kan hij nog de ondertitels op tv lezen, hoewel het al jaren niet meer lukt om een boek te lezen zonder bril. Misdadseries op tv volgt hij ook niet meer zo goed, omdat hij de namen van de verschillende personages niet kan onthouden of uit elkaar kan houden, maar dat is een geheugenprobleem.

Hij moet zich inspannen om zijn oogleden niet dicht te laten vallen. De nieuwsbeelden op tv zijn echter te vluchtig om diepere bedenkingen bloot te leggen. Hij moet vooral oppassen voor fake-nieuws op sociale media, want de AI-programmatuur om deepface-video's en reclamefoto's te maken is ondertussen voor iedereen beschikbaar. De volgende generatie chatbots staat al in de startblokken, die houden ze voor het najaar. Het kan niet uitblijven of zo'n chatbot zal scenario's voor films en verhalen voor boeken bedenken.

Wanneer het onderdeel sport begint zet hij de tv af en kruipt moeilijk vanonder zijn dekentje de werkelijke wereld in. Hij hoedt zich voor enige uitspraak die hij zou kunnen maken want Gaby is geconcentreerd aan het werk, hij stoort haar dan beter niet. Stille-tjes gaat hij de trap op, naar zijn open studeerkamer.

De deskcomputer braakt in zijn waakstand foto na foto uit. Met een tik tegen de muis doet Michel de screensaver ophouden te bestaan. Een pagina van de krant staat open, met als titel: *Kaarten is gezond, deze 6 levenskeuzes verkleinen de kans op geheugenverlies.*

Digitale krantartikels zijn volgens Michel veel te weinig geverifieerd, vooral te sensationeel met al die uitvergroete foto's. Hij leest de titels, maar die zijn misleidend en enkel bedoeld om de kijker naar de kleine lettertjes te lokken. Michel meent dat het meeste nieuws hem niet aanbelangt, dat alle banaliteiten hem niet kunnen raken. Mensen die merken dat hij van iets niet op de hoogte is noemen hem dan wereldvreemd. Geen probleem.

Michel gaat weer aan de slag. Hij werkt verder aan zijn fictieboek. Het omvat ingeblikte schrijfwoede van een jaar, eentje waarvoor hij enorm veel research heeft gedaan, waarvoor hij zich zelfs heeft verplaatst om zich de omgeving beter te kunnen voorstellen, waarheidsgetrouw dus, en eentje dat in ieder geval moeilijk tot stand is gekomen. Hopelijk houdt hij afasie ver van zijn bed door te schrijven, hoewel hem dat meer zou helpen als hij een spreker was, of een acteur.

Er zijn mensen die beweren dat enkel daden doorslaan, en dat woorden niet doorslaggevend zouden zijn. Michel weet dat zo net nog niet. Misschien beginnen mensen te doen wat ze doen omdat woorden van anderen hen ertoe bewegen. Dat is ook zijn eigen be-trachting. Michel wil dat mensen zijn vertelsels geloven en ernaar handelen. Hij wil dat ze zichzelf zien als een oplichtend stofdeeltje in de zon, een zielig atoompje, en dus nederig, want een mens is bijna niets vergeleken met het heelal. Het waarneembare heelal is immens, hoe groot moet het werkelijke heelal dan wel zijn.

Michel is ervan overtuigd dat de mens ooit de ruimte gaat ex-ploreren, verder dan Mars, zelfs verder dan het zonnestelsel, maar hij heeft er eigenlijk niets te zoeken. Hij kan enkel leven waar lucht en licht is. Als dat er niet is, kan Michel er niet zijn. Hij neemt beter lucht mee als hij onderwater wil zwemmen of in de ruimte wil wan-delen.

In het water voelt Michel een opwaartse druk die hem naar de oppervlakte duwt, tenminste zolang hij zijn adem inhoudt. Met dat idee in gedachten stelt hij zich voor dat hij zich in een ruimtepak als een luchtbel gedraagt, en dat hij uiteindelijk, na een lange vlucht komt bovendrijven op het membraan van een regendruppel die net van een grijze donderwolk is losgekomen en wellicht na een nog langere reis uit elkaar zal spatten op het dak van de auto waarmee God zich voortbeweegt.

Ach, het zijn maar woorden die Michel schrijft. Hij weet zelf niet hoe dat schrijfproces in elkaar zit, maar het werkt grandioos. Spreken is andere koek. Hij weet de meeste tijd wat hij zegt, soms zegt hij dingen die hij maar half meent. Liegen doet Michel nooit, of hij doet het om bestwil, om de anderen zichzelf te laten. Maar wat hij schrijft staat vast en is onuitwisbaar, of hij moet de tekst op de gegevensdrager deleten. Het overgrote deel van de woorden die hij zegt hebben betekenis, maar de woorden die Michel schrijft be-vatten de volledige waarheid. Hij praat niet over koetjes en kalfjes, hoewel hij nu goed bezig is met schrijven te raaskallen. Dat dient tot niks.

Michel schrijft over belangrijke zaken. Hij wil dat zijn woorden in resonantie komen met de juiste mensen, dat zijn woorden meer draagkracht hebben en verder reiken. Maar zijn woorden kunnen bij sommigen in het verkeerde keelgat schieten. Michel is geen fan van sociale media, en de bezoekers van zijn website zijn op een hand te tellen, dus zijn woorden blijven ergens in de ether hangen, tot iemand, toevallig of niet, een bepaalde combinatie van zoekwoorden ingeeft die matchen met een van zijn wetenswaardige zinsneden. Als Michels woorden de bezoeker dan zodanig aantrekken dat hij geïnteresseerd verder leest, dan kan Michel tevreden zijn. Heeft de lezer na het lezen van zijn relaas de drang om zijn boodschap naar anderen uit te bazuinen, dan is Michel heel content en in zijn element.

Zijn raad? Als lezer moet je je identiteit behouden, er niet mee uitpakken of ermee pronken. Laat je niet ompraten. Kies partij met mate. Wees geen egoïst maar een communicerend vat. Het leven op aarde zou gemakkelijker zijn als alle mensen gelijk waren. Een beetje zoals Michel misschien?

Het vergt tijd, dat schrijven. En het schrijven sluit tijd kort. Ineens is hij meer dan 700 woorden verder. Tijd voor een puzzelpauze samen met Gaby.

Raf beschouwt zijn bezigheden als het kunstwerk waarmee hij als misdienaar het overkoepelend orgaan tijdelijk tevreden kan stellen.

Samen met aartsengel probeert Michels engelbewaarder het veel grotere beeld in elkaar te steken, het toekomstbeeld van de aarde, stukje voor stukje.

Elke dag doen ze hetzelfde. Opstaan, ontbijt voor de tv. Gaby werkt beneden, Michel doet zijn ding boven. En dan puzzelpauze. Maar vandaag is hij vergeten dat het donderdag is.

Op zijn sokken daalt hij de trap af, naar de zitkamer waar Gaby zucht en zich ergert aan een van haar collega's.

'Ik ben vergeten dat het poetsdag is,' zegt Michel.

'Ik wou al niks zeggen, maar je moet dat voor mij niet elke week doen. Als je zaterdag maar stofzuigt is het voor mij oké.'

'Oké, dat is goed dat ik dat weet, maar ik dwing mezelf om te poetsen, kwestie van niet te laks te worden.'

'Aan de slag dan.'

Michel stoft af in de keuken, in de woonkamer, en in de zitkamer waar Gaby aan tafel zit.

'Veeg ook eens over mijn beeldscherm als je wilt.'

Michel veegt over de bovenkant van het computerscherm, en over het toetsenbord. Om te lachen gaat hij met zijn stoffer over haar hoofd en schouders, zagezegd, want hij raakt haar niet.

'Hou op, je leidt me af.'

'Dat was de bedoeling. Je bent zo serieus als je werkt.'

'Ik moet mijn baan ernstig nemen, dat heb jij nooit gedaan.'

'Toch wel, alleen het laatste jaar heb ik er mijn broek versleten.'

'En je hebt veel thuiswerk kunnen doen vanwege de coronapandemie, gelukzak dat je bent.'

Nu het coronavirus minder en minder vat op mensen heeft, toch in België en omstreken, wil Michel wat zeggen over het vaccin dat hij driemaal heeft toegediend gekregen en waarvoor hij de overheid enorm dankbaar is:

'Weet je, terwijl ik als gevaccineerde blindelings vertrouwen in het vaccin had en daarmee mijn hang naar het leven wilde eren, keken de niet-gevaccineerden moedwillig de dood in de ogen, want

ze stierven liever van het virus dan van het vaccin. Dus slim was dat niet van hen.'

Gaby kijkt hem verbaasd aan en zegt:

'Zo heb je het nog niet gezegd.'

'Maar wel geschreven.'

Eigenlijk moeten ze van vreugde in de lucht springen nu het gevaar na twee en een half jaar min of meer is afgeslagen.

'Homo sapiens heeft het weeral gered,' zegt Gaby.

'Hij heeft weer geluk gehad. Maar wist je dat in de helft van de veertiende eeuw een derde van de Vlaamse bevolking is gestorven aan de builenpest?'

'Toen al? Ik dacht dat de pest later kwam.'

'Dat was de eerste golf, er zijn meer epidemieën in de zeventiende eeuw geweest, in Italië, maar minder erg. En de bacterie kwam niet van de ratten maar van de vlooiën op de ratten.'

'Oké, dat weet ik ook weer. Tijd voor de koffiepauze.'

Michel gaat voort met afstoffen terwijl Gaby koffie maakt. Wanneer ze klaar is gaat ze aan de puzzeltafel zitten. Hij weet dat zij nu verwacht dat hij mee komt puzzelen, maar hij neemt even de borstel uit de bergruimte en veegt de keukenvloer schoon. Vervolgens keert hij de vuiligheid tot aan de achterdeur.

Raf ziet via de hoge achterraamen, hoverend boven het terras, het korte grijze haar tussen de bijeengeveegde stoffes liggen. Vanuit zijn dronemachientje kijkt hij toe hoe Michel het vuil vandaag niet naar buiten veegt, zodat het in de reetjes van het houten bordes valt, maar met stoffer en blik opneemt.

'Zoek eens naar dat stukje, wil je?' vraagt Gaby terwijl ze de lege plek aanwijst.

Terstond legt Michel zijn materiaal op de grond. Hij vergezelt wat graag Gaby in haar zoektocht naar het puzzelstukje dat een heel klein deel van de grote puzzel zal onthullen.

Na het puzzelkwartiertje neemt Michel blik en stoffer van de vloer op om het afval buiten op de oprit te gooien, maar hij bedenkt

zich omdat het spul in zijn gezicht kan waaien. De wind heeft het in de oprit voor het zeggen. Het lijkt wel of er storm op komst is.

Raf hangt voor het smalle keukenraam en vraagt zich af of zijn dronemachientje niet te veel wind maakt rond het huis van Michel en Gaby. Hij ziet met zijn ene grijsgroene periscoop hoe Michel met het blik naar het keukenvuilnisbakje loopt.

De deur van de bergruimte staat wagenwijd open, en het venstertje staat op kip. Wanneer Michel het blik in het bakje leegt gaat er een tocht doorheen de bergruimte en de rest van het huis. Michel denkt: *Wellicht staat het venster van de slaapkamer open.*

Raf tuurt door het half openstaand venstertje en ziet het haar rondliggen en neer dwarrelen in het doosje van de lege batterijen, dat al jaren onaangeroerd staat op de afgedichte doucheruimte tussen keuken en bergruimte. Het zou weleens de laatste rustplaats van het haar kunnen zijn, en zijn opdracht is dan bijna volbracht.

Het poetskarwei zit erop. Michel gaat verder met zijn schrijfwerk op de eerste verdieping. Gaby zit beneden, maar ze kunnen perfect communiceren omdat het huis grotendeels een open ruimte is. Voor de middag wil hij research doen voor zijn nieuwste boek, en dat lukt het beste met een vlotwerkend internet.

Maar het surfen gaat stroef. Terwijl de webpagina's zich langzaam opbouwen heeft hij tijd om na te denken over zijn levensdoel. Niet alleen Gaby en hij hebben een hele weg afgelegd sinds ze samenwonen, met ups en downs. Ook de mensheid is ondertussen geëvolueerd. Wetenschappers symboliseerden vroeger die evolutie door de verschillende primaten naast elkaar te plaatsen, maar je ziet onze ontwikkeling beter als een rivier die van een rotspartij kabbelt, waarbij de waterloopjes, die de opkomst en neergang van mensachtigen en niet-mensachtigen voorstellen, zich splitsen en weer bij elkaar komen.

De mens was op de goede weg maar is die rond de eeuwwisseling kwijtgeraakt. De wil om medemensen in nood te helpen is er, maar nog liever voeren landen oorlog. Kwaad en goed gaan samen,

kijk maar naar Rex Mundi, koning van de wereld, de valse god van de katharen. Ook Michel aanbidt de god van het materialisme.

Als communicerend vat zoekt hij gelijksoortigen en gelijkgezinden. In principe kunnen alle mensen met elkaar overweg, maar Michel mag wel zeggen dat ze dat niet in dezelfde mate doen. Iedereen keurt wat iedereen zegt of doet in verband met grensoverschrijdend gedrag, ongewenste intimiteiten en genderneutraliteit. Helaas zijn mensen zo uitgegroeid tot ruziestokers.

Plots schrikt hij van een stem die roept:

‘Michel, heb je even tijd? Kun je iets opzoeken voor mij?’

Gaby werkt voor een notaris en moet documenten voor hem opstellen. Ze is veel met taal bezig, en het komt haar goed uit dat Michel wel wat van het Nederlands kent.

Als hij bezig is met schrijven vindt hij storingen heel vervelend. Soms laat hij dat blijken, vandaag niet:

‘Zeg het maar.’

‘Hoe schrijf je *confisqueren*?’

‘Een moment,’ zegt Michel.

Vijf seconden later zegt hij:

‘Hebbes.’

En hij spelt het woord.

‘Mercikes.’

‘Beloof me dat je me de volgende keer niet de mond snoert omdat ik je niet mag storen in je breinige berekeningen.’

‘Ja, het is al goed.’

Wat betreft het leven en de taal is Gaby wijzer en vaardiger dan Michel, omdat zij alles uit wil praten. Dus hij probeert haar voorbeeld voorbeeldig te volgen.

Michel woont 16 jaar met haar samen, *de vrouw waar hij het meest van houdt*. Meest. Je zult misschien denken dat hij er meerdere op na houdt, en tegelijkertijd, maar Michel stelt zich Gaby voor als het buitenaardse leven dat heel toevallig op hetzelfde moment tot bloei komt als het leven op aarde, uniek dus. Of beter: zij

is zijn tweede zon, want zonder zon waren er geen mensen op aarde ontstaan.

Wacht eens even. Er zijn meer sterren zoals de zon. Er zijn meer planeten die lijken op de aarde. Rekening houdend met de ontelbare hemellichamen stellen veel onderzoekers nu dat er buiten de aarde echt wel ander leven is. Maar Michel twijfelt nog, want volgens hem is er nergens leven zoals op aarde.

De vergelijking die Stephen Hawking ooit maakte over de geschiedenis van de mens op aarde wil Michel niet doortrekken naar buitenaardsen. Hawking beweerde: *Minder intelligente organismen en primitieve samenlevingen delven het onderspit na contact met meer geavanceerde technologieën, want zo hebben de primaten elkaar uitgeroeid.*

Michel is niet bang voor aliens die de aarde komen onderwerpen, want ze bestaan eenvoudig niet. Trouwens, het is een heel karwei om ruimte te vullen met leven.

‘Michel, wat als we een clementine zouden eten?’

Michel heeft er wel zin in, maar hij zegt:

‘Wat als ik die niet wil schillen?’

‘Dan vraag ik alle burens om tegelijk het gras te maaien.’

‘Wat als meeuwen kakken als koeien?’

Even stilte, en Gaby zegt:

‘Daar kan ik niet tegenop. Dan schil ik ze zelf wel.’

‘Ja zoet, laat je gaan.’

Michel laat zich afleiden door wat hij op het scherm leest. Hij dacht dat de veestapel verantwoordelijk was voor COTWEE-uitstoot door het overtollige gas uit hun achterwerken. En nu blijkt dat koeien meer boeren dan scheten laten. In een ander artikel leest hij dat de privacy van gebruikers op allerlei bedrijfscomputers ondanks de ingevoerde GDPR-regels niets voorstelt. Hackers grazen het netwerk af op zoek naar accountgegevens, en die verkopen ze aan oplichters, en die kiezen er hun volgende slachtoffers uit.

Enkele minuten later roept Gaby vanuit de keuken:

‘En wat als ik wil komen?’

Het taalspelletje staat Michel wel aan. En nu krijgt het nog een erotisch tintje.

‘Wacht op mij,’ roept hij.

‘Ik kom naar boven,’ zegt ze met een verleidelijke stem.

Plots hoort hij een geluid als van een slof die op de vloer klapt. Hij schrikt en kijkt naar beneden. Het lijkt erop dat Gaby op de eerste trede bijna onderuit is gegaan, met 2 bordjes in haar handen, met daarop partjes van clementines. Een gevloek gaat haar lijfelijke aanwezigheid vooraf.

Eindelijk verschijnt ze aan zijn bureau.

‘Dat scheelde geen haar of je had me naar het ziekenhuis moeten brengen met een gebroken rug.’

Wanneer ze ziet dat Michel de screensaver aanzet en aanstalten maakt om op te staan, zegt Gaby:

‘Zullen we een dia-uurtje inlassen terwijl we dit opeten?’

‘Ik dacht al dat je het meende van dat *komen*.’

‘Straks nemen we een bad en nadien zullen we een *smalspoor onderonsje* organiseren.’

Ze refereert naar een dichtbundel die Michel pas heeft uitgegeven.

‘Oké, ik kijk ernaar uit.’

Hij nodigt Gaby uit in de eenpersoonszetel te gaan zitten. Zelf gaat hij op het driepootkrukje zitten dat hij gebruikt om te dronen of te fotograferen. Zo zitten ze te kijken naar foto’s die getuigen van een fotogeniek verleden.

Fotografie is een onderwerp waarover Michel nooit uitgepraat raakt. Als kind, puber en adolescent tekende hij wat hij zag, als een kleine fotograaf. Als volwassene ging hij verder met stukjes van de wereld te vereeuwigen door ze af te tekenen, ook een soort fotografie. Met vijfentwintig had hij genoeg gespaard om een analogo fototoestel te kopen. Eindelijk kon hij alles kaderen en kaderen.

Sinds 2006 doet Michel dat digitaal, met als gevolg dat het aantal foto’s fors gestegen is. Soms stelt hij zich voor hoeveel foto’s er over heel de wereld gestockeerd zijn op smartphones, computers

en servers. En hoeveel er weer van verdwijnen omdat mensen geen back-ups nemen.

Tijdens de coronajaren ging het aantal kiekjes lichtjes omlaag, omdat Michel niet op vakantie durfde te gaan. Maar nu lijkt hij weer naar een record af te stevenen. Het totaal aantal, sinds zijn geboortjaar 1960, is ondertussen opgelopen tot 40.923. Om die te kunnen beheren gebruikt hij Picasa, hoewel Google het programma niet meer onderhoudt. De firma garandeert een goede werking tot 100.000 foto's, dus Michel kan nog even verder.

Maar wat doet hij met al die foto's? Allereerst viert hij zijn creativiteit erop bot, met behulp van programma's zoals Panorama Maker, Blemish Remover en last but not least Photoshop. Het heeft jaren geduurd eer Michel Photoshop met gemak kon bedienen, maar hij heeft nog niet alles onder de knie. Dat is niet erg, hij is immers niet verantwoordelijk voor een krant, een magazine of een webshop. Het hangt van zijn creativiteit af hoe diep zijn lagen kunnen gaan.

De kans dat Gaby op vakantie hetzelfde onderwerp als Michel fotografeert is groot, maar zij doet het anders. Voor haar mag er veel lucht zijn, Michel past daarentegen de gulden regel toe. Gaby maakt de foto ter plaatse en verandert er niets meer aan. Michel maakt à volonté foto's en houdt zich pas thuis bezig met de afwerking ervan. Hij is gek van panorama's, iets wat hij vroeger ook heeft gedaan met zijn analoge reflexcamera. Die resultaten zijn echter niet te vergelijken met wat de huidige smartphones kunnen.

Wanneer Michel met fotografie bezig is speurt hij naar mogelijkheden om creatief te zijn. Richten en de sluitersdrukken, dat is niet genoeg. Het toestel doet al veel voor hem, maar Michel snijdt bij, wijzigt de belichting, het contrast, verwijdert rode ogen, hier en daar retoucheert hij, maakt ze scherper, warmer. De afstellingen die elke fotograaf doet. Michel laat het niet bij de horizon horizontaal zetten, want de zee mag niet leeglopen hé? Hij verwijdert ook afzichtelijke dingen zoals verkeersborden, elektriciteitsdraden en hijskranen die het totale plaatje verpesten.

Foto's met ster zet Michel jaarlijks in een boek dat hij online zelf ontwerpt. Het resultaat is een hoge kast vol fotoboeken die hij nog zelden inkijkt. Gelukkig vormt zijn verzameling foto's ook een database waaruit hij allerlei informatie kan opdiepen. Wanneer hij welke gekke plekken heeft bezocht bijvoorbeeld, welke familiefeestjes hij heeft gevierd en met wie. Overlijdens, geboortes, huwelijken, wandelingen, noem maar op. Als er iets fout gaat en Michel moet bewijzen verzamelen, dan vindt hij die gemakkelijk in zijn fotodatabase terug. Alle mijlpalen in zijn leven zijn er terug te vinden.

En als de screensaver aanslaat is het genieten van willekeurige plaatjes, zoals nu. Michel en Gaby raden om de beurt waar de foto is genomen en door wie. De tijd staat bij elk geplukt beeld even stil. Soms gaat er een beeld voorbij waarvan ze niet direct de plaats kunnen bepalen. Maar dat zijn er niet veel. Meestal gaat het dan over kunstige foto's die Michel heeft gecreëerd.

Meer en meer mensen bewerken foto's om verwarring te zaaien op het internet. Bekende fotografen worden ontmaskerd wanneer blijkt dat ze AI op hun foto's hebben losgelaten. Het is moeilijk geworden om echt van onecht te onderscheiden, met alle gevolgen van dien. Nu en dan zet Michel een foto online, op Facebook, maar het is voor de toeschouwer altijd duidelijk dat het om een gekunsteld werk gaat, en dat Michel niemand ermee wil bedotten. Want in huiselijke kring kan het geen kwaad, dat bewerken.

Wat Michel het liefste doet is dubbele belichtingen maken, maar niet zoals hij dat vroeger deed met een ontspanner en veel zoek naar de juiste diafragmaopening en belichtingstijd. Hij neemt een landschapsfoto die de moeite waard is, knipt zichzelf uit een foto waarvan de achtergrond eerder saai is en plakt hem vervolgens op de eerste foto. Is dat een verdraaiing van de werkelijkheid? Niet als de foto's in dezelfde context staan. Steve McCurry doet het ook, bekend van de foto *Afghan girl*.

Dat bewerken gaat nu ook weer niet zo gemakkelijk. Gaby vraagt zich soms af hoe het kan dat Michel uren aan een foto bezig is. Maar hij werkt niet alleen aan de foto, hij ontwerpt ze. Zoals een

schilder die op locatie een schets maakt en thuis achter de stoof het schilderij perfectioneert.

Door zijn foto's heeft Michel een beter gevoel van tijd. Hij kan heel gemakkelijk zijn leven in periodes indelen, kan er zelfs jaartallen op plakken. Zijn geheugen werkt er beter door, tenminste voor wat hij in het verleden heeft gedaan. Bij de dingen die hij doet laat hij al eens een steek vallen. Dan maakt zijn brein zijn eigen verhaal. Misschien is dat een goede manier om de toekomst te voorspellen.

Michel ziet zichzelf op zijn kamer in het rustoord zitten, in zijn gemakkelijke zetel, aan de muren niets dan kaders met zijn favoriete foto's, luisterend naar zijn persoonlijke jukebox, mijmerend over alles en niets. Rooskleurig alleszins. Maar volgens Stijn Meuris zijn foto's doodgewoon tweedehandsherinneringen.

Raf weet alles van herinneringen, het wereldverleden is als een open boek voor hem.

Het ontstaan en de uitdijng van het heelal zit verweven in de geestkracht waaruit aartsengel en Michels engelbewaarder bestaan.

DEEL 5

DE RUIMTE ZAL ZIJN TIJD WEL UITDIENEN

2009-2020

In 2009 botsen voor het eerst 2 ruimtetuigen die de aarde omcirkelen: de Amerikaanse satelliet Iridium en de Russische kunstmaan Kosmos. Het ruimteafval stijgt daardoor enorm. In hetzelfde jaar bezorgt het Japanse bevoorradingstuig HTV als eerste een cargo naar ISS. De in 2005 gelanceerde Japanse verkenners Haya-busa keert in 2010 van de asteroïde Itokawa terug en laat als eerste bodemonsters aan een parachute op aarde neerkomen.

In 2010 brengt Elon Musk zijn nieuwste ruimtecapsule Dragon van SpaceX met een Falcon9-raket in een baan rond de aarde. In 2011 vliegt het ruimteveer Atlantis voor het laatst naar ISS. Daarmee eindigt het Amerikaanse Space Shuttle-programma. Datzelfde jaar lanceert China zijn eerste ruimtelabo Tiangong1. Later op het jaar koppelt de onbemande Shenzhou9 zich ermee.

In 2012 stuurt China de eerste Chinese vrouw Liu Yang in de Shenzhou9 naar het ruimtelabo Tiangong1. Het in 2011 gelanceerde ruimtetuig Curiosity landt in 2012 via een skycrane op Mars, waarna de rover met dezelfde naam op verkenning gaat. 2012 is ook het jaar waarin Noord-Korea hun eerste satelliet in een aardbaan brengt.

Het is 10 jaar geleden dat Michel zijn liefste Gaby op de trein heeft ontmoet. Na 6 jaar samenwonen lijken ze het prima met elkaar te kunnen vinden. Michel is gefascineerd door de capriolen van ruimtetuigen, en Gaby is trots op hem omdat hij zoveel van de ruimte weet.

Michel volgt in 2014 de eerste landing op een komeet. De ruimtesonde Rosetta heeft er jaren over gedaan om de lander Philae tot bij de komeet 67P te brengen. Philae stuitert een aantal keer vooraleer er zachtjes te landen.

Elon Musk stuurt in 2018 de eerste auto de ruimte in. De Tesla Roadster draait nog in een baan rond de zon, misschien tot in de eeuwigheid. In 2019 lanceert SpaceX in opdracht van Israël een

ruimtesonde naar de maan met aan boord beerdiertjes; *Beresheet* naar de Hebreeuwse naam voor het Bijbelboek *Genesis*. De landing gaat echter fout, waardoor de beestjes op het maanoppervlak te pletter slaan. Datzelfde jaar mislukt de eerste poging van India om tijdens de missie met Chandrayaan2 op de maan te landen.

Na een ruimtereis van 42 jaar bereikt Voyager2 in oktober 2019 als eerste de interstellaire ruimte. De kans dat het ruimtevaartuig op zijn verdere reis met iets in botsing komt is volgens de wetenschappers nihil. Het ding zal de aarde overleven.

In maart 2020 strijkt het dodelijke coronavirus vanuit China via allerlei Italiaanse skioorden in België neer. Het verspreidt zich over de hele wereld, maar dat houdt SpaceX niet tegen om eind mei hun allereerste commerciële ruimtevlucht uit te voeren door de Amerikaanse astronauten Robert Behnken en Douglas Hurley naar ISS te brengen. Twee maanden later keren ze met hun Crew Dragon Endeavour veilig terug naar de aarde. Na een afwezigheid van 9 jaar stuurt NASA in samenwerking met SpaceX in november 2020 weer Amerikaanse astronauten de ruimte in.

Michel heeft de respectabele leeftijd van 60 jaar bereikt. De negatieve omstandigheden op aarde werken in op zijn lichaam, waardoor allerlei kwalen uitbreken. Hij is boos omdat niemand hem heeft voorbereid op *de oude dag*.

De bel van de voordeur gaat. Ondanks die storing zijn gedachtenproces tijdens het schrijven onderbreekt, doet hij de deur open.

Een kleine man in een pak draagt een bruinleren aktentas in zijn rechterhand en vraagt:

‘U bent Michel Adorabel?’

‘Dat ben ik, ja, en u bent?’

‘Goedendag, ik ben Michiel Aerdewerk, politie-inspecteur.’

‘Leuke achternaam, heel apart, zoals mijn naam.’

‘Dat mag u wel zeggen. Zelfs onze voornamen lijken op elkaar.’

‘Wat kan ik voor u doen?’

‘Ik zou u graag eens spreken over uw bezoek bij Claude The-wissen, in maart van dit jaar.’

‘Dat is een ex-collega.’

‘Dat weet ik meneer, maar ik zou graag meer te weten komen over wat u daar gedaan hebt. Mag ik misschien binnenkomen?’

‘Eh, een momentje.’

Michel gaat terug naar de zitkamer waar Gaby aan haar computer zit te werken.

‘Wie staat er aan de deur?’ vraagt ze.

‘Politie.’

‘Wat willen ze?’

‘Mij spreken.’

‘Over wat?’

Ze fluisteren nog steeds.

‘Over een ex-collega die in Borlo woont. Mag de inspecteur even binnenkomen?’

‘Had hij daarvoor geen afspraak moeten maken?’

‘Lijkt mij wel, maar hij staat hier nu.’

‘Oké, als het niet anders kan.’

Michel keert terug naar de voordeur.

‘Mijn partner werkt thuis, dus het past niet. Maar waarover wilt u het hebben? Heb ik iets verkeerd gedaan?’

‘Dat moet nog blijken, daarom wil ik met u praten.’

‘En dat kunnen we hier niet aan de deur doen?’

‘Dan voel ik me een jehova. Dat zit me niet lekker.’

‘Heeft Claude u naar mij gestuurd?’

‘Nee, het gaat eigenlijk over zijn bureu. We willen ieder contact dat zij hadden met hem en anderen nagaan.’

‘En hoe komt het dat u bijna een half jaar later bij mij komt aankloppen?’

‘Wel, er is in april iets gebeurd met de buurman van Claude.’

‘Ik was daar in maart, dus wat hem ook is overkomen, ik heb er niks mee te maken.’

‘We hadden eerst geen reden om een onderzoek te starten, maar nu moeten we weer alle mogelijke sporen nakijken en evalueren, dat begrijpt u.’

‘En hebt u die buurman al verhoord?’

‘Dat zal niet gaan.’

‘Waarom niet?’

‘Omdat hij niet in staat is te praten.’

Michel schrikt even.

‘Ligt hij in coma?’

‘Nee, hij is begraven.’

Inspecteur ziet aan Michels gezicht dat hij allerlei denkpiest nagaat om te weten hoe hij moet reageren.

‘Dus iemand heeft hem zodanig togetakeld dat hij uiteindelijk overleden is?’ vraagt Michel.

‘Volgens zijn vrouw was het een ongeval. Hij was op slag dood,’ zegt inspecteur, en een spijtige blik tooit even zijn gezicht.

‘En hebt u zijn vrouw verhoord?’

‘Ja, wanneer we nagaan of nieuw ingewonnen informatie correct is, vertelt ze het verhaal weer iets anders. Dat is toch wel verdacht, alsof ze zich het voorval niet wil herinneren.’

‘Dat is vreemd ja. Maar denkt u dan aan moord?’

Inspecteur denkt even na, alsof hij niet *ja* noch *nee* durft te zeggen, en zegt:

‘Bijvoorbeeld het tijdstip van thuiskomst dat zij opgeeft. Haar dochter heeft haar toen gezien aan een kruispunt in Sint-Truiden.’

‘Dat is inderdaad niet pluis.’

‘Ze was blijkbaar vergeten te zeggen dat ze op zoek was naar deegkommetjes om kippenhapjes te kunnen serveren tijdens de verjaardag van een van haar kleinkinderen die achttien jaar werd.’

‘Dat kan, toch? Wist u dat Claude veel contact met haar had?’

‘U denkt dat ze ook op liefdesvlak toenadering zochten?’

‘Dat weet ik niet, maar het kan altijd, niet?’

‘Inderdaad, maar voor haar is de relatie met Claude niet relevant. Het was een ongeval gebeven als we geen nieuwe elementen hadden gevonden.’

‘Zoals wat?’

‘Ze hebben het onderzoek uit het slop geholpen. Meer mag ik niet zeggen.’

‘Geen probleem, hoe minder ik erover weet hoe beter.’

‘En als u me nu eens binnenlaat, los ik misschien nog wat.’

Michel denkt even na, en zegt:

‘We zullen in de woonkamer gaan zitten, dan storen we mijn partner niet.’

Michel laat inspecteur binnen en sluit de voordeur. Hij gaat hem voor naar de woonkamer. Wanneer ze eenmaal in de gemakkelijke zetels zitten, vraagt Michel:

‘En, vertelt u eens het sappige verhaal.’

‘Enkele maanden na het ongeval is Claude Thewissen op reis gegaan met de vrouw van de dode buurman. Ze hebben in zijn motorhome een Europese rondrit gemaakt van drie maanden.’

‘Mooi, maar dat bedoel ik niet. Hoe is de buurman aan zijn einde gekomen?’

Als verdachte kan Michel natuurlijk doen alsof hij niet weet hoe de moord is gepleegd, maar hij weet het echt niet.

‘O dat, ja,’ zegt inspecteur.

Inspecteur is onder de indruk van Michels doortastendheid, én hij blijkt heel erg op zijn gemak te zijn. Misschien lost de onder-vraagde iets waarmee inspecteur weer verder kan, dus hij zegt:

‘Volgens de vrouw keerde ze terug van een winkelbezoek en zag ze hem in de hal liggen, met zijn voeten naar de trap, op zijn rug, en zijn hoofd in een plas bloed. Dood.’

‘U gelooft dat niet meer?’

Inspecteur twijfelt om meer te vertellen.

‘Ik weet niet of ik er goed aan doe dit te zeggen, maar ik hoop dat u me verder kunt helpen zodra u de juiste context kent.’

‘Ik zweer dat ik het niet aan derden zal doorvertellen. Is dat voldoende? Trouwens, u hebt zich voor dit bezoek wellicht voorbereid en mijn levenswandel nagegaan. Behalve wat inbreuken op de verkeersregels heb ik niets op mijn strafregister staan.’

‘Dat heb ik ja, het ergste is het vluchtmisdrijf bij een botsing met een geparkeerde auto.’

‘Tjonge jonge. U haalt oude koeien uit de sloot. Trouwens, er was enkel een deukje in het spatbord, en het slachtoffer heeft wellicht een overdreven factuur aan de verzekering bezorgt.’

‘Dat zou kunnen, dat wil ik niet tegenspreken.’

‘Nou, kom op dan, hoe zit het met die moord?’

‘We hebben een bebloede tandenstoker gevonden, terwijl de bewoners helemaal geen tandenstokers in huis hadden omdat ze beiden flossen.’

Michel laat dat gegeven even bezinken en zegt:

‘En denkt u dat de tandenstoker van de moordenaar is?’

Inspecteur haalt zijn schouders op en zegt:

‘Het zou toch kunnen, niet?’

‘En kunt u iets met het bloed op die tandenstoker beginnen?’

‘Ja, maar we hebben geen referentie naar een mogelijke dader.’

‘En hoe kan ik u dan helpen?’

‘Wel, het zou goed zijn als we alle verdachten kunnen uitsluiten, en als enige mogelijke dader blijft dan zijn vrouw over.’

‘Dus ik moet mijn DNA afstaan.’

‘Als u dat zou willen, ik mag u daarin niet dwingen.’

Gaby komt erbij staan. Ze vraagt:

‘Heb je meneer al gevraagd of hij iets wil drinken?’

‘Dat ben ik vergeten. Kun jij ons iets brengen? Dan kan de inspecteur ondertussen mijn DNA afnemen.’

Gaby schrikt hevig en zegt:

‘Dat ga je toch niet doen zeker? Dat is hetzelfde als je logingegevens te grabbel zetten op het internet. Ooit gaan ze je bij je pietje hebben zonder dat jij de hand hebt zien komen.’

Michel kijkt sip, ook inspecteur ziet zijn geluk vervliegen.

‘Maar zo help ik de gemeenschap om een moordenaar te vatten,’ zegt Michel.

‘Ik had het niet beter kunnen zeggen,’ zegt inspecteur.

‘Jij moet het weten, ik heb je gewaarschuwd,’ zegt Gaby.

Tegen inspecteur zegt ze:

‘Wat drinkt u? Ik heb water, cola en koffie.’

‘Doe maar koffie.’

‘Ik heb intensiteit vijf, zes, acht, tien, en elf. Of met hazelnoot.’

‘Eh, doe maar een vijf.’

‘Met melk of zonder? Ik heb koffiemelk en schuimmelk.’

‘Eh, gewone melk, geen suiker.’

‘Suiker hebben we niet in huis meneer. Ik ben zo terug.’

Michel glimlacht voor zoveel huisvlijt. Alleen vindt hij het jammer dat ze niet vraagt of hij ook een kopje koffie lust.

Terwijl Gaby in de keuken bezig is keuvelen Michel en inspecteur over het ruime huis. Over de tuin zegt inspecteur niets omdat daar niet veel te zien is behalve gras, klimop en wat beuken op de afscheiding met de achterbuurman.

Vijf minuten later komt Gaby toch met 2 kopjes koffie aan. Logisch, want zij weet welke koffie Michel het liefst heeft. Zij zet een doos pralines op het bijzettafeltje. Michel weet dat ze die pralines zelf niet lekker vindt, maar ze zijn goed genoeg voor ongenode bezoekers.

Michel en inspecteur laten zich de koffie smaken. Het lijkt wel of inspecteur zich op zijn gemak voelt, wellicht omdat Gaby erbij is komen zitten en vertelt over samenleven met een rare schrijver.

Inspecteur kijkt op zijn horloge, vervolgens geeft hij aan dat hij dringend moet vertrekken omdat hij zijn kinderen van school moet halen. Michel maakt hem erop opmerkzaam dat hij nog een wang-slijmvliesafname moet doen.

Inspecteur slaat zich voor zijn kop, neemt snel een speeksel-testset uit zijn aktentas en leest de bijsluiters alvorens met de test te beginnen. Onder het toeziende oog van Gaby lukt het inspecteur om een staal van Michels wang-slijmvlies te nemen. Hij is zo blij als een kind.

Aan de deur bedankt inspecteur hen voor hun bereidwillige medewerking en neemt afscheid met een zwaai en een draai. Michel doet alsof hij er gerust in is.

‘U hoort nog van mij. Mag ik u verzoeken ondertussen geen contact op te nemen met uw collega in Borlo? Om te vermijden dat hij zijn buurvrouw alarmeert,’ zegt inspecteur.

‘Natuurlijk,’ zegt Michel terwijl hij dat een raar verzoek vindt.

‘Tot ziens dan,’ zegt inspecteur.

Gaby kijkt inspecteur aan met een blik die duidelijk maakt dat hij beter niet meer terugkeert.

Raf is voor een kwart van zijn tijd in dienst voor de bescherming van Michel Adorabel. Zijn aandacht gaat nu vooral naar inspecteur in diens zoektocht naar de juiste toedracht van het dodelijke ongeval in Borlo.

Met de informatie die Michels engelbewaarder al heeft vergaard kan aartsengel de situatie heel goed inschatten. Hij voelt nattigheid, dat is het minste wat hij ervan kan zeggen.

Michel weet al een paar dagen geen raad met zijn donkere gedachten over de overleden buurman van zijn collega. Een confrontatie met de dood is nooit aangenaam, het doet hem denken aan zijn eigen sterfelijkheid.

Stel dat hij een Tesla koopt, de autopilot aanzet en even niet oplet omdat hij geen gevaarlijke situaties op een expresweg verwacht. Stel dat een vrachtwagen op zijn gemakje aan het keren is en de autopilot het waargenomen voorwerp aanziet als een brug waar hij onderdoor kan rijden tegen een toegelaten snelheid van 90 km/u. De auto knalt tegen de vrachtwagen. Het dak scheurt eraf en Michel laat gegarandeerd het leven. Dan is het zover. In feite een brug te ver. Dood.

De dood doet hem aan zijn moeder denken. Ze is 87. Uit zijn wekelijkse telefoongesprekken met haar te oordelen ziet zij het leven als een last. Ze kan zich wel bezighouden, maar lichamelijke kwalen leiden haar zo van 's mens leuke welzijn op aarde af dat ze er liever de brui aan wil geven.

Ze kan moeilijk uit de voeten met allerlei praktische zaken zoals huis en tuin sinds pa 11 jaar geleden het tijdelijke voor het eeuwige verwisselde. Het huis is te groot voor haar alleen. De tuin ook, maar daar heeft ze na lang zoeken een tuinman voor gevonden. Vroeger was dat pa, nu doet hij de kasteeltuinen van de hemel. Gelukkig hebben Michels broer en zijn vrouw enkele karweitjes op zich genomen omdat ze in hetzelfde dorp wonen als ma.

Michel zou haar meer moeten helpen, maar dat gebeurt zelden. De afstand tussen hun woonplaatsen is niet verwaarloosbaar, en de coronacrisis hielp ook niet mee. Hij neemt een besluit. Hij gaat vandaag ma bezoeken, alleen want hij heeft Gaby al vroeg naar het station gebracht om te gaan werken. Ze mag veel thuiswerk doen, maar af en toe moet ze zich laten zien op de hoofdzetel van haar bedrijf.

Een uur en een kwartier later staat hij bij ma op de stoep, en dat is voor haar de leukste verrassing sinds lang.

‘Wie we daar hebben, de verloren zoon.’

Ze zit aan de ontbijt tafel, met voor zich mooi gesneden boterhammetjes met kaas op een bord gestapeld.

‘Hey ma, mag ik je wat gezelschap houden?’

‘Zeker, heb je al ontbeten? Eet maar mee.’

Natuurlijk zet Michel zich aan tafel.

‘Wil je een halve banaan? Koffie mag je zelf zetten.’

Nadat hij het stuk banaan heeft opgegeten, steekt hij een padje in de oude koffiemachine en laat het ding zijn werk doen.

‘Het waterreservoir heeft een schoonmaakbeurt nodig.’

‘Doe maar,’ zegt ma.

Michel zet zijn beste beentje voor want hij is een geoefend afwasser. ‘s Morgens, ‘s middags, ‘s avonds. Met water en zeep. Spons en handdoek, dat zijn z’n scepter en staf.

Nadat ze gegeten en gedronken hebben, bedenkt ma het tweede karweitje:

‘De sleutel van de brievenbus is zoek, ik zou het deurtje willen sluiten zonder sleutel, maar het mechanisme is geblokkeerd.’

‘Dat is toevallig, ik heb een maand geleden hetzelfde voorgehad met mijn brievenbus. Dat kan ik wel verhelpen. Ondertussen heb ik mijn sleutel teruggevonden in het bloemenbed. Misschien hebben we geluk en vinden we jouw sleutel tussen de kiezels.’

‘Kom, dan beginnen we eraan.’

Ze vinden geen sleutel, maar Michel kan het mechanisme wel ontgrendelen.

‘Dan gaan we nu spinnenwebben vegen.’

Michel weet niet wat hij hoort.

‘Spinnenwebben? Kan de poetsvrouw dat niet doen?’

Zonder dralen krijgt Michel een versleten plumeau in de handen gestopt.

‘Volg mij maar,’ zegt ma.

Tot zijn grote verbazing doet ze de deur van de kelder open.

‘Ik kan moeilijk naar beneden, ga jij maar voor.’

Eenmaal in de kelder ziet Michel het probleem. Spinrag heeft zich opgestapeld in elk hoekje dat er maar te vinden is.

‘Veeg maar overal, ook op de schappen van het rek,’ roept ze.

‘Doe ik.’

Maar niet graag.

Wanneer dat klusje bijna gedaan is roept ze:

‘Kun je nadien de auto poetsen?’

Michel begint te begrijpen dat de karweitjes zich hebben opgestapeld tijdens zijn afwezigheid.

‘Als je dat echt wilt.’

‘Het is de binnenkant die een beurt moet hebben.’

Michel is blij dat hij niet met emmers water moet zeulen.

‘Dat zal wel lukken,’ roept hij.

Hij maakt het karwei in de kelder af en gaat weer naar boven. In de keuken staat ma al klaar om hem naar de auto te gidsen.

‘Ik speel geregeld taxi voor mijn vriendinnen en die laten hier en daar iets achter.’

Wanneer Michel de binnenkant van haar auto ziet is duidelijk dat hij een stofzuiger nodig heeft. Terwijl hij zuigt, veegt en de handrem een poetsbeurt geeft, stelt Michel zich voor dat ma binnen zit te wachten en al het volgende karwei bedenkt.

En inderdaad, wanneer hij klaar is leidt ze hem naar het bed in de veranda.

‘Het heeft goed gediend toen ik nóg slechter ter been was, maar nu mag je het naar de logeerkamer verhuizen.’

‘Hopelijk voorgoed,’ durft hij te zeggen.

Michel legt de matras boven op de kast in de logeerkamer en schuift het ijzeren gestel achter de kast.

Als ma de 2 nachtkastjes van zijn oude slaapkamer in de hobbykamer van pa ziet staan, zegt ze:

‘Kun je die op zolder wegzetten?’

‘Ma, ik ben nog niet klaar met het bed.’

Grommel, grommel. Maar zonder dat ma dat hoort.

Niet veel later draagt hij al het eerste kastje over de houten trap naar de zolder.

Wanneer hij het tweede nachtkastje naast het andere zet, hoort hij haar door het trapgat roepen:

‘Misschien kun je de vliegenlijkjes en spinnenwebben in het gordijn van het smalle zoldervenster weg borstelen.’

‘Moet dat echt? Dat ziet toch niemand.’

‘Jawel, iemand die voorbijkomt kan ze vanaf de straat zien zitten. Ik heb het zelf gecontroleerd.’

‘Oké, gooi de plumeau maar naar boven.’

Terwijl hij het vieze werkje uitvoert hoort hij haar zeggen:

‘Na elf jaar hadden jullie pa’s kamer wel mogen opruimen.’

Michel noch zijn broer zagen daar al die tijd de noodzaak van in. Er ligt een beter moment in de toekomst vast waarop ze niet aan dat karwei zullen ontkomen. Maar die gedachte spreekt hij niet.

De kamer van pa ademt niet meer de grandeur van weleer uit, want de waardevolle spullen zijn al lang geleden door collega-stekskesmannen opgekocht. Classeurs vol tweederangs etiketten en waardeloze stekkendoosjes op schappen blijven als zielige getuigen achter, maar ze zijn daarom nog niet zielloos. Ze zijn het overblijfsel van de hobby waaraan pa vijftig jaar van zijn leven heeft opgeofferd. Zijn accordeon staat al sinds hij getrouwd is in de muurkast, werkeloos.

Op eigen initiatief begint Michel de kamer op te ruimen. Een oude beeldbuis-tv onder het stof evacueert hij al snel naar zijn camionette. Helaas haalt hij zijn linkeronderarm open aan de klink wanneer hij met de tv te vlot de keukendeur passeert.

Michel werkt meer met zijn hoofd dan met zijn handen, maar als hij toch aan de slag gaat, doet hij dat blijkbaar ondoordacht. Gegarandeerd doet hij zich op pijn en komt er een ontsmettingsmiddel en een pleister bij kijken. Hij werkt alsof elk karwei gedaan moet zijn nog voor hij is begonnen.

Niet getreurd, nadat zijn kranige moeder een pleister op de wonde heeft gekleefd, gaat Michel verder met zijn wervelende

opruimingstaak. Het volgende apparaat dat hij verwijdt is de videorecorder die hij ooit heeft gekocht zodat pa op zijn eigen kamer videofilms kon bekijken wanneer ma beneden de tv opeiste.

Wanneer Michel de inhoud van het meubel controleert waarop de tv en de recorder hebben gestaan, stoot hij op een stéréoscope met bijbehorende diaposities, een viewmaster avant la lettre. Ook een antieke briquet trekt zijn aandacht. Beide zaken legt hij opzij. Het is een raadsel waarom pa ooit op een ruilbeurs in België of Nederland zich die stéréoscope heeft aangeschaft. Of pa met de aansteker zijn sigaretten en cigarillo's heeft aangestoken weet Michel niet, maar die bezigheid zal hij niet in ere houden omdat pa indirect aan longkanker is gestorven, én omdat Michel astma heeft.

Hij doorzoekt het grote bureau met de nukkige lades op verborgen schatten. Het eerste wat hem opvalt is een doosje *tablettes pour la gorge/keeltabletten*, maar als hij dat opent ontwaart hij gebruikte en splinternieuwe inktpenen. Zijn vader was creatief met Indische inkt. Een heleboel van zijn favoriete luciferetiketten uit Zweden heeft hij op witglanzend A4-papier gekleefd en zwarte ka-dertjes eromheen getrokken. Na enig zoeken vindt Michel de bijbehorende houders voor de pennetjes in de achterste hoek van de centrale lade.

De inktpenen legt hij apart om mee naar huis te nemen, want hij houdt zich met kalligrafie bezig. Zijn vader gebruikte ze veel, dus als Michel er weer mee begint te schrijven is dat een soort ode aan de man die ma hielp om hem op de wereld te zetten.

Al die spullen maken leuke herinneringen van zijn hersenpan los, hoewel ze in de jaren na pa's dood alweer ver van zijn bed zijn, maar wanneer Michel een los papiertje vindt en het omdraait komt hij toch wel dicht bij de vader die hij heeft gekend. Er staat: *Ik hoop dat als ik sterf, ik een heel klein stukje Maasland mee naar de hemel mag nemen*. Een bericht voor de toevallige vinder achterlaten, dat doet niet iedereen.

Na een lekker middagmaal dat als dankbetuiging dient neemt hij afscheid van ma.

‘Wacht niet te lang om langs te komen.’

‘Nee, ma.’

‘En niet te hard rijden, want ik ken je.’

Michel denkt: *Ja, iedereen kent me als een brokkenmaker, maar ik ben alleen vlot in het verkeer, voorzeker geen wegpiraat.*

Gelukkig heeft hij zich kunnen inhouden iets over het bezoek van de politie-inspecteur te vertellen. Zijn moeder zou zich nog meer zorgen hebben gemaakt.

Raf kijkt beteuterd, want hij heeft nu weer dat gevoel dat hij alle lasten van de aarde op zijn schouders draagt.

Gelukkig is er aartsengel nog, maar die ontfermt zich ook over andere levende werelden in het heelal.

Ondanks het onderzoek naar de dode buurman van zijn collega in Borlo maakt Michel tijd om op vakantie te gaan, om zijn zinnen op iets anders dan de moordzaak te zetten én om op zoek te gaan naar mooie uitzichten die hij kan kaderen in een fantastische foto.

Zijn kleine wereld omvat nu een Bretoens vakantiehuis aan de Côte d'Armor met uitzicht op de *Anse* van Bréhec, zeg maar het *handvat* van Bréhec, vanwege de grillige kustvorm. Het strand is van fijn zand, omgeven door rotspartijen. De zon gaat er boven de zee op, en de maan doet die truc bij het ondergaan.

Ze zitten buiten in de gemakkelijke schommelzetels. Gaby leest een boek. Michel heeft de computer op zijn schoot en staart naar zijn scherm. Hij is te laat met zijn blogtekst voor de maand september, normaal doet hij dat rond de maandwisseling. Meestal is het voor hem peanuts om zeven, acht, negenhonderd, af en toe duizend woorden zodanig achter elkaar te plaatsen dat de lezer ervan zegt: *Dat was klaar en duidelijk, gezegd én geschreven, dat was leerrijk, grappig, dat was eens iets anders.* Het is hem nog niet allemaal tegelijk gelukt, maar hoop doet leven.

Michel weet niet hoe de buurman aan zijn einde is gekomen, maar hij noteert de gegevens die hij al heeft:

In april ziet inspecteur geen graten in het verhaal van buurvrouw, volgens haar kan het alleen een ongeluk zijn geweest. Buurman lijkt van de trap te zijn gevallen toen hij naar boven ging, wellicht om een middagdutje op bed te doen. Hij is door een of andere misstap achterover gestuikt en pal met zijn achterhoofd tegen de marmeren vloer terechtgekomen. Schedelbreuk. Morsdood.

Buurtonderzoek brengt aan het licht dat het niet goed boterde tussen de twee, maar daar kan inspecteur verder niets mee beginnen. Hij roept buurvrouw meermaals op voor een verhoor, maar ze lijkt haar zenuwen niet de baas te kunnen en doet alsof ze zich

maar weinig herinnert. Een achterdochtige officier van justitie beveelt daarom een huiszoeking.

De politie vindt een tandenstoker. Om een of andere reden vergeten de rechercheurs het bewijsstuk te onderzoeken. Wanneer inspecteur beslist alle losse eindjes te controleren zijn er al 4 maanden voorbij. Maar dan lukt het de labmedewerkers met het weinige bloed op de tandenstoker te achterhalen dat de bewoners van het huis hem niet gebruikt hebben. Maar van wie is het bloed dan wel?

Michel is terug in het hier en nu, in zijn schommelzetel aan de Bretoense kust. Hij denkt: *Zo, dat zijn al 184 woorden, maar mag ik die informatie wereldkundig maken? Wellicht niet want inspecteur verbood hem zelfs Claude te contacteren.*

Na 10 jaar begint het maandelijkse blogkarwei zwaar te wegen. Michel stelt zich voor dat, als hij toen voor een wekelijkse, misschien wel dagelijkse bijdrage had gekozen, het nu een onmogelijke opgave zou zijn. Maar hij gaat verwoed verder, want iemand iets willen bijbrengen doet schrijven, en als iemand iets wil weten gaat hij lezen.

Michel schrijft over dingen die hem bewegen, of veeleer zaken waar hij even voor moet gaan zitten, want wat er allemaal gebeurt in de wereld, dat is toch wel heftig. Het is misschien goed dat hij niet weet wat de wereld in zijn draaiing doet stokken.

Hij besluit zijn betrokkenheid in een moordzaak niet aan de grote klok te hangen. Er zijn genoeg onderwerpen die hij kan behandelen, bijvoorbeeld de ruimte. Verwoed zoekt hij naar informatie op het internet om zijn blog waarheidsgetrouw te maken. Als schrijver kan hij geen betere plaats bedenken, uitkijkend over een zee waarin de zon weerkaatst als het licht van een pulsar die via de James Webb-ruimtetelescoop vanuit het diepe heelal de aarde bestraalt.

‘Ze hebben weer een exoplaneet gevonden, eenenveertig lichtjaar van hier. Een rotsachtige planeet zoals de aarde.’

Gaby reageert niet, of hoort hem niet. Ze heeft haar boek terzijde gelegd en speelt nu een spelletje met tienduizend-en-een-niveaus op de smartphone. Dan zit ze in een heel andere wereld vast, mentaal afgesloten.

‘Hoor je me?’

‘Zeg het nog eens.’

‘De wetenschappers zijn helemaal weg van de James Webb-ruimtetelescoop.’

‘En dan?’

‘Daarmee hebben ze een tweede aarde gevonden.’

‘En dan?’

‘Niks, want we zullen er toch nooit geraken.’

‘Nu je het zegt. Waarom houden ze zich daar in godsnaam mee bezig? Ze kunnen dat geld beter uitgeven aan mensen hier op aarde die geen eten hebben.’

Dat is het argument dat Gaby altijd te berde brengt als het over uitgaven voor ruimte-exploratie gaat. Michel kan haar niet overtuigen dat alle gegevens over de ruimte de mens uiteindelijk zullen helpen het leven op aarde aangenamer te maken. Maar daar is hij sinds kort niet meer zo zeker van. Misschien zal het helemaal niet meer goed komen en is de mens gedoemd uit te sterven.

Michel negeert wat Gaby heeft gezegd, dus hij gaat verder in zijn logische redenering:

‘Het heeft alleen zin naar exoplaneten en andere uitvalsbases voor de mensheid te zoeken als we eerst een ruimteding bouwen waarmee we heel snel daarheen kunnen reizen.’

Gaby reageert weer niet. Ze is in haar spelletje opgezogen, en alleen een slinkse por van de virtuele Pietje de dood zal haar uit haar zinsbegoocheling kunnen wippen.

Michel probeert zich weer te concentreren op zijn blog over moordonderzoeken. Maar dat lukt niet. Hij staat daarom op uit zijn zetel en gaat voor het raam staan.

Hij staart naar buiten, naar de zee, en iets dichterbij waar 3 merels op het gazon rondscharrelen, op zoek naar iets eetbaars. Hij

houdt ze nu al enkele dagen in de gaten en hij begrijpt dat ze altijd huppelen, dat ze bijna nooit vliegen.

‘Heb je die merels in het gazon gezien?’

‘Nee,’ zegt Gaby.

Ze reageert snel, dus ze is alert voor binnenkomende berichten.

‘Hun lijfjes zijn identiek met die van hun neefjes in België, ook hun gele snavels komen overeen. Maar ze hebben geplukte kopjes, als oude mannetjes op pensioen.’

Misschien is haar spelletje uit en vindt ze dat het tijd is om wat anders te gaan doen. Gaby staat uit haar luie zetel op en komt naast hem staan. Ze bekijkt het tafereel en zegt:

‘Die zien er inderdaad eng uit.’

‘In België heerst er een virus onder de merels die hun aantal achteruit doet gaan. Misschien hebben hun soortgenoten in Frankrijk er ook last van.’

‘Ze huppelen toch nog vlot van hot naar haar.’

‘Wij niet hé?’

‘Nee, wij zitten weer binnen te koekeloeren. Wij hebben last van stramme poten.’

‘Dat mag je wel zeggen. Op de betonnen trap naar de garage ben ik al driemaal aan een heupbreuk ontsnapt.’

‘Hoe komt het?’

‘Te gladde onderkant van de sloffen.’

Ze zwijgt omdat ze even met haar smartphone bezig is, en zegt:

‘Mijn weer-app zegt dat de zon morgen van de partij zal zijn.’

Het weer in Bretagne kan al eens tegenvallen. De wolken zijn nooit ver weg, maar tussendoor straalt de zon. Als ze schijnt kunnen ze in principe in ondergoed zonnebaden. Geeft ze even verstek, dan is het buiten op het terras een ietwat kille bedoening. Maar ’s avonds krijgen ze zonsondergangen zonder weerga.

Michel wil het onderwerp *vakantie* uitdiepen en zegt:

‘Zeg nu eens wat je hier zoekt.’

‘Ik wil me hier thuis voelen, maar met meer zon dan thuis.’

Voor de doorsneemens lijkt dat niet moeilijk te zijn, en dat lukt Michel ook na enkele dagen.

‘Dat wil ik ook, ik wil haar licht op mijn huid voelen.’

‘En ik wil haar warmte opslorpen.’

‘Dat doet me aan mijn hond zaliger denken. Zij lag op hete dagen in de zon te hijgen, vervolgens koelde ze af op een schaduwrijk plekje, om niet veel later de scène te herhalen.’

‘Hier ervaren wij dat heen-en-weergedoe ook.’

‘Inderdaad, door de tuinstoelen uit te halen en ze weer weg te zetten. Zon regen zon, het is altijd hetzelfde liedje,’ zegt Michel.

‘Wees blij dat de zon hier niet zo verschroeiend is als op andere plekken op aarde.’

‘Maar hier kan het ook heet worden zonder parasol. Gelukkig waait het altijd uit een of ander hoekje.’

Het was voldoende de parasol een keer te openen, en slechts één windvlaag was nodig om te begrijpen dat hij in een oogopslag kon veranderen in een zeil van een onzichtbare vikingboot die naar de toegangspoort voor Walhalla vaart. Zelfs opgerold ergert het ding hen, door het gewapper.

‘De parasol verpest wel het geweldige uitzicht. Zullen we hem samen wegzetten?’ vraagt Gaby.

‘Laten we dat doen.’

Het duurt even om de parasol van zijn voet los te schroeven, waarna ze hem een ligplekje in de garage geven.

Wat is vakantie nog behalve in de zon willen staan, zitten of liggen? Langer uitslapen, maar Michel wil ook wel Rummikub met Gaby spelen wanneer onweerswolken hun lading via de hemelsluisen op de dorre planeet neerlaten. En als ze genoeg *huis* hebben gespeeld nemen ze de *zoomzoom* en doet Michel *vroemvroem* op de manier die hij zich door de jaren eigen heeft gemaakt.

Michel is 4 dagen in Bretagne en hij heeft niet sneller gereden dan 80 km/u. De kronkelende derderangswegen rond Bréhec, Plouha, Plouézec en Paimpol hebben zeker en vast

racemogelijkheden, maar Michel eindigt liever niet in een metersdiepe greppel waar hij slechts met rollend materieel weer uitgeraakt.

Na het parasolkarwei in de garage, maken ze tijd voor een kopje koffie op het terras.

‘Zullen we straks een ritje naar de zee maken?’ vraagt Gaby.

‘Dan zal ik mijn vlotte rijstijl in de heuvels weer etaleren.’

‘Liever niet, ook niet te ver. Ik wil op tijd avondeten.’

Meestal volgt hij de temperende raad van Gaby op in de auto. Maar nu en dan gaat hij dwarsliggen omdat de verkeersregeltjes hem op de heupen beginnen te werken.

‘Ik zal mijn best doen, beloofd.’

‘Dat is je geraden. Ik wil hier niet in een ravijn storten.’

‘Ik ook niet. Wij gaan gewoon op ontdekkingstocht.’

‘De nabije omgeving verkennen, denk ik zo.’

‘Ook goed, sjattie.’

Om zijn eigen vege lijf uit eender welke crisis te redden denkt Michel eerst aan zichzelf, daarna redt hij het hachje van het allermooiste wezen op aarde, zijn vriendin Gaby. Pas aan het einde van het verhaal zal zijn brein een manier bedenken om alle anderen uit de scènes te schrijven. Het doemscenario dat hij voor hen in gedachten heeft zal dan werkelijkheid worden: *De warmtedood van het heelal*.

Raf glimlacht omdat hij zich als een onzichtbare poppenspeler voelt, maar of hij de touwtjes stevig in handen heeft is niet zeker. Want mensen kunnen hem soms verrassen.

Gelukkig kan Michels engelbewaarder in penibele situaties teruggvallen op de hulp van aartsengel.

Michel vertoeft al 9 dagen in het Bretoense vakantiehuis aan de route de la *corniche*, wat zoveel betekent als *daklijst*, een overhang. En dat klopt want het huis staat op de top van een steile helling met uitzicht op een baai met bijbehorende *pointe*.

Ze zitten gezellig op het terras en wachten op de zonsondergang. Michel werkt op zijn computer. Gaby zit naast hem en leest een dik boek. Wanneer ze haar boeklegger opneemt en het boek dichtklapt ziet ze een post-itje dat op het hoesje van Michels smartphone plakt: *Ik heb haar weer gezien*.

‘Wie heb je weergezien?’

Plagerig beslist hij te antwoorden met een andere vraag:

‘Schrijf je *weergezien* aan elkaar of van elkaar?’

‘Eh, aan elkaar zeker?’

‘Ik zou het van elkaar schrijven,’ zegt Michel terwijl hij weet dat het maar weinig verschil maakt.

Gaby wil de kwestie niet laten liggen en vraagt:

‘Heb je een afspraakje met een schone Française gehad?’

Michel gaat gewoon door met haar te kwellen en zegt:

‘Ik flirt met de vrouw aan de balie van de bakkerij.’

‘Ik weet wel beter.’

‘Nee, echt, ik heb haar gezoend.’

‘Een kushandje zeker.’

‘Oké, ik heb alleen naar haar geknipoogd.’

Gaby glimlacht, het mooiste op aarde volgens Michel.

Hij is zo trouw als een hond, dat weet zij. Liefst zou hij een beige middelgrote jachthond zijn die heel veel op zijn hond zaliger lijkt. Michel mist de hond, dat weet Gaby ook, maar hij heeft nu een andere prioriteit. Ze weet dat zij op nummer 1 staat.

‘Eigenlijk staat er niet *haar* maar *hem*,’ zegt Michel.

‘Ik dacht dat jij niet op mannen valt.’

‘Dat ook, maar ik heb dat zonder bril geschreven en het is heel anders uit mijn pen gekomen.’

En omdat Michel geen homo is rest enkel de vraag wat hij met *hem* bedoelt. Gaby vindt het niet nodig om dat rechtstreeks te vragen en laat hem dat op zijn manier uitleggen.

‘We hebben *hem* ooit een eerste keer gezien op vakantie in Telgruc-sur-mer, ook in Bretagne.’

Haar frank valt onmiddellijk.

‘Ah, je bedoelt de Melkweg die we gisteren gezien hebben, door mijn toedoen.’

Michel knikt.

‘Wist je dat de Melkweg ook rond ons draait zoals de maan en de zon?’ vraagt Gaby.

De ruimte interesseert hen mateloos. Michel weet wel dat de bewegingen van hemellichamen slechts schijn zijn, en hij zegt:

‘Ja, ik heb al eens zo’n timelapse video gezien.’

Gaby vult aan met:

‘Ze lijken rond ons te draaien, maar natuurlijk is dat een gevolg van de aarde die draait.’

‘Mooi. Je hebt tijdens mijn vorige ruimtesessies goed opgelet.’

‘Ik kom heus niet alles via jou te weten, ik lees ook ruimteartikels hoor.’

Om te weten hoe de Melkweg beweegt zou een sterrenkijker zeker kunnen helpen, maar die heeft hij niet. Hij volgt alleen de zon en de maan, en in Bréhec verrijzen zij uit de zee en gaan ze erin onder. De zon zorgt voor warmte overdag, de maan voor licht, ten minste als de zon aan de goede kant staat. Onafhankelijk van elkaar doen ze hun ding. Hun ruimtedans heeft ervoor gezorgd dat er leven op aarde kon ontstaan.

‘Oké, ken je dan ook de cyclus van Meton?’ vraagt Michel.

Gaby schudt haar hoofd, maar ze zegt niets. Ze lijkt haar aandacht te verliezen door het mooie uitzicht over de baai.

Michel zegt verder:

‘Dat dacht ik wel. Ik zal het uitleggen. Zon en maan werken een cyclus af van negentien jaar voordat ze weer op dezelfde positie ten opzichte van de aarde staan. Die ingewikkelde omcirkeling legde Meton al in het jaar vierhonderd tweeëndertig vóór Christus vast, hoor je? Voor Christus.’

‘Dat weten we ook weer.’

‘En wist je dat onze kalender, die op het zonnejaar is gebaseerd, om de drieëndertig jaar gelijkkomt met het maanjaar?’

Weer zwijgt ze in alle talen.

‘En dan weet je waarschijnlijk ook niet dat het maanjaar slechts driehonderd vierenvijftig dagen telt en dus elf dagen korter is dan het zonnejaar.’

En dat is iets waar Michel zijn aandacht nooit eerder op heeft gevestigd. Het wetentje werd hem aangereikt tijdens zijn vakantie in Telgruc-sur-mer, toen hij op Netflix de Duitse serie *Dark* volgde. Ze verhaalt over familiedrama’s die op vreemde wijze zich elke drieëndertig jaar herhalen.

‘Hoe kom je aan die driehonderd vierenvijftig dagen?’

Haar aandacht is weer gewekt.

‘Twaalf maanden maal achtentwintig dagen waarin de maan rond de aarde draait.’

‘Oké, dat klopt. Hoe laat komt de maan vandaag op?’

Met de weer-app kan Michel perfect zeggen wanneer:

‘Om tien over zeven, de zon gaat binnen tien minuten onder.’

Gaby is zelden wakker om de zon ’s morgens te zien opgaan. Die doet dat zo rood als ze ondergaat. Overdag zorgt ze ervoor dat de sterrenhemel onzichtbaar blijft, dan overheerst blauw. En ook de maan komt rood op en gaat rood onder, op een donker toneel waar alleen die dingen kleur krijgen die de teruggekaatste zonnestrallen raken. Hoe meer ze dat doet, hoe voller, en dus hoe meer ze de sterren aan het oog onttrekt.

Dankzij de drang van Gaby om de maan op haar weg door de ruimte te willen volgen hebben zij de Melkweg gisteren weergezien. Hoog boven hen uit, in de apex, omgordt hij de aarde met zijn

zwakke schijnsel. De cluster sterren waarin de aarde een lichtplekje heeft gevonden. De thuishaven van de wereld.

De Melkweg is niet altijd te zien, alleen tussen zonsondergang en -opgang, en als het pikdonker is, bij nieuwe maan en als het licht dat de aarde uitstraalt, bijvoorbeeld via straatverlichting, volledig wegvalt. Alleen dan krijgt hij de hoofdrol in de sterrenhemel.

Zittend op het terras aanschouwen ze nu een ander interessant natuurfenomeen. De zon zakt in de zee, sneller dan ze altijd hebben gedacht. Ze moeten zich reppen om er met hun smartphones mooie foto's van te maken.

De avondlijke sfeer ontlokt Gaby een mooie zin:

‘Kijken in het diepe niets en toch zo vol zijn van leven.’

Michels wenkbrauwen wippen een keer op.

‘Dat heb je mooi gezegd, mag ik dat zonder bril opschrijven?’

‘Geen probleem, je zult straks zeer zeker een heel ander verhaal aflezen, scheel ottertje van me.’

Ze kussen elkaar vol op de mond. Die natte kus hebben ze vandaag dubbel en dik verdiend.

Raf voelt zich triest. Aan het lijfelijke leven waren toch wel een aantal heel aangename ervaringen verbonden. Hij laat zich door de fotonenstroom meevoeren en denkt voortdurend na over manieren om mensen in nood uit hachelijke toestanden te redden.

Als aartsengel en Michels engelbewaarder alle vreemde gebruiken en slechte gewoontes konden bannen die mensen zich in de loop der eeuwen hebben eigen gemaakt, dan was een groot deel van het kwaad al uitgeroeid.

Een mens uit zijn dieptepunt halen is voor hen als een hoogtepunt.

Ze zijn weer enkele dagen thuis, maar voor Michel duurt de vakantie voort. Gaby werkt beneden in de woonkamer terwijl hij in zijn gemakkelijke zetel op de eerste verdieping naar een documentaire op Netflix kijkt. Omdat *The making of 1899* hem niet kan boeien, drijven zijn gedachten weer af naar het dodelijke ongeval in Borlo.

In maart heeft hij toevallig zijn collega Claude ontmoet, en een maand later verliest diens buurvrouw haar man door een stom ongeluk. Maar de politie denkt dat ze hem heeft vermoord. Michel moet zijn geheugen aardig overhoophalen om nog te weten wat hij op de dag van zijn bezoek in Borlo heeft gedaan.

Inspecteur heeft Michels wangslijm afgenomen om via een DNA-test hem als mogelijke dader uit te kunnen sluiten. Michel denkt daar goed aan te hebben gedaan, maar hij twijfelt.

Stel dat inspecteur Michel als verdachte nummer 2 aanwijst, na buurvrouw, en dat hij bijna zeker is dat er in zijn huis iets te vinden is waarmee ze hem in verband met de dode kunnen brengen. Dan krijgt inspecteur heel waarschijnlijk een bevelschrift om een huiszoeking te doen. En dan zijn de poppen aan het dansen. Michel stelt zich voor dat hij als onschuldige zo in grote problemen geraakt, en als het gerechtelijk apparaat in zijn nadeel werkt moet hij misschien 20 jaar in de gevangenis brommen.

Omdat hij voortdurend moet plassen houdt hij zich de laatste tijd veel op in de toiletruimte, die hem jammer genoeg doet denken aan een krappe gevangenis. Ook daar probeert hij zich te herinneren hoe zijn bezoek aan Claude effect heeft kunnen hebben op diens bureu. Maar dat lukt niet. Vanwege het vele plassen heeft Michel op de dag dat hij van zijn vakantie thuiskwam een afspraak met de huisarts vastgelegd, vandaag.

Een uur later nodigt de dokter hem uit in zijn kabinet. Michel legt hem uit waar hij last van heeft en dokter controleert hem.

‘Ik kan niet zeggen wat u scheelt. Maar als ik mag gokken zou ik aan een prostaatontsteking denken.’

‘Oké, ik dacht aan een blaasontsteking, en dat een kuur met antibiotica de zaak wel zou oplossen.’

Dokter kijkt hem doordringend aan en zegt:

‘We gaan hier niet dokter Google spelen. Ik stel voor dat we een uitgebreid bloedonderzoek laten uitvoeren, daarmee hoop ik op het spoor van de boosdoener te komen.’

‘Prima.’

Michel denkt na over iets, en hij wil daar wel iets over kwijt:

‘Verrekte kwalen. Hoe ouder ik word hoe beter ik begrijp dat zieke mensen té oud zijn om nog van het leven te kunnen genieten.’

‘En voelt u zich ook al oud?’

‘Ja, als ik merk dat mijn lichaam niet meer zo goed werkt, dan mag ik zeggen dat ik dat wel voel.’

‘Dat neem ik van u aan, ik ben maar dertig.’

‘De helft van mijn leeftijd.’

‘Dat zegt veel, inderdaad.’

‘En begrijpt u nu wat ik bedoel?’

‘Dat doe ik ja, maar u moet volhouden,’ weet dokter.

‘Dat doe ik ook, maar voor veel mensen is dat gemakkelijker gezegd dan gedaan. Voor hen is het leven een lijdensweg. Medicatie neemt hun alertheid weg. *Joie de vivre* verwordt tot *s’embêter comme un rat mort*. Als u begrijpt wat ik zeg.’

Dokter knikt en gaat wat achterover zitten. Michel vermoedt dat hij ook met andere patiënten diepe gesprekken heeft, dus hij gaat verder met zijn betoog:

‘Mijn gewrichten kraken en pijscheuten doorklieven mijn spieren. Ik verlies geregeld mijn evenwicht, mijn hart slaat al eens een slag over, en een puffer zorgt dagelijks voor de nodige expansie van mijn longen.’

Michel laat een stilte vallen. Dokter krijgt de tijd om te zeggen: ‘Niet niks nee.’

‘Op de koop toe begint mijn brein te werken zoals mijn laptop uit twintig dertien. Met z’n maximaal gefragmenteerde harde schijf is die nog langzamer dan Kolossus, de eerste computer ooit.’

‘Daar heb ik over gelezen.’

‘Ik denk dat mijn geheugen zo langzaam werkt als de elektronenbuizen in die machine, en door de vertragingen raakt het in een mum vol zodat ik belangrijke informatie moet swappen met een miljoen post-its.’

Dokter glimlacht voor zoveel beeldspraak en zegt:

‘U moet boeken schrijven.’

‘Dat doe ik ook. Ik heb er al meer dan twintig geschreven. Als u tijd hebt bezoekt u maar eens mijn website.’

Michel schrijft zijn websiteadres op, op de achterkant van het spiekbriefje dat hij bijheeft voor medicamenten met voorschrift, die dokter ondertussen via de computer automatisch aan de apotheek heeft doorgegeven.

‘Hoe merkt u dat uw brein achteruitgaat? Geef een voorbeeld.’

‘Wel, ik vul de padjes van het espressoapparaat aan in het daarvoor voorziene rekje maar vergeet er een in de machine te steken, met als gevolg een tas slappe koffie.’

‘Oké, dat kan iedereen overkomen.’

‘Ja, maar ik doe dat bijna elke week minstens drie keer fout.’

‘Hebt u anders nog een voorbeeld?’

‘Ik loop met mijn koffiemok van de zetel naar de keuken en merk nadien dat de vloer bezaaid is met bruine druppels omdat ik vergeten ben het laatste restje uit te drinken.’

‘En dat doet u ook regelmatig?’

‘Nee, dat is maar één keer voorgevallen.’

‘Dus dat valt mee. Nog zo van die incidenten?’

Michel hoeft niet lang na te denken:

‘Ik zet ’s morgens papierafval aan de straat, maar ’s avonds staat het er nog omdat de vuilnismannen het maar om de twee weken komen ophalen.’

Dokter knikt, alsof hij wil aangeven dat hij nog wat voorbeelden nodig heeft om een diagnose te kunnen stellen.

Michel gaat door:

‘Ik rijd de camionette naar mijn garage die een kleine kilometer van mijn huis vandaan staat, en wanneer ik met de fiets weer thuiskom herinner ik me dat ik naar de winkel ben geweest en vergeten ben de bak bier uit de wooncabine van de camionette te nemen.’

Dokter knikt weer.

Michel weet er nog een:

‘Ik neem mijn fiets uit de garage om naar de winkel te gaan en merk pas na een halve kilometer dat ik niet op mijn eigen goedwerkende fiets zit maar op de krakkemikkige fiets die ik van mijn moeder heb gekregen.’

Michel zwijgt even en zegt:

‘Er zijn meer voorbeelden, maar die ben ik vergeten.’

Ze moeten er allebei hartelijk om lachen.

‘Ik kan u geruststellen, zo erg bent u er niet aan toe.’

‘Misschien hebt u gelijk. Met mijn vriendin is het minder goed gesteld, zij vraagt zich af waar haar smartphone is terwijl ze hem in haar hand vasthoudt. Of ze zegt *de kook moet nog bonen*, in plaats van *de bonen moeten nog koken*. Elke dag doen we wel een paar keer iets verkeerd, alsof onze hersens op automatische piloot werken omdat we te veel met andere gedachten bezig zijn.’

‘En welke gedachten houden u dan het meeste bezig?’

‘Eh, dat weet ik niet.’

Michel lacht schamper. Dokter doet hem na en zegt:

‘Ik verspreek me ook weleens. Of ik neem de sleutel van de garage wanneer ik die van de brievenbus wil hebben. Ik denk dat ik dan niet oplet omdat mijn brein nagaat wat ik nog moet doen.’

‘En u hoopt dat uw lichaam automatisch de rest goed doet,’ vult Michel aan, omdat hij die vervelende toestand herkent.

Dokter knikt.

Michel zegt:

‘Mijn gedachten gaan de laatste tijd uit naar mensen die plots in een horrorfilm terechtkomen, bijvoorbeeld de Oekraïners. Zij hadden het bijna zo goed als wij, en van de ene dag op de andere moeten ze levensbelangrijke beslissingen nemen zoals: *Vluchten of blijven?* En als ze blijven: *Hoe blijven we in leven, waar schuilen we?* Niet niks.’

‘Inderdaad, en ik moet aldoor denken aan wat we kunnen doen als Poetin het ultieme vergeldingswapen inzet. De eerste organisatie die er dan aan moet geloven is de NAVO, met hoofdzetel in Brussel. Dat is ongeveer tachtig kilometer van hier vandaan. Hoeveel kilometer is de verwoestingsstraal van een tactische kernbom?’

‘Ik vraag het me af,’ zegt Michel.

‘Misschien is het goed dat onze hersens veel vergeten, maar wij moeten wel voor een plan B zorgen. Ik zou de astronomen met hun James Webb-ruimtetelescoop nog wat subsidies en zoektijd geven om een tweede aarde te vinden, liefst vlakbij en dus te bereiken binnen een gemiddeld mensenleven.’

‘Mijn idee, want de aarde nadert een Apocalyps.’

‘Bovendien worden we met behulp van robots langzaam zombies. En als zombie kunnen we maar twintig dagen overleven, of we moeten het brein van een levende mens uitzuigen.’

Dokter glimlacht en lijkt na te gaan of hij niet te ver gaat, te lachwekkend misschien ook.

Michel kijkt op van dokters verhaal, maar hij kent het ook:

‘En in die zombiewereld blijven er minder en minder zombies over omdat ze uiteindelijk geen levende breinen meer vinden.’

Dokter grijnst en zegt:

‘Ongeveer zoals het coronavirus, en dat hebben we pas twee en een half jaar later kleingekregen.’

Ze gaan erg op in hun gesprek, en dat voelt fijn aan. Michel denkt aan de mogelijkheid om samen iets te doen en zegt:

‘U zou me goed kunnen helpen met een boek te schrijven.’

‘Ik ben graag met taal bezig. Echt.’

‘Ik ook, soms is het verhaaltje zelfs niet zo belangrijk.’

Dokter lijkt even over iets na te denken en zegt:

‘Laten we samen iets schrijven over het virus dat rondwaart, niet covid-negentien maar het virus dat via onze smartphones onze hersenen spoelt, waardoor we apathisch worden.’

Dokter zwijgt even, alsof hij de beurt aan Michel geeft om verder te vertellen, en dat doet Michel ook:

‘Velen zijn nu al oppervlakkig, en terwijl de ene zich achter onverschilligheid schuilt zal de andere onverdraagzaamheid etaleren. Hoe meer mensen besmet raken, hoe meer ze anderen zullen besmetten, tot iedereen besmet is. En dan is er geen weg meer terug uit de hersenmist.’

‘Hé, dat woord moet ik onthouden. Zo kan ik gemakkelijk een diagnose stellen met slechts één woord.’

‘Ik ben blij dat ik u nog iets kan leren,’ zegt Michel.

‘U moet meer langskomen, om te brainstormen.’

‘Nee, ik moet u teleurstellen, ik kom hier zo weinig mogelijk.’

‘Ik begrijp wat u bedoelt, geen probleem.’

Eenmaal weer thuis overdenkt Michel het gesprek met dokter. Het helpt Michel niet vooruit als hij in een krantenartikel leest dat vergeetachtigheid menselijk is. Hij blijft het zien als het begin van het einde. De 2 belangrijkste bezigheden van het geheugen zijn herinneringen vasthouden, en ze vergeten als ze niet meer interessant zijn. Maar het is toch wel essentieel voor een menswaardig bestaan om zich sommige dingen blijvend te herinneren.

Rafglimlacht. Door Michel iets te laten vergeten of hem iets te laten herinneren kan hij hem sturen.

Alleen zo heeft Michels engelbewaarder een manier om aartsengel in zijn doen en laten te beïnvloeden, want die wil de stuurknuppel van het dronemachientje niet altijd afstaan.

Michel belt 2 dagen later naar dokter om zich te informeren over de resultaten van het bloedonderzoek.

‘Er is een bloedwaarde redelijk hoog, maar niets om u zorgen over te maken. Ik stel voor dat u een prostaatonderzoek laat doen.’

‘Oké, die afspraak moet ik zelf regelen, of doet u dat?’

‘U kunt naar keuze een uroloog contacteren. U bent oud genoeg om dat zelf te doen, denk ik.’

‘Dat is waar. Ik ben niet voor niets geëvolueerd naar een diepzinnig wezen dat probeert zich van zijn beste kant te laten zien.’

Dokter gaat onmiddellijk mee met Michels filosofie:

‘En van zijn slechtste kant.’

‘Mijn slechte kant kent u nog niet.’

Daar moet dokter eens hartelijk om lachen.

‘Met de mensheid is het ook slecht gesteld,’ voegt Michel toe.

‘Spreek me er niet over. Ik erger me dood over hoe ze in het Westen elke vorm van energie groen willen maken. Maar we vergeten dat we de natuur rond de mijnen in het Oosten verschroeien door onze grote vraag naar zeldzame metalen.’

‘Ik heb het ook gelezen in mijn krant-app. We helpen de aarde *naar de maan*.’

Michel voelt dat dokter toch wil relativieren wanneer hij zegt:

‘Maar ik blijf optimistisch. Het beste bewijs dat de zon achter de wolken schijnt is de foto van de gedeeltelijke verduistering die ik op drie oktober twintig twintig heb gemaakt met een digitaal fototoestel van de jaren stillekes, via de gordijnen in onze zonnige woonkamer.’

‘Heel inventief. Het maakt de astronoom in me wakker.’

‘Ach, weet u, die hele rimram van sterren doet al duizenden jaren de mens speculeren naar het hoe en het waarom van dit alles. Als astroloog moet ik zeggen dat er onmiskenbaar ruimtelijke krachten aanwezig zijn die mijn doen en laten sturen. Maar de zon

en de maan oefenen de meeste kracht op mij uit omdat zij de meest dichtstbijzijnde hemellichamen zijn.’

‘Ik twijfel eraan of ze veel invloed hebben,’ weet Michel.

‘Inderdaad, voor de mens zijn die krachten miniem, maar hun invloedssfeer is duidelijk te zien in allerlei fenomenen op aarde. Zonnevlekken bepalen droogtes en recessies. En de maan heeft nog altijd vat op de aardse zeeën.’

‘Vergeet niet dat het maanlicht zelfs de menstruatiecyclus van vrouwen bepaalt.’

‘Juist ja, klimaat en economie volgen de ruimtedans van zon, maan en aarde. De aardas waggelt als een tol waarvan het draaimoment niet meer groot genoeg is om recht te blijven staan.’

‘Alles oscilleert.’

Michel en dokter gaan helemaal op in het uitbazuinen van hun theorie over het alles. Even klinkt de ruis over de lijn harder dan de hersengolven aan beide kanten ervan. Dan zegt dokter:

‘Ook de dieren hebben hun gedrag afgestemd op dag en nacht, licht en donker. Er zijn zelfs beesten die de koude winters overbruggen met een winterslaap.’

‘Hé, dat doet me denken aan iets dat mijn vriendin zei tijdens een wandeling, toen we over een mogelijke manier nadachten om hittegolven te ontduiken: door een zomerslaap te houden.’

Dokter lacht en zegt:

‘Dat is een heel goed idee. Ik doe mee.’

‘Ik heb een beter idee. Ik zie meer soelaas in de nabootsing van een boom. Ik ga ergens stilstaan met mijn armen in de lucht, zo zal ik weer en wind trotseren, me overgeven aan de natuur terwijl ik me er niet aan kan onttrekken. Het ultieme zijn. Niet denken. Niet praten. Enkel maar met mijn bladeren ruisen.’

‘Ook niet slecht, en tegelijk zuivert u de lucht.’

Even stilte. Michel doorbreekt die door te vragen:

‘Kunnen we concluderen dat de mens te slim is geworden? Dat hij op het verkeerde pad is geraakt, en dat het beter zou doodlopen?’

‘Als geneesheer mag ik daar niet mee akkoord gaan. Het menselijk leven moeten we te allen prijze voor extinctie behoeden.’

‘Oké, dan hollen we de aardbol nog wat meer uit op zoek naar grondstoffen, tot we alles geruïneerd hebben, en we vechten nog een paar oorlogen uit tot we elkaar allemaal uitgemoord hebben.’

Dokter zwijgt, alsof dat toekomstbeeld levendig op zijn netvlies wordt geprojecteerd, en zegt:

‘Bon, ik denk dat ik maar eens naar het relaas van de volgende patiënt ga luisteren.’

‘Dan wens ik u een luisterrijk gesprek.’

‘Is het niet luisterlijk?’

‘Jaja, daaaag.’

Negen dagen later kijkt een uitverkoren uroloog Michels prostaat op de gebruikelijke manier na. Hij vindt niets dat hem zorgen baart. Toch vraagt hij een NMR van de onderbuik aan.

Een week later contacteert uroloog hem. Foto’s geven geen enkele aanwezigheid van een tumor weer. Ondertussen zijn de symptomen verdwenen en uroloog raadt hem aan elk jaar een bloedonderzoek te laten uitvoeren. Dat is geen probleem want dat vraagt dokter jaarlijks aan om Michels cholesterol in de gaten te houden.

Raf heeft ooit afstand gedaan van de genietingen der vleeselijke lusten. Maar dat houdt ook in dat hij nooit meer lichamelijk of mentaal ziek zal zijn.

Nu en dan zijn aartsengel en Michels engelbewaarder de Melkweg kwijt omdat ze de wispelturige tijd niet helemaal onder controle hebben. En dan is het ook maar gissen wat de toekomst zal brengen.

Inspecteur staat weer voor de deur, mét een huiszoekingsbevel. De reden? Het DNA uit de wangslimtest van Michel blijkt voor 99% overeen te komen met het bloed op de tandenstoker die gevonden is bij de burens van Claude. Consternatie alom bij Michel en Gaby. Ze staan erop dat de huiszoeking netjes verloopt, en ze houden toezicht zo goed als het kan: Michel neemt de benedenverdieping waar, terwijl Gaby waakt over de bovenverdieping.

Om zijn dossier sterker te maken heeft inspecteur de technische rechercheurs opdracht gegeven zoveel mogelijk materiaal te verzamelen waaruit laboranten DNA kunnen onttrekken. Tot Gaby's grote verbazing nemen ze zelfs lange zwarte haren mee die in het afvoergat van het bad zijn blijven steken.

Raf is vliegende getuige van een rechercheur die in de gelijkvloerse doucheruimte het korte grijze haar met een pincet uit een batterijendoosje opvist.

Michels engelbewaarder kijkt stoïcijns toe hoe rechercheur het haar in een plastic zakje steekt en dat opbergt in zijn inox akentas.

Wanneer de rechercheurs klaar zijn met hun onderzoek brengt inspecteur Michel op de hoogte van zijn rechten, maar hij houdt hem niet aan. Hij wil eerst het gevonden materiaal laten onderzoeken in het lab.

‘Dus, het strafbaar feit waarvan u mij verdenkt is de moord op de buurman van mijn collega Claude. Klopt dat?’

Inspecteur knikt.

‘En Claude is niet de man die doodt.’

Michel moet in zichzelf lachen. Wat hij zegt rijmt bijna omdat hij de voornaam van zijn collega als *kloot* heeft uitgesproken.

Inspecteur kijkt daar raar van op en vraagt:

‘Hoe komt u daarbij?’

‘Zomaar. Ik weet dat ik uw vragen niet hoeft te beantwoorden, maar u moet dat wel met mijn vragen doen, dat is vreemd hé?’

‘Niet vreemder dan dat ik de moordenaar zou zijn.’

Michel denkt na. Heeft hij nog vragen? Kan hij eisen stellen?

‘Ik wil mijn advocaat spreken voordat u mij verhoort. En dat hij mij bijstaat tijdens het verhoor.’

‘Meneer is op de hoogte. U kunt al een advocaat contacteren voor het geval we terugkeren met minder goed nieuws.’

Inspecteur kijkt hem aan alsof hij die kans hoog inschat.

‘Dan zal ik eens dringend moeten bellen.’

‘En voor het geval u het nog niet wist: het voorarrest kan in het totaal honderd en tien dagen duren: maximaal twee keer drie dagen in verzekeringstelling; maximaal veertien dagen bewaring en maximaal negentig dagen gevangenhouding.’

‘Bedankt voor de informatie. Ik zie u wel als het zover is.’

‘Geen dank.’

Inspecteur glimlacht, en draait zich vervolgens om. Terwijl hij door de gang naar de voordeur gaat, zegt hij:

‘Ik laat mezelf wel uit.’

Raf krijgt een iets wittere tint van bleek omdat zijn beschermeling met de gebakken peren blijft zitten.

Michels engelbewaarder neemt zich voor te allen prijze te vermijden dat inspecteur Michel voor de leeuwen gooit. Maar hoe?

Michel heeft wat moeite met het feit dat hij betrokken is in een moordzaak. Maar hij staat sterk in zijn schoenen. Hij is de enige die zeker weet dat hij niet de moordenaar is.

Als Gaby de deur achter inspecteur heeft gesloten, vraagt ze:

‘Hoe zijn ze in Gods name bij jou uitgekomen?’

‘Nu je het zegt, dat had ik de inspecteur moeten vragen, want ik heb echt geen flauw idee.’

‘Het lijkt me vreemd dat jouw collega tijdens een verhoor gezegd zou hebben dat jij hem een maand eerder hebt bezocht.’

‘Inderdaad, dat is helemaal niet ter zake.’

‘Het zou heel goed kunnen dat Claude over jouw bezoek heeft verteld aan zijn buurvrouw, en dat zij jou tijdens haar verhoren verdacht heeft willen maken.’

‘Daar zeg je wat.’

Gaby loopt plots naar de bergruimte omdat de wasmachine met zijn typische geluidje aangeeft dat het programma is afgelopen.

‘Wil je me helpen die zware spullen van de wasmachine in de droogkast te gooien?’

Michel slentert stoïcijns de bergruimte binnen, en doet wat ze heeft gevraagd. Terwijl hij de machine vult zegt hij:

‘Ofwel kent de buurvrouw van Claude mij als schrijver en ben ik bekender dan ik denk.’

Gaby kijkt hem met een scheef lachje aan en zegt:

‘Daar zou ik maar niet van uitgaan.’

‘Het zit me niet lekker, dat hele verhaal.’

‘Je zou dat beter vertellen en er een heus boek over schrijven.’

‘Je bent gek.’

‘Als ik jou was zou ik me uit de voeten maken, dan kun je van dat boek een spannende misdaadroman maken,’ zegt ze smalend.

‘Als ik mijn motorfiets in twintig achttien niet had verkocht, kon ik hem nu als vluchtmoto gebruiken. De politie zou me niet te pakken krijgen, daar ben ik heel zeker van.’

‘Ik vond het maar een gevaarlijk ding.’

Van de weinige ritjes die Gaby achterop heeft meegemaakt herinnert ze zich vooral de pannes, toen de voorrem bleef steken.

Michel knikt en denkt aan de heikele toestanden die hij in zijn 42-jarige loopbaan als *Motorcycle Boy* heeft meegemaakt. Hij heeft genoten van motorritjes her en der in het land en daarbuiten, tot hij dacht: *Ik wil niet onderweg sterven terwijl Gaby thuis op me zit te wachten*. Sterven in het verkeer, daarmee haalt hij zeker geen roem.

‘Met de Mazda zal ik niet ver komen,’ zegt Michel terwijl ze samen de hoesovertrekken binnenstebuiten draaien.

‘Dan had je meer kans gehad met de Alfa om te ontsnappen.’

Michel denkt: *De Alfa Gtv, ja, dat was een supersnelle auto.*

Naar sommige auto's kijkt hij zoals hij naar mooie vrouwen kijkt, soms staart hij zelfs. Alleen jammer dat hij niet meer zo vogelvrij mag rijden als veertig jaar geleden.

'Als ik die nog had, ja.'

Aan Gaby's glimlach te oordelen herinnert ze zich die autoritjes heel goed, spannend, zoals ze met 200 km/u over de expresweg van Hasselt naar Sint-Truiden reden.

'Daarmee waanden we ons op het circuit van Zolder hé?'

Gaby trekt opnieuw het mooiste snoetje dat Michel ooit heeft gezien en zegt:

'Ik vind het straf dat je de Alfa turbo weggedaan hebt voor een Mazda diesel.'

Gewend zijnde aan de vele paardenkrachten van een Alfa Lusso waarmee hij in een onoverzichtelijke bocht overkop was gegaan, kocht Michel een Alfa Gtv V6 TB, ingevoerd uit Italië, met nog meer pk. Vele verkeersovertredingen volgden natuurlijk.

'Ik heb toen een oogje laten vallen op een mooie vrouw, maar zij reed liever zuinig. Weet je nog?'

'Wat de liefde al niet vermag hé?'

Ze glunderen.

Gaby denkt: *Hopelijk schrijft hij geen boek over mij.*

Michel denkt: *Dat verhaal over de buurvrouw mag ik niet vergeten te schrijven.*

Het vervelende werk in de bergruimte zit erop: sommige spullen zijn van de wasmachine naar de droogkast verhuisd, andere zijn aan kapstokken geregen en op een rekje gehangen.

Ze gaan terug naar de woonkamer en zetten zich in de zetel. Gaby neemt haar smartphone ter hand om een snel spelletje te spelen. Michel kijkt naar een opgenomen aflevering van *Shed and Buried*, over oude motoren en auto's die jarenlang in schuren begraven liggen.

Ineens vloekt Gaby omdat het gratis spel al gespeeld is, maar het volgende niveau heeft ze niet gehaald. Het lijkt haar een goed

moment om terug te komen op de vluchtmanieren die ze in de berg-ruimte hebben besproken:

‘Misschien sla je beter op de vlucht met de trage Citroën Jumper. Dan ga ik mee, voor het reisgevoel.’

‘Laat me niet lachen.’

‘Ik vind het leuk om met dat huis op wielen naar allerlei bezienswaardigheden te rijden. Herinner je je de hellende bunkertoren in Oye-plage vorig jaar?’ vraagt Gaby.

‘Ja, daar probeerden we ons voor te stellen hoe het is om in een oorlog verzeild te raken.’

‘Die vervallen betonconstructie lachte ons verdomme uit, zo leek het wel.’

‘En ik wilde als een wervelwind razen om alle slechte dingen van het gezicht van de aarde weg te vagen.’

Ongewild rijmt Michel als een zondagsdichter.

‘Gelukkig hoefde ik je slechts even aan te kijken opdat je je vergeldingsacties in de koelkast zou stoppen.’

Michel kijkt opzij en ziet hoe Gaby hem heel verliefd aankijkt.

‘Ik ben blij dat jij er bent. Die blik van je doet me al zeventien jaar zwijmelen.’

Ze geven elkaar een nipt kusje op de mond, toegevend aan het gezegde dat even oud is als Michel: *Make love, not war*. Seks tussen mensen is beter dan oorlog tussen landen. Vredig samenleven is beter dan oorlog voeren. Cliché? Oké.

Michel concentreert zich weer op de tv-uitzending over de antieke auto’s en motoren terwijl Gaby het spelletje opnieuw speelt. Nu en dan vallen zijn oogleden dicht en denkt hij terug aan zijn auto- en motorperikelen.

Zijn eerste auto heeft hij niet moeten betalen, want het was de auto van pa, een Fiat Mirafiori. Het logge ding had geen pit meer, maar Michel heeft er nog 5 jaar plezier van gehad. Zijn eerste eigen verdiende centen stak hij in een Fiat Regata, zijn Greased Lightning. Welgeteld 9 jaar maakte Michel de Limburgse wegen ermee

onveilig, tot hij ermee slipte en een stenen brievenbus wegmaaide. De voortrein stond zo scheef als de sikkel van de maan.

De presentatoren van het tv-programma die beweren dat schokbrekers 180.000 km meegaan onderbreken zijn gedachten over vroeger.

‘Toch gek dat ik met al mijn vorige auto’s nooit problemen heb gehad met de schokbrekers.’

Gaby vloekt omdat ze er weer niet in slaagt het volgende niveau te bereiken. Door haar speldood ziet ze de voortzetting van hun interessant gesprek wel zitten en zegt:

‘Dat de schokbreker van de Citroën rechtsvoor en die van de Mazda rechtsachter er gelijktijdig de brui aan geven, dat lijkt me inderdaad een heel groot toeval.’

‘En allebei bij zo’n honderddertigduizend kilometer terwijl een schokbreker het blijkbaar veel langer moet uithouden. Die mannen op tv hebben het er net over.’

‘Ik heb het gehoord ja.’

‘En dat is een heel verschil met honderdtachtigduizend,’ zegt Michel kwaad.

‘Vind ik ook.’

‘Als de overheid nooit verkeersdrempels had ingevoerd zouden die amortisseurs nog goed werken.’

‘Amortisseur, het is een raar woord hé.’

‘Pa heeft me dat Franse woord geleerd.’

‘Maar wat doet een schokbreker eigenlijk?’

Prompt pauzeert Michel de aflevering op tv. Het komt niet vaak voor dat Gaby geïnteresseerd is in auto’s en hij zet zich goed om het beter uit te kunnen leggen:

‘Op oneffen wegen dempt hij schokken, en dat heeft een comfortabeler rijgedrag als gevolg, vandaar het woord *schokdemper*.’

‘Maar ik wil weten hoe een amortisseur echt werkt.’

Gesticulerend legt hij het verder uit:

‘Awel, stalen veren vangen de klappen op, en oliereservoirs zorgen voor de nodige weerspanning zodat de banden op de weg

blijven, anders zou de auto als een ouderwetse kinderwagen op en neer wiegen. En ik kan het weten want ik heb in zo'n ding gelegen.'

'Onze benen werken ook als een soort schokbrekers.'

'Inderdaad, door de knieën te buigen absorbeer je de kinetische energie die ontstaat wanneer je je potentiële energie in beweging omzet. Maar mijn knieën kraken dan dat het een lieve lust is.'

'Dat hoor ik wel als je meedoet met *Nederland in beweging*. Bij sommige oefeningen klinkt je linker knie als een metronoom.'

Tijd voor hartelijk gelach, samen in een gezellig huis.

Michel heeft zich een discipline opgelegd. Dagelijks doet hij mee aan een fitnesprogramma op tv. Samen met Duco Bauwens brengt Olga Commandeur de kijkers leuke huisgymnastiek bij. Michel herinnert zich Olga uit de jaren tachtig van de vorige eeuw, toen ze atletiek deed tijdens de Olympische Spelen.

Af en toe oefent Gaby mee. Samen dingen doen vinden ze leuk. Hun vriendschap stellen ze gelijk met een huwelijkscontract. Een koppel dat een kind verwacht zegt weleens: *Wij zijn zwanger*. Michel en Gaby tellen de jaren op en ze zeggen: *Wij zijn zestien, wij zijn zeventien...* In 2005 zeiden ze elkaar een leven toe. Sindsdien proberen ze resiliënt te zijn, zo veerkrachtig als een schokdemper. Dat is wat hen op de grond én op de been houdt, zolang de chemie tussen hen werkt.

Ze kijken elkaar heel lief aan. Als iemand hen apart zou vragen wat het betekent om zo'n hechte relatie te hebben kunnen ze dat niet zo goed uitleggen. Samen lukt dat wel.

Plots komt Michel heel verrassend uit de hoek met:

'Hé, ik bedenk net iets. Als je het woord *amortisseur* splitst in *amor* en *tisseur*, wat krijg je dan?'

Gaby denkt even na en zegt:

'Liefde – en wever – dan zijn we – liefdewevers.'

'Zullen we dan nu liefde tot een warm tv-dekentje weven?'

'Op de zetel of op de poef?'

Gaby zet zich op handen en knieën op de poef en zegt:

'Rij maar an, wel voorzichtig hé.'

Tussen haar benen schijnt de zon.

Raf kan het erotische schouwspel niet aan en draait zich de andere kant op.

Aartsengel volgt het voorbeeld van Michels engelbewaarder. Samen kijken ze door de periscope van hun dronemachientje en worden vergast op een fantastisch beeld van de Andromedanevel die op de Melkweg botst. Of is het andersom?

In elk geval is dat een soort copulatie.

Ondanks het verbod van inspecteur om Claude Thewissen te contacteren rijdt Michel naar Borlo. Hij heeft met zijn collega afgesproken om een motorritje te gaan maken, maar eigenlijk wil hij meer te weten komen over de dood van diens buurman.

In Hasselt leek het wel zomer, maar in Borlo troepen zware sneeuwwolken samen, wat normaal is voor november.

Het weerziens is hartelijk. Ze besluiten de geplande motorrit te annuleren en laten het weer zijn gang gaan. In de knusse zetels mijmeren ze over hun bezigheden. Ze nippen elk aan een Geuze Boon uit de bierkelder van Claude.

‘Hoe gaat het in jouw *ruimtetijd*?’ vraagt Michel.

Claude denkt onmiddellijk aan de vader van de moderne natuurkunde, de man van de 2 relativiteitstheorieën, en zegt:

‘Is Albert Einstein ook een idool van jou?’

Michel knikt.

Claude maakt hem daarom graag een weetje diets:

‘Wist je dat hij zich als een kind in een bibliotheek voelde en in de rangschikking van de boekenrijen orde zag? Die gedachte benaderde het beeld dat hij van God had.’

Dat doet Michels inspiratie spuiten als lava uit een vulkaan:

‘Ik sta soms in de bieb en kijk naar al die wetenschap die de mens verworven heeft. Allicht was er ooit een reden om die boeken te schrijven, maar weinigen doen de moeite nog om ze te lezen.’

Claude knikt, en zegt:

‘Mensen zouden veel meer wijsheid kunnen vergaren maar houden zich liever van den domme.’

‘Inderdaad. Als ik een boek lees, fictie of non-fictie, dan puurt mijn brein geheime boodschappen uit de rangschikking van de woorden, en dat is mijn poging om God te beschrijven.’

‘Hoe zouden we Hem nog kunnen noemen? De Ruimtelijke Reusachtigheid?’

‘Of omgekeerd.’

‘Dat kan ook,’ zegt Claude.

‘Ik ben blij dat God covid-negentien minder dood en verderf laat zaaien dan twee en een half jaar geleden. Toch probeer ik zieke mensen uit mijn buurt te houden.’

De dood waart rond, ook in Borlo, maar Claude laat zich niet verleiden om iets over de overleden buurman te vertellen:

‘Dat doe ik ook, ik ben liefst van alles ver weg van de drukke buitenwereld, hoewel ik begrijp dat die wereld moet blijven draaien opdat ik erin comfortabel zou kunnen functioneren. Maar waar vind ik nog een rustieke woonplaats?’

‘Je hebt ze al, hier in Borlo.’

Wat voor Michel een heel vanzelfsprekende plek is.

‘Ik denk het niet. Die rijhuisjes naast elkaar, het is niet ideaal, en de perikelen van de burens zijn me er te veel aan.’

Michel denkt: *Hoe gaat het met de buurvrouw?* Maar hij zegt: ‘Perikelen? Vertel.’

‘Ik bedoel in het algemeen, er is altijd wel iets dat burens tegen elkaar opzet, al is het maar een struik die te dicht bij een omheining staat, of bladeren die op het perceel van een buur vallen.’

‘Zijn er hartstochtelijke ontboezemingen tussen burens?’

Claude lijkt even te aarzelen, maar hij herpakt zich snel:

‘Die zijn er ook, maar ik ben discreet. Als ze dat allemaal waren zouden er geen schandalen uitkomen.’

‘Mooi, dan kom ik niet in Borlo wonen. Ik blijf verder zoeken naar een plek waar ik samen met mijn familie in mijn eigen behoeften voorzie,’ zegt Michel.

‘Zo’n plek is moeilijk te vinden in België.’

‘Dat denk ik niet, kijk maar naar De Planckaerts, die zijn in de Ardennen begonnen.’

‘Ja, maar nu noem je wel een speciale familie op. Eddy’s kinderen en daar de kinderen van, die zijn opgegroeid met camera’s in huis. De tv heeft hun familielevens zoveel beïnvloed waardoor ze nu die unieke familie-eenheid hebben.’

‘Misschien bestaat die enkel op tv, hoewel ik dat betwijfel. Eddy krijgt alles klaar met zijn joviale aanpak.’

Claude denkt even na en zegt:

‘Ik denk dat de uitgestrektheid van Canada zich er beter toe leent. De Amerikanen noemen het een *homestead*, dat verwijst naar Noord-Amerikaanse kolonisten die zich een stuk grond toe-eigenden om zich er als boer te vestigen.’

‘Ik kijk naar *Rescue Homestead*, dat is een tv-programma waarin profs geïsoleerde hoeves van falende doe-het-zelvers rendabel proberen te maken.’

‘Dat programma volg ik ook. Ik hoop dat ik ooit zelf mijn eigen huis in elkaar zal kunnen timmeren. Dan nodig ik met Kerstmis mijn familie uit om samen *O denneboom* te zingen, of *Jingle Bells*.’

‘Leuk. Vorig jaar is mijn familie bijeengekomen bij oma en opa, ook een soort *homestead* want Engelmanshoven is bijna het einde van de wereld.’

‘Maar Borlo is helemaal het einde,’ weet Claude nogal zeker.

Ze lachen om alle kleine dorpjes in België maar weten dat het daar het leukst is om te wonen. Daar zitten families aan tafel om hun buikjes rond te eten, want de culinaire kunsten van de oma’s zijn er onversaagd.

Michel komt terug op kerstavond van vorig jaar en zegt:

‘De tweehonderd kerstpakjes waren pas rond drie uur verdeeld en achteloos in een kartonnen doos gegooid om ooit nog te dienen. Om halfvier kroop ik in bed.’

‘Ik zat er al om halftwaalf in. Niet echt iets om trots op te zijn.’

Michel vindt het leuker cadeautjes te krijgen dan ze te geven. En meestal weet hij wat hij gaat krijgen. Ze geven immers verlanglijstjes door, maar dat wil niet zeggen dat hij krijgt wat hij vraagt. En dat is maar goed ook. Het verrassingseffect mag je nooit uitsluiten. Zo zijn er de 3 erotische boeken van Anja Feliërs die oma hem als geschenk heeft gegeven.

‘Het voelde goed om weer met tieners aan tafel te zitten zonder zich druk te moeten maken over het percentage COTWEE en de versheid van de lucht.’

‘Corona heeft er een potje van gemaakt hé,’ zegt Claude.

Ze zwijgen, misschien om stil te staan bij de 32.000 doden in België, of omdat het een goed moment is om van onderwerp te veranderen.

‘Toevallig is mijn vriendin twee dagen voor Kerstmis jarig, maar dat vieren we op kerstavond. Wees maar zeker dat het feestje niet stuk kan,’ zegt Michel.

Daarmee probeert hij Claude het verhaal over zijn nieuwe vriendin te ontlocken. De buurvrouw, de mogelijke dader van de moord op haar man, de buurman.

Maar dat lukt weer niet, want Claude zegt:

‘Ik ben bij mijn ouders geweest, maar dat kon ik geen feestje noemen. Zij zaten de hele avond op elkaar te vitten over wanneer we wat gingen eten.’

‘Dat is jouw pech. Waar zou die leuke vrouw zich verstoppen waarmee jij kindjes kunt maken?’

Claude kijkt hem argwanend aan en zegt:

‘Kindjes maken lukt me wel, maar de juiste vrouw vinden is sneller gezegd dan gedaan.’

‘Dat is waar. Ik heb er ook een hele tijd over gedaan. Ik dacht dat ik mijn levensstijl had gevonden en hield voor elke vrouw de boot af. Maar af en toe moet je jezelf in de afgrond gooien. Dan pas weet je of het de moeite waard is om zich met iemand te binden.’

‘Denk je?’ vraagt Claude, alsof hij op het punt staat te doen wat Michel hem voorstelt, of misschien heeft hij de stap al gezet maar durft hij het niet te zeggen.

‘Ik heb het zeventien jaar geleden gedaan, en ik ben nog moonstruck van haar. Met kerst heb ik haar een maanlamp gegeven, maar die beviel haar niet zo goed.’

Toen zijn liefde voor haar nog pril was, heeft hij Gaby regelmatig dure witgouden juweeltjes geschonken.

‘Ja, je bent een beetje gek als je verliefd bent, door de maan getroffen, *lunatic* of maanziek.’

Michel kent Claude als een verstokt vrijgezel, maar hij heeft de indruk dat Claude weet waarover hij het heeft.

‘Als je liefde er niet is kan een seconde wel een uur duren. En als je bij haar bent vliegt de tijd, zoiets?’ zegt Michel.

‘En daarmee zijn we terug bij Einstein, die zou iets dergelijks hebben gezegd, maar dat is helemaal niet zeker.’

‘Ja, dat wordt zo in de volksmond gezegd.’

Michel merkt te laat dat hij zelf afwijkt van de buurvrouw als onderwerp, maar converseren over wetenschap ligt hen allebei.

‘Het moet een rare man zijn geweest.’

‘En een profeet. Hij had al door dat de technologie onze menselijkheid zou gaan overtreffen, hij was bang dat sommige technieken ten kwade zouden gebruikt worden. Volgens hem moeten we andere denkpijpen volgen om de mensheid een niveau hoger te tillen.’

Claude schudt zijn hoofd en zegt:

‘Ik denk dat het moeilijk zal zijn om iedereen voor dezelfde kar te krijgen. Einstein twijfelde aan het oneindige universum, maar hij was er zeker van dat mensen wel oneindig dom kunnen zijn.’

Michel lacht en zegt:

‘Volgens hem was het niet zeker dat wiskundige wetten naar de werkelijkheid verwijzen – ’

‘ – en als we er ooit toch zeker van zullen zijn, hoeven ze niet naar de werkelijkheid te refereren.’

‘Mooi, je kent dat fameuze citaat van hem.’

‘Ik heb niet voor niets de richting wetenschappelijke A van de *humaniora* gevolgd, met negen uren wiskunde per week. Toen heerste nog logica.’

‘Idem dito.’

Het onderwerp *buurvrouw* is ver te zoeken in hun gesprek omdat Claude een heus betoog aan de wiskunde wil besteden:

‘Je mag zeggen wat je wil van wiskunde maar toegepast levert die wetenschap veel op voor de wereld. Bedenk eens hoeveel dingen nu veel eenvoudiger zijn dan toen je ouders werden geboren.’

Voor de meeste mensen is het leven veel gemakkelijker geworden omdat wetenschappers voortdurend naar wetmatigheden zoeken en die gebruiken om nieuwe apparaten te maken. Ze vinden zelfs experimenten uit die Einsteins bevindingen bevestigen. Geen natuurkunde zonder wiskunde.

‘Hopelijk worden we daardoor niet *simpeler*,’ zegt Michel.

Kleine of grote problemen zijn even moeilijk op te lossen omdat intermenselijke contacten dikwijls tot misverstanden leiden.

‘Als ik zie dat beleidsmensen onbelangrijke zaken niet nauwkeurig aanpakken, hoef ik hen zeker niet te vertrouwen bij gewichtige aangelegenheden.’

‘En met de oorlog in Oekraïne in gedachten hoef ik niet zo slim als Einstein te zijn om te kunnen concluderen dat geweld nooit iets oplost. Begripvol omgaan met je medemensen, alleen dat bewerkstelligt vrede.’

Claude klapt in zijn handen en zegt:

‘Zoals jij dat met mij doet. Ik zou op jou stemmen.’

Even zijn ze allebei in gedachten verzonken en Michel weet zijn denkbeeld in een hoorbare vorm te gieten:

‘Ik stem op Einstein. Ik wil ook een voorbeeld voor de mensen zijn, en ik neem me voor bij alles vragen te blijven stellen.’

Michel wil geen idool zijn voor Claude of Gaby, voor niemand. En zelf kijkt hij niet op naar de kleinere goden zoals acteurs, zangers en anderen die hun talent etaleren. Maar Einstein is een speciaal geval. Michel baseert zich natuurlijk op het beeld dat de wereld van de wetenschapper gecreëerd heeft, maar het is duidelijk dat diens brein de mensheid een grote stap vooruit heeft gezet.

‘Met jouw levensplezier kom je al heel ver,’ zegt Claude.

Het was Einsteins kunst om plezier op te wekken in creatieve expressie en het vergaren van kennis. Michel herinnert zich hoe hij in zijn nopjes was toen Gaby hem als verjaardagscadeau het boek

Einstein Puzzel Collectie van Tim Dedopulos gaf. Het boek verzamelt *geniale raadsels* die de lezer met zijn *brein* moet *kraken*.

‘Ik denk dat ik al lol heb in gewoon *zijn*. Ook al zit ik bijna alleen op een eilandje, ik put kennis uit al mijn ervaringen. Dat is de beste manier om intelligent met mijn omgeving om te gaan. Maar ik ben en blijf een eenling zoals Einstein.’

‘Als collega zag ik je dikwijls aan je bureau dagdromen, dan keek je door het raam naar buiten, maar je kon alleen de tegenoverliggende gebouwen zien. Wat je allemaal dacht was voor mij een raadsel, maar ik denk dat ik creatief genoeg ben om te dromen en dingen te bedenken. Dus we zijn al met twee om naar schoonheid te streven.’

Wat Claude zegt raakt Michel, daarom zegt hij:

‘Dank je wel, als creatievelingen lijken we elkaar te begrijpen en dat vind ik geweldig.’

Nu raakt Michel Claude, want de laatste zegt:

‘Dat doet me deugd. Dan kunnen we samen goedgehumeurd in de magische wereld vluchten waar waarnemingen objectief zijn en gedachten zuiver.’

Het is Michel die de conclusie van hun gesprek formuleert:

‘Met andere woorden: ons pensioen. We hebben eindelijk een succesvol leven omdat we op tijd zijn gestopt met werken.’

Ze drinken gulzig van hun geuze.

‘En als je ruzie hebt met je huisgenoot moet je weten wanneer je beter zwijgt,’ zegt Claude.

Misschien bedoelt hij dat in het algemeen, maar het kan natuurlijk dat hij een lief heeft en al ervaring heeft opgedaan in het oplossen van relationele problemen. Michel zegt:

‘Tegenover een tierende Gaby roer ik mijn mond nooit.’

De conversatie valt even stil. Claude is blijkbaar niet zinnens veel woorden aan zijn eigen vriendin te verspillen.

‘Kom Claude. Hoe zit dat nu met de liefde?’

Claudes blik maakt Michel duidelijk dat hij meer wil lossen.

‘Woont ze ver van hier of dichtbij?’ vraagt Michel.

Misschien verheldert hij zo zijn vermoeden.
De mannen wisselen blikken die veel zeggen.

‘In dit dorp?’

Claude glimlacht, omdat Michel nog steeds geen bevestiging krijgt dat het over buurvrouw gaat.

‘Claude, je speelt met mijn voeten.’

‘Jij ook met die van mij.’

‘Helemaal niet.’

‘Jawel.’

‘Oké, een beetje, maar nu serieus, is het je buurvrouw?’

De vraag die hij al de hele tijd heeft willen stellen is eruit.

Claude knikt, glimlacht, maar de glimlach verdwijnt snel als Michel vraagt:

‘Mag ik veronderstellen dat je niets met de dood van haar man te maken hebt?’

‘Onnozelaar, ga toch weg.’

‘Als je zo blijft doorgaan, doe ik dat.’

Claude begrijpt dat Michel een grapje maakt en zwijgt.

Michel blijft zitten en vraagt:

‘Ik neem aan dat ze jou hebben verhoord. Is dat zo?’

‘Ja, een zekere Aerdewerk heeft me een heleboel vervelende vragen gesteld.’

‘En heb jij die inspecteur iets over mij verteld?’

‘Ik dacht van niet. Die buurman is een hele tijd later overleden, dus daar had jij niets mee te maken.’

‘En heb jij iets over mij aan je buurvrouw verteld?’

Claude denkt even na, en zegt:

‘Eh, je hebt me in maart aangeraden jouw website te bezoeken maar omdat ik liever papieren boeken lees ben ik naar de bibliotheek van Sint-Truiden gegaan. Daar heb ik twee boeken uit het archief meegekregen, omdat de andere boeken uitgeleend waren.’

‘Dat is mooi.’

‘Ja, maar ik heb die ook aan mijn buurvrouw geleend.’

‘Oké, nu begrijp ik waarom die politie-inspecteur mij is komen opzoeken.’

‘Hoe bedoel je?’

‘Ik vroeg me af hoe die inspecteur kon weten dat ik bij jou op bezoek ben geweest. Je buurvrouw moet mij er op een of andere manier bij betrokken hebben. Weet jij meer van het incident met haar man?’

‘Nee, helemaal niks.’

‘Hebben jullie het er dan niet over gehad?’

‘Jawel, maar er was niet veel te vertellen volgens haar. Haar man was gewoon ongelukkig van de trap gevallen, dat is alles.’

‘En heb je de indruk dat ze wat achterhoudt?’

‘Nee, echt, ze doet heerlijk normaal. Het is nieuw voor mij, liefde voor een medemens voelen.’

‘Mooi, ik wil je geloven. Maar dat wil niet zeggen dat we je vriendin moeten geloven. Ik denk dat door haar toedoen de politie een huiszoeking bij mij heeft gedaan. Helaas hebben ze nog bezwarend materiaal gevonden.’

‘Je bent gek.’

‘Dat ook misschien. In elk geval ben ik een verdachte, na jouw nieuwe vriendin, die staat op nummer één.’

‘Tjonge jonge. Daar wist ik niets van.’

‘Jullie hebben wellicht meer gevreeën dan gepraat, is het niet?’

‘Ik heb haar in het begin veel moeten troosten vanwege de dood van haar man. En dan zijn we op vakantie gegaan, en toen is ze open gebloed. Ik heb me niet kunnen inhouden, ik heb haar op een dag gekust, en het zei me genoeg dat zij me terug kust.’

‘Wat is het leeftijdsverschil?’

Een logische vraag voor een analyserend mens als Michel.

‘Amper zeven jaar.’

‘Hmm, dus dat is niet zo’n probleem.’

‘Is er een probleem?’ vraagt Claude verontwaardigd.

‘Natuurlijk, hoe ga ik die inspecteur uitleggen dat ik geen moordenaar ben als ze in mijn huis een kort grijs haar van haar

man hebben gevonden, bovendien hebben ze in hun huis een tandenstoker gevonden met mijn bloed op.'

'Verrek, je meent het niet.'

'Toch wel. We praten direct verder, ik ga even naar de wc, ik moet veel plassen de laatste tijd.'

Michel is er al een keer geweest, dus hij weet de weg ernaartoe. Hij plast en wast nadien zijn handen. Dan valt zijn oog op het potje met de tandenstokers.

'Shit.'

Michel haast zich zijn handen af te drogen en keert terug naar de zitkamer.

'Claude, ik weet het nu weer.'

'Wat weet je dan?'

'De tandenstoker die ze gevonden hebben bij de buurvrouw, die heb ik in jouw wc uit het potje gevist om een etensrest tussen mijn tanden te verwijderen, en nu weet ik weer hoe die bij de burens terechtgekomen is.'

Claude kijkt hem aan alsof hij het in Keulen hoort donderen.

'Ik heb die over de schutting gegooid, tot in de tuin van je burens, waar een rechercheur hem gevonden heeft.'

'Fuck.'

'Dat ook ja. Ik hoop dat je buurvrouw de moeite waard is, want als ze haar uiteindelijk snappen is het schone liedje gedaan.'

Claude kijkt hem heel verward aan en vraagt:

'Schone liedje?'

'Ja, als ze erachter komen dat ik de dader niet kan zijn, blijft er alleen je vriendin over.'

'Maar ze hebben geen bewijzen.'

Michel denkt: *Voelt Claude onderhuids dat zij iets op haar kerfstok heeft?*

'Dan moeten wij daarvoor zorgen.'

'Idioot.'

'Nee, en pas als we een bewijs hebben gaan we naar de politie.'

‘Wat vertel je me nu allemaal? Ik ben verliefd op haar. Ik ga je niet helpen omdat ik zeker ben van haar onschuld.’

‘De politie-inspecteur die met de zaak bezig is heeft me gezegd dat ze haar op de tanden heeft, voortdurend wijzigt ze haar verhaal en dat is helemaal niet pluis.’

‘Dat kan ik moeilijk geloven.’

‘Tegenover jou zal ze niets loslaten, jij zit in hogere sferen.’

‘Zij ook.’

‘Weet je zeker dat het haar menens is? Gebruikt ze jou misschien als alibi?’

Claude denkt even na en zegt:

‘Ik moet wel zeggen dat ze telkens over iets anders begint als ik terugkom op de dood van haar man, maar ik denk dan dat ze zich de werkelijke omstandigheid niet wil herinneren.’

‘Geef toe, ze heeft na zijn dood niet lang gewacht om een nieuwe vriend te kiezen.’

Claude knikt en zegt:

‘Dat is waar.’

‘En misschien is het haar enkel om de seks te doen. Stel je voor.’

Claude kijkt hem aan alsof zijn wereld in duigen valt.

Michel gaat verder met zijn betoog:

‘Dat kan toch? Jullie zijn op een leeftijd gekomen dat seks niet meer hetzelfde is, en je zou dan denken dat de liefde prioriteit krijgt, maar voor sommigen werkt dat niet.’

Claude trekt zijn gezicht in een vreemde grimas en zegt:

‘Verdomme, door jouw verhaal kijk ik nu helemaal anders naar het overlijden van haar man.’

‘Dat wordt tijd. Dus nu moet je te weten komen hoe de vork in de steel zit. Neem haar mee op een citytrip, masseer haar, boetseer haar, desnoods neuk je haar suf, wat je het beste uitkomt.’

Claude zit onderuitgezakt in de zetel, als een verliefde puppy die denkt dat zijn liefje niet meer naar huis komt.

‘Ik zal zien wat ik kan doen.’

‘Fijn, dan ben ik nu weg, ik laat mezelf wel uit.’

Ze nemen afscheid, met de belofte elkaar gauw terug te zien.

Michel vloekt wanneer hij buitenkomt, omdat het regent. Met zijn helm op staart hij in het niets, zittend op zijn motor, en denkt: *Hoe kan ik me op een inventieve manier uit deze netelige positie werken?* Moordenares of niet, hij moet het anders aanpakken.

Michel geeft gas alsof de duivel hem op de hielen zit.

Raf voelt hoe zijn dronemachientje het open luchtruim kiest. Gelukkig wordt hij daar niet ruimteziek van, en dat is erger dan zeeziek zijn.

Michels engelbewaarder staat voortdurend telepathisch in contact met aartsengel. Hoger en hoger stijgen ze op. Het bovenaanzicht van hun werkterrein helpt hen heel zeker een ingenieuze manier te bedenken om Michel uit de nood te helpen.

DEEL 6

PROCUL HARUM

(ver weg van deze dingen)

2021-2022

Raketbouwers en ruimtespecialisten doen er alles aan om vlotjes naar de ruimte te kruisen. Het tijdperk van het ruimtetoerisme opent Richard Branson op 11 juli 2021 met een vlucht van Virgin Galactic naar de rand van de ruimte op 86 km hoogte. Op 27 juli doet Jeff Bezos beter door zijn New Shepard 106 km hoog te brengen. Dat is pas ruimte.

Vanwege de coronacrisis is Michel voor de eerste keer van zijn leven gedwongen in eigen land op vakantie te gaan. Zoals veel Belgen kiest hij de ene keer voor de Kust, de andere keer neemt hij Gaby mee naar de Ardennen. Hun wandeltocht aan de Ninglinspo in Nonceveux stelt niets voor, maar ze durven wel het verbod van de burgemeester te negeren, die slechts mensen uit eigen streek verwelkomt.

Op 15 september 2021 brengt Inspiration4 4 burgers tot buiten de dampkring en *into deep space*, 's werelds eerste gecharterde ruimtevlucht. Op 13 oktober vliegt William Shatner mee met de New Shepard ruimtecapsule, de eerste 90-jarige in de ruimte. Hij speelde de hoofdrol in Star Trek, een tv-serie uit de jaren 70 van de vorige eeuw. Op 7 november van hetzelfde jaar vindt de eerste vrouwelijke Chinese ruimtewandeling plaats vanuit het Chinese ruimtestation. Op 10 november brengt SpaceX 4 bemanningsleden in de ruimte met hun nieuwste Crew Dragon ruimtecapsule.

Op 11 december maakt Blue Origin een suborbitale ruimtevlucht, 6 mensen reizen mee waaronder de dochter van Alan Shepard, de eerste mens in de ruimte tijdens het Mercury project. Op 17 december komt de Parker Solar Probe voor het eerst dichtbij de corona, of zonneatmosfeer. Op 25 december 2021 wordt de James Webb-ruimtetelescoop de ruimte ingeschoten, maar pas in 2022 is hij helemaal klaar om de eerste opmerkelijke foto's naar de aarde te sturen. Sindsdien kunnen wetenschappers bijna tot aan de oerknal terugkijken.

Mister Musk laat op 13 januari 2022 weer van zich horen. Een krachtige Falcon9 raket van het Amerikaanse ruimtevaartbedrijf SpaceX brengt met succes 105 kleine satellieten in een baan om de aarde. Starlink is geboren, met als doel mensen in afgelegen gebieden internettoegang te geven.

De covid19-pandemie woedt verder terwijl allerlei ruimteprojecten worden gestart en uitgevoerd. Op 8 april 2022 reizen 4 astronauten met behulp van een Crew Dragon ruimtecapsule van SpaceX naar het internationaal ruimtestation ISS en verblijven er 17 dagen; 's werelds eerste private ruimtevlucht door het Amerikaanse ruimtevaartbedrijf Axiom Space.

In mei durft Michel weer in het buitenland op vakantie te gaan. Sinds het virus op zijn terugweg is ziet hij de mogelijkheid om samen met Gaby en haar moeder naar Normandië te reizen. Elk morgen tijdens het ontbijt huppelen kleine konijnen vrolijk rond op het gazon. Michel laat er meermaals zijn drone opstijgen en ziet in de verte de zee.

Op 13 juli 2022 schiet voor het eerst een Europese Vega-C viertrapsraket vanaf Europa's ruimtehaven in Frans-Guyana de ruimte in. NASA maakt op 27 juli 2022 bekend dat gefinancierde wetenschappers aan de hand van gegevens van NASA's Lunar Reconnaissance Orbiter schaduwrijke plaatsen hebben ontdekt in kuilen op de maan waar een comfortabele 17° Celsius heerst. Het zijn geschikte plaatsen voor toekomstige maanonderzoekers, want op het oppervlak is het overdag te heet en 's nachts te koud om er aangenaam te vertoeven.

Op 27 september slaat NASA's DART-ruimtesonde met succes in op Dimorphos, 's werelds eerste demonstratie van planetaire verdedigingstechnologie, met als doel na te gaan of een explosie de baan van een asteroïde kan beïnvloeden.

Michel vraagt zich af: *Moeten mensen zich behoeden voor gevaar uit de ruimte?* Hij denkt van niet, want het kwaad zit op de aarde gevangen. En daar blijft het beter.

Zijn carrière zit erop en dus is hij altijd thuis, maar Claude is blij dat het weekend is. Zijn buurvrouw én vriendin Bie is 7 jaar jonger en moet elke dag van 09u00 tot 17u00 werken. De vrije zaterdag en zondag zullen haar goed doen. Michels voorstel om haar mee te nemen op citytrip wil hij wel uitproberen.

Claude kan niet geloven dat ze haar man zou vermoord hebben. En eigenlijk heeft Michel weinig bewijs aangereikt waaruit blijkt dat ze hem daadwerkelijk naar gene zijde heeft geholpen. Bie heeft het afgelopen half jaar nooit laten merken dat er iets anders gebeurd zou zijn dan een smadelijk ongeval.

Hij heeft zich daarom voorbereid op een reisje naar Luxemburg, de derde hoek van België, tenminste als je in Limburg en West-Vlaanderen de twee andere hoeken wil zien. Dat is nu de kleine pythagoras in Claude.

Bie kent de 3 hoeken van België niet, wel de 4 windrichtingen. Op hun rondreis door Europa hebben ze die allemaal uitgeprobeerd, maar Claude is iemand die *Oost west thuis best* een heel leuk gezegde vindt.

Claude heeft als bestemming op zijn navigatiesysteem *Herbeumont* ingegeven, omdat daar de Semois voorbij stroomt. Het is een rivier die door een groot stuk van Luxemburg kronkelt, zich er diep in het landschap heeft ingesneden en dus een perfect doel is om een autoroute langs de meanders te organiseren. Als stopplaatsen heeft hij enkele mooie uitzichtpunten voorzien.

Ze gaan achtereenvolgens aan bij de ruïnes van het kasteel van Herbeumont, de watermolen in Morteihan, en Schevauchée, in de vallei van Dohan. Het kasteel van Bouillon laten ze links liggen omdat Bie daar een nare ervaring heeft opgedaan die ze niet publiek wil maken, zelfs haar beste vriend en lief Claude wil ze dat akelige verhaal niet vertellen.

Bij de kruising met de grote weg naar Bouillon twijfelen ze om naar de belvédère te rijden, een uitkijktoren van 30 meter hoog. In de middeleeuwen was het een communicatiemiddel tussen het kasteel van Bouillon en dat van Sedan in Frankrijk.

Maar ze rijden verder richting Botassart. De bocht die de Semois daar maakt is bijna een lus waardoor er een soort eiland is ontstaan. Ooit moet er een reus van een vent, een Galliër mischien, zich van de rotsen hebben gegooid om niet te moeten vechten tegen de gladiatoren in de arena van het Colosseum. Jawel Rome. Het eiland is zijn graf, het graf van de reus: *Le tombeau du Géant*.

Nadat ze genoten hebben van het uitzicht maakt Bie Claude opmerkzaam dat het tijd is om een staanplaats voor de motorhome te zoeken. Claude wordt al wat kregelig wanneer ze haar wens om een camping te zoeken uitspreekt. Hij zou de auto liever ergens aan de kant van de weg parkeren en er het beste van maken.

Uiteindelijk geeft hij toe dat er geen parkeermogelijkheden zijn in Botassart. Overal staan verbodsborden, ook een bord INTERDICTION SEJOUR met een getekende mobilhome erbij. Het lijkt geen twijfel: mobilhomes, motorhomes en andere huizen op wielen zijn er niet gewenst. Een korte zoektocht op de smartphone van Bie levert een staanplaats op in Rochehaut, toevallig is daar een mooi uitzichtpunt over de vallei van de Semois. Maar dat is iets voor morgen.

Op het campergebied van Rochehaut krijgen ze een plekje toegewezen. De uitbater legt er de nadruk op dat ze moeten betalen voor elektriciteit, water en wc naarmate het verbruik. De staanplaats kost 15 euro voor twee personen.

Ze installeren zich zoals ze dat al vele malen hebben gedaan. Het avondmaal is snel bereid, spaghetti, en de afwas doen ze samen, twee potten en borden met bestek. Het is zo gedaan. Dan lijkt het Claude een goed moment om eens te peilen naar de gemoedstoestand van Bie.

‘Voel je je nu goed in je vel?’

‘Ik ben goed.’

Het klinkt Claude in de oren als een vertaling van: *I’m good*. Wil ze zeggen dat zij de goedheid zelf is? Of dat zij de beste vrouw is die Claude kan krijgen?

‘Goed zo. Buiten wat lezen en op de smartphone spelletjes spelen hebben we hier niet veel te doen. Als ik zo eens naar buiten kijk merk ik geen uitgaansgelegenheid. Dan kunnen we alleen wat babbelen.’

‘Ja, jij bent een babbelkous gebleken,’ zegt Bie.

‘Ik praat inderdaad meer dan jij. Is er misschien iets dat je opkropt en dat je nu wil vertellen?’

Bie taxeert Claude en zegt:

‘Bwah, er zijn altijd wel wat ergernissen, zoals hoe jij autorijdt. Maar hoe jij mijn tuin bijhoudt, dat vind ik geweldig. Daar moet ik je nog voor bedanken.’

‘Ik kan me een leuke manier voorstellen om dat te doen,’ zegt Claude terwijl hij zijn wenkbrauwen frons.

Ze leven nog apart, ieder in hun eigen huis. Claude heeft al een paar keer geopperd om samen te gaan wonen, maar dat ziet Bie niet zitten. Seks hebben ze enkel in Claudes bed. Het mag voor haar omgeving niet opvallen dat zij iets met elkaar hebben, en haar tuin betreedt hij officieel als tuinman.

‘Ik weet al waar jij aan denkt.’

‘Ik denk niets. Ik zal het zeggen: ik weet niet of ik je een toffe griet mag noemen, maar je bent zeker een geweldige vrouw, een die niet met zich laat sollen.’

‘Mwah, *griet*, dat is niet de juiste woordkeuze, maar ik zie dat je het goed bedoelt. Gelukkig heb je me niet *dulle griet* genoemd.’

‘Ja, dat zou wat minachtend hebben geklonken, maar voor mij beschrijft het volledig jouw aantrekkelijkheid.’

‘Mooi om te horen. Denk je daarmee nog seks te krijgen?’

Bie kijkt hem een moment streng aan.

Maar Claude heeft al een goeie zin als reactie in zijn hoofd klaarliggen:

‘Niet bepaald, maar ik kan je wel zeggen dat jouw indruk op mij blijvend is.’

‘Amai, bedoel je mij, Bie Gelen? Dat is een heuse liefdesverklaring. Ik ben blij dat er in je hoofd niet alleen seksgedachten rondwalen maar ook echte gevoelens ontstaan.’

‘Geweldig toch, dat een mens heel diepe gevoelens voor een ander mens kan aanboren. Heb jij dat ook met mij?’

‘Zeker schatteke. Heb ik je dat niet al meerdere keren gezegd?’

‘Eh, misschien heb je het wel gedacht, maar ik ben een beginner in gedachtenlezen.’

Bie moet erom lachen.

‘Kom hier, dat ik het in je mond zeg.’

Ze trekt hem naar zich toe en geeft hem een rollende tongzoen die zijn hart hevig doet kloppen, dat op zijn beurt zijn mannelijk lid met bloed volpompt. Normaal zou hij aan zijn driften toegeven, maar vandaag ligt het anders.

Als voorspel begint Bie met zijn lid te masseren, door de broek heen. Daarmee stopt ze wanneer Claude zegt:

‘Wacht even. Ik zou je iets willen vragen.’

‘Vraag maar raak.’

Want Bie wil weten welke vraag Claude zo belangrijk vindt dat hij daarvoor het seksspel naar het tweede plan wil verschuiven.

‘Ik draag al een hele tijd een geheim met me mee, maar als therapeutisch middel zou ik dat iemand moeten vertellen. Tot nu toe had ik niemand, nu ben jij er. En hier kan ons niemand afluisteren.’

Bie gaat rechter zitten en zegt:

‘Vertel.’

Claude heeft haar volledige aandacht.

‘Wel, ik heb al ooit iemand gedood.’

Haar verwonderde blik zegt Claude veel.

‘Hoezo?’ vraagt Bie.

‘Ik heb iemand met de auto doodgereden.’

‘Hoe kwam dat dan?’

‘Een vrouw gooide zich voor mijn auto.’

‘Maar dat hoeft toch niet geheim te blijven.’

‘Nee, maar wat ik je nu ga vertellen is wel geheim.’

‘Ik luister.’

‘En dat blijft tussen ons hé?’

‘Natuurlijk, zeg het nu maar.’

‘Wel, ik heb haar met opzet aangereden.’

‘Je meent het niet.’

‘Ik meen dat wel.’

Claude ziet Bie nadenken. Nog voor hij kan reageren krijgt Bie een ingeving en zegt:

‘Je kende die vrouw.’

Claude knikt en zegt:

‘Een onbekende vrouw die dacht dat ik Bruce Willis was.’

Bie lacht hartelijk en zegt:

‘Je hebt er wel iets van weg ja. Vertel verder.’

‘Zij stalkte mij.’

‘En je hebt de politie niet ingeschakeld?’

‘Nee, ze stalkte mij zonder mij kwaad te doen, ze deed het geraffineerd en ik kon niets bewijzen. Dus de politie had niet veel kunnen uitrichten.’

‘En dan heb je het recht in eigen handen genomen.’

‘Zoiets. Maar ik ben er niet fier op. Geloof me maar.’

Bie kijkt weg en zegt langs haar neus weg:

‘Nee, ik ook niet.’

‘Wat bedoel je?’

Het lijkt erop dat ze zich betrapt voelt omdat ze te veel heeft gezegd, en ze verbetert zich snel met:

‘Ik weet niet hoe je daarmee in het reine kunt komen.’

Claude denkt: *Jij bent ergens niet fier op.*

En hij zegt:

‘Als je met iets zit, leg het maar op tafel. Het zal je opluchten, dat weet ik nu wel.’

Bie lijkt in een tweestrijd verwickeld te zijn, want haar ogen gaan van links naar rechts, alsof ze niet goed weet of ze meer wil vertellen.

Claude is er bijna van overtuigd dat zij hem voldoende graag ziet om een geheim met hem te durven delen. Hij vraagt zich af of hij haar verder moet bewerken, maar onverwacht komt haar verhaal eruit:

‘Weet je, ik heb ook iemand gedood.’

Claude denkt: *Vermoord is dus blijkbaar het woord niet.*

‘Nu is het aan mij om te zeggen: je meent het niet.’

‘Nee serieus, ik heb zielsveel van mijn man gehouden, hij was mijn god, maar de dag nadat hij mij gezegd heeft dat hij iemand anders had, een hoer, heb ik hem uit de weg geruimd. Ik weet niet wat me bezielde, het was een ingeving van het moment.’

‘Zo ging het bij mij ook. Die vrouw stond midden op de weg, alsof ze mijn auto wilde tegenhouden, en ze dacht wellicht dat ik zou remmen. Maar ik heb het toen gedaan. In het politierapport staat zelfmoord als doodsoorzaak.’

‘En ze zijn er niet achter gekomen dat ze jou kende?’

‘Niet dat ik weet.’

‘Gek toch hoe zoiets gaat hé? Ik ben mijn man voorgegaan op de trap om te gaan slapen, en ik dacht er plots aan mijn voet naar achteren uit te steken om hem van de trap te duwen. En dat heb ik dan gedaan.’

Even wisselen ze een blik van verstandhouding. Ze krijgen het er koud van, hoewel het gasvuurtje de kleine ruimte warm stookt.

‘Dat is niet niks wat je hier vertelt Bie. Hoe laat is het nu?’

‘Tien voor negen.’

‘Vijfentwintig oktober twintig tweeëntwintig, die datum moeten we onthouden.’

Bie kijkt hem raar aan en vraagt:

‘Waarom?’

‘Vandaag hebben we een grens overschreden. Vijf minuten geleden waren we nog twee arme zielen, nu zijn we één.’

‘Dan zal ik je toch moeten geven wat je wilde.’

Ze komt dichterbij en gaat verder met de broekmassage waarmee ze eerder is begonnen.

En dan gebeurt er iets wat Claude niet heeft verwacht. Bie stoot tegen iets hards in zijn broekzak. Voor hij iets kan doen trekt ze de smartphone uit zijn broek. Ze wil hem op het aanrecht gooien, maar een rood bolletje op het display onderaan doet bij haar een licht opgaan.

‘Is dat wat ik denk dat het is?’

‘Toevallig is die app in mijn broek gestart. Vreemd.’

Claude wil de smartphone afnemen, maar Bie houdt hem buiten zijn bereik, en merkt dan op:

‘Dat ding neemt verdorie ons gesprek op.’

Haar blik kan doden, daar twijfelt Claude niet aan.

‘Maar nee, tijdens je schootmassage heb je de spraakrecorder toevallig aangezet.’

‘O ja? Die neemt al elf minuten ons gesprek op.’

Bie is handig genoeg met smartphones en vindt snel de juiste knoppen om het audiobestand af te spelen. Claude begint te vrezen dat ze de opname gaat wissen, maar ze spoelt herhaaldelijk verder en luistert wat ze zeggen, ook het gedeelte waarin ze bekent haar man te hebben vermoord.

‘Bie, dat was niet de bedoeling, echt niet.’

Hij denkt: *Shit, nu ga ik haar man achterna.*

Bie kijkt rond in de motorhome. Als een kat in het nauw vliegt ze van het bed af, is in twee stappen bij de schuif met keukenmateriaal en haalt daar een vleeshamertje tevoorschijn.

Claude denkt: *Gelukkig zijn we niet thuis, want in de tweede lade van de keukenkast ligt de grotere versie.*

Wanneer Bie dreigend op hem afkomt trekt hij zich wijselijk terug in het verste hoekje van het slaapgedeelte en roept:

‘Vreemde eend in de bijt.’

Ineens gaat de achterdeur van de motorhome open. In de deuropening verschijnt inspecteur.

‘Ik arresteer u op verdenking van moord en – ’

Bie probeert via de zijdeur te vluchten maar daar heeft zich een politieman geposteerd. Ze kijkt Claude doordringend aan, wijst hem aan en zegt:

‘Sla h em in de boeien, hij heeft ook vermoord.’

Zonder dat ze het weet bevestigt ze wat iedereen al vermoedt.

Inspecteur schudt zijn hoofd en zegt:

‘Alles was opgezet Bie. We hebben voortdurend de smartphone van Claude gevolgd.’

Inspecteur knipoogt naar hem.

Claude is opgelucht en zegt:

‘Het was hoog tijd om die afgesproken zin met de vreemde eend te gebruiken.’

Om hulp in te roepen van de politie.

‘Wij komen heel gelegen, denk ik zo.’

‘Dat mag u wel zeggen.’

Bie ziet in dat ze geen kant meer op kan, geeft de hamer af en stapt gelaten uit de motorhome.

Inspecteur krijgt nu de tijd om te zeggen:

‘Ik arresteer u op verdenking van moord en poging tot moord. U hebt het recht te zwijgen, u hebt het recht om te liegen, het zal niet tot strafverzwaring leiden. Uw verklaringen kunnen worden gebruikt als bewijs in rechte. De procureur des Konings waakt voor de wettigheid van de bewijsmiddelen en de loyaliteit waarmee ze worden verzameld. Hebt u dat begrepen?’

Bie Gelen reageert niet, maar het is duidelijk dat ze zich gewonnen geeft.

Niet veel later bedankt inspecteur Claude voor zijn medewerking:

‘Ik had Michel Adorabel gezegd dat hij je niet mocht contacteren, maar nu ben ik blij dat jij mij op jouw beurt op de hoogte hebt gebracht van zijn bezoek. Zijn idee om op citytrip te gaan was subliem.’

‘Ik vond het spannend.’

‘Mooi, dan kan ik de volgende misdaadzaak aanpakken.’

Raf denkt: ‘Missie volbracht, op naar de volgende godsgetuige die de weg kwijt is.’

Michels engelbewaarder vindt het jammer dat hij zijn leuke roepnaam weer moet afgeven. Ontdaan van zijn identiteit broemt, zoemt, vliegt hij weg.

Aartsengel Michaël, die het beeldscherm volledig vult met zijn immense grijsgroene aanwezigheid, stuurt met een zwaai van zijn sterrenstelselarm het dronemachientje naar een nieuwe plaats delict.

Inspecteur voelt zich verplicht om Michel en Gaby op de hoogte te brengen over de zaak Bie Gelen. Hij zou dat liever niet via de telefoon doen, en zij hebben niet veel zin om naar het politiebureau te komen. Daarom hebben ze hem thuis in Hasselt uitgenodigd.

Hij staat versteld hoe harmonieus gastheer en gastvrouw samenwerken in de keuken. Hoe mooi Gaby het eten op de borden presenteert, dat fascineert hem. Michel vindt zichzelf de koning van de afwas, maar dat kan hij pas later op de avond demonstreren.

Na het eten zitten ze in de woonkamer. Gespreksonderwerp is natuurlijk de reis naar de vallei van de Semois. Inspecteur laat hen het gesprek tussen Claude en Bie in de motorhome horen. Ze luisteren aandachtig, nu en dan kijken ze elkaar verwonderd aan omdat ze niet geloven wat ze horen.

Als het audiobestand helemaal is afgespeeld, zegt inspecteur:

‘Claude was er natuurlijk niet gerust in dat wij een val wilden opzetten voor Bie. Uiteindelijk heeft hij toegegeven omdat ik beloofde de zaak van heel dichtbij op te volgen.’

‘Ik ben blij dat ik hem zo ver heb gekregen om met haar eens weg te gaan,’ zegt Michel.

‘Daar hebt u prima werk geleverd, hoewel ik u had verboden hem te contacteren. U kunt een vacature bij de politie zonder problemen invullen. Ik zal u voorstellen.’

‘Op mijn leeftijd? Trouwens, dat zou Gaby niet zo leuk vinden.’

Gaby kijkt hem aan alsof hij de enige man op de wereld is die voor haar wil zorgen en zegt:

‘Laat hem maar boeken schrijven op zijn computer, zo kan hem niets overkomen.’

Gaby schept nooit op over zijn schrijfkunst, maar zij denkt: *Als ik nu eens aan Michel en aan mensen die ons omringen laat uit-schijnen dat hij wel goed schrijft, kan hij dan een beter schrijver worden?*

Inspecteur vertelt verder:

‘Onder mijn leiding hebben we Claude en Bie in hun motorhome de hele dag ongemerkt gevolgd door de vallei van de Semois. Mijn arrestatieteam stond klaar om in te grijpen als dat nodig was.’

‘Hebt u een drone gebruikt?’ vraagt Michel.

‘Natuurlijk, politiewerk is nu veel leuker met die tuigen.’

‘Ik kan het me voorstellen. Speelgoed voor grote kinderen.’

‘En heel efficiënt. Nog maar weinig criminelen kunnen aan het oog in de lucht ontsnappen. Oekraïne heeft er ook baat bij in de oorlog tegen Rusland.’

Om terug te komen op de aanhouding van Bie, én om te vermijden dat beide heren zullen opgaan in een gesprek over drones, vraagt Gaby aan inspecteur:

‘Maar hoe hebt u het signaal van de smartphone van Claude kunnen volgen?’

‘Claude heeft via Google maps zijn realtime locatie met ons gedeeld. Ik kon zelfs zien of hij voldoende batterij had om in contact te blijven.’

‘Dat is nogal een kerel die Claude,’ zegt Michel.

Hij herinnert zich nog de sfeer op de werkvloer. Toen de smartphones opkwamen was Claude er als de kippen bij om gebruikers te helpen met hun problemen. Michel was daar niet zo goed in. Hij hield zich bij de oude systemen en dat vonden zijn collega’s niet zo leuk.

‘Ik heb ooit mijn locatie gedeeld met mijn nichtje om samen te gaan wandelen, via SnapChat was dat,’ zegt Gaby.

‘Dat gaat ook met WhatsApp en Messenger,’ weet Michel.

Inspecteur knikt en zegt:

‘Die smartphones hebben wat teweeggebracht in de wereld.’

‘En we kunnen de tijd niet meer terugdraaien. Ik vraag me soms af hoe ik zonder gsm iets gedaan kreeg veertig jaar geleden.’

Inspecteur en Gaby beamen dat knikkend.

‘Het hielp dat Claude ons op de hoogte hield via sms-berichtjes, ik stuur er ook nog veel,’ zegt inspecteur.

‘Iedereen dacht dat de sms ten dode was opgeschreven maar voor de bedrijven blijft het big business,’ weet Gaby.

‘Claude stuurde berichten om aan te geven wat ze van plan waren en waar ze halt zouden houden,’ vult inspecteur aan.

‘Maar het heeft toch een ganse dag geduurd, heb ik opgevangen van een collega van u,’ zegt Michel.

‘Inderdaad, we zaten op het juiste moment te wachten om in actie te komen. Ik had niet gedacht dat Claude het klaar zou krijgen met zijn spraakrecorder. We hebben nu het beste bewijs: Bie Gelen heeft zelfs haar naam duidelijk kenbaar gemaakt tijdens de opname. En een bekentenis erbovenop, geweldig.’

‘Claude is niet min blijkbaar,’ zegt Gaby.

Inspecteur schudt van ongeloof met zijn hoofd en zegt:

‘Tjonge jonge, hij zou een goed acteur zijn. Doen alsof je zelf een moord hebt gepleegd, dat doen hem er niet veel na,’

‘Luc Deflo kan dat,’ zegt Michel.

Inspecteur glimlacht.

‘Komt hij daarmee niet in moeilijkheden?’ vraagt Gaby.

‘U bedoelt met ons, met de politie?’

Gaby knikt en zegt:

‘Dat zou toch kunnen, u moet dat natrekken.’

‘Dat hebben we gedaan, heel discreet, maar niet aan Claude vertellen hé.’

Michel steekt zijn wijs- en middelvinger zwerend op. Gaby legt haar handpalm op de borst, symbolisch respect naar inspecteur uitdragend.

‘Oké, maar Claudes strafblad is blanco, hij heeft zelfs nog nooit een verkeersboete gehad. Daar zou hij een medaille voor moeten krijgen.’

‘Zowaar een voorbeeldig chauffeur,’ zegt Michel.

Hij kijkt Gaby met fronsende wenkbrauwen zijdelings aan.

Inspecteur wil in zijn uitleg volledig zijn en zegt:

‘Claude heeft het zo aangepakt dat Bie Gelen in hem een kompaan zag. Het was een verzinzel om haar over de streep te trekken, de streep die haar weerhield om haar geheim met iemand te delen.’

‘Het geeft een goed gevoel om geen verdachte meer te zijn. Ik heb geen geheimen voor de politie en ik hoop dat ik geen repercussies moet verwachten,’ zegt Michel.

‘Nee, ik kan u geruststellen. We nemen aan dat u de tandenstoker achteloos over de schutting hebt gegooid tijdens uw bezoek bij Claude in Borlo, en die is op de vensterlatei van de achterbouw gevallen, net naast de regenton. Dat is alles.’

‘Ja, dat was ik compleet vergeten. Maar goed, het moest blijkbaar op de moeilijke manier gaan.’

‘Inderdaad, en het korte grijze haar is vermoedelijk afkomstig van het hoofdhaar van het slachtoffer, maar het kon niet als bewijs dienen.’

‘Waarom niet?’ vraagt Michel.

‘Om geldig te zijn moeten we twintig referentieharen hebben, die ook nog droog bewaard zijn. Maar het had wel de doorslag kunnen geven als we een echt bewijs hadden gevonden.’

‘Gelukkig was dat niet het geval.’

‘En niet nodig. Trouwens, aan een afgeknipt haar kunnen we niet voldoende DNA onttrekken om een test te doen. Met een snorhaar hadden we meer kunnen doen, want die hebben meestal nog hun wortel als ze uitvallen.’

‘Dat is zo, op onze puzzeltafel liggen voortdurend snorharen van Michel,’ zegt Gaby.

Het drietal lacht uitbundig. De moordzaak heeft iedereen zwaar op de maag gelegen, maar nu kunnen ze weer vrolijk zijn.

‘Mijn conclusie is dat je je op een vrij gemakkelijke manier van iemand kunt ontdoen, niet?’ merkt Michel op.

Dan weerklinkt onverwacht de deurbel.

Michel gaat naar de voordeur en tuurt langs het gordijn door het raam. Het is Raf Pieters. Michel opent de deur en zegt:

‘Je bent nog laat op pad.’

‘Ik doe dit liever dan thuis naar de buis kijken. Er zijn altijd wel eenzame mensen die een praatje willen slaan, of hulp kunnen gebruiken.’

‘Dan is het te hopen dat zij ’s avonds de deur opendoen.’

‘Ze kennen mij.’

‘Dat is waar, anders had ik niet opengedaan. Ik heb geen hulp nodig maar ik kan wel even met je babbelen. Gaby ontfermt zich over ons bezoek.’

‘Ik wil je alleen een exemplaar van de Wachttorens overhandigen, en eentje van Ontwaakt! Alsjeblief.’

‘Dankjewel Raf.’

‘Ik veronderstel dat je de bijbel nog niet hebt uitgelezen.’

‘Nee, maar door jouw tijdschriftjes haal ik er elke keer nog interessante stukken uit.’

‘Mooi, dan laat ik je. Tot ziens.’

Raf wil weggaan, maar Michel roept:

‘Wacht, mijn geldelijke bijdrage nog.’

‘Laat maar, als ik jou niet over de streep krijg, wil ik geen geld.’

Raf maakt aanstalten zich om te keren.

‘Maar je hebt voor mijn zielenheil gezorgd, en hopelijk wil je dat blijven doen,’ zegt Michel.

Raf komt op zijn stappen terug en zegt:

‘Oké, dan ben ik uit de kosten.’

Michel overhandigt hem 5 euro en vraagt:

‘Welke kosten?’

‘Ik moet elektriciteit betalen om de batterijen van mijn drone op te laden, anders kan ik je niet in de gaten houden.’

Michel denkt: *Huh, heeft Raf ook een drone?*

Zijn glimlach maakt Michel echter duidelijk dat de jehova een grapje maakt. Michel zegt:

‘Het is raar maar waar. Op een onzichtbare manier zie ik jou als een mens zoals hij is bedoeld. Echt, ik meen het. Jij respecteert mijn zienswijze, en ik de jouwe.’

‘Is dat niet wat iedereen zou moeten doen? Zich inleven en elkaar inspireren?’

Michel knikt, glimlacht omdat hij een leuk idee heeft, en zegt:

‘Ja, ik ga een luidspreker op mijn drone installeren, en bovenop zet ik een parapluutje tegen de regen. Zo kan ik als een engel vanuit de hemel mijn boodschap rondbazuinen.’

‘Zolang je maar geen grote boodschappen laat vallen.’

Hun hartelijk gelach klinkt door tot in de woonkamer, waar inspecteur en Gaby even opkijken en weer verdergaan met het interessante onderwerp dat Gaby heeft aangesneden: zonder zon, aarde en maan, geen mens.

Aartsengel Michaël hoopt dat zijn volgende opdracht zeker zo boeiend zal zijn.

Er zijn genoeg arme zielen op aarde die hun lusten botvieren en door allerlei verwickelingen besluiten over te gaan tot moord van een soortgenoot. Dat kan moordenaars bevredigen wanneer de politie hen uit handen laat glippen, maar onschuldigen komen daardoor achter de tralies te zitten.

Soms scheelt het maar een haar.

EXILOOG

HET MANNETJE IN DE MAAN

Claude staat in de tuin, met zijn fototoestel op een statief naar de maan gericht. Zijn collega Michel, die inmiddels een goede vriend is geworden, heeft hem geïnspireerd om de maan te observeren in haar truc om elke dag van gezicht te veranderen.

Hij heeft zich voorgenomen om de maan zo dikwijls mogelijk te fotograferen als het weer dat toelaat. Soms vloekt hij omdat de wolken als spelbrekers optreden. Vandaag heeft hij geluk. Op 8 november is het bevermaan, dan beginnen bevers aan hun dammen te werken, zelfs 's nachts bij het licht van de volle maan, tegen dat de winter eraan komt.

De maan weerkaatst misschien wel veel zonlicht, maar de automatische belichting is niet voldoende om een goede foto te maken. Claude stelt daarom diafragma en sluitertijd naar behoeven in. Bovendien stelt hij bij elke foto de timer op 2 seconden om te vermijden dat de druk op de sluiterknop het toestel doet trillen, waardoor de foto onscherp wordt. Hij wil later al die foto's in een filmpje verwerken en dat op Instagram posten.

Terwijl hij zo bezig is kijkt Claude al uit naar zijn uitje van morgen. Hij heeft met Michel afgesproken om een motorritje te maken naar het middelpunt van de driehoek van België. Claude heeft voor de gemakkelijker drie punten op Google maps aangeduid en ze verbonden: Kinrooi, Nieuwpoort en Aarlen. Zij vormen een driehoek, niet helemaal een gelijkbenige.

Claude vindt het jammer dat hij met zijn rechthoekige driehoek geen hoogtepunt kan berekenen, dat is het snijpunt van de hoogtelijnen, en dat valt samen met het rechte hoekpunt. Maar door elke zijde te halveren en vandaar een lijn naar de overeenkomstige hoek te trekken, de zwaartelijnen, is hij uitgekomen op het zwaartepunt met als coördinaten 50.66781, 4.74817. Daar staat de chapelle van Saint-Wivine. In zijn pythagoreïsche verbeelding is dat een wonderkapel, waar hij zal bidden voor het zielenheil van Bie Gelen.

Hij vindt het erg dat Bie uit het beeld is verdwenen, want met haar had hij heel wat hoogtepunten, niet alleen in bed maar ook daarbuiten. De maanden die hij samen met haar als verliefd koppel

heeft doorgebracht zijn de mooiste van zijn leven. Alleen jammer dat Bie daarvoor haar man van het gezicht van de aarde moest vegen, met een achterwaartse en achterbakse trap op de trap.

Claude heeft eraan gedacht om haar in de gevangenis op te zoeken. Maar hij heeft zich voorgenomen daarmee te wachten. Michel heeft hem voorgesteld om een correspondentie met haar op te zetten, een waar ze gelijkgestemd kunnen uitkomen. Uiteindelijk zit ze gevangen omdat Claude de politie heeft geholpen. Het is de vraag hoeveel jaar haar gevangenisstraf zal behelzen. Dat hangt af van de vraag of ze de moord in een impuls pleegde of met voorbedachten rade. Zal Claude ooit haar drijfveren kennen?

De novemberavond is ietsje te koud om lang buiten te vertoeven. Claude zet zijn fototoestel uit, schuift het statief in elkaar en gaat weer naar binnen. In de woonkamer is het lekker warm, maar het is er niet zo gezellig dan toen Bie naast hem in de zachte zetel zat en ze samen naar leuke tv-series en films keken.

Michel kijkt vanuit het keukenraam naar de volle maan die laag boven de horizon staat. Hij denkt: *Een reis naar de maan?* Vergeet het, maanstof is giftig voor mensen. Geen gif bevattend maar in zijn geheel als gif werkend. Het maanstof opeten, dat zal niemand doen, maar het inademen, dat zal je zeker geen goed doen. De scherpe randjes van de stofdeeltjes zullen je longen langzaam in stukjes scheuren.

Michel denkt: *A voyage into deep space?* Vergeet het, er is geen lucht, niets. Maar waar hij denkt dat er helemaal niets is, daar is nulpuntsenergie, de energie van de lege ruimte. Zelfs waar geen lucht is, daar is vacuümenergie, daar doen materie en antimaterie het met elkaar, maar hun hoogtepunten duren gelukkig niet lang. Want Michel wil begot niet met zijn materie in een antimateriegat vallen. Daar behoedt hij zich voor.

Een Jehovagetuige zal op dezelfde manier vermijden bloed van een medemens te krijgen. Het staat zo in het Oude en Nieuwe Testament, dat je je moet onthouden van bloed, want in Gods alziende

ogen vertegenwoordigt bloed *leven*. Het is tijdens een operatie niet altijd nodig bloed te krijgen, maar jehova's zullen toch wel aan het kortste eind trekken als er iets fout gaat.

Het blijft gek dat mensen in oude teksten blijven geloven terwijl die wellicht alleen in de oudheid van nut waren. De moderne tijd vraagt om een andere aanpak, hoewel je de cultuur die een volk heeft opgebouwd niet van tafel mag vegen. Archeologen krijgen hoe langer hoe meer een beter beeld van de geschiedenis van de mens, waardoor minder en minder mensen nog in heiligen, relikwieën en andere fabelfiguren geloven. En toch blijven heethoofden openbaringen krijgen die ze voor het nageslacht opschrijven. Maar dat is goed, want nabestaanden zullen zo nooit vergeten waar de waanzin is begonnen.

Michel vraagt het zich af: *Stuur ik mezelf of laat ik me door anderen sturen?* Wat is het beste? Niet alle mensen hebben dezelfde mening. Meer en meer mensen schrijven hun mening op. Hun teksten kun je zien als blogs over dit, over dat, over bijna alles. Maar Michel denkt dat op een goeie dag alles zal beschreven zijn. En als er in de toekomst over alles voor altijd zal gezwegen worden, wat dan? Dan is het beter dat ieder mens een beetje begint te lezen zodat ze samen eindelijk het grote verhaal kunnen begrijpen.

Want Michel denkt het volgende, voor de laatste keer: *Een mensenleven stelt niet veel voor zonder geliefden*. Alleen voor zijn familie kan hij een verschil maken. Hij troost zich met de gedachte dat zijn moeder het meeste van hem houdt. Zij heeft hem het leven gegeven, ze heeft hem uit de vergetelheid gered.

Een dokter kan zeggen dat hij veel mensenlevens redt, een brandweerman ook, en een chirurg, een redder aan zee of in de bergen. Zelfs vaccins redden levens, en als die door een computer gemaakt zijn, dan zijn systemen met artificiële intelligentie ook in staat mensen te behoeden voor de dood. Voor Michel Gaby leerde kennen bestond zijn leven uit werken en hobbyën, maar zolang hij haar een levensdoel geeft redt hij tenminste één leven, haar leven.

Zijn eigen leven is een kwestie van zelf invullen wat hij ermee wil. Als hij geen zin erin ziet, hoeft hij die niet te zoeken. Maar hij bedenkt wel dat anderen op hem rekenen, want zij zijn ook zoekend, en als zij slechts één reden hebben om te overleven is dat al genoeg om zich zinnig te voelen. Michel neemt het leven niet al te serieus. Ook al gaat het hem soms niet goed, hij doet vrolijk zijn ding en probeert zijn optimisme op anderen uit te stralen, maar natuurlijk niet alle dagen van het jaar.

Michel tuurt naar de maan. In zijn dagdroom ziet hij zichzelf aan tafel zitten terwijl hij kerstpakjes voor zijn familie maakt, met rode bolletjes als decoratie, die op immens vergrote coronavirusjes lijken. Wat de zin van het leven is? Zijn oeverloze creativiteit uiten en zich één met zijn universele gedachten voelen.

Michel weet zeker dat de dromer de droom stuurt, maar wie stopt hem? Dat kan alleen Gaby zijn die hem 's morgens wakker maakt om te gaan werken. Wacht eens even, hij moet helemaal niet meer werken. Michel denkt: *Droom ik nu, of is dit echt?*

‘OUMUAMUA

Op 25 maart 2023 komen wetenschappers er eindelijk achter waarom het onbekende ding dat ze in 2017 ‘Oumuamua doopten zo snel door de ruimte suisde en bovendien sterk van een normale baan rond de zon afweek.

Kosmische straling veroorzaakt een chemisch proces in vuile ijsballen: het ijs produceert waterstof dat vast blijft zitten. Bij opwarming dringt de straling tot het binnenste door en zet water om in waterstofgas. Toen de kleine ijspegel opgewarmd ons zonnestelsel verliet werd zo een kwart van het ijs omgezet in gas. Dat proces produceerde genoeg energie om de waargenomen versnelling te verklaren.

‘Oumuamua was geen verkenner van een buitenaardse beschaving maar een komeetachtig overblijfsel van een hemellichaam, versplinterd door een te dichte nadering van een ster. En die komeet liet zowaar een scheet.